

श्री धर्म प्रवर्त्तन सारग्रंथ.

तथा

क्षायक भावतत्त्व विलास, श्रद्धामरुण, नवपदजीर्ण पूजा
अयात्य चोवीशी, चैत्यवदनो, स्तुतियो, स्तवनो
सज्जायो, अने गुरुभक्तिना रास सहित.

कर्त्ता विजापुरनिवासी,
शा. सुरचंदजाइ स्वरूपचंद.

उपावी प्रसिद्ध कर्त्ता.
शा. रतनचंद लाधाजी
तथा
शा. ऊवेरजाइ जगवानदास
प्रगणे पेटलाद-मु० काविठा.

अमदावाद.
श्री " लक्ष्मि " प्रिन्टिंग प्रेसमा
शा. मणीलाल उगरचंदे छाप्पु.

सन्त १९६६ वीर सवत २४३६ सने १९१०

किमत रु ०-६-०.

પ્રસ્તાવના.

સર્વ ધર્મનો વિચાર કરતાં સર્વોત્તમ જૈન ધર્મ સત્ય છે એમ નિશ્ચય થયો છે જૈન ધર્મમાં શ્વેતાંવર દિગંવર એ બે શાખાઈ છે અસલથી શ્વેતાંવર આમ્નાયનાં સૂત્રો ચાલ્યાં આવે છે માટે શ્વેતાંવર શાસ્ત્રોની પ્રામાણિકતા સિદ્ધ છે દિગંવરો પણ પહેલાં સૂત્રો માનતા હતા પાઠઢથી તેડ માનતા નથી એમ જણાય છે શ્વેતાંવર માર્ગમાં વ્યવહાર અને નિશ્ચય એ બે નયો કહ્યા છે. દરેક નયનુ સ્વરૂપ અત્યંત સૂદમ છે માટે શાસ્ત્રકારોની આજ્ઞા પ્રમાણે બે નયને જાણવા સ્વપ કરવો શ્વેતાંવર માર્ગમાં હરિજ્ઞસૂરિ-યશોવિજય ઉપાધ્યાય વિગેરે મહાન્ પુરુષો થઈ ગયા છે.

જૈન ધર્મની પ્રવૃત્તિ કેવી રીતે કરવી તે સંબંધી તેડે પુસ્તકોમાં સારું અજવાલું કર્યું છે. પૂર્વાચાર્યોએ ધર્મની પ્રવૃત્તિની શુદ્ધતા થવા માટે નયો પૂર્વક ધર્મ તત્ત્વનુ વર્ણન કર્યું છે માટે અત્રે પણ તેડેની વાણી અનુસાર અશુદ્ધ માર્ગને બતાવી શુદ્ધ ધર્મ બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. પ્રથમ ધર્મ પ્રવર્તનસાર ગ્રંથ લેખક કર્યો છે. તેમાં વ્યવહાર નયના જ્ઞેદ બતાવીને ધર્મની વાલ્યા કરી છે તેમાં મોટા જ્ઞાને શ્રી દેવચંદ્રજી અને શ્રીમાન્ યશોવિજય ઉપાધ્યાયજીના જ્ઞાપા ગ્રંથોની સાક્ષી આપી વિવેચન કર્યું છે, વલી અમારી માન્યતા પૂર્વાચાર્યોની પરપરા સહિત છે એમ સિદ્ધ કર્યું છે પૂર્વાચાર્યોનાં વચન અનુસરીને ચાલવું અને તેમનાં વચનને જગવાનનાં વચન સરલાં માનવાં જોઈએ એવી માન્યતા ની સિદ્ધિમાં અમારો મત સર્વને અન્નિમત થાડું ! સાધુના વ્યવહારમાં સામર્થ્ય રહ્યું છે આવશ્યક ધર્મ વ્યવહાર તે હોવાથી

તેને અમોષ કલ્પવ્યવહાર નામ આપ્યું છે તેમાં અન્ય અમારો ઉદ્દેશ નથી શાસ્ત્રોમાં “ જિતકલ્પ-ચૂદ્ધકલ્પ વિગેરે નામથી પ્રસિદ્ધ છે. અને તેમાં સાધુના આચારનું વિગેરે સાધુનો આચાર પાપનો ક્ષય કરે છે આશ્રવનો નાશ કરે છે સમરની પુષ્ટિ કરે છે માટે તેમાં અદ્વૈત સામર્થ્ય રહ્યું છે. તેથી કલ્પ-વ્યવહાર એવું અમોષ “ ગુણધેય ” નામ આપ્યું છે આ ગ્રંથમાં જ્ઞાનાર્ણવ—સમયસાર વગેરે ગ્રંથોની સાક્ષીએ આપવામાં આવેલી છે તેથી એમ ન સમજવું કે અમો તેડના અનુયાયી ઠીએ જ્ઞાનાર્ણવ વગેરેમાં શ્વેતાંવર સિદ્ધાંતોના આધારે જે વામ્બો મળતાં આવે છે તેટલાંજ અમો માનીએ ઠીએ વાકી શ્વેતાંવર સિદ્ધાંતોથી જે વિરુદ્ધ પ્રરૂપણા છે એવી ટિંગંવર ગ્રંથોની વાતને અમો માનતા નથી કારણ કે ઉત્સૂત્ર વાત માનવી નહીં. આ ગ્રંથમાં સાધુના આચારોની ઉત્કૃષ્ટતા વતાવી છે તેનું કારણ કે જે વસ્તુ વતાવવી તે ઉત્કૃષ્ટ વતાવવી જો એમ ન વતાવવામાં આવે તો આચારોનું ઢીલાશપણ થઈ જાય આ આશય વિના સાધુડના આચાર વિગેરેની ટીકા કરવાનો અગ્ર માત્ર પણ વીજો આશય નથી સાધુવર્ગને અમો અમારા પુજ્ય ગુરુ તરીકે જોડે ઠીએ તેમનામાં શુદ્ધ દ્રવ્ય વ્યવહારનો વિશેષતઃ પ્રકાશ થાઈ પડ્યુંજ ઇન્નિએ ઠીએ આ ગ્રંથના સમાપ્તિ પત્રમાં સિદ્ધનું સ્વરૂપ દેલાનુંજ છે તે વાચવાથી વાચકોને અનિશય લાગે થશે.

પશ્ચાન્ પત્ર ૧૫૬ થી દ્વાયિકજ્ઞાવ તત્ત્વવિલાસ પદ્ય ગ્રંથ લખવામાં આવ્યો છે તેમજ પત્ર ૧૬૩ થી શ્રદ્ધાપ્રકરણની ઢાલો લખવામાં આવી છે, તે શ્રદ્ધા પ્રાપ્ત થવાનો હેતુ છે.

પત્ર ૧૦૭ થી નવપદ્મજીની પૂજા શરૂ થાય છે તે પછી વાચકોને આનંદ આપશે. પત્ર ૧૦૪ થી અધ્યાત્મ ચોવીશી ઠપાવવામાં આવી છે તે પછી અત્યંત ઉપયોગી ગ્રંથ છે. પત્ર ૧૧૭ થી ચૈત્યવંદન અધિકાર છે. પત્ર ૧૩૬ થી સ્તવન અધિકાર છે. પત્ર ૧૬૭ થી સજ્જાય અધિકાર છે. પત્ર ૧૯૧ થી ગુરુજ્ઞકિનો રાસ શરૂ થાય છે.

આ પ્રમાણે ગદ્યમાં અને પદ્યમાં ગ્રંથો સિદ્ધાન્તાનુ સાર વતાવવામાં આવ્યા છે તેમાં વીતરાગ આજ્ઞા વિરુદ્ધ જે કંડ લખાયુ હોય તેનો મિચ્છામિહુક્કમં ઢળું તું જે મુનિવરો વા શ્રાવક વિદ્વાનો ગ્રંથ સર્વંધે જૂલનો સુધારો શાસ્ત્ર સાક્ષી પૂર્વક વતાવશે તો તેમનો ઉપકાર માનવામાં આવશે.

અધ્યાત્મ શૈલી અને ડ્રવ્યાનુયોગની શૈલી પૂર્વક આ ગ્રંથ લખાયો હોવાથી તત્તત્ત સર્વંધી શૈલીના અન્યાસિત્તને આ ગ્રંથ ઉપયોગી થઈ પડશે એવી આજ્ઞા રાખવામાં આવે છે.

આ ગ્રંથ ઠપાવવા માટે ધન વ્યય સહાયમાં તેમજ આ ગ્રંથ તપાસવામાં જેઠાં મદદ કરી છે તેમનો ઉપકાર માનું તું.

જૈન શ્રેતાંવર મૂર્તિપૂજક સિદ્ધાન્ત શૈલીની માન્યતા (શ્રદ્ધા) આ લેખકને છે તેથી પ્રસંગે કોઈ અન્ય ધર્મના સિદ્ધાન્તો ઉપર આક્ષેપ થયેલો ક્વચિત્ દેખાય તો અન્ય ધર્મીઓએ ન્યાય દૃષ્ટિથી સત્ય તત્ત્વનો તોલ કરી સત્યતત્ત્વ ગ્રહણ કરવું એજ.

લેખક શ્રાવક-સૂરચંદ્રજાઈ સરુપચંદ.

મુ. વિજાપુર (વિદ્યાપુર)

આ જ્ઞાન શીતલવિલામ જાગ ૧ જો નામનુ આ પુસ્તક ઉપાવતા
પેહેલા સ્વરચ માટે અગાઉથી પૈસા આપનાર જાડું ગુણના જાણ
ગુણના રાગી ધર્મસ્નેહી ગૃહસ્થોના નામ નીચે પ્રમાણે છે
૨૦૦) જાડ મૃલચદજાડ સરુપચદના વીલના ટ્રસ્ટમાથી ટ્રસ્ટી-
ત્રણ આપ્યા.

૨૦૦) કાવીઠાના ઝરેરજાડ જગવાનદાસ તથા શા રતનચદ
લાધાજી જણ વેના

ઉપરની મદદથી આ પુસ્તકની ૧૦૦૦ નકલ ઉપાવી છે
આ વીજા જાગતી ચોપની તથા પ્રથમની ઉપાણલ જાગ ૧ ની
ચોપની નીચેના ઠેકાણેથી મળી શકશે

૧ ત્રિજાપુર-શા મુરચદજાડ સ્વરુપચદ

૨ અમદાવાદ-શા હીરાચદજાડ કકલજાડ છે. ફતાસાની
પોઠ જૈન કન્યાશાળા

૩ કાવિઠા પ્રગણે પેટલાદ-શા રતનચદજાડ લાધાજી તથા
ઝરેરજાડ જગવાનદાસ

૪ પાલેજ-શા માહાજાડ પીતાવરદાસ તથા શા અમરચદ ક-
ચરાજાડ પ્રગણે જરુચ વદર

૫ સુરત-શા તારાચદ હીમચદ છે ગોપીપુરા મધ્યે

૬ પાદરા-વકીલ મોહનલાલ હીમચદ વસ્તોદરા તાલે પાદરા

આ પ્રથમા દૃષ્ટિદોષથી અથવા લલિત દોષથી અથવા
ત્રાપનારની જુલથી ન સમજી શકાયતો શુદ્ધિપત્રક પ્રમાણે
સુધારી તપાસીને યાચરો

જ્ઞાનની આશાતના ન યાય અને ઘણા માણસો લાય ન શકે એ દેવથી આ
પુસ્તકની કૌમત માત્ર ૦-૬-૦ છે જાના રાખી છે અને એ રીતે જે રૂઠ
વચ્ચે તે જ્ઞાન લાતામાં વપરાશે. સાધુ સાધ્વીને તેયજ જૈન પુસ્તકાલયોને
વિનામૂલ્યે આપવામાં આવશે

અનુક્રમણિકા.

પ્રથમ ધર્મપ્રવર્તન સાર ગ્રંથની અનુક્રમણિકા

ક્રમાંક	વિષય	પાનુ.
૧	ધર્મપ્રવર્તન સારના પે. મેટ કર્યા છે. એક મિથ્યાત્વ સહિત ધર્મપ્રવર્તન તથા વીજો સમ્યક્ત્વ સહિત ધર્મપ્રવર્તન	૧
૨	ધર્મપ્રવર્તન સારના ગીજા બે મેટ કર્યા છે એક વ્યવહાર ધર્મપ્રવર્તન અને વીજો નિશ્ચય ધર્મપ્રવર્તન	૬
૩	નયચક્રસાર ગ્રંથની અપેક્ષાએ વ્યવહાર નયના મેટની વ્યાખ્યા કરી છે.	૬
૪	જીવના પાંચસેને ત્રેસડ મેટ ચાર ગતિના મળીને વર્ણવ્યા છે	૮
૫	અજીવના પાંચસેને સાડ મેટ ગવેર્યા છે	૧૧
૬	ગુણઠાળાની અપેક્ષાએ જીવના મેટની વિસ્તારીને વ્યાખ્યા કરી છે	૧૪
૭	પ્રથમ અશુદ્ધ વ્યવહારના મેટની વ્યાખ્યા કરી છે	૧૬
૮	પછી શુદ્ધ વ્યવહારના મેટ આદે ગવેલીને એ સૂત્ર પૂર્ણ કર્યું છે.	૨૬
૯	દ્રવ્યગુણ પર્યાયના રાસના અનુસારે વ્યવહારનયની વ્યાખ્યા કરી છે	૩૧
૧૦	આગમસાર ગ્રંથની અપેક્ષાએ વ્યવહાર નયના છ મેટ ગવેર્યા છે	૪૦
૧૧	કલ્પવ્યવહાર તથા જ્ઞાનવ્યવહાર એ બે મેટ ગવેલીને વ્યવહારનો અધિકાર સંપૂર્ણ કર્યો છે	૪૭
૧૨	ભવાભિનટી જીવનાં લક્ષણ વિસ્તારીને ગવેર્યા છે	૫૫
૧૩	આત્માનટી જીવના લક્ષણ વિસ્તારીને ગવેર્યા છે	૭૦
૧૪	નિશ્ચય નયની મુખ્યતાએ ધર્મપ્રવર્તન વિસ્તારીને કહ્યો છે	૮૭
૧૫	સિદ્ધ ભગવાનની સ્તુતિ વિસ્તારે કરીને ગ્રંથની પૂર્ણતા કરી છે	૧૧૩
	વીજા ક્ષાયક જાવ તત્ત્વવિલાસ ગ્રંથની અનુક્રમણિકા.	
૧૬	ક્ષાયક ભાવ તત્ત્વવિલાસગ્રંથની અઢાર ઢાલોના દુહા દરેક ઢાલના મથાલે ઢાલના ઉપર છાપવા છાપનારની મુલતી રહીગયેલા તેથી તથા પહેલા નાંખ્યા છે. તે વાચનાર માડયોયે ઢાલ ઢાલ પ્રત્યે સમજી લેવા.	
૧૭	પહેલી ઢાલમાં ક્ષાયક સમક્ષિત બે મેટે ગવેર્યું છે	૧૨૬
૧૮	ત્રીજી ઢાલમાં ક્ષાયક ચારિત્રની સાધનતા પૂર્ણ કરી છે	૧૨૭
૧૯	ત્રીજી ઢાલમાં કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શનની વ્યાખ્યા કરી છે	૧૨૮
૨૦	ચોથી ઢાલમાં દ્રવ્યાનુયોગનુ સ્વાદ્વાદ સ્વરૂપ આદિ ગવેર્યું છે	૧૩૦

૨૧ પાંચમી દાઝમાં ધર્મોસ્તિકાય દ્રવ્યની વ્યાખ્યા કરી છે	૧૨૭
૨૨ છઠ્ઠી દાઝમાં અધર્મોસ્તિકાય આદિ ત્રણ દ્રવ્યની વ્યાખ્યા કરી છે.	૧૩૪
૨૩ સાતમી દાઝમાં પુદ્ગલાસ્તિકાય દ્રવ્ય ગવેરયો છે	૧૩૬
૨૪ આઠમી દાઝમાં પુદ્ગલની આઠ વર્ગનાની એક એકથી અધિક મૂલ્યતા ગવેલી છે	૧૩૮
૨૫ નવમી દાઝમાં પુદ્ગલના ગુણવર્ણય ગવેલ્યા છે	૧૩૯
૨૬ દશમી દાઝમાં આશ્રવના ચાર હેતુ પિચ્ચાત્વાદિ ગવેલ્યા છે	૧૪૦
૨૭ અગીયારમી દાઝમાં પિચ્ચાત્વની દુષ્ટતા વિસ્તારીને કહી છે	૧૪૨
૨૮ ધારમી દાઝમાં અત્રના મદ તેને દાઝવાનુ સાધન દર્શાવ્યું છે	૧૪૪
૨૯ તેરમી દાઝમાં કપાયની તથા નોરુપાયની દ્રવ્ય માયે ગવેણા કરી છે	૧૪૫
૩૦ ચૌદમી દાઝમાં જોગના મૂલ ત્રણ મેદ અને ઉત્તર પદર મેદ દર્શાવ્યા છે	૧૪૬
૩૧ પદરમી દાઝમાં ચાર પ્રકારના ચઘનો વિચાર ગવેલ્યો છે	૧૪૮
૩૨ સોઝમી દાઝમાં પુન્યના બેતાલીસ મેદ સારી રીતે વર્ણવ્યા છે	૧૫૦
૩૩ સત્તરમી દાઝમાં ચઝપાતી પાપકર્મની પ્રકૃતિઓના ૪૫ મેદ વર્ણવ્યા છે	૧૫૫
૩૪ અઠારમી દાઝમાં ચઝઅયાતિર્મની અગુપ પ્રકૃતિઓના ૧૭ મેદ વર્ણવ્યા છે	૧૫૮
આ ગ્રંથ અહીંથી અપુરો છે.	

૩૫ ત્રીજો ગ્રંથ શ્રદ્ધાપ્રકરણ તેમાં દેવતત્ત્વ તથા ગુરુતત્ત્વ અને ધર્મતત્ત્વ તે શ્રુતધર્મ તથા ચારિત્રધર્મ દેસવિરતી અને સરવચિરતી આદે વર્ણવ્યા છે.

૧૬૩

૩૬ નવ પદ્ધતીની પૂજા	૧૮૭
૩૭ આરતિ પગલ્લીનો	૨૦૩
૩૮ અંયાત્ય ચોત્રીસી	૨૦૪
૩૯ ચૈત્યવદન અધિકાર	૨૦૮
૪૦ સ્તુતિ અધિકાર	૨૩૩
૪૧ સ્તવન અધિકાર	૨૩૬
૪૨ સજ્જાપ અધિકાર	૨૬૮
૪૩ ગુરુપ્રક્રિયા રાસ	૨૯૭

॥ श्री गुरुभ्यो नम ॥

अथ श्री धर्मप्रवर्त्तन सार ग्रंथ.

॥ उहा ॥

बहु गुरु चरणे सदा, गुरुमुख अमिय ऊरत ॥
 धर्मलाज दीए देनना, ज्युं जलधर वरसत ॥ १ ॥
 ते जीले चित पात्रमे, श्रोता मन थिर अग ॥
 ज्ञानामृत रस आतमा, पीवे निर्मल गग ॥ २ ॥
 धर्म वर्त्तना सार ए, जिहां निश्चय व्यवहार ॥
 गुरुकृपाथी पामीए, स्यादाढ निरधार ॥ ३ ॥

॥ अत्र ज्ञाषा लिख्यते ॥

हवे आ अथनु नाम धर्म प्रवर्त्तन सारठे, तेना वे,
 जेदठे मिथ्यात्व सहित धर्मप्रवर्त्तन तथा सम्यक्त्वसहित
 धर्मप्रवर्त्तन, अही कोइ कहेंगे के धर्मप्रवर्त्तनमा मिथ्या-
 त्वनो जेद सा माटे करवो पनयो ? तेनो ऊत्तर मिथ्यात्व
 ठता एण देज्ञविरतिपणु तथा सर्वविरतिपणु जीव व्यव-
 हारथी ग्रहेंठे, वळी क्रियानो पात्र, ज्ञाननो खपी, ध्याना-

વલ્લવી હોયઠે, તે યોગદૃષ્ટિ સઝાયોથી જોઈ લેજો. પ્રથમની ચાર સઝાંયો મિથ્યાત્વસહિત પ્રવર્તનમા ઠે, અને પાંચમી ચીરાદૃષ્ટિથી તે આઠમી પરા દૃષ્ટિ સુધી ચાર સઝાંયો સમકિત ધર્મપ્રવર્તનમાઠે, વઢી મુક્તિના માર્ગમાઠે તે માટે અમારે જોવ વેહેંચવો પરુથો પેહેલી દૃષ્ટિની સઝાંયે કહ્યુઠે કે,

દૃષ્ટિ ચિરાદિક ચારમાં, મુગતિ પ્રયાણ ન જાજેર ॥
રયણિ સયન જેમ શ્રમ હરે, સુરનર સુખ તેમ
ગંજેરે ॥ વીં ॥ ૫ ॥

અર્થ — દૃષ્ટિ કે સમકિતની આઠ દૃષ્ટિ કહી ઠે, તેમા પ્રથમની ચાર દૃષ્ટિ, તેના નામ મિત્રા, તારા, વઢા, અને દિસા એ ચાર દૃષ્ટિ સમકિતરૂપ નથી, પરતુ વ્યવહારે કારણ ઠે તે કારણને ત્રિપે કાર્યપણાનો ઉપચાર કરીને સમકિતમા ગણીઠે હવે પાઠલની ચાર દૃષ્ટિના નામ, સ્થિરા, કાન્તા, પ્રજ્ઞા, અને પરા એ ચાર દૃષ્ટિ સમકિત રૂપ ઠે વઢી, ઇહા બોધ એટલે જાણપણ તે પણ વસ્તુગતે વસ્તુપણ મદદેઠે શ્રદ્ધા જ્ઞાન પૂર્વક સ્થિરઠે, એ ચાર ચાર મઢીને આઠ દૃષ્ટિ કહી, તેમા સ્થિરાદિક ચારમા કેહેતાં સ્થિરા પાંચમી અને આદિ ગઢે ઠઠી, સાતમી, અને આઠમી, એ પાઠલની ચાર દૃષ્ટિ વર્તતો એવો જે પ્રાણી, તે એક વગ્યને વે ક્રિયાનો કર્તાઠે એક ઉદયિક જાવની અને વીજી ક્યોપશમ જાવની, તેમા પ્રથમ ઉદયિક જાવની એટલે

उदयिक ज्ञाव ते पूर्वकृत कर्मबंधनो उदय, ते कहेठे गति चार, कपाय चार, वेद त्रण, लेश्या ठ, मिथ्यात्व, अज्ञान असिद्धत्व अने अविरति ए उदयिक ज्ञावना एकवीस जेद कह्या ते समुदाये परिपूर्ण पेहेले गुणठाणे लाधे अने उपरनां गुणठाणाए ओठा ओठा लाधे. उदयिक ज्ञाव अयोगी चौदमा गुणठाणा पर्यंत सर्वे गुणठाणे लाधे अने जे जे प्रकृतिनो उदय थाय तेमां चेतन व्यापकपणुं करे, संकल्प विकल्प करे तो समये समये सात आठ कर्म ठहा सातमा गुणठाणा सुधी वांधे. उपरांत सात वांधे दशमा गुणठाणे ठ कर्म वांधे वळी जीवनी शक्ति मरोमी नांखे कहुठे के “शक्ति मरोमे जीवनी, उदय महा वळवान” हवे ए उदयिक ज्ञावनी क्रियामां ज्ञांगा कहे ठे जिविने अनादि सांत ज्ञांगो लागे, अने अजिविने अनादि अनंत ज्ञांगो लागे ए उदयिक ज्ञावनी क्रिया कही हवे क्षयोपशमज्ञावनी क्रिया कहेठे, ते पांचमी थिरा दृष्टि पाम्या त्याथी अतर्दष्टिए प्राप्त ठे अने थिरादृष्टिनी प्राप्ति ग्रंथिजेद कयों त्यांथी थड हवे ते क्रिया क्षयोपशम ज्ञावनी क्षय उपशम पूर्वक चोथा गुणठाणार्थी प्राप्त थड तेना जेद कहे ठे सामान्य उपयोग ते दर्शन गुणनो, अने विशेषोपयोग ते ज्ञान गुणनो, वळी क्षयोपशम ज्ञावनु समकित, तथा देशविरति अने सर्व विरति चारित्र, वळी क्षयोपशम ज्ञावनी दानादि पांच लद्धि ए क्षयोपशम ज्ञावना जेद ठे, तेमांथी लद्धि गुणने किंचित् गवेखे ठे

बली धर्म प्रवर्तनना बीजा वे जेद ठे, व्यवहार धर्म प्रवर्तन अने निश्चय धर्म प्रवर्तन तेमां प्रथम व्यवहार धर्म प्रवर्तननी उल्लाखण करावे ठे एतखे व्यवहारनयना जेदनी व्हेचण करीशु तेमा केटलाएक जेद मिथ्यात्व पक्षी ठे अने केटलाएक जेद समकित पक्षी ठे ते सर्वेनी उल्लाखाण थरो कशु ठे नय चक्रसार ग्रंथे

सग्रह गृहीत वस्तु जेदातरेण विज्ञजन व्यवहरण प्रवर्तन वा व्यवहार सद्विधि शुद्धो शुद्धश्च शुद्धोद्वि-
विध वस्तुगत व्यवहार धर्मास्तिकायादि इत्याणां स्वस्व-
चक्षण सहकारादि जीवस्य लोकालोकादि ज्ञानादिरूप स्वसर्पण परमात्मज्ञावसाधनरूपो गुणसाधकावस्थारूपः गुण श्रेण्या रोहादि साधन शुद्ध व्यवहार अशुद्धोपि द्विविध सद्भूता सद्भूत जेदात् सद्भूत व्यवहारो ज्ञानादिगुण परस्पर जित्त असद्भूत व्यवहार कपायात्मादि मनुष्योह देवोह सोपिद्विविध सश्लेषिता शुद्धव्यवहार शरीर सम अशरीरी अश्लेषिता सद्भूत व्यवहार पुत्र कलत्रादि तोच उपचरिता नुपचरित व्यवहार जेदात् द्विविधो तथाच विज्ञेपावश्यक व्यवहरण व्यवहार ए सतेण व्यवहार एव सामान्न व्यवहार परोब्बजल त्रिसेसठ तेणव्यवहार व्यव-
हरण व्यवहार व्यवहरतिसत्तियाव्यवहार विज्ञेपतो व्य-
वहीयते निराक्रियते सामान्य तेनेतिव्यवहार लोकव्यवहार परोया विज्ञेपतो यस्मात्तेन व्यवहार न व्यवहारा स्वधर्म प्रवर्ति तेनेकते सामान्यमिति स्वगुण प्रवृत्तिरूप व्यवहार

સ્યૈવ વસ્તુત્વ તમંતરેણ તદ્જ્ઞાવાત્ સદ્ધિવિધ. વિજ્ઞજન ૧ પ્રવૃત્તિ ૨ જ્ઞેદાત્ પ્રવૃત્તિ વ્યવહાર દ્વિવિધ. વસ્તુ પ્રવૃત્તિઃ ૧ સાધન પ્રવૃત્તિ ૨ લૌકિક પ્રવૃત્તિશ્ચ ૩ સાધન પ્રવૃત્તિ સ્વેધા લોકોત્તર ૧ લોકિકા ૨ કુપ્રા વચ્ચનિક ૩ જ્ઞેદાત્ ઇતિ વ્યવહારનયશ્રી વિશેષાવશ્યકે ॥

અર્થ — સંગ્રહ ગ્રહિત વસ્તુ કે સંગ્રહનયે ગ્રહિત જે વસ્તુ જ્ઞેદાંતરેણ કે તેને જ્ઞેદ જ્ઞેદાંતરે, વિજ્ઞજન કે વહે-
ચવુ તેને વ્યવહાર કહીએ એટલે સંગ્રહનયે છે તે સામાન્ય વિશેષ સર્વેને સામાન્યપણે ગ્રહે છે એટલે પિરુપણે ગ્રહે પણ વ્યક્તવ્યપણે ન ગ્રહે જેમ દ્રવ્ય એવું સામાન્ય નામ કહ્યું, તેમાં સર્વે દ્રવ્યનુ ગ્રહણ થયું, તે સંગ્રહ નય. તેને જ્ઞેદાંતરે વહેચે તે વ્યવહાર નય એટલે દ્રવ્યના બે જ્ઞેદ જીવદ્રવ્ય અને અજીવદ્રવ્ય અજીવના બે જ્ઞેદ, રૂપી અને અરૂપી રૂપી તે પુદ્ગલ તેના બે જ્ઞેદ. પરમાણુ અને સ્વધ સ્વધના બે જ્ઞેદ જીવ સહિત અને જીવ રહિત તેમાં જીવ સહિતના બે જ્ઞેદ, સૂક્ષ્મ અને વાદર હાં વર્ગણાનો વિચાર છે ત્યાં વાદરવર્ગણાના ચાર જ્ઞેદ ઉદારીક (૧), વૈક્રિય (૨), આ-
હારક (૩), અને તેજસ (૪), હવે સૂક્ષ્મ વર્ગણાના ચાર જ્ઞેદ કહે છે જ્ઞાપા (૧), શ્વાસોશ્વાસ (૨), મન (૩), અને કાર્મણ (૪), તે કાર્મણના આઠ જ્ઞેદ, જ્ઞાનાવરણીય (૧), દર્શનાવરણીય (૨), વેદનીય (૩), મોહનીય (૪) આયુષ (૫), નામ (૬), ગોત્ર (૭), અને અંતરાય (૮), એ આઠને કર્મવર્ગણા કહીએ તેના ઉત્તરજ્ઞેદ એકસોને અઘાવન છે, તે

કર્મપ્રથર્થી જોડ લેજો હવે પર્યાયના વે જેદ એક કર્મ-
જાવી અને વીજો સ્વજાવી

હવે જીવના પાચસે ત્રેસઠ જેદ કહે છે તેના મૂલ
ચાર જેદ મનુષ્યગતિ (૧), તિર્યચગતિ (૨), નરકગતિ (૩),
અને દેવગતિ (૪), એ ચારના પ્રત્યેક જેદનો વિચાર તેમા
પ્રથમ મનુષ્યના જેદ વર્ણવે છે તેના ત્રણ જેદ કર્મજૂમિ
(૧), અકર્મજૂમિ (૨), અને અતરદ્વીપ (૩), તેમા કર્મજૂ-
મિના પદર જેદ છે, પાંચ જરત (૫), પાંચ ધેરવત (૫),
અને પાંચ મહાવિદેહ (૫) એ રીતે પદર જેદ થાય વળી
અકર્મજૂમિના ત્રીસ જેદ છે પાંચ હેમવત (૫), પાંચ ધેર-
વત, (૫), પાંચ રમ્યક (૫), પાંચ દેવકુરુ (૫), પાંચ
હરિવર્ષ (૫), પાંચ ઉત્તરકુરુ (૫), એ રીતે ત્રીસ જેદ અકર્મ
જૂમિના કહ્યા હવે અતરદ્વીપના ઉપ્પન જેદ કહે છે આ,
અતરદ્વીપને ત્રિપે લઘુ હિમવત અને ગિરિરિષ્ટ વે પર્વત,
આવલા છે તેમાંથી વે પર્વ અને વે પશ્ચિમે એમ લવણ સમુ-
દ્રમા અતરાલે એક એક પર્વતની ચાર ચાર ઢાઢાઓ નીક-
લેલી છે, તે વે પર્વતની મલીને આઠ ઢાઢાઓ થડ તે દરેક
ઢાઢા ઉપર સાત સાત ક્ષેત્ર છે એ રીતે આઠ ઢાઢાઓના
મલીને ઉપ્પન્ન અતરદ્વીપ છે એ મળલા જેગા કરતા એકસોને
એક મનુષ્ય ક્ષેત્ર થયા તેના વે જેદ એક સમુદ્ધિમ અને
વીજા ગર્જન તેમા ગર્જનના વે જેદ એક પર્યાસા અને વીજા
અપર્યાસા અને સમુદ્ધિમતો પર્યાસિ પૂરી કરે નહીં, અપ-
ર્યાસા અવસ્થાયેજ મરે માટે તેનો એકજ જેદ એટલે એક

સો ને એક ગર્જન પર્યાપ્તા, એકસોને એક ગર્જન અપર્યાપ્તા અને એકસોને એક સમૂર્ણમ અપર્યાપ્તા એ રીતે મનુષ્ય ગતિના ત્રણસેને ત્રણ જેઠ થયા હવે તિર્યંચ ગતિના જેઠ કહે છે તેના પાંચ જેઠ (૧) એકેડિ, (૨) વેશ્ડિ, (૩) તેશ્ડિ, (૪) ચોરિંડિ, (૫) પચેડિ તેમાં એકેડિના પાંચ જેઠ (૧) પૃથ્વીકાય, (૨) અપકાય, (૩) તેજકાય, (૪) વાજકાય, અને (૫) વનસ્પતિ કાય. તેમાં પ્રથમના ચાર જેઠે, તેના પ્રત્યેકે વે વે જેઠ, એક સૂદમ અને વીજો વાદર એ વેના ગણતાં આઠ જેઠ થયા. હવે વનસ્પતિકાયના વે જેઠ, પ્રત્યેક અને સાધારણ, તેમાં સાધારણના વે જેઠ. સૂદમ સાધારણ અને વાદર સાધારણ, સૂદમ સાધારણ તે સૂદમ નિગોદ અને વાદર સાધારણ તે કદમૂલાદિ વાદર નિગોદ. એ વે સાધારણ વનસ્પતિકાયના જેઠ અને એક પ્રત્યેક વનસ્પતિકાયનો જેઠ મઠી ત્રણ જેઠ વનસ્પતિકાયના થયા. તે જેગા કરતાં અગિશ્ચાર જેઠ થયા તેના પ્રત્યેકે વે વે જેઠ, પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા એટલે એકેડિના વાવીસ જેઠ થયા. હવે વેશ્ડિ, તેશ્ડિ અને ચોરિંડિ એ ત્રણને વિકલેડિ કહીએ તેના પ્રત્યેકે વે વે જેઠ. એક પર્યાપ્તા અને વીજો અપર્યાપ્તા, એમ ઠ જેઠ વિકલેંડિના થયા તે મેઠવતાં અઠાવીસ જેઠ થયા.

હવે તિર્યંચ પચેડિના જેઠ કહે છે. તેના વે જેઠ સન્નિ તથા અસન્નિ સન્નિ તે ગર્જન તેને મન સજ્ઞા છે. અસન્નિ તે મન સંજ્ઞા રહિત છે. વઠી તે માટી પાણીના સયોગે

ઉપજે છે, તે વેના પ્રત્યેકે પાંચ પાંચ જોડ કહે છે. થલચર, જલચર, સેચર, ઊરપરિ અને ઝુજપરિ એ પાંચ દુ દશ જોડ થયા, તેના પ્રત્યેકે વે વે જોડ, પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા ગણતાં તિર્યંચ પચેદિના વીંશ જોડ થયા તેમાં ચૌરિંદ્રિ સુધીના અષ્ટાવીંશ જોડ મેલવીંચ સ્થારે તિર્યંચની જાતિના અમતાલીસ જોડ થાય તે કહ્યા

હવે નારકીના સાત જોડ કહે છે [૧] ઘમા, [૨] ધરા, [૩] સેલા, [૪] અજળ, [૫] રિદ્ધા, [૬] મધા, [૭] માધવતી એ સાત જોડના પ્રત્યેકે વે વે જોડ એક પર્યાપ્તા અને વીંજા અપર્યાપ્તા એમ ચૌદ જોડ નારકીના થયા

હવે દેવગતિના જોડ કહે છે. ઝુવનપતિ, વ્યતર, જ્યોતિષિ અને વૈમાનિક, તેમા ઝુવનપતિના પચીસ જોડ છે, દશ નિકાયના ઢંગ અને પરમાધામી પદર મળી પચીંશ જોડ થયા હવે વ્યતર નિકાયના જોડ કહે છે તેમાં વ્યતર તથા વાણ વ્યતરના સોઠ જોડ અને તિર્યંગ જૂંજકના દશ જોડ મળીને ઠવીંસ જોડ થયા હવે જ્યોતિષીના જોડ કહે છે તેના મૂળ વે જોડ એક સ્થિર અને વીંજા અધિર એ વેના પ્રત્યેકે પાંચ પાંચ જોડ છે, ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહ, નક્ષત્ર, અને તારા, એ પાંચ દુ દશ જ્યોતિષીના થયા હવે વૈમાનિકના જોડ કહે છે તેમા કિલ્લિવિધિયાના ત્રણ જોડ લોકાતિકના નવ જોડ, અને વાર દેવલોકના વાર જોડ, એ ચોવીંસ જોડ કલ્પવાસી દેવના કહ્યા હવે અકલ્પવાસી દેવના જોડ કહે છે નવપ્રેમેયકના નવ જોડ અને અનુત્તર વિમાનના પાંચ

જેદ મઠી ચૌદ જેદ થયા તેમાં કલ્પવાસી દેવના ચોવીસ જેદ મેલવતાં અમ્ત્રીસ જેદ વેમાનિકના થયા એ ચાર નિકાયના જેગા કરીએ ત્યારે દેવગતિના નવાણું જેદ થાય તેના પ્રત્યેકે બે બે જેદ એક પર્યાપ્તા અને વીજા અપર્યાપ્તા ગણતાં દેવગતિના એકસોને અઢાણુ જેદ થાય, તે કહ્યા. એ ચારે ગતિના મઠીને સસારી જીવના પાંચસેને ગ્રેસઠ ૫૬૩ જેદ વર્ણવી દેલાહ્યા

હવે અજીવના પાંચસેને સાઠ જેદ કહે છે તેના મૂલ પાંચ જેદ છે. (૧) ધર્માસ્તિકાય, (૨) અધર્માસ્તિકાય, (૩) આકાશાસ્તિકાય, (૪) કાલ (૫) અને પૂદ્ગલાસ્તિકાય. તેમાં ધર્માસ્તિકાયના આઠ જેદ (૧) સ્વધ, (૨) દેશ, (૩) પ્રદેશ, (૪) ડ્રવ્યથી, (૫) ક્ષેત્રથી, (૬) કાલથી, (૭) જ્ઞાવથી, અને (૮) ગુણથી એ આઠ જેદ ધર્માસ્તિકાયના કહ્યા. તેજ રીતે અધર્માસ્તિકાયના આઠ જેદ અને આકાશાસ્તિકાયના આઠ જેદ એ ત્રણ ડ્રવ્યના મઠીને ચોવીસ જેદ થાય હવે કાલના ઠ જેદ કહે છે વર્તમાન સમય (૧), ડ્રવ્યથી (૨), ક્ષેત્રથી (૩), કાલથી (૪), જ્ઞાવથી (૫), અને ગુણથી (૬), એ કાલ ડ્રવ્યના ઠ જેદ કહ્યા તે સર્વ જેગા કરીએ ત્યારે અરૂપી અજીવના ત્રીસ જેદ, ચાર ડ્રવ્યના મઠીને થાય તે કહ્યા

હવે પુદ્ગલાસ્તિકાયના જેદ કહે છે વર્ણના (૫) જેદ (૧) રાતો, (૨) ધોલો, (૩) લીલો, (૪) પીલો, અને (૫) ડ્યામ હવે રસના પાંચ જેદ (૧) કરુવો, (૨) કપાયલો

(૩) લાટો (૪) તીલો, અને (૫) મધુરો હવે ગધના વે જોદ
 (૧) સુરજી, (૨) અને દુરજી હવે ફરસના આઠ જોદ કહે
 ઠે (૧) શીત, (૨) ગુણ, (૩) રુદ્ધ, (૪) સ્તિગ્ધ, (૫) જારે,
 (૬) ફલ્લવો, (૭) સુકોમલ, અને (૮) વરસટ હવે સસ્થા-
 નના પાંચ જોદ કહે ઠે. (૧) લાલુ, (૨) ગોલ, (૩) ત્રિકોણ
 (૪) ચોલુણ, (૫) વર્તીયાકારે એ સસ્થાનના જોદ કહ્યા. એ
 રીતે વર્ણ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ અને સંસ્થાનના સર્વ મળી પચીસ
 જોદ થયા. હવે જોદ ગણવાની સમજ દેલાને ઠે પટલે રાતા
 વર્ણની જે વસ્તુ ઠે તેમા રસ પાંચ, ગંધ વે, ફરસ આઠ,
 અને સસ્થાન પાંચ એમ વીસ જોદ એક વર્ણમાં લાધે, તેમજ
 પાંચ વર્ણમા ગણીએ પટલે વર્ણના સો જોદ થાય હવે રસના
 જોદ કહે ઠે તેમા કટુક રસની જે વસ્તુ ઠે તેમાં વર્ણ પાંચ,
 ગંધ વે, ફરસ આઠ, અને સસ્થાન પાંચ એ વીસ જોદ એક
 રસમા લાધે, તેમ પાંચે રસમા ગણીએ ત્યારે રસના સો જોદ
 થાય હવે સસ્થાનના જોદ કહે ઠે પટલે જે લાવા સસ્થા-
 નની વસ્તુ ઠે તેમા વર્ણ પાંચ, ગંધ વે, રસ પાંચ અને ફરસ
 આઠ એ વીસ જોદ એક સસ્થાનમા લાધે તેમ સર્વ સસ્થા-
 નમાં ગણીએ પટલે પાંચ સસ્થાનના મળીને સો જોદ થાય
 હવે ગંધના જોદ કહે ઠે પટલે જે સુરજી ગંધની વસ્તુ ઠે
 તેમા વર્ણ પાંચ, રસ પાંચ, ફરસ આઠ, અને સસ્થાન પાંચ
 એમ ત્રેવીસ જોદ એક ગંધમા લાધે, તેમજ વે ગંધના ગણીએ
 ત્યારે ત્રેવીસ હુ ઠેતાલીસ જોદ થાય હવે ફરસના જોદ કહે
 ઠે પટલે શીત ફરસની જે વસ્તુ ઠે તેમા વર્ણ પાંચ, રસ

પાંચ, ગંધ વે, અને સંસ્થાન પાંચ, વઢી ઉપર શીત સ્પર્શની વિવક્ષા કરી ઠે, તેનો પ્રતિપક્ષી ઉણ સ્પર્શ ન હોય વા-
કીના ઠ સ્પર્શ લાધે તે સર્વે જ્ઞેગા કરતાં ત્રેવીસ જ્ઞેદ એક
સ્પર્શમાં થાય તેમજ આઠે સ્પર્શના ગણીય ત્યારે એકસોને
ચોરાગી જ્ઞેદ આઠ ફરસના મઢીને થાય

ઉપર વતાવ્યા પ્રમાણે પાંચ વર્ણના સો, પાંચ રસના
સો, પાંચ સંસ્થાનના સો, વે ગંધના ઠેતાલીસ અને આઠ
ફરસના એકસો ચોરાસી મઢી કુલ પાચસે ત્રીસ જ્ઞેદ પુ-
દ્ગલાસ્તિકાયના થાય તે કહ્યા તેમાં અજીવ અરૂપી ચાર
ઢવ્યના ત્રીસ જ્ઞેદ જ્ઞેગા કરીય ત્યારે અજીવના પાંચસેને
સાઠ જ્ઞેદ થાય તે કહ્યા

હવે જીવના જ્ઞેદની ઠહેંચણ કહે ઠે. જીવના વે જ્ઞેદ
સિદ્ધ (૧), અને સંસારી (૨) સિદ્ધ તે કર્મ આવરણ ઢોષ
રહિત. કેવલજ્ઞાન, કેવલદર્શનાદિ ગુણ પ્રગટરૂપ અલંક,
અમર, અઢ્યાવાધાનદ મય, લોકને અતે વિરાજમાન સ્વ-
રૂપ જોગી તે સિદ્ધ જીવ કહીય તે સિદ્ધતા સર્વ જીવનો
મૂલ ધર્મ ઠે પણ જેણે પોતાનુ વીર્ય ફોરઢ્યુ તે સિદ્ધ જગ-
વાન થયા, નહીં ફોરઢ્યુ તે સસારમાં પ્રવર્તે ઠે હવે સિદ્ધના
જ્ઞેદ કહે ઠે પ્રથમ સમયના, અપર સમયના વઢી અનતર
સિદ્ધ, પરપરસિદ્ધ, આઢિસિદ્ધ, અનાઢિસિદ્ધ, અનેકસિદ્ધ,
લઘુ અવગાહના સિદ્ધ, ગુરુ અવગાહના સિદ્ધ અને મ-
ઢ્યસ્થ અવગાહના સિદ્ધ, શ્ત્યાઢિ સિદ્ધ જગવાનના જ્ઞેદ
જાણવા

હવે સસારી જીવના જ્ઞેદ ગુણગણની અપેક્ષાએ કહે
 ઠે તેના વે જ્ઞેદ અયોગી અને સયોગી અયોગી તે સેલેશિ
 જાવે થયા વઢી, મનાદિ ત્રણે યોગનો રોધ થયો તે ચૌદમા
 ગુણગણના, વાકીના સયોગી, તેના વે જ્ઞેદ સયોગી કેવઢી
 અને સયોગી ઠઢસ્થ સયોગી કેવઢી તે તેરમા ગુણગણના,
 તેમણે ચાર ઘાતિ કર્મનો ક્ષય કર્યો ઠે, વઢી અનત ચતુ-
 દ્ધ પ્રગટ કરી ઠે, તેમને અરિહત જગવત કહીય વાકીના
 સયોગી ઠઢસ્થ તેના વે જ્ઞેદ અમોહી અને સમોહી અ-
 મોહી તે મોહનીય કર્મનો ક્ષય કર્યો ઠે જેમણે વઢી,
 ક્ષાયક જાવનુ યથારાત ચારિત્ર પામ્યા ઠે વીતરાગ જાવે
 થયા તે અમોહી વારમા ગુણગણના, વાકીના સમોહી
 તેના વે જ્ઞેદ ઉપરાત મોહી અને ઉદીત મોહી ઉપશાંત
 મોહી તે મોહનીય કર્મની સર્વ પ્રકૃતિયો ઉપશમાવી ઠે
 જેણે વઢી ઉપગમ જાવનુ યથાખ્યાત ચારિત્ર પામ્યા ઠે
 તે ઉપરાત મોહી અગિચ્ચારમા ગુણગણના વાકીના ઉદીત
 મોહી તેના વે જ્ઞેદ સૂક્ષ્મ મોહી અને વાદર મોહી સૂક્ષ્મ
 મોહી તે લોજાઅણુ ઉદયમા ઠે જેને, વઢી સૂક્ષ્મ સપરાય
 ચોથા ચારિત્ર વત તે દગમા ગુણગણના, વાકીના વાદર
 મોહી તેના વે જ્ઞેદ અવેદી અને સવેદી અવેદી તે વેદ
 ત્રિકાર ક્ષય પામ્યો ઠે જેનો તે નવમા ગુણગણના વાકીના
 સવેદી તેના વે જ્ઞેદ શ્રેણીવત અને શ્રેણી રહિત શ્રેણીવત તે
 આત્મા ગુણગણના શુસ્થ ધ્યાન ધ્યાના, વાકીના શ્રેણીરહિત,
 તેના વે જ્ઞેદ અપ્રમત અને પ્રમત અપ્રમત તે આત્મોપયો-

गी सातमा गुणगणाना. वाकीना प्रसक्त, तेना वे जेद वि-
रति अने अविरति, तेमां विरतिना वे जेद सर्व विरति
अने देश विरति ते सर्व थकी संसार त्याग कयों ठे जेणे
ते ठट्टा गुणगणे साधु, अने देशविरति तं पांचमा गुणगणे
आवक, वाकीना अविरति तेना वे जेद समकिति अने
मिथ्यात्वी, समकिति ते चौथा गुणगणाना वाकीना मिथ्या-
त्वी, तेना वे जेद ग्रंथिजेदी अने ग्रंथि अजेदि ग्रंथि जेदी
ते समकित पामी पाठा पन्था, मिथ्यात्वे गया तेमणे ग्रंथि
जेद करेलो ठे हवे फरीशी करवो न पने, चमते जावे स-
मकित गुणगणे आवे ते ग्रंथि जेदी, वाकीना अजेदी तेना
वे जेद. ज्ञव्य अने अज्ञव्य ज्ञव्य ते काल लब्धि पामी
यथाप्रवृत्ति आदि त्रण करण करी कर्म स्थिति घटानी
अपूर्व करणे अपूर्व वीर्य फोरवी ग्रंथि जेद करी समकित
पामे वळी वीर्यनी, ज्ञाननी, उपयोगनी ध्याननी अधिकता
पामे तो कर्मनो नाश करी कर्म रहित थड सिद्धि वरे
योग्यतावालो ठे माटे वळी केटलाएक ज्ञव्य तो कारण
सामग्रीना अज्ञावे समकित पामे नहीं पण ज्ञव्य जीवमां
योग्यता धर्मनी ठती ठे ते माटे ज्ञव्य कहीए ते जीवो
अज्ञव्यथी अनंत गणा अधिक ठे अने जे अज्ञव्य जीव
ठे तेनी सत्ता तो ज्ञव्य जीव सरखी ठे गुण, पर्याय लक्षण
सर्वे वरावर ठे पण मिथ्यात्व गुणगणायी त्रण कालमा
समकित गुणगणे ए आववानो नथी अने मिथ्यात्व तज-
वानो नथी तेनु कारण के ज्ञव्य स्वज्ञाव एनामां नथी ते

કારણ સામગ્રી પામે તો પણ પલટાય નહીં વળી શ્રુત અ-
જ્યાસ કરે અને પચ મહાવ્રત આદરે ઠે, પણ આત્મ ધર્મની
યથાર્થ શ્રદ્ધાના અજ્ઞાને સમકિત પામે નહીં અને મિથ્યાત્વ
ઠોઠે નહીં માટે અજ્ઞવ્ય જીવો ઠે તે સિદ્ધિ પદ પામવાને
અયોગ્ય ઠે તે અજ્ઞવ્ય જીવોની સહ્યા ચોચે અનતે ઠે એ
જેદ વહેચ્યા તેને વહેચણ રૂપ વ્યવહાર નય કહીએ

હવે વીજો જેદ “પ્રવર્તન વા વ્યવહાર” કે૦ પ્રવર્તન વ્ય-
વહાર સદ્વિધ કે૦ તેના વે જેદ શુદ્ધોશુદ્ધશ્ચ કે૦ શુદ્ધ
વ્યવહાર અને અશુદ્ધ વ્યવહાર એ વે જેદ કહ્યા તેમા
પ્રથકારે પ્રથમ શુદ્ધ વ્યવહારના જેદ કહ્યા ઠે, પઠી અશુ-
દ્ધ વ્યવહારના જેદ કહ્યા ઠે પણ ફાંતો અમે પહેલા અ-
શુદ્ધ વ્યવહારના જેદની વિવક્ષા કરી પઠી શુદ્ધ વ્યવહાર-
ના જેદ કહીશુ અશુદ્ધ વ્યવહાર તે અશુદ્ધ પ્રવર્તન તે
કહે ઠે અશુદ્ધોપિ દ્વિવિધ કે૦ તેના વે જેદ સદ્જૂતા
સદ્જૂતજેદાત્ કે૦ સદ્જૂત વ્યવહાર અને અસદ્જૂત વ્ય-
વહાર તેમા સદ્જૂત વ્યવહાર તે, “જ્ઞાનાદિ ગુણ પરસ્પર
નિષ્ઠા” કે૦ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વીર્ય અને ઉપયોગ
આદિ અનતા ગુણ આત્મામા અજેદ જાવે રહ્યા ઠે તે ગુણને
આત્માથી નિર્પેક્ષ પણે નિષ્ઠા ગવેલે તેને અશુદ્ધ સદ્જૂત
વ્યવહાર કહ્યો, હવે વીજો જેદ અસદ્જૂત વ્યવહાર તે,
“કપાયાત્માદિ મનુષ્યોદ્દેવોહ” કે૦ હુ ક્રોધી હુ માની
હુ કપટી, હુ લોજી, અને હું વિષયી શ્યાદિ વળી હુ
મનુષ્ય હુ દેવતા શ્યાદિ કહેવું, માનવું ઇટલે જે ગતિમા

ગયો તે ગતિરૂપ પોતે થયો વળી તે ગતિ હેતુપણે પરિણમ-
તાં ગ્રહ્યા તે ગતિ વિપાકી જે કર્મ તે હૃદયરૂપ પરજાવ ઠે,
વળી પચીસે કપાયનારૂપે પોતે થાય ઠે તે પણ હૃદયિક
જાવ ઠે તેને પરજાવ કહીએ તે પરજાવને અને જીવને
યથાર્થ જ્ઞાન વિના જેઢ જ્ઞાન ગુન્ય એક કરી માને ઠે
તેને અશુદ્ધ અસદ્જૂત વ્યવહાર કહીએ “સો પિદ્ધિવિધ”
કે० તેના પણ બે જેઢ તેમાં પેહેલાં જેઢ તે “સશ્લેપિત”
ઘટલે ગરીરં મમ અહ શરીરી કે० શરીર તે જીવ અને જીવ
તે શરીર એમ શરીરનો અને જીવનો એકપણો માને તે સશ્લે-
પિત વ્યવહાર કહીએ દૃષ્ટાંત.—જેમ નાકના મેલમા માણી
લપટાય ઠે વધાય ઠે, તે માણી નાકના મેલથી પ્રાપ્તે જૂદી
ન થાય તે દૃષ્ટાંતે એ વ્યવહારી જીવ કાયાથી જૂદો હું એમ
ન સમજે એ પેહેલો જેઢ કહ્યો હવે વીજો જેઢ અસશ્લે-
પિત તે પુત્ર કલત્રાદિ કે० પુત્ર પુત્રી, વળી કલત્ર તે સ્ત્રી
અને આદિ ગઢ્ઢથી ધનદોલત ઘરવાર, મેહેલાત, રાજશ્રદ્ધિ,
સ્વજન, કુટુંબ એ સર્વેને મારુ કહેવું પોતાનું માનવું તેને અ-
સશ્લેપિત વ્યવહાર કહીએ ઘટલે ગરીરને પોતાનું કહ્યું તે
આયુષ્યના અત સુધી ઢોમ્યું ટુટે નહીં માટે સશ્લેપિત કહ્યું
અને પુત્ર કલત્ર આદિ ધનદોલત સર્વેને પોતાનું કહ્યું, પણ
પોતાથી જૂદું ઠે અલગું ઠે માટે અસશ્લેપિત કહ્યું હવે એનું
રહસ્ય વતાવે ઠે જે એ અશુદ્ધ વ્યવહારના જેઢ જેઢાતર
કર્યા તેમા સદ્જૂત વ્યવહારે “જ્ઞાનાદિ ગુણ પરસ્પર ત્રિન્ન”
કૃત્રિમ રીતે જમતાં ગંધેલીને કહ્યું તે જીવથી ત્રિન્ન જ્ઞા-

नादिक गुण निरपेक्षिपणे कहा, अने स्वभाविक गुणनी अपेक्षा न राखी, माटे ए जेद अजेद पद्दतों विरोधी वे अपेक्षिक नथी, ते कारणे मिथ्यात्वमा जळे वे वळी अस-
द्वज्जत व्यवहारे " कपायात्मादि मनुष्योह देवोह " कथु
ते कपायोन आत्मा कथो वळी चार गति विपाकी कर्म,
गतिहेतुपणे परिणमता ग्रह्या तेने आत्मा कथो, तेणे जन्मने
जीव मान्यो, ते मिथ्यात्व वे वळी सश्लेषित व्यवहारे,
" शरीर मम अह शरीर " कथुं जे गरीर तेज हु पोते जीव
तु वळी अह के० हु जीवतु तेज गरीर एटले, आत्मबुद्धि
कायामा ग्रहण करी, ते मिथ्यात्व ययु, वळी असश्लेषित
व्यवहारे पुत्रकलत्रादिने मारु कथु तणे पुत्र स्त्री धन आदि
वस्तु पोतानो मानी, ते वचन सापेक्ष न होय तो मिथ्या-
त्वमा जळे ते समजवाने कारणे श्रद्धा शुद्ध करवाना हे-
तुए नीचे गाळोनी साक्षी खरीए ठीए जसविजयजीकृत
समाधि गतके -

उदा.

बाहिर अंतर परम ए, आतम परिणति तीन ॥

देहादिक आतम जरम, बाहिरात्म बहु दीन ॥ ७ ॥

नरदेहादिक देखिके, आतम ज्ञान हीन ॥

इन्द्रियवल बाहिरातमा, अहकार मन खीन ॥ ८ ॥

अरि पुत्रादिक कल्पना, देहातम अन्निमान ॥

निजपर तनु सवध मति, ताको होत निदान ॥ ९ ॥

देहादिक आतम ब्रमी, कल्पे निज परभाव ॥

आतमज्ञानी जग लहे, केवल शुद्ध स्वभाव ॥ ११ ॥

स्वपर विकल्पै वासना, होत अविद्या रूप ॥

तातें बहुरि विकल्पमय, ज़रम जाल अंध कूप ॥ १२ ॥

पुत्रादिककी कल्पना, देहातम ब्रम जूल ॥

ताकू ज़रु सपति कहै, हहा मोह प्रतिकूल ॥ १३ ॥

या ब्रम मति अब ठांनि दो, देखो अंतर दृष्टि ॥

मोह दृष्टि जो ठोमीये, प्रगटे निजगुण सृष्टि ॥ १४ ॥

रूपादिक को देखिवो, कहन कहावन कूट ॥

इंद्रिय जोगादिक बले, ए सब लूटा लूट ॥ १५ ॥

रूपेके ब्रम सीपमे, ज्यू ज़रु करे प्रयास ॥

देहातम ब्रमते ज़यो, त्यू तुज कूट अन्यास ॥ १६ ॥

हवे नेमीदास कृत अध्यात्म सार ग्रंथे -

डुहो ॥

पुद्गलसैं रातो रहे, जाणे एह निधान ॥

तस लाजे लोन्पो रहे, बहिरातम अज्ञिधान ॥ १७ ॥

हवे आनदधनजीकृत चोबीशीमां सुमतीनाथजीना
स्तवन मध्ये -

आतम बुद्धे कायादिक ग्रहो ॥ बहिरातम अधरूप सुज्ञानी ॥

कायादिकनो साखी घर रह्यो, अतर आतम रूप ॥

सुज्ञानी ॥ सुमति ॥ ३ ॥

इत्यादि अनेक शास्त्रनी साक्षीए, उपर कहेला अ-
शुद्ध व्यवहारना चारे जेद मिथ्यात्व प्रवर्तनमा ज़ले ठे
तेना ग्राहकने बहिरात्मा कहीए ते पुरुष धर्म करवा

चाहे, चारित्र लेई किया करे, व्यवहार नये निर्दोष दे-
खाय पण समकित पामे नहीं, अने तेनी मुक्ति पण थाय
नहीं कहु ठे के -

विरया सावजाओ ॥ कपाय हीणा महव्वय घरांवि ॥

सम्मदिट्ठि विहुणा ॥ कयावि मुख न पावति ॥ १ ॥

ए गायानो जाव विचारता उत्कृष्टा थइने फरे पण
अशुद्ध व्यवहारी ठे ज्यां सुधी कायाने जीव मानी रह्यो
ठे, जीव कायानी जडाइ जाणी नथी, त्या सुधी अशुद्ध
व्यवहार टले नहीं एम साजळी कोइ पूठे के ते शी
रीते टले ? तेनो उत्तर-प्रथम सद्गुरुनी गोध करे तेने
शुजोदय कारण सद्गुरु मले, पण ते गुरु केवा ठे ? तो
कहु ठे-समयसार नाटक ग्रंथे -

मवेया, एकतीसा

ज्ञानके उजागर सहज सुखसागर,

सुगुण रतनागर वैरागरस ज्यो हे ॥

सरणकी रीत हरे मरणको जैन करे,

करनसो पीठ ठे चरण अनुसर्यो हे ॥

धरमको मग्न जरमको निहमन,

ज्यु परम नरम व्है के ॥

करमसो लयों हे एसो मुनिराज जुय लोकमे,

विराजमान नीरखी बनारसी नमस्कार कयों हे ॥

अर्थ - ज्ञान के उजागर के आत्मज्ञान ज्योति नि-

र्मल थइ ठे जेने वळी अनुजय जुवनमा सुयोदय सरखो

પ્રકાશ થયો છે જેને, તેનું નામ જ્ઞાન ઉજાગર કહીએ.
 “સહજ સુખસાગર” કે. સ્વસ્વરૂપમાં ચેતન રમે ત્યા
 કોઈ જાતની વાધા પીના વેદવા રૂપે થતી નથી વાધાપી-
 ના પરસ્વજ્ઞાવ વૃત્તિમાં વ્યાપક પળે હોય, અને, અવ્યાપક
 પળે વર્તે ત્યા અવ્યાવાધ સુખ સાગર સ્વસ્વજ્ઞાવ વૃત્તિયે
 પ્રગટે: “સુગુણ રત્નાકર” કે. આત્માના અનંતા ગુણ છે,
 તે ગુણોની જ્ઞાણ તે એ મુનિરાજ છે વૈરાગરસ જયોં છે કે.
 ત્યાગરૂપ રસ તો એક જ્ઞાનમાંજ રહ્યો છે, તે રસ, જરપુર છે
 અંત કરણ જેનું એવા “સરણકી રીત હૈરે કે. પાર્શ્વનાથ-
 જીને કમઠે જલ વૃષ્ટિ આદિ મોટા ઉપસર્ગ કર્યા, તે સ-
 રજા કદાચ વૈરજ્ઞાવે ઉપસર્ગ કોઈ તિર્યંચ અથવા દેવતા
 કરે તો પણ જગવતીજીનું વચન-અસજ્જાશ્યા દેવા ॥
 શ્વેતાદિ સંજારી ચાર નિકાયના દેવતાને સ્મરે પણ
 નહીં. અને ઉપદ્રવ ટાલ એમ કહે પણ નહીં. જે
 મુનિરાજ છે, તે તો વાહ્યમાં દેવગુરુનું ગરણ કરે છે
 અને અંતરમાં પોતીકા આત્માનું ગરણ કરે છે, તે
 સિવાય અન્ય ગરણ કરવાની જે રીત તેનો તો
 પરિહાર કર્યો છે “મરણકો જો ન કરે” કે. જે અજ્ઞાની
 મિથ્યાત્વી છે તે કાયાને જીવ માની તેની સાથે પોતાપણ
 રાખે છે વઢી પુત્ર કલત્ર ધન્યાદિ વસ્તુ સાથે સ્નેહ વધન
 દૃઢ છે જેને તે પુરુષો મરણથી રૂરે પણ સાધુ મુનિરાજે તો
 એ સર્વે વસ્તુને રોગ જાણી પર માની ઠોમી છે વઢી કાયા-
 થી વિરક્ત ચિત્ત છે અને જાણે છે કે આત્મા જ્ઞાનાદિક

गुणे करी जावप्राणधारी ठे तेनो नाश त्रण कालमा थाय
 नहीं शाश्वतपणा माटे एम मरणादि जय ठेदीने निर्जय
 यया ठे “ करनसो पीठ ठे ” के० पाच उद्दि अने ठही
 नोउद्दि जे मन ए ठनु नाम करण ठे तेना विषय विकार-
 ने पूठ देउ विमुख यया ठे एटले जे आत्मदर्शि यया, ते-
 मने विमुख कहेवा “ चरण अनुसर्षोहै ” के० चारित्र ते
 चपळता रहित, स्थिरताना परिणाम अने आत्मस्वरूपमां
 एकत्वपणे रमण, तन्मयता स्वरूप विश्रांति तत्त्वानुभव त-
 दरूप चारित्र ग्रहो ठे जेणे “ धर्मको मरुण ” के० ए मु-
 निराज ठे ते धर्म स्थित ठे, एमना आलवन आधारे चतु-
 र्भिध सध धर्म प्रवृत्ति करे ठे वळी उपदेश साजळी पूठीने
 नि सकित थाय ठे वळी गुरू महाराजा केवा ठे ? के पट-
 दर्शन शास्त्रना जाण ठे न्यायतर्कमा कुशल ठे अध्यात्ममा
 प्रवीणठे, सत्य जापाठे जेनी, पोते तरेठे, अने बीजाने तारेठे
 देहधारीठे पण अतर्वृत्ति जोगे देहातित जावने पाम्याठे ज्ञा-
 नध्यान जोगे आत्मा पुष्ट कयो ठे जेणे, बाह्य अतर सर्व व-
 स्तुना जाण ठे, पक्षितोनी पक्षिना अग्रेसर सर्वने पूजवा
 वाढवा योग्य, जव्य जीवने ए मोक्षनो सार्थवाह ठे वळी
 अतर्वृत्ति योगे अनुभव जवनमा आत्मधर्मनी रचना ममा-
 णी ठे जेने, तेमने धर्मको मरुन जाणवो “ नरमको विह-
 रुण ज्यु के० ब्रमिकता जे विकलता अथवा त्रका काक्षा
 नेनो नाश कयों ठे, जेम अधिकारनो नाश कर्ता सूर्योदय
 तेम ए ज्ञानी जाणवा “ परम नरम व्है के करमसो

लर्यो है ” के० बाह्यमा कायादि योगे पुद्गल प्रवृत्ति कर-
वामां थाक्या माटे नरम कह्या, पण अनत वीर्यना धणी
ठे कर्म परिणाम राजा साथे युद्ध करीने पोताना आत्मा-
ना असख्याता प्रदेशरूप खेत्रथी मिथ्यात्वादि केटलीक
कर्म प्रकृतिओने जेणे हणी ठे, तेमनु नाम साधु मुनिराज
ठे “ एसो मुनिराज ’ के० उपर कह्या इत्यादि गुणे गुणी,
संसार समुद्र तरवाने नाव समान “ जूय लोकमे ” के०
अढी द्वीपमां विराजमान के० सदा विद्यमान होय ठे
“ नीरखी बनारसी ’ के० तेमने जोड नीरखी एटले अत-
ईष्टि करी साधु गुण गवेख्या ते साधु नीरख्या ते गुणमय
चेतनमूर्तिने बनारसीदास समयसार नाटक ग्रंथना कर्ता
एवा जे श्रावक तेमणे “ नमस्कार कर्यो है ” के० हृदय
कमळ उद्घासथी घणो प्रमोद ठतां गुण रागे पचांग प्र-
णाम ग्रंथ रचना मणामा मगळाचरणरूपे कर्यो ठे इ-
त्यादि गुणे साधु मुनिराजनी ओळखाण करवी, ब्रममां जू-
ला पणुवु नहीं रत्न साटे काच बोहोरवो नही आत्महेतु
तो एजठे, तेमनां पासां सेवीए तो दु खनी परपराए चउ-
गति संसारब्रमण ते थकी तुटीए ए ज्ञानी गुरुराय आप-
णने उपदेश करे ते समयसार नाटक ग्रंथना मोक्ष द्वारे
कह्यो ठे -

सवैया एकतीसा.

जेव ज्ञान आरासो दुफारा करे ज्ञानी जीव,
आत्म करम धारा जिनन जिनन चरचै ॥

अनुजौ अज्यास लहे परम धरम गंह
 करम नरमको खजानो खोलि खरचे ॥
 योही मोख मुख ध्याव केवल निकट आवे
 पूरन प्रकाश पावे पूरन के परचे ॥
 जयो निरदोर याहि करनो न कठु ओर
 एसो विश्वनाथ ताहि बनारसी अरचे ॥ १९८ ॥

अर्थ.—जेदज्ञान आरासो के० जेदज्ञानरूप कसोटी-
 ए कशीने एटले लीक करीने ज्ञानी जीव "दुफारा करे"
 के० यथा दृष्टाते—जेम चोकसी लोको सोनानी परीक्षा क-
 सोटीना पथर उपर लीक करीने करेते के एक तोलामां
 एक बाल वा वे बाल आवुठे अथवा रुपुठे बाकीनु शुद्ध
 कचन ठे एम वे जाग जूदा चितवे ए दृष्टाते सम्यकज्ञा-
 नी आत्मा परीक्षा करेते के पोतानी कायामा अतर्व्यापक-
 पणे रहेलो पोतीको आत्मा ते ब्रह्मची त्रिकाळ वृत्तिये
 अखरु अविनाशी ठे वळी क्षेत्रची अखरयात प्रवेशी ठे
 काळची अनादि अनंत ठे अने जावची ज्ञान दर्शनादि
 अनंत गुणमय उपयोगी ठे साक्षात् सिद्ध परमात्मा ते
 पोतेज ठे कर्म सयोगे कायामा वज्योठे कायामा परिण-
 म्योठे पण कायाची जूदो ठे शब्द, रूप, रस, गंध अने
 स्पर्श ए पुद्गलना पर्यायठे तेने इन्द्रियद्वारे सगामीपणा-
 ना इपणे करीने पोते अनुभवते, ए सर्व पुद्गलनो अचे-
 तन स्वजावठे अने अतर्व्यापकपणे अनुभववावाळो ते
 चेतनठे एम जीवनी अने पुद्गलनी जिन्नता एटले जू

दाऽ ज्ञानरूप कसोट्टीये थाय, तेने जेदज्ञान कहीण
 “आतम करमधारा जिनन जिनन चरचे ’ के० हवे आत्म-
 धाराने आत्मा थकी प्रगट थयेली अनुभव ज्ञानधारा तेने
 उपादेय जाणी ग्रही स्व स्वरूपे परिणमावे अने कर्मधारा
 के० कर्म थकी प्रगट थयेली ने काया वचन अने मन तेने
 हेय जाणीने तजे “ अनुजो अन्यास लहे ’ के० हवे
 त्यां शुद्धात्म स्वरूपनो अनुभव अन्यास परसग रहित पणा
 माटे उपयोगनी विशुद्धिये वृद्धिपणु पामे, “ परम धरम
 गहै ” कहेतां इहां कपक श्रेणी मनि अने शुक्लध्यानना पे-
 हेला पायाना ध्याता थाय त्यां परम नाम उत्कृष्ट धर्म ग्रहे
 “ करम ज़रमको खजानो खोली खरचे ” के० इहां ब्रमि
 कतारूप मोहनीय कर्मनी प्रकृतिना परमाणुं दळनो अन-
 तो खजानो आत्म प्रदेगे रहेलो तेने खोली एटले उदय-
 मां लावीने खरचे एटले शुद्ध परिणतिना लग्न कार्यमा द-
 जमा गुणगणा अंते खरचे एटले विखेरी नाखे निर्जरे त्यां
 मोहनी कर्मनी सत्ता आत्म प्रदेशथी खुटे. वळी रागद्वेष
 अशुद्ध परिणतिनो पण ठेठ थाय, त्या यथाख्यात चारित्र
 क्षीण मोह गुणगणे पामे इहां शुद्ध परिणतिनुं पाणीग्र-
 हण पण थाय, ओही के० इहां मोक्ष के० मोक्षने एटले
 कर्मथी मूकाववाने “ मुख ध्यावे ’ के० मुख्य वृत्तिये शु-
 क्त ध्याननो बीजो पायो ध्यावे, त्यां ज्ञानावरणीय तथा
 दर्शनावरणीय अने अतराय ए त्रण कर्मनो सत्ताथी उ-
 ठेठ थाय, त्यां “ केवळ निकट आवे ’ के० केवळज्ञान

साधन प्रवृत्ति कहीए इहां परज्ञावनो त्याग कह्यो तेने
समजवो एटले पोताथी अन्य जे बीजा अव्ययो स्वज्ञाव
तेज परज्ञाव त्याग कह्यो एटले जीवने परज्ञावनो अनादि
समय परपराए चाह्यो आवे ठे, ते बुटयो एटले ज्ञानाव-
रणादि आठ मूल कर्म प्रकृति अने उत्तर एकमो अज्ञावन
प्रकृति मिश्रित अनादि सवधे चेतन हतो ते कर्म खजानो
खाली कयो एवी शुद्धता कला प्रगटी तेनु नाम साधन
गुह्य प्रवृत्ति कहीए

हवे उपर कह्यो जे वस्तुप्रवृत्तिनो पेहेलो जेद ते आ-
वरणना अज्ञावे वस्तु स्वज्ञावनु प्रवर्तन अनता काल सुधी
प्रवर्तते ते वस्तु स्वज्ञाव साध्यमा लाववा रूप साधन तेनेज
लोकोत्तर साधन कहीए

हवे बीजो जेद लोकिक साधन ते स्यादाठ दृष्टि रहित
अने मिथ्याजिनिवेप सहित तेने लोकिक साधन कहीए
हवे बीजो जेद कुपरावचनीक एटले सूत्र सिद्धात अनु-
सार बिना जे साधन करवु कराववु उपदेश करवो ते सर्वने
कुपरावचनीक साधन प्रवृत्ति कहीए, ए साधन प्रवृत्तिना त्रण
जेद कहा हवे लोकिक प्रवृत्ति ते लोकना स्वस्वदेश अनु-
कुल चाले प्रवर्तते वळी आ जीविकानो अर्थी, आवता जे
पुन्यनो अर्थी, जगतीर्त्तिनो अर्थी पूजावा मनावानो अर्थी
पोतीको मत स्थापन करवो, चलाववो तेनो अर्थी इत्यादि
सर्वने लोकिक प्रवृत्ति व्यवहार कहीए, एम व्यवहार नयना
जेद जाणवा उल्लाखण करवी तथा द्वादशसार नयचक्रमा

व्यवहार नयना धार जेद कहा ठे तथा शात नयचक्र
सारमां व्यवहार नयना सो जेद कहा ठे ते गाछ रहस्यना
जाण जीवने ए ग्रथोथी सद्गुरु गीतार्थ बहुश्रुत ज्ञावने
पामेला तेमनी पासे विनय पूर्वक जाणवा ए जेद विशेष-
पावश्यकने अनुसारे कहा

हवे द्रव्यगुण पर्यायना रासना अनुसारे कहे ठे.
सातमी ढाले-चक्र उपन्यु साररे ॥ ए ठेगी ॥

सद्भूत व्यवहार ॥ जेद प्रथमतीहां ॥

धर्मधर्मिना जेदथी ए ॥ १ ॥

शुद्ध अशुद्ध द्विजेद शुद्धअशुद्धना

तेद अरथना जेदथी ए ॥ २ ॥

अर्थ -हवे नय समीपे उपनय कहेठे तेमां सद्भूत व्यव-
हार ते उपनयनो प्रथम जेद ठे, ते धर्म अने धर्मीना जेद
देखानवार्थी होय ॥१॥ तेना वे जेद एक शुद्ध सद्भूत व्य-
वहार ते शुद्ध द्रव्य परद्रव्य सयोगादि अपेक्षा रहित
पणा माटे कहीए ते निज स्वभावे निर्मलानदी उपयोगी
ज्ञानी इत्यादि प्रवृत्ति जेदे जेदविवक्षा करे तेथी थाय अने
बीजो जेद अशुद्ध सद्भूत व्यवहार ते अशुद्ध द्रव्य पर
सगी पणा माटे अथवा आवरण योगे कहीए ते उपाधि
संयोगे निज धर्म प्रवृत्ति जेदे जेद विवक्षा करे तेथी थाय

॥ ढाल ॥

जेम जग केवल ज्ञान ॥ आत्मद्रव्यनुं ॥

मइनाणादिक तेहनूं ए ॥ ३ ॥

गुण पर्याय स्वजाव ॥ कारकतन्मनो ॥

अरथ जेद छे एहनोए ॥ ४ ॥

अर्थ - जेम जगतमा आत्मद्रव्यनु केवलज्ञान सृष्टिए प्रयोग करीए ते शुद्ध सद्भूत व्यवहार थयो, वली मति ज्ञानादि आत्माना गुण एम बोलीए ते अशुद्ध सद्भूत व्यवहार थयो ॥३॥ गुण गुणीनो पर्याय पर्यायवतनो स्वजाव स्वजाववतनां कारक, अने तन्मय के० कारकी तेनो जे एक द्रव्यानु गत जेद बोलावीए ते सर्प उपनयनो अर्थ जाणवो घटस्वरूपं घटस्वरक्तता, घटस्यस्वजाव, मृदाघटो निष्पादित इत्यादि जेदे अर्थ प्रयोग जाणवो ॥ ४ ॥

असद्भूत व्यवहार ॥ परपरिणति जखे ॥

जव्यादिक उपचारथीए ॥ ५ ॥

जव्ये जव्य उपचार ॥ पुद्गल जीवने ॥

जिम कहियें जिन आगम ए ॥ ६ ॥

काली लेस्या जाव ॥ श्याम गुणे जखो ॥

गुण उपचार गुणे कहाए ॥ ७ ॥

पर्याय पर्याय ॥ उपचारें वली ॥

हय गय खध यथा कहाए ॥ ८ ॥

जव्ये गुण उपचार ॥ वली पर्यायनो ॥

गौर देह हु बोलातांए ॥ ९ ॥

ગુણે ડબ્બ ઉપચાર ॥ પર્યાય ડબ્બનું ॥

ગૌર દેહ જિમ આતમા ॥ ૨૦ ॥

ગુણ પક્કવ ઉપચાર ॥ ગુણનો પક્કવે ॥

જિમ મતિ તનુ તનુ મતિ ગુણો ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:-પરડબ્બની પરિણતિ જાલે થકે ડબ્બાડિકને નવવિધ ઉપચારથી કહીએ તે અસદ્જૂત વ્યવહાર જાણવો ॥ ૫ ॥ હવે ડબ્બે ડબ્બનો ઉપચાર તે જીન આગમમાં સ્વી-
રનીરને દૃષ્ટાંતે જીવને અનાદિ સર્વથે પુદ્ગલ મિશ્રિત કહ્યો
ઠે. માટે જીવને પુદ્ગલ કહીએ એ જીવ ડબ્બે પુદ્ગલ
ડબ્બનો ઉપચાર થયો એ પેહેલો જ્ઞેદ ॥ ૬ ॥ હવે ગુણ
ગુણોપચાર તે અરૂપી ઉપયોગી અલેગી આત્માને કૃષ્ણાદિ
ઠ લેડ્યાવંત કહીએ ઠીએ તે આતમ ગુણમાં પુદ્ગલ ગુણ
જે લેડ્યા પરિણામ તેનો આરોપ થયો એ ત્રીજો જ્ઞેદ ॥ ૭ ॥

હવે પર્યાયે પર્યાયનો ઉપચાર તે અમૂર્ત, અરૂપી આ-
ત્માને ઘોના હાથી આદિ જે પુદ્ગલ સ્કધ તેને જીવ પર્યાય
કહીએ ઠીએ તે પર્યાય પુદ્ગલ રૂપઠે તેને જીવ પર્યાય કહેવા
એ ઉપચાર સમજવો એ ત્રીજો જ્ઞેદ ॥ ૮ ॥ હવે ડબ્બે ગુ-
ણોપચાર તે અરૂપી આત્મા ઠે તે ઠતાં હું ગૌરવર્ણે હું એમ
વોલીએ તે હું શબ્દે આત્મા અને ગૌર તે પુદ્ગલનો ગુણ
જે ધોળો વર્ણ તેનો ઉપચાર જીવ ડબ્બમા કર્યો, એ ચોથો
જ્ઞેદ થયો. હવે ડબ્બે પર્યાયોપચાર તે દેહાતિત જીવને
શરીરી કહેવો પટલે શરીર ઠે તે પુદ્ગલ ડબ્બ પર્યાય ઠે

तेनो उपचार जीव द्रव्यमा यथो ए पांचमो जेद ॥ ए ॥
 हवे गुणे द्रव्योपचार ते देह गौर देखायठे ते आत्मा एम
 गौरपणो जेदेशीने आत्मविधान करीए एटले ए गौरतारूप
 पुद्गलनो गुण तेमां आत्मद्रव्यनो उपचार यथो ए ठटो
 जेद हवे पर्याये द्रव्योपचार ते जेम देहने आत्मा कहीए
 एटले देह ठे ते पुद्गल पर्याय ठे तेमा आत्मद्रव्यनो उप-
 चार यथो ए सातमो जेद ॥ १० ॥ हवे गुणे पर्यायोपचार
 ते जेम मतिज्ञान गुण ठे ते इन्द्रियो इन्द्रि सयोग ठे माटे
 शरीरज कहीए इहा मतिज्ञानरूप आत्मगुणने विषे शरीर
 रूप पुद्गलपर्यायनो उपचार कयों ए आठमो जेद. हवे
 पर्याये गुणोपचार ते जे शरीर ठे तेज मतिज्ञान गुण ठे तो
 इहा शरीररूप पुद्गलपर्यायने विषे मतिज्ञान आत्मगुणनो
 उपचार यथो ए नवमो जेद एम उपचारे असद्वृत्त व्य-
 वहार नव जेदे कह्यो ॥ ११ ॥

असद्वृत्त व्यवहार ॥ एम उपचारथी ॥

एह त्रिविध हवे साभलोए ॥ १२ ॥

असद्वृत्त निजजाति ॥ जिम परमाणुज ॥

बहु प्रदेशी जापियेए ॥ १३ ॥

तेह विजाति जाणो ॥ जिम मूरत मति ॥

मूरत द्रव्ये उपनीए ॥ १४ ॥

असद्वृत्त दोउ जात ॥ जीव अजीवने ॥

विषय ज्ञान जिम जापियेए ॥ १५ ॥

उपचरितासद्भूत करिये उपचारो ॥

जेह एक उपचारथीए ॥ १६ ॥

अर्थ:-असद्भूत व्यवहार उपर नव जेदे कह्यो ते प्रमाणे उपचारे समजवो हवे एना त्रण जेद कहे ठे ते हे नव्य प्राणि तमे सांजळो ॥ १२ ॥ स्वजाति असद्भूत व्यवहारे जेम पुद्गल परमाणु ठे, ते बहु प्रदेशी थवानी जाति ठे माटे ते एक परमाणुने पण बहु प्रदेशी उपचारे कह्यो ए पेहेलो जेद ॥ १३ ॥ हवे विजाति असद्भूत व्यवहारे जेम मतिज्ञानने मूर्तिवंत कह्यो एटले ज्ञान ठे ते आत्मगुण ठे तेने विषे मूर्तिवंत जे पुद्गलनो गुण तेनो आरोप थयो ए बीजो जेद ॥ १४ ॥ स्वजाति विजाति असद्भूत व्यवहार, जेम जीवाजीव विषय ज्ञान कह्यो. इहां जीव ठे ते ज्ञाननी स्वजाति ठे अने अजीव ठे ते ज्ञाननी विजाति ठे ए बेहुनो विषय विषयी ज्ञाव नामे उपचरित संबंध ठे ए बीजो जेद ॥ १५ ॥ एम उपचरित असद्भूत व्यवहारे जीवद्रव्य, जीवगुण, जीवपर्याय, पुद्गलद्रव्य, पुद्गलगुण, पुद्गलपर्याय एम ए बे वस्तुना ठे जेद कहा, ते जीवमां पुद्गलनो अथवा पुद्गलमां जीवनो जेम घटे तेम एकनो उपचार करीए ए रहस्य समजवो. १६

तेह स्वजाति जाणोरे ॥ हुं पुत्रादिक ॥

पुत्रादिक ठे माहराए ॥ १७ ॥

विजातिथी ते जाणोरे ॥ वस्त्रादिक मुक्त ॥

ગઢદેશાદિક ઉપનયથી

॥ ૧૮ ॥

ઉપનય જાણ્યા એમ ॥ અધ્યાત્મનય ॥

કહી પરીક્ષા જગ લહો

॥ ૧૯ ॥

અર્થ-સ્વજાતિ ઉપચરિત અસદ્ચૂત વ્યવહાર જાણો ઓછાઓ, સવધી કહ્યપન જે હુ પુત્રાદિક ફહા હુ મારા એડે જે પુત્રાદિકને વિષે કહેવું એટલે પુત્રાદિકને શરીર આત્મ પર્યાય રૂપે સ્વજાતિ ઠે પણ કહ્યપત ઠે અન્ય ઠે તેને ઉપચારે પોતાના કહીયે તે પેહેલો જ્ઞેદ ॥ ૧૭ ॥ હવે વિજાતિ ઉપચરિત અસદ્ચૂત વ્યવહાર તે વસ્તુ આજ્ઞરણાદિ મારાં કહેવા એટલે વસ્તુ આજ્ઞરણાદિ વસ્તુ જીવને પરઠે વઢી વિજાતિ ઠે સ્વજાતિ નથી, તેને ઉપચારે પોતાના કહીયે એ વીજો જ્ઞેદ વઢી સ્વજાતિ વિજાતિ ઉપચરિત અસદ્ચૂત વ્યવહાર તે ગઢ, નગ, દેશ, રાજ્ય મારુ ઠે કે ૦ ગઢ, દેશ, ગામ, નગ, પ્રમુખને વિષે જીવ ઠે તે સ્વજાતિ ઠે અને દેશાદિક રાજ્યરુદ્ધિ પ્રમુખ ઠે, તે વિજાતિ ઠે એ વેહુ વસ્તુ પોતાથી અન્ય ઠે તેનો પોતાપણે ઉપચાર એ વીજો જ્ઞેદ ॥ ૧૮ ॥ એ રીતે ઉપનયે ત્રણ ત્રણ કહ્યા તેમા પુત્રાદિક, વસ્તુ, ગઢ, દેશાદિક વસ્તુ ઉપચારે પોતાની કહી પણ વસ્તુગતે પર ઠે પોતાનો નો એક શુદ્ધ ચેતન સાક્ષાત્ પરમાત્મા સરસ્વો ચિદાનંદ જ્યોતિરૂપ અરૂપી, અમૂર્તિ, અચળ, અસ્વરુ, અવ્યાવાધાનદમયી ચિન્હ મૂર્તિ રૂપ ઠે તેની ઝંઝાણા જાણણુ અધ્યાત્મ નયરૂપે

परीक्षा करीए तो शुद्ध निश्चयनय, मूल स्वरूपे प्रगटे
तद्रूप जज्ञ पामीए ॥ १९ ॥ ढाल सातमी संपूर्ण

हवे आठमी ढाल कहे ठे

॥ जाय तुज विण घडीरे उ मास ॥ ए देशो ॥

दोय मूल नय जाषीयारे ॥ निश्चयने व्यवहार ॥

निश्चय द्विविध कह्युरे ॥ शुद्ध अशुद्ध प्रकारे ॥ १ ॥

प्राणी परखो आगम जाव ॥ ए आंकणी.

अर्थ:-इहां अध्यात्म नय जापाए तो आगम केहेतां
सूत्र सिद्धांतनी मांहेली कोर मूल वे नय प्ररूप्यां ठे नि-
श्चय नय अने व्यवहार नय, तेमां निश्चय नयना वे जेद
कहाठे शुद्ध निश्चयनय अने अशुद्ध निश्चयनय. हवे तेनो
अर्थ साजळो हे ज्ञव्य प्राणी! आत्महित अर्थे सूत्र सा-
दीए, गुरु वचने, श्रवणयोगे, स्थिर मने हेयज्ञेय उपादेय
बुद्धिए शुद्ध अव्यास्तिक नय उपयोग लगावी पर्याया-
स्तिक नय शुद्ध साधन रूप व्यवहार जेळी अशुद्ध निश्चय
नय पलटावीने शुद्ध निश्चय नय रूपे थडए त्यां स्वस्व-
जावे सहज अकृत्रिम अनुभव प्रगटे ते अनुभव ज्ञानने
अनता चक्षु ठे ते चक्षु ज्योतिष अरूपी आत्मानो मूल
स्वजाव जोड परखो ए आगम जाव कह्यो ॥ १ ॥

जीव केवलादिक यथारे ॥ शुद्ध विषय निरुपाधि

मझनाणादिक आत्मारे ॥ अशुद्ध तेह सो-

पाधिरे ॥ प्राणी ॥ २ ॥

અર્થ - કેવળનાણ કેવળદર્શન આદિ અનતા ગુણ
પર્યાય રૂપ યથાયોગ્ય શુદ્ધ વિષયવત્ત ઉપાધિ સંયોગાદિ
દૂષણ રહિતપણે તેને શુદ્ધ નિશ્ચયનય કહીએ અને મતિ-
જ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મન.પર્યવજ્ઞાન એ ચાર જ્ઞાન
અને મતિઅજ્ઞાન, શ્રુતઅજ્ઞાન અને વિજ્ઞાનજ્ઞાન એ ત્રણ
અજ્ઞાન મલી સાત જેઠે જ્ઞાનવત્ત આત્મા તે સર્વે સોપા-
ધિક ઠે પરસયોગ સગીઠે સાવગળા જાવઠે તેને અશુદ્ધ
નિશ્ચય નય કહીએ એ નિશ્ચયનયના બે જેઠ કહ્યા. ॥૨॥
દોઢ ભેદ વ્યવહારનાજી ॥ સદ્જૂતા સદ્જૂત ॥
એક વિષય સદ્જૂતઠેજી ॥ પર વિષયા સદ્-
જૂતે ॥ પ્રા૦ ॥ ૩॥

અર્થ - હવે વ્યવહારનયના બે જેઠ કહે ઠે સદ્જૂત
અને અસદ્જૂત તેમા એક નિજ ડબ્યાશ્રિતવર્તિત્ત જેઠજ્ઞાની
પરવસ્તુ વિજ્ઞાનગ ઢહેચણ રૂપ તે સદ્જૂત વ્યવહાર નામે
પેહેલો જેઠ કહ્યો હવે વીજો જેઠ તે પરવસ્તુનો વિષયી
પદ્ધતે મન વચન અને કાયા એ ત્રણે જોગે પ્રવર્તે પાંચ
હિંદિ ત્રણ વળ શ્વાસોશ્વાસ અને આશુદ એ દશ ડબ્ય
પ્રાણને જીવ સમજે પાંચ હિંદિના ત્રેવિસ વિષય સેવે તેમાં
રાગદ્વેષ ત્રણે તેને અસદ્જૂત વ્યવહાર કહીએ એ બે જેઠ
વ્યવહાર નયના કહ્યા ॥ ૩ ॥

ઉપચરિતાનુપચરિતીજી ॥ પેહેલો દોય પ્રકાર ॥
સોપાધિક ગુણ ગુણી જેઠેરે ॥ જે અનિમિત્ત
ઉપચારે ॥ પ્રા૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ.-હવે સદ્ગૂત વ્યવહારના વે જ્ઞેદ કહે છે એક ઉપચરિત સદ્ગૂત અને વીજો અનુપચરિત સદ્ગૂત તેમાં પ્રથમ જ્ઞેદ તે સોપાધિક ગુણ ગુણીનો જ્ઞેદ દેખામે જેમ જીવસ્ય મતિજ્ઞાનં એ ઉપાધિ તેહીજ ઇહાં ઉપચરિત સદ્ગૂતનો પ્રથમ જ્ઞેદ તે કહ્યો.

નિરૂપાધિક ગુણ ગુણી જ્ઞેદેરે ॥ અનુપચરિત સદ્ગૂત ॥
કેવલજ્ઞાનાદિક ગુણારે ॥ આતમના અદ્ગૂતરે ॥

પ્રા૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ.-હવે વીજો જ્ઞેદ નિરૂપાધિક ગુણ ગુણી જ્ઞેદે જાણવો યથા જીવસ્ય કેવલ જ્ઞાન, કેવલ ઘર્શન એટલે આત્માનો વસ્તુ ગતે અનંતો ધર્મઠે, તે ધર્મને અદ્ગૂત કહ્યો તે અલ્પલ, અગોચર, અગમ, અનુપમ, અવ્યાવાહ, અવિનાશી, અમલ, વિમલ, જ્યોતિવત ઇત્યાદિ જે અનંતુ અદ્ગૂત સ્વરૂપઠે તેમાં કઞ્ઞોએ ઉપચાર ઉપાધિ નથી તેને અનુપચરિત સદ્ગૂતનો વીજો જ્ઞેદ કહ્યો ॥ ૫ ॥

અસદ્ગૂત વ્યવહારનાજી ॥ એમજ જ્ઞેદઠે દોય ॥

પ્રથમ અસંશ્લેષિત યોગેંજી ॥ દેવદત્ત ધન જોયરે ॥

પ્રા૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ.-હવે અસદ્ગૂત વ્યવહારના ઉપર કહ્યા તેજ રીતે વે જ્ઞેદ કહેઠે. એક ઉપચરિત અસદ્ગૂત અને વીજો અનુપચરિત અસદ્ગૂત. તેમાં પ્રથમ જ્ઞેદ તે અસંશ્લેષિત યોગે કલ્પિત સંવધે હોય. જેમ વેવદત્તનુ ધન, ઇહાં ધન

તે દેવદત્તને સવધ સ્વસ્વામિત્વ જાવરૂપ કલ્પિત છે, તે માટે ઉપચાર થયો વળી દેવદત્ત અને ધન તે પેહુ એક ડ્રવ્ય જાતિ નથી તે માટે અસદ્જૂત એમ જાવના કરવી. તે ઉપચરિત અસદ્જૂતનો પેહેલો ખેદ તે કહ્યો ॥ ૬ ॥
 સંશ્લેષિત યોગે વીજારે ॥ જેમ આતમનુ દેહ ॥
 નય ઉપનય નયચક્રમારે ॥ કહ્યા મૂલ નય એદરે ॥
 પ્રા૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ -હવે વીજો ખેદ અનુપચરિત અસદ્જૂત વ્યવહાર તે સંશ્લેષિત યોગે કર્મ સવધે જાણવો જેમ આત્માનુ શરીર ઘટલે આત્માનો અને શરીરનો સવધ કોઈ ધન સવધની પેરે કલ્પિત નથી વીપરિત જાવનાં નિવર્તે નહીં જાવ જીવ સવધીઠે તે માટે એ અનુપચરિત અને નિજ વિષય માટે અસદ્જૂત જાણવો એ રીતે નય તથા ઉપનય એ બેહુ નયચક્રમાં મૂલ નય સહિત કહ્યાઠે. ॥ ૭ ॥

એ વ્યવહારનય ડ્રવ્ય ગુણ પર્યાયના રાસના અનુસારે કહ્યો હવે આગમસારમા વ્યવહાર નયના ઠ ખેદ કહ્યા ઠે તે કહે ઠે તેમાં પેહેલો ખેદ શુદ્ધ વ્યવહાર, તે ઉપયોગી પણે જાણીએ વળી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર ગુણ તે નિશ્ચય નય એકત્વ રૂપઠે પણ ઉપદેશ યોગે જ્ઞવ્ય જીવને સમજાવવા જૂદા જૂદા ખેદ કહ્યા વળી આત્માને શુદ્ધ કરવો આગલા ગુણગાણાનો ઠોરવો અને ઉપરના ગુણગાણાનો પ્રહવો તેને શુદ્ધ વ્યવહાર કહીએ

હવે વીજો અશુદ્ધ વ્યવહાર તે જીવમા મિથ્યાત્વ અ-

જ્ઞાન રાગદ્વેષ મોહાદિ લાગ્યા છે તેથી અશુદ્ધપણું છે, તેનેજ અશુદ્ધ વ્યવહાર કહીએ.

હવે ત્રીજો જોડે શુદ્ધ વ્યવહાર તે પુન્યનું કારણ નવાં શુદ્ધ કર્મ લેવાનો હેતુ પુન્યના અર્થીને મોક્ષ માર્ગથી વિમુક્ત તપ વ્રત, નિયમ કષ્ટ આદિ દ્રવ્ય ક્રિયાનો કર્તા વિષ, ગરલ, અન્યો અન્ય એ ત્રણ અનુદાનની મુખ્યતા રૂપે પ્રાપ્તિ હોય. રૂપે દિકને શુદ્ધ વ્યવહાર કહીએ કહ્યું છે કે.—

નિશ્ચય મગ્ગો મુખ્યો, વ્યવહારો પુત્ર કારણો વૃત્તો ॥
પદમો સંવર રુવો, આસવહે જતઓ વીત ॥ ૭ ॥

અર્થ.—નિશ્ચય નયનો માર્ગ જ્ઞાનસત્તારૂપ તે મોક્ષનું કારણ છે એટલે મોક્ષ છે. અને વ્યવહાર ક્રિયા નય તે પુન્યનું કારણ કહ્યો પેહેલો નિશ્ચય નય સંવર છે અને નિશ્ચય સંવર નિશ્ચય નય તે એક જ છે જૂદા નથી વીજો વ્યવહાર નય તે આશ્રવ નવાં કર્મ લેવાનો હેતુ છે. એટલે શુદ્ધ પુન્ય કર્મનો આશ્રવ થાય છે અને અશુદ્ધ વ્યવહારે અશુદ્ધ કર્મનો આશ્રવ થાય છે ॥ ૭ ॥

હવે ચોથો અશુદ્ધ વ્યવહાર તે યતના રહિત થકાં પર પ્રાણ હણવા તે પ્રાણાતિપાત ॥ ૧ ॥ અસત્ય વચનીક તે મૃપાવાદ ॥ ૨ ॥ માગ્યા વિના પર વસ્તુ લેવી તે અદત્તા દાન ॥ ૩ ॥ સ્ત્રી પુરુષ સંયોગ વેદ વિષયનું સેવવું તે મૈથુન ॥ ૪ ॥ પરિગ્રહ રક્ષણ કરવું તેમાં મૂર્છિત થવું તે પરિગ્રહ ॥ ૫ ॥ ક્રોધ કરવો ॥ ૬ ॥ માન મદ મોટાઈ કરવી ॥ ૭ ॥ કપટ કેળવવું તે માયા ॥ ૮ ॥ લોભમાં લાગ્યા રહેવું ॥ ૯ ॥

अनुकुलनो स्नेह ते राग ॥१०॥ प्रतिकूलनो खेद ईर्ष्या ते
द्वेष ॥ ११ ॥ लब्धु बद्धुं युद्ध करु ते कलह ॥ १२ ॥ को-
ईने ठतु अठतु कलकलु देवु ते अन्याय्यान ॥१३॥ एकने
वीजानी चामी करवी ते पेशुन्य ॥ १४ ॥ शाता वेदनीयमां
रीऊ राजीपो, अशाता वेदनीयमां कुराजीपो ते रति अरति
॥ १५ ॥ पारकी निंदा करवी ते परपरिवाद ॥ १६ ॥ कपट
साथे जूवु धोलु ते माया मृपावाद ॥ १७ ॥ अजाणपणे
वीपरित अद्धा ते मिथ्यात्वशब्द ॥ १८ ॥ एम अढारे पाप-
स्थानकने सेववां वळी इगालादिक पांच कर्म, दतादिक
पाच वाणिज्य, यत्रादिक पाच सामान्य ए पंदर कर्मादान
ते पण पापना दतारठे, कहु ठे धंदिता सूत्रेः—

इंगालि वणसामी, जाडी फोमी सुवज्जए कम्मं
वाणिज्जं चैवय दंत, लख्खरस केस विस विसयं ॥
एवं खु जत पिळण, कम्मं निह्वंगणं च दवदाण ॥
सरदह तलाय सोस, असइ पोसंच वजिज्जा ॥२३॥

ए पंदर कर्मादान वे गाथार्थी जाणवा, वळी रात्रि
जोजन करु, अन्नदय अनत कायनु नक्षण करु, तथा
अन्यदर्शनीनो सस्तव-परिचय, प्रशसा करवी वळी वासी,
घोळो, द्विदळ, अणगळ पाणी, इत्यादिकनु नक्षण आदि
करु ते सर्वने अशुभ व्यवहार कह्यो

हवे पाचमो उपचरित व्यवहार ते जेटलो संयोगिक
भावने वस्तु आत्माथी जूदी वे पण जीवें-मिथ्यात्व अज्ञा-

નપણે આપણી કરી જાણી ઠે તે પરવસ્તુનો પોતાપણે ઉપ-
 ચાર તેજ ઉપચરિત વ્યવહાર કહ્યો હવે ઠઠો અનુપચરિત
 વ્યવહાર તે શરીરાદિ પાંચ શ્દ્ધિ મન વચન તે પરવસ્તુ ય-
 યગિ જીવથી જૂદી ઠે તોપણ પરિણામિક જાણે લોઠીપણું
 એકઠા મઠી રહ્યું ઠે એમ અપેક્ષા સહિત તેને આપણી કરી
 જાણે, તેને અનુપચરિત વ્યવહાર કહ્યો એ વ્યવહાર નયના ઠ
 જેદ આગમસારના અનુસારે કહ્યા શ્ત્યાદિ વ્યવહારનયની
 ઊંઠાણ જાણપણું કરવું પ્રવર્તવું, તેથી ધર્મ પામીએ તેનો
 પરમાર્થ જેદ જ્ઞાન જોગ ઠે, તેની હવે વિવિદ્યા કરે ઠે

ઠેંચણરૂપ વ્યવહારે જીવદ્રવ્ય, પુદ્ગલદ્રવ્ય, જીવ
 ગુણ, પુદ્ગલગુણ, જીવપર્યાય, પુદ્ગલપર્યાય, એમ જેદ ઠેં-
 ચી જૂદા જૂદા કરે તેથી વસ્તુ ઊંઠાણ, સ્વપર સમજાય
 ત્યારે ધર્મ પોતાના સ્વરૂપમાં સમજે પઠી તેમાં પ્રવર્તે તે
 પ્રવર્તન વ્યવહાર તેથી મિથ્યાત્વ ટલે તેની સાથે અશુદ્ધ
 વ્યવહારને ઠોમે તીહાં શુદ્ધ વ્યવહાર આવે વઠી વિશુદ્ધ
 જ્ઞાન આવે તે વસ્તુની શુદ્ધ પરિણતિ દેખામે તે વસ્તુગત
 શુદ્ધ વ્યવહાર પઠી વસ્તુ ધર્મ શુદ્ધ કરવાપણે સાધન પામે.
 તે સાધન શુદ્ધ વ્યવહાર તેમાં પૂર્વકૃત કર્ણની ઉદયિકતા
 આવે તે ઉપચરિત વ્યવહાર તેમાં વ્યાપકણું ન કરે અને
 રૂપાતિત ધ્યાનનો ધ્યાતા થાય તે અનુપચરિત વ્યવહાર એમ
 વ્યવહારની શૈલિયે રૂપાતિત, યોગાતિત જે સિદ્ધ તે રૂપે
 પોતે થાય, તે વ્યવહાર સમક્તિ ધર્મ પ્રવર્તનમાં અને લૌ-
 કિક સાધન તથા કૃપરાવચનીક સાધન તથા લૌકિક પ્ર-

वृत्तिए मिथ्यात्व प्रवर्तनमा ठे वली अशुद्ध व्यवहारना जेद सद्भूत, असद्भूत, सश्लेषित असश्लेषित पूर्वे कह्या ते पण मिथ्यात्व प्रवर्तनमां ठे ए जेद नय चक्रसारना अनुसारे कह्या तेनो ए परमार्थ समजवो हवे द्रव्यगुण पर्यायना रासना अनुसारे जेद कह्या तेने उसाववाने माटे पुनरपि जावार्थ कहे ठे.

एक निज चेतन धर्म प्रवर्तन परद्रव्य सयोगादि अपेक्षा रहितपणे ते सद्भूत व्यवहार केवळज्ञानी आत्मा ते शुद्ध सद्भूत मतिज्ञानादि आत्मा ते अशुद्ध सद्भूत, गुणपर्याय स्वप्नाव तन्मयी एक द्रव्यानुगत जेद बोलीए ते सद्भूतनो जेद अर्थ ठे, परद्रव्यनी परिणति निज द्रव्यमां नळे तिहां असद्भूत व्यवहार जाणीए ते असद्भूत व्यवहारनो नव प्रकारे उपचार जीव पुद्गल योगे थाय. द्रव्ये द्रव्योपचार, ॥१॥ गुणोगुणोपचार, ॥२॥ पर्यायेपर्यायोपचार ॥ ३ ॥ द्रव्येगुणोपचार ॥ ४ ॥ द्रव्ये पर्यायोपचार ॥ ५ ॥ गुणेद्रव्योपचार ॥ ६ ॥ पर्यायेद्रव्योपचार ॥ ७ ॥ गुणेपर्यायोपचार ॥ ८ ॥ पर्यायेगुणोपचार ॥ ९ ॥ एम जीवनोपुद्गलमा अने पुद्गलनो जीवमा जेम घटे तेम एकनो उपचार करीए तेथी समजवामा आवे के उपचारे पोतानी वस्तु मानीए ठीए पण पोतानी नथी परवस्तु परपणे ठे अने निजवस्तु निजपणे ठे एम उपचरित व्यवहारनु ज्ञान यता स्वपर ज्ञानता थाय चेतन अचेतन मिश्रित ठे ते जूदो देखाय जगसत्ता, चेतनसत्ता जूदी जूदी समजाय

ત્યાં, મિથ્યાત્વનો નાશ થાય. અને સમકિતની પ્રાપ્તિ થાય
અનુક્રમે મુક્તિ પણ થાય વળી વિજ્ઞાન પર્યાય જે વિજ્ઞાન
પર્યાય સમઘટતા યોગે જીવાદિ દ્રવ્યમાં છે તે ઉપચારે
માનીએ પણ વસ્તુએ નહીં વળી મતિ આદિ જ્ઞાન આ-
ત્માનાં કહેવાં તે ઉપચારે કહીએ વસ્તુગતે કેવલજ્ઞાની
છે વળી જ્ઞાનનો સ્વરૂપ વિષય તે પણ ઉપચાર છે વસ્તુ-
ગતે નિજવિષયી સ્વઅનુભવી છે દ્રષ્ટાન્ત-જેમ અરીસામાં
પ્રતિબિંબ અન્યનો પડે છે પણ કાંઈ અરીસો અન્યમાં પેસતો
નથી અરીસામાં અન્ય પ્રતિબિંબિત થયું તે ઉપચાર સરખું છે
વસ્તુયેં નથી તેને ઉપચાર કહીએ વળી પુત્રાદિ વસ્તુ છે તે
ઉપચારે પોતાની માનીએ વસ્ત્રાદિ વસ્તુ તે ઉપચારે પોતાની મા-
નીએ ગઢ, દેશ, રાજ્યઋદ્ધિ તે ઉપચારે પોતાનાં કહીએ
સર્વે સયોગિક જ્ઞાને મહ્યું છે તે વિયોગે નાશ થશે ઇત્યાદિ
વસ્તુ ઘણી છે તેનો જેટલો સંબંધ તે ઉપચાર એમ આત્માને
ઝેલણીયે ત્યારે સમજવામાં આવે માટે હે જ્ઞાનજીવો! તમે
આત્માને ઝેલણો તો તમારું ચેતનપણુ તમારે સ્વપ્ન દાગે.
અચેતનમાં ચેતનપણની બુદ્ધિ છે, તે ટળી જાય તદ્દપ
જરા પામો.

વળી આગમની માંહે મૂળ નિશ્ચય અને વ્યવહાર બે
નય પ્રરૂપ્યા છે તેમાં નિશ્ચય નયના બે પ્રકાર કહ્યા છે, જી-
વમાં કેવલજ્ઞાનાદિ અનંતા ગુણ પર્યાયની અજ્ઞેદતા તે શુદ્ધ
નિશ્ચયનય વળી મતિજ્ઞાનાદિકને આત્મા કહેવો તે અશુદ્ધ
નિશ્ચય નય એ બે જ્ઞેદ નિશ્ચયના કહ્યા હવે વ્યવહાર નયના

વે જોડ કહે છે. એક સદ્જૂત અને વીજો અસદ્જૂત તેમાં પર સંગ રહિત ઉપયોગે તો નિજદ્રવ્યગત વિષયી જાવ તે સદ્જૂત, પરદ્રવ્ય સયોગે પર વિષયતા તે અસદ્જૂત વ્યવહાર, તેમા સદ્જૂતના વે જોડ એક ઉપચરિત અને વીજો અનુપચરિત તેમા પહેલો જોડ તે "જીવસ્યમતિજ્ઞાનં" એટલે ઉપાધિ યોગ જીવગુણ કહીએ તે ઉપચરિત સદ્જૂતનો પેહેલો જોડ હવે વીજો જોડ તે "જીવસ્ય કેવલજ્ઞાનં" કેવલ દર્શન એટલે જેમા ઉપાધિ નથી તે ગુણ આત્માનો છે એમ કહેવું તે અનુપચરિત સદ્જૂત એ વે જોડ સદ્જૂતના કહ્યા તેજ રીતે અસદ્જૂતના વે જોડ કહે છે

એક ઉપચરિત અસદ્જૂત, વીજો અનુપચરિત અસદ્જૂત તેમાં પેહેલો જોડ તે અસંશ્લેષિત યોગે કલ્પિત સવધે હોય એટલે ધનાદિ વસ્તુ પોતાની કહેવી તે ઉપચરિત અને નિમ્ન વિષય માટે અસદ્જૂત હવે વીજો જોડ તે સંશ્લેષિત યોગે કહીએ જેમ આત્માનું શરીર તે કાંઈ આયુષ્ય ઠતા ઠોરુયુ ભુટે નહીં માટે અનુપચરિત, અને નિમ્ન વિષય માટે અસદ્જૂત એ વીજો જોડ કહ્યો એમ દૃષ્ટિ પસારીને જુએ તો જીવસ્વરૂપ હાથમા આવે પણ રૂપી નથી તે ઘેલામીએ જ્યાં જ્ઞાનની મુખ્યતા છે ત્યાં વ્યવહારની ગુણતા છે એટલે ઉપાધિના ટાલનાર વિશુદ્ધિનો કર્તા જ્ઞાન યોગ છે માટે જે જ્ઞાની પુરુષો છે, તેતો એક જ્ઞાનમાજ નિશ્ચય અને વ્યવહારવેલ નય સમજે છે એટલે જોડ જ્ઞાન છે તે શુદ્ધ વ્યવહાર છે અને અજોડ જ્ઞાન છે તે શુદ્ધ નિશ્ચ-

यठे.अने ज्ञान रहित व्यवहार कहीए ते मिथ्यात्वधर्म प्रवर्तनमां ठे ए व्यवहार नय कह्यो तेमां जेदज्ञान योग ठतां समकित धर्म प्रवर्तन कहीए अने अज्ञेद ज्ञान योगे निश्चय धर्म प्रवर्तन कहीए तेनी मुक्ति कहीए अज्ञेद ज्ञानठे ते कार्य रूप ठे अने जेद ज्ञान ठे ते कारणरूप ठे. जेदज्ञानना अज्ञावे जे साधन करखु तेने अकारण कहीए.

हवे कल्प व्यवहार अने ज्ञान व्यवहार ए वे जेद कहेठे. ए वे व्यवहार ग्राही तेज साधु एटले कल्प ठे ते व्यवहारन यतो अपेक्षी ठे अने ज्ञान ठे ते निश्चयनयनो अपेक्षी ठे ए वे जेद ते साधुना आचार कहीए तेमां कल्प ठे ते, बाह्य आचारी ठे अने ज्ञान ठे ते अंतर आचारी ठे तेमां कारण योगे कल्पने दुखवे तो साधुपणु जाय नहीं अने ज्ञानने दुखवे ते बखते साधुपणु रहे नहीं नाग पामे. वळी कल्प ठे ते याग प्रवृत्तिनो ग्राहक ठे अने ज्ञान ठे ते उपयोग प्रवृत्तिनो ग्राहक ठे. वळी कल्प ठे ते निमित्तकारणमां ठे अने ज्ञान ठे ते उपादानकारणमा ठे. कल्पनी आदि नेगम नये ठे अने ज्ञाननी आदि शब्द नये ठे ए वेहु जेदनो आराधक तेनेज साधु कहीए. तेमां प्रथम कल्प व्यवहारनी गवेपणा कल्पसूत्रथी दश. जेद कहे ठे.

तेमां पेहेलो अचेलक-कल्प ते पेहेला अने ठेला ती-
र्थकरना साधुने धवल वस्त्र ठे, नहीं-रंगेलुं, नहीं धोएलु
जेवुं सेवके आपेलुं होय तेवु तेमा-सामा त्रण हाथ लांवो
चोळपटो ढोंचण प्रमाणे नीचो तेना उपर कंदोरो वळी

सामा चार हाथ लावो कपनो, तेना उपर मावे खन्ने कांवळी
अने मावा हाथे दामो तथा मावा हाथे जेळी, वळी व-
त्रीश आंगळनो उंधो, तेमां चोवीस आंगळनी दांभी, दश
आंगळनी दशीउं अने अष्टमगळ आळेखेलोचनातनो पाटो,
ते चकी गुयेली दशीउं ते प्रमाणे छुगमानो ककनो तेना
उपर कावळीउ तेना उपर दोरो त्रण आटे बाधवो एवो
वत्रीस आंगळनो उंधो वळी पोतानी एक वेत अने चार
आंगळनी चोखूणे सरखी मुहपत्ति इत्यादि मानोपेत लिंग
साधुनु कहु तेने अचेलक कह्णीए वळी बावीस तीर्थकरना
साधु साध्वी ठे, ते तो मोटा मूलना पचरगनां मानोपेत
नहीं एवा वख राखे माटे तेमने सचेलक कह्णीए ए अचेल-
क कल्प कह्यो

हवे बीजो उद्देशिक कल्प ते बावीस तीर्थकरना व-
खतमा कोइ साधु साध्वी निमित्ते कोऽ गृहस्थे ज्ञात पाणी,
औषध, जैपज्य, वस्त्रपात्रादि नीपजाव्यां होय ते जेना नि-
मित्ते नीपजाव्या ठे, ते साधु साध्वीने लेवा कल्पे नहीं
पण बीजा साधु साध्वीने कल्पे, तेमने आधाकर्मो दोष न
लागे, अने पेहेला ठेह्ना तीर्थे एक साधु साध्वी निमित्ते जे
आधाकर्मो आहारादि नीपजाव्यु ठे ते साधु साध्वी समु-
दायने लेवो कल्पे नहीं ए उद्देशिक कल्प कह्यो

हवे बीजां सज्ज्यातर पिग्नो कल्प ते—जे उपाश्र-
यादि मकानमा साधु साध्वी उत्तरे, तेमां रहे तेनो जे मा-
लिक होय तेने सज्ज्यातरी कह्णीए तेना घरनो वस्त्र पात्र

આહારાદિ ચોવીસે તીર્થકરના સાધુ સાધ્વીને લેવા કલ્પે નહીં એ સજ્જ્યાતરીક કલ્પ કહ્યો.

હવે ચોથો રાજ્યપિત્ર કલ્પ તે રાજાના ઘરનો આહારાદિ લેવો વાવીશ તીર્થકરના સાધુ સાધ્વીને કલ્પે. પ્રથમના અને ઠેહ્લા તીર્થ લેવો ન કલ્પે એ રાજપિત્ર કલ્પ કહ્યો. હવે પાંચમો કૃતિકર્મ કલ્પ તે વાંદવુ ત્યા શ્રી જૈનશાસનને વિષે પુરુષ પ્રધાન ધર્મ પ્રવર્તે છે તે કારણે સાધ્વી સો વર્ષની ઠીકિત હોય તોપણ એક દિવસના દિક્ષિત સાધુને વાંદે એ પાંચમો કલ્પ કહ્યો હવે ઠઠો વ્રત કલ્પ તે વાવીસ તીર્થકરના સાધુ સાધ્વી ઠીકા અવસરે ચાર મહાવ્રત ઉચરે એટલે સ્ત્રીને પરિગ્રહમાં ગણીએ ત્યારે ચોથુ પાંચમુ એ વેનુ એકજ યાય તે અપેક્ષાએ ચાર મહાવ્રતધારી કહ્યા અને પેહેલા ઠેહ્લા તીર્થે સ્ત્રી જૂઠી અને પરિગ્રહ જૂઠો એમ ચોથા વ્રતમાં સ્ત્રીનો ત્યાગ અને પાંચમા વ્રતમાં પરિગ્રહનો ત્યાગ એ અપેક્ષાએ પાંચ મહાવ્રત ઉચરે વઠી પેહેલા ઠેહ્લા તીર્થે ઠવું રાત્રીનો જનવ્રત મૂળગુણમાં ગણાય છે અને વાવીશ તીર્થકરના સાધુ સાધ્વીને ઉત્તરગુણમાં ગણાય છે એ ઠઠો કલ્પ કહ્યો.

હવે સાતમો જ્યેષ્ઠ કલ્પ તે પેહેલા ઠેહ્લા તીર્થે વર્તી દિક્ષાના દિવસથી નાના મોટાપણુ ગણાય છે અને વાવીસ તીર્થકરના સાધુ સાધ્વીને દિક્ષાના દિવસથી નાના મોટા પણુ ગણાય છે તેમા પિતાપુત્ર રાજા પ્રધાન મા દીકરી મોટાજાઈ નાનાજાઈ ઇત્યાદિ સાથે દિક્ષા લેવે તો લોક રીતે પિતા મોટા અને પુત્ર નાના, રાજા મોટા અને પ્રધાન

नाना, माता मोटा अने ढीकरी नाना एम गणाय ठे ए सातमो कल्प कह्यो

हवे आठमो प्रतिक्रमण कल्प ते बावीस तीर्थकरना साधु साध्वी जे अवसरे पोताने पाप लाग्यु अतिचार लाग्या जाणे तेज बखते देवसि अने राड ए वे प्रतिक्रमण करे, नहीं तो न करे, अने पेहेछा ठेछा तीर्थे साधु साध्वी निरतर प्रजाते राड अने सध्याए देवसी अर्द्धमासे पाक्षिक, चारमासे चउमासि अने बार मासे सबत्सरि एम पाच प्रतिक्रमण करे ए आठमो कल्प कह्यो

हवे नवमो मास कल्प ते बावीस तीर्थकरना साधु साध्वीने मास मास प्रत्ये विहार करवानो नियम नथी ज्या लाज देखे त्या घणा काल पर्यंत एक क्षेत्रे रहे अने पेहेछा ठेछा तीर्थना साधु साध्वी तो वर्षाकाले चार मास रहे बाकी एक मास रहे एटले आठ मासना आठ अने चोमासानो एक एम एक सबत्सरमां नव कल्पी विहार करे ए नवमो कल्प कह्यो

हवे दशमो पर्युपण कल्प ते सबत्सरी सवधीना पाच वाना अवश्य करवां ने कहे ठे सबत्सरी प्रतिक्रमण करवु ॥ १ ॥ केशनो खोच करवो ॥२॥ अट्टमनो तप करवो ॥३॥ तथा ज्यां रक्षा होय ते नगरमा चैत्य प्रवासी करवी ॥४॥ सर्व सधमा माहो माहे खमत खामणा करवा ॥५॥ इत्यादि जाव जाणवो ए दशमो कल्प कह्यो

हवे ज्ञान व्यवहार कहे ठे ज्ञान कहेता आत्मज्ञान

योगे साधुपद ठे. कछु ठे.- उत्तराध्ययन सूत्रे.

नाणोणय मुणि ओहि न मुणि वन्न वासेण ॥

अर्थ:-जे ज्ञानी तेज मुनि तेमने साधु कहीए पण ज्ञानना अज्ञावे वनवासमां रहेतां अने क्रिया करतां पण मुनिपद नथी. एम कछु वळी कछु ठे, आनदघनजी कृत चोवीसीमां बारमा वासुपुज्य स्वामीना स्तवनमां.

आत्मज्ञानी श्रमण कहावे, बीजा तो अव्य लिंगीरे॥

जेणे आत्माने जाण्यो ओळख्यो तेज ज्ञानी अने तेज साधु ते बिना जे बीजा तेमने अव्यलिंगी कहेतां वेप धारी कहीए पण साधु न कहीए साधु तो ए ठे के जेणे आत्माने कायार्थी जूदो जाण्यो ठे अनुजव्योठे जर सत्ता चेतन सत्ता जूदी जूदी जाणी ठे ते ठे अहीं कोड कहेशे के तमे आत्माने जाणे तेने ज्ञानी कहो ठो तो शु ? व्याकरण प्रमुख जणैला सूत्र सिद्धांत वांचे अर्थ करे ओताने समजावे ते ज्ञानी नहीं ? तेनो उत्तर श्री गणंग सूत्रे पेहेले गणे कछु ठे,-

एगजाणे सव्वं जाणइ, एग न जाणे सव्वं न जाणइ॥

वळी आचारांग सूत्रे-

एगंजाणइसे सव्व जाणइ. जे सव्वंजाणइसे एगंजाणइ

अर्थ:-एक पोताना आत्माने जेणे जाण्यो ठे. ओळख्यो ठे अनुजवे करी दृष्टि प्रत्यक्ष कर्णो ठे ते पुरुषने समस्त जाण कह्यो. हवे कड पण जाणवानु अधुरु नहीं. ए

पहेला पदनो अर्थ-हवे वीजा पदनो अर्थ कहे ठे जीवना पाचसें ने त्रेसठ जेद, अजीवना पाचसेने साठ जेद इत्यादि जाणे ते गणितानुयोग, ज्ञाता सूत्र आदि धर्मकथानुयोग, व्यवहार चारित्र क्रिया ते चरणकरणानुयोग, धर्मास्तिकायादि पाच अजीव ते द्रव्यानुयोग ठीप समुद्र नरक देवलोक क्षेत्र समास इत्यादि अनेक वातो जाणे ठे पणित नाम धरावे ठे पण सिद्धनो साधर्मी पोतीको आत्मा निरजन निराकार ठे तेने कायाथी जूदो अनुज्ञव्यो नथी त्यां सुधी " सत्त्वंनजाण्ड ' के० कांड जाणतो नथी एम कन्हु पटखे अज्ञानी कही बोलाव्यो

ए ठाणागजीना पाठनो अर्थ कह्यो हवे आचारांग-जीना पाठनो अर्थ कहे ठे जे पुरुषे एक पोताना आत्माने जाण्यो ठे तेणे समस्त जाण्यु ए पहेला पदनो अर्थ कह्यो हवे जे पुरुषे आत्मानु मूळ स्वरूप जाण्यु ठे, ज्ञान दर्शन चारित्र तप वीर्य उपयोग इत्यादि अनंतागुण, अरूपी, अमूर्ति, अटल अवगाहना, अव्याबाध इत्यादि अनता पर्याय अस्ति नास्ति नित्यानित्य, एक अनेक, सत्यअसत्य, व्यक्त अव्यक्त जेद अजेद ज्ञव्य अज्ञव्य इत्यादि अनता स्वभाव तेस्याद्यादपक्षमयी अनुज्ञव्यो ठे आत्मा जेणे वळी निज द्रव्यार्थीक पर्यायार्थीकनु ज्ञान ठे जेने वळी न्याये करी, निक्षेपे करी, प्रमाणे करी सप्तजगी, पटकारक, सामान्य विशेष इत्यादि पोताना आत्मानु विस्तार ज्ञान ठे जेने तेने सव्व जाण्ड के० सर्व जाण कहीए वली तेनेज एक

पोताना आत्मानो जाण पण कहीए एम सूत्रमां परमात्मानुं तथा गणधर महाराजानु वंचन ठे तेने विचारी जुओ. एटले ज्ञानीनी ओळखाण थगे ते ज्ञानीने साधु केहेवा वळी कहुं ठे अध्यात्मसार ग्रंथे पढरमा योगाधिकारे,—

पाप करण मात्राहि न मौनं विचिकित्स्या ॥

अनन्य परमात्मास्यात्ज्ञान योगी भवेन्मुनि ॥३६॥

अर्थ.—हिंसा, मृपा, चोरी, मैथुन, परिग्रह, रात्रि-जोजन ए ठए पापरूप ठे वळी आश्रव वधनु कारण ठे एम जाणी विरति करीए एटले तजीए पण पोताना आत्माने जाण्यो नथी त्यां सुधी “न मौनं विचिकित्स्या” कहेतां ए मुनि नथी मुनिपद तो एथी जुदुठे, “अनन्य परमात्मास्यात्” कहेता कथंचित् एटले कर्मोपाधिनी अपेक्षा न करीए तो पोतीको आत्मा तेज परमात्मा ठे ज्ञानयोगी के० तेने जे जाणे अनुभव ते ज्ञानी ज्ञानयोगी स्वस्वरूप खेल खेले स्वस्वरूपमां उपयोगे रमे तेने नावेन्मुनि केहेतां मुनि कहीए वळी कहुं ठे समाधि शतके,—
इहो—केवल आत्म बोधहै । परमार्थ शिव पंथ ॥

तामें जिनकुं मगनता । सोइ जाव निगरंथए

अर्थ.—केवल कहेतां एक आत्म बोध जे आत्मज्ञान ठे तेज परमार्थ कहेता उत्कृष्ट अर्थ जे निज स्वरूप प्रत्यक्ष अनुभवज्ञान ते शिव कहेतां ज्यां उपजव नथी, विघ्नकर्ता

नथी एवो मुक्तिनो मार्ग कहीए तामें कहेतां ते मुक्तिना
मार्गमा जिनकु के० जे पुरुषने मग्नता कहेतां आनदता ठे,
सोड के० तेमने जाव निग्रंथ कहेतां जाव साधु कहीए
एम घणा शास्त्रोनो जाव जोतां आत्मज्ञानी तेज साधु ठे.
इहा मति बोद्ध्यो ज्या कल्प व्यवहार ठे ते साधु नहीं
तेनो उत्तर-कह्यु ठे जगवति सूत्रे प्रथम शतके बीजे उ०
असंजय ज्ञप्ति दत्त देवाण जहन्नेणं भवणवासीसु
उकोसेण उवरिम गेविज्जेसु ॥

अर्थ - जे पुरुषो समकित पाम्या नथी अने व्यवहार
चारित्र ग्रहण कर्यु ठे तेमने अमयति कहा ठे, तेमनी
गति जघन्यथी ज्वनपति अने उत्कृष्टी नवमा प्रेवेयके
कही ठे पण सयति कहा नथी माटे आत्मज्ञानी ठे तेम-
नेज सयति कहीअे अहीं कोड कहेशे के एम जोता तो
कल्प व्यवहार वगर खपनो ठ्यो तेनो उत्तर-हे जाड ।
विण खपनो होत तो शु करवा प्ररुपत ? पण जे पुरुषोये
आत्मा ने जाण्यो ओळग्यो नथी ते मिथ्यादृष्टि ठे,
समकित पाम्या नथी अने व्यवहार किया करे ठे तेमां
धर्म माने ठे वळी परपराए मुक्ति माने ठे पण धर्मतो
आत्मामा रह्यो ठे, ते आत्माने ओळग्या पामीअे एम
जाणता नथी ते पुरुषोने कल्प व्यवहारथी प्रायें आत्महित
नथी पण जे ज्ञानी पुरुषो ठे तेमने तो निमित्त कारणरुप
कल्प व्यवहार खपनो ठे ए ज्ञान व्यवहार कहा इहां
कोड कहेशे जे आत्मज्ञानतो निश्चयमा ठे तेने व्यवहार

કેમ કહો ઠે ? તેનો ઉત્તર હે જ્ઞાઈ આત્મજ્ઞાન આવ્યાં
સમકિત પામીએ ચારિત્ર પામીએ ઉપયોગે અનુજવ પામીએ.
સવર નિર્જરા પામીએ, અપ્રમત્તાદિ ગુણઠાણે ચમીએ, શ્રેણી
માંમીએ રાગદ્વેષ મોહ રહિત થઈએ. કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન,
આદે ક્ષાયકલલ્લિધ પામીએ યોગાતિત જે સિદ્ધ તદ્દરૂપ
થઈએ ઇત્યાદિ સાધનદશા આત્મજ્ઞાનમાં ઠે ત્યા સુધી વ્ય-
વહાર કહીએ. સાધનની પૂર્ણતાએ નિશ્ચય કહીએ. એ જ્ઞાન
વ્યવહાર કહ્યો અહીંઆં વ્યવહારનો અધિકાર સપૂર્ણ થયો

હવે જવાનિનંદી જીવનાં લક્ષણ કહે ઠે.

કહ્યો ઠે શ્રી હરિનિઝસૂરી પૂજ્યે

॥ શ્લોકઃ ॥

કુડો લોનરતિદીનો, ॥ મત્સરી જયવાન શઠઃ ॥

અજ્ઞો જવાનિનંદી ચ, ॥ નિષ્ફલારંજ સાધક ॥૧॥

અર્થ.-પ્રથમ કુડો શબ્દ ઠે તે સામાન્ય વાતી ઠે,
તેના અર્થના ઘણા જોદ થાય ઠે, તે કારણે હ્રંમાં અમે કુડો
શબ્દના ચાર જોદ કરીએ ઠીએ, કુડો અગનિર (૧) કુડો
કુપણ, (૨) કુડો તુચ્છ, (૩) કુડોકૂર, (૪) લોન, કહેતાં
લોન, (૫) રતિ કહેતાં વિષય તે રતિ, (૬) દીનો કહેતાં
દીન, (૭) મત્સરી કહેતાં મત્સર, (૮) જયવાન કહેતાં જય
વ્રાત, (૯) ગઠ કહેતાં કપટ, (૧૦) અજ્ઞો કહેતાં અજ્ઞાની
મિથ્યાત્વી, (૧૧) એ અગીયાર લક્ષણે સહિત હોય તેને
જવાનિનંદી કહીએ, હવે એ વોલો કહ્યા તેનું વિવેચન કરે

ठे, प्रथम लक्षण, अग्निर, एटखे अंतर्गत गुणना अज्ञावे पारका ठिठ सोळतो फरे. कदाच सामामा किंचित् दूषण होय तो तेने मोडु करीने देखावे, वळी दूषण न होय तो ट्रेप बुद्धिअ अठता दूषणनो आरोप मुके, वळी पोताना अवगुणने ढाके, अने पोतामा नही गुण ठता गुणीपणानो मरोरु राखे, गर्व करे, वकेरानो विनय न साचवे, अविनय करे, तेने ज्ञवाग्निनदी कहीए (१)

हवे वीजु लक्षण, कृपण, एटखे ठती वस्तुए पोते वापरे नही, जोगवे नही, दीन दुखीयाने अनूकपा बुद्धिअ अने सुपात्र जे अतिथी मुनि तेमने ज्ञक्तिअ करीने दान आपे नही, एक धननोज सचय मूर्छीत थको करे चूमीमा वाटे, ए जीवो अते मरीने ज्ञवातरे, एज धननी मूर्च्छाए, सर्पनो, वा नोळीयानो, उदरनो, कुतरानो, गीरोळीनो इत्यादिनो ज्ञव पामी पूर्व ज्ञवनी सज्ञाए ए धन जी हा वाटेसु सुख होय, तेना उपर फर्या करे तीहांने तीहाज रहे, एटखे जे कृपण होय ते बहुधा मूर्च्छीत होय, तेने ज्ञगातरं एम तिर्यंचनी गति प्राप्त थाय, तेनु कारण कृपणता तेने ज्ञगाग्निनदी कहीए (२) हवे वीजु लक्षण तुच्छ एटखे अल्पमती बुद्धि ठे जेनी एवो, साराशनो अग्राहक, देशविरति अथवा, सर्व विरति थइने धर्मकरणी करे, तेनो विवरो एम ठे के, आ ज्ञव आश्रीने मिष्ट ज्ञोजनना अर्थे वस्त्र पात्रादि अर्थे पुजावा मनावा बहुमान पा मवा अर्थे यश कीर्ति अर्थे, वळी रोग व्याधि प्रगट थयो

तेनी शान्ति यशे, एवी बुद्धिए जे तप, जप, क्रिया करे.
 वली लोचादि कष्ट सहे तेनुं नाम विषयानुष्ठान ठे, अने परजव
 आश्रीने देवेइ, नरेंद्रादि पद अने ते पदनी ऐश्वर्यादिक,
 पुद्गलिक, ऋद्धिनी ठकुराइ तेनु इन्द्रिनोऽन्द्रिजनिज जे
 विषय सुख पुन्यना उदयथी पामीए, तेनी आसंसाए जे तप,
 व्रत कष्ट क्रिया करे ठे, दुःख सहे ठे ते गरखानुष्ठान ठे अने
 प्रणिध्यानादिकने अज्ञावे साध्य शून्य दृष्टिए सापेक्षता विना
 देखादेखीए शून्य मने समूर्च्छितमनीपरे क्रिया करे, ते अ-
 न्योन्यानुष्ठान ठे. ए करणी आश्रीने कह्यु हवे उपदेश
 आश्रीने कहे ठे एटले प्ररुपणा करे के मुनीए अणसण
 आदे तप कयों, तेथी देवलोकादि ऋद्धि पाम्या, वळी
 अमुक श्रावके पस्मिमा प्रमुख वही तेथी पाम्या, माटे तमे
 पण करशो तो पामशो, एम लालच आपी आशा वळगानी,
 अध परंपराने धंधे उपर कहा ब्रण अनुष्ठान तेरीते प्रवृत्ति
 करावे पण पहेली ते विरति के पहेलुं ते बोधिवीज ? एटले
 तत्त्वना बोधनी प्राप्तिनो हेतु जे उपदेश ते वस्तुगते वस्तु-
 पणानी प्ररुपणा ते न करे, वळी देवगुरुने धर्म ए ब्रण
 तत्त्वनी यथास्थित उलखाण करावी, व्यवहार समकितनी
 श्रद्धा पूर्वक प्राप्ति पण न करावे अने मिथ्यात्वी यका
 विरतिपणानी परंपरामां घाले वली एम पण उपदेश न
 करे के जे पर आशसा छूपण टालीने निराशी ज्ञावे धर्म
 करशे, तेज समकितादि गुण प्रगट करवानो, वळी पुन्या-
 नुवधी पुन्य उपार्जवानो लाज पामशे. पूर्वे पण जेणे आ-

गसा हूणें वर्जित थइने निराशी जावे धर्म कयों ठे । ते
 पाम्या ठे आशसाए करता तो पुन्य मागता
 पाप आरे अने देवलोक मागता नर्क तिर्यचनी
 गति मले, वली धर्मव्यान करता आर्तध्यान
 थाय वली महोपाध्याय यगोविजयजी जसविलासमा कहे
 ठे के जे क्रिया करे ठे अने तेना फलनी ममता धरे ठे,
 तेना गळामा फासी आड कहेता आवी पकी, ते वचननो
 विचार, " जैन कहो क्यु होवे, " ए पठथी करी लेजो
 अने पुद्गलीक विनाशिक सुखनी आगाने ठेदी, ज्ञानघ-
 टमा छावी निजपर जित्तता करवी, निजगुण रागी थवु,
 वली उपर त्रण अनुष्ठान गवेख्या तेने तजवा, अने तद्-
 हेतु अने अमृत ए वे अनुष्ठाननो आदर करवो, एज उ-
 चित ठे एम दीर्घदृष्टि सारांशने न चितवे, अने तुच्छ
 दृष्टि ससारीक सुखने छठतो वत्ते तेने जवाजिनदी क-
 हीए (३) हवे चोथु लक्षण क्रूर एटले महा दुष्ट जयकर,
 माता अध्यवसायवालो, अती सम्लिष्ट, निध्वस परिणामी
 आर्त, रौद्र, ध्याननो ध्याता, रुका जूका सजोगीक जावे
 सबध मिट्या तेमा रुका मनोइ (मनने गमता) एवा
 पदार्थनो सदा सजोगचिंतवे, वली नुमाथमनोइ (अणगमता)
 पदार्थनो विजोग चिंतये, मनोइ सयोग सबधमा तला-
 लीन थड आसक्त थको वत्ते अने ते मनोइ सबधनी हाणी
 थवाथी, आक्रद करे, उचे स्मरे रुदन करे, घणो उद्वेग
 पामे, नाम देइने रुये, वाती कुंटे, माथाना केस तोके, वली

आवता कालनी चिता एटले हवे हुं शुं करीश, मारो निर्वाह केम चाखशे, हुं शुं खाइज, निर्धन थइ गयो, दारिद्र्य अवस्था आवी, अथवा हु निराश थइ गयो, मारे कोइनो आधार नथी, 'मारुं रखोपू कोण करशे, मनेशाता अशातानी खबर कोण पुठशे, अशातानी वखते रोगादि कारणे, मारी पासे, बेगीने पाणी कोण पागे, खावा कोण आपशे, मारी आसनावासना कोण करशे, अथवा आ कुमाणसनो समागम मारे ठे ते क्यारे टलशे, मारो ने एनो बुरकवारो क्यारे थगे, बली आ मारी रोग व्याधि अथवा दारिद्र्य अवस्था क्यारे टलशे, इत्यादि विचार एकत्व परिणामरूप करवो ते आर्त्तध्यान ठे, बली सयतिपदे नियाणु करवुं ते पण आर्त्तध्यानमां ठे हवे रौद्रध्यान ते जीवनी हिंसा एटले जीवना डब्यज्जाव, प्राणनो घात करे, विटंबना करे अने खुशीपण माने, राजी थाय, बली हिंसक जीवोनां वखाण करे, तेना बलनी प्रशंसा, अनुमोदना करे, बली जूहुं बोले, कपट केळवे अने मनमां खुशी थाय, के मारा जूठपणानी कोइने खबर पमती नथी, हुं केवो हुशीयार बु, बली एकनी, चानी बीजाने करे, खोटा वादविवाद, ऊगमा करतो करावतो फरे, पारकी निंदा करे, चोरी करे, ठगाइ करे गांठ बाळेली वस्तु ठोमी ले अने मनमां खुशी थाय, बली चितवे के हु केवो जोरावर हुं ते पारको माल खाउं बु, मुज सरखो कोण ठे, बली नव प्रकारनो परिग्रह धन, क्षेत्र खलुं, घर, दुकान, पुत्र, कलत्र, जानवर, गाय, जैस;

बलद, हाथी, घोडा आदे चौपगा इत्यादि परिग्रह वधा-
 खानी घणी इच्छा राखे, बळी धन्यादि वस्तु जमीने विपे
 दाटे अने विचारे के कोइए दीवुं तो नहीं होय बली-
 सेणादेणा करे अने विचारे के आपसे के नहीं आपे, एम
 परिग्रहनु रक्षण करवामा जेणे मन परोव्यु ठे, ते रोजध्या-
 ननो ध्याता ठे बळी सयति नाम धरावी जे मूल गुणधी
 हीण होय एटले परिग्रह गुप्तपणे राखे, बली दोरा, धागा
 करे, वेदकपणु करे, अनेक जेदे वनस्पतिना मूल बढावे,
 बळी जह्नी घाळी मात्राओ मारी अती हिसक थाय, बली
 ससारीपणाना पोतानां सगां सबधीनी चिंता करे अविर-
 तिपणे काम जोग करेला, विषय सेवेला तेने रुचिए सजारे,
 इत्यादि आर्त्तध्यान, रोजध्याननो ध्याता जे क्रूर तेने अ-
 शुभ कहिए ते क्रूरपणो पोतानो टाळी उपशम, हयउप-
 शमजावे शांत थड धर्मध्याननो ध्याता शुभ प्रवृत्ति न
 थाय अने उपर कही तेम अशुभ प्रवृत्ति, वत्ते तेने जवा-
 निनदी कहिए (४) हवे पाचमु लक्षण लोभ ते जेम जेम
 वस्तुनी प्राप्ति थाय, तेम तेम लोभ बढतो जाय, तृष्णा न
 बीदे, उघात जेम अग्नि बलती होय नेमां काष्टनो पुरती
 करीए, तेथी अग्नि वृद्धि पामे, पण शान्ति न थाय, ए उ-
 घात पूर्वक जेम जेम वस्तु मीले तेम तेम तृष्णा दित
 थाय, अने अपूर्णता नजरे आवे, तेना उपर आठमा
 सुजूस चक्रवर्तिनी कथा कहे ठे आ अवसर्पिणी काले
 अठारमा, उगणीसमा तीर्थकरने आतरे सुजूस चक्रवर्ति

थया, ते पोतानी मातानी कुखने विषे गर्जपणे हता ते
 अवसरे परसुरामे पोताना वळे सुजूमना कृतवीर्य राजाने
 संग्राममां, जाज्वल्यमान, परसु लेझने हण्या अने तेमना
 राज्यपर पोते वेढो, कारण के राज्य तो पराक्रमने स्वाधीन
 ठे एवी रीते परसुरामे, हस्तिनापुरनगरने दवाववाथी कृत-
 वीर्य राजानी गर्जिणी स्त्री वाघवाला वनमांथी जेम हरणी
 नाशी जाय तेम नाशीने एकाकीपणे अरण्यमां जमतां
 जमतां तापसोना आश्रममां गइ त्यां तपस्वीडे निधाननी
 पेठे तेणीने क्रूर परसुरामथी वचाववा माटे ज्ञोयरामां राखी.
 तेणीने चौद महास्त्रमोथी सूचितपुत्र गर्जस्थितिनी पूर्ण-
 ताये थयो अने ज्ञोयरामां रहेतां मोटा पण थया माताये
 ज्ञोयरामां जन्मवाथी पुत्रनु सुजूम नाम पाम्यु, पढी ज्यां
 ज्यां क्षत्रिय पुत्र हतो त्यां त्यां देहधारी कोपाग्नि सरखो,
 परसुरामनो कुठार पडोची बढ्यो अर्थात् सघला क्षत्रियोने
 तेणे मारी नाख्यापढी एक दहामो ते परसुराम, आ तापसोना
 आश्रममां गयो त्यारे त्यां तेनो परसु(कुहामो) जाज्वल्यमान
 थयो थको, धुवामो जेम अग्निने सूचवे तेम क्षत्रियने सूच-
 ववा लाग्यो, त्यारे तेणे तपस्वियोने पृथु के शु अही कोइ
 क्षत्रिय ठे त्यारे तेड कहेवा लाग्या के तापस थएला अमो
 क्षत्रिय ठीये पढी दावानल जेम पर्वतना तटने तृण रहित
 करे तेम ते परसुरामे सातवार पृथ्वीने क्षत्रिय रहित करी
 एवी रीते मारी नाखेला क्षत्रियोनी दाढोथी परसुरामे एक
 आखां थाल ज्यों पढी ते परसुरामे एक दहामो निमी-

तिथ्याउने चोलावी पूठयु के मारु मृत्यु कोनाथी थशे का-
रणके घणा साथे वैर करनाराउने परथी पोतानुं मृत्यु
थवानी शका होय ठे त्यारे तेउए कहु के जे माणस सि-
हासनपर वेसीने दुधपाकरुप थएली आ दाढोने पी जशे
ते माणसथी तारु मृत्यु थशे, ते सांजली परसुरामे एक
दानशाळा मनावी तथा त्या अगानीमां सिहासन राखी
तेपर ते दाढोनो आल रखाव्यो, हवे ते सुज्जम पण आं-
गणामा रहेला वृद्धनी पेठे हमेशां ऋपियोथी छालनपाखन
करातो थको वृद्धि पामवा लाग्यो हवे एक दहामो कुवाना
देमकानी पेठे बीजी जगोए नही जनार एवा, ते सुज्जमे
पोतानी माताने पूठयु के शु आ आवनीज पृथ्वी ठे ?
के कइ अधिक ठे त्यार तेनी माताये कहु के हे वत्स !
पृथ्वी तो अनती ठे आ आश्रम तो तेमा एक मा-
खीना पग जेटलो ठे बली आ पृथ्वीमां हस्तिनापुर नामे
एक श्रयात नगर ठे त्या कृतवीर्य नामे महा बलवान्
तारो पिता राजा हतो ते तारा पिताने परसुरामे मारीने
पोते राज्यपर बेठो ठे बली तेणें तमाम पृथ्वी हस्त्रिय
विनानी करी ठे, अने तेना जयथी आपणे अहीं रहीं
ठीये ते सांजली तत्काल क्रोधातुर थइने सुज्जम हस्तिना-
पुर गयां कारण के हस्त्रिय तेज दुर्द्धर होय ठे त्यां एकदम
ते दानशाळामा गयो अने त्या रहेला सिहासनपर चमीने
दुधपाकरुप थएली ते दाढोने ते खाइ गयो, त्यारे ब्राह्म-
णीआ रक्षको युद्ध करवा माटे जळ्या त्यां सुज्जमे मेघ

सरखा नाडवालो बाघ जेम हरिणने मारे तेम तेउने मार्या
 ते सांजली परसुराम-पण गुस्से थडने जाणे कालना पा-
 सथी खेंचायो होय नहीं तेम त्या आवी लाग्यो अने तेणे
 सुजूम-उपर पोतानी परसु मुकी, पण अग्निनो तणखो जेम पा-
 णीमां नष्ट थाय-तेम ते परसु नष्ट थयो ते वखते सुजूमे, पण पो-
 ता पासे हथियार न होवार्थी ते दाढोवालो थाल ऊपाड्यो
 अने ते थाल तुर्तज-चक्ररूपे थयो कारण के पुण्य संपदाथी
 शु-नर्थी थतुं? एवी रीते ते आवमा चक्रीये ते चकथी-पर-
 सुरामनु-मस्तक, कमलनी पेठे ठेदी नाख्युं जेम परसुरामे
 सातवार पृथ्वी क्षत्रिय रहित करी हती, तेम आ. सुजूमे
 एकवीसवार पृथ्वी ब्राह्मण त्रिनानी करी तथा पाठलथी
 तेणे ठ खरु पृथ्वी. साधी. वली-वैताड्यनी गुफाओ. खोली
 अने ज़रतना ऊत्तर खरुमां दाखल थड म्खेठोने तेणे जीत्या
 एवी रीते चारे दिगामां जमीने घटी जेम चणाने पीसे तेम
 तेणे सुजटो मारीने पृथ्विने जीती ठ खरुनु गज्य मेलव्यु
 चौद-रत्न-नव निधान पचवीस-हजार देवो सेवामां इत्यादि
 चक्रवर्तीपणानी ऋद्धिये पूर्ण थतां, पण लोन्ननी-दसा. तेनी
 अटकी नहीं, अपूर्णताज नजरे-आवी तं चितवे ठे के
 मारा जेवा-तो ज़रत आठे चक्रवर्तिउ पूर्वे घणा थया तेमा हु
 पण एक वधारे. एमनाथी मारी कड अधिकता कहेवाय नहीं
 पठी लोको मोटाड न बोले, मारी मोटाड तो स्यारे थाय
 के बीजा धातकिना ठ खरु साधु स्यारे जगतमां मारो यज
 विस्तरे, एटले मारा-जेवो कोड पूर्वे थयो नर्थी-थने वळी

થશે પણ નહિ, અને દુનિયા મહા ચક્રી કહીને ઘોલે,
ત્યારે મારી મોટપ કહેવાય, વઢી મારી આજ્ઞા કોણ ન
માને, જીઠા જાઝ તીહાં હુ એકલોજ પૃથ્વીને ઝધી કરી
નાહુ, વઢી મોટા પદાર્થ પર્વતને એક હાથે ડપામીને ફેંકી
દેઝ જુજા વઢે સમુદ્ર તરી પેલી પાર (સામા કાઠે) ની-
કલ્હુ એટલુ તો મારી જુજામાં વઢ ઠે, એમ અઢ્ઢાવીસ
ધનુષ્યની કાયાવાલો પોતાના વઢ પરાક્રમની અધિકતા
જોશને મદોન્મત થયો થકો લોન્નરૂપીઆ સાગરમા તણા-
તો થકો ઋદ્ધિની અપૂર્ણતા જાવતો થકો જગતને તરણા
પ્રાય ગણતો થકો ધીજા ઠ લક્ષ્મી, જહ ચક્ર પ્રવર્ત્તાવી
આજ્ઞા મનાવું એમ નિશ્ચે પોતાના મન સાથે ઠરાવ કર્યો,
ચૌરાસી લાલ્હ હાથી, ચૌરાસી લાલ્હ ઘોડા, ચૌરાસી લાલ્હ
રથ, ઠન્નુ ક્રોધ પાયદલ, એક લાલ્હને ચાણુ હજાર અતે-
જરી, સેનાપતિ, પ્રધાન, આદે ચઢદ રત્ન, નવ નિધોન,
શ્ત્યાદિ શ્દ્ધિએ યુક્ત થકો પોતે પ્રયાણ કરે ઠે. શ્દ્ધિ
ગવેલ્લી તે સર્વે ચરમરત્ન વઢાણમાં જરીને પોતે ઘેઠો વઢાણ
લવણ સમુદ્રના માર્ગે અનુકુલ પવનયોગે વેગે ચાલ્યુ
જાય ઠે, એ વઢાણના રચાંપામા પચીસ હજાર તો દેવો
વઢાણના ડપામનાર ઠે, પુન્ય લવાઈ ગયું, એ ચક્રીનુ સાઠ
હજાર વરસનુ આયુષ્ય હતુ, તેનો અત્ત (ઠેનો) આલ્યો,
દેવો ચિંતવે ઠે કે હુ એક નહીં ડપારુ તો વીજા ઘણા
ઠે, એમ સોનો સાથે મનોરથ થયો, સર્વ દેવોએ મેલ્લી વીધુ
વઢાણ સમુદ્રમા મુલ્યુ અને સર્વ શ્દ્ધિનો નાશ થડ ગયો, શુ-

જૂમ મરીને સાતમી નરકે ગયો, એમ લોન્ની નરનો લોન્નરૂપ
લાનો સદા અપૂર્ણ છે, એમ જાણી લોન્નદશાને ધિક્કારી
નિલોન્ની થઈ જેમ કપીલ બ્રાહ્મણ કેવળી થયા, એમ નિલોન્-
નતાને ન ગ્રહે, અને લોન્ન સાગરમાં ઝુવી સાગર જલ
પીતાં પણ તૃપ્તા ન જાણે, તેને જવાજનદી કહીએ (૫)

હવે ઠઠ લક્ષણ રતિ એટલે શાતાવેદનીના હેતુ તે પાંચ
હંડીના અનુકુલ વિષય, શબ્દ, રૂપ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શ;
શબ્દ તે શ્રોત હૃદિ, જે કાન તેનો વિષય એટલે રાગરાગ-
ણી, સુસ્વરનો જોગી, વળી નરઘા, શરણાહ, તાલ, તંબુરા
ઇત્યાદિ વાર્જીત્રના શબ્દનો જોગી, રૂપ (વર્ણ) તે રાતો,
ધોલો, લીલો, પીલો અને શ્યામ, એ પાંચ વર્ણ વળી સ-
થાનાદિ લિંગ આકાર ચેષ્ટા એ ચક્રનો વિષય જાણવો. વળી
ગંધ તે, સુરજી આદિ નાકનો વિષય, તેલ ફુલેલ ચપો,
કેવનો, મોંગરો, ગુલાબ, ઇત્યાદિ તેનો જોગી. રસ તે કનકો
કપાયલો, તીલો, લાટો, અને મધુરો એ પાંચ રસ તેનો
જોગી. રસના એટલે જીભના જાણવી વળી સ્પર્શ તે, શીત,
ઊષ્ણ, સૂંવાલો, વરસટ, સ્નિગ્ધ, રુદ્ધ, હલ્લવો અને ખારે
એ આઠ સ્પર્શ જોગી તે સ્પર્શ હૃદિ એટલે કાયા વળી
વેદચીન્હ, સ્ત્રી, પુરુષ અને નપુંસક, એ વેદના જોગ વિષયનો
સકામી તેમાંજ આશક્ત એમ પાંચ હૃદિના વિષય જોગમાં
જે, રતિ વિશ્રામનો કર્તા વળી હુ ને મારુ એટલે હુ તે કા-
યાએજ જીવ તુ એમ જાણે પણ જીવ કાયાની જૂદાઈ ન
જાણે, વળી ધન દોલત, રાજક્રુદ્ધિ સજ્જન કુટુંબ એ મારું

એમ માનતો થકો, તેના સગે કલહ કરતો થકો ઋષ્ટિની મોટપમા ગર્વીત થકો, જે સ્વેશાનદી, વિષયાનંદી તેને જવાજનદી કહીએ (૬)

હવે સાતમું લક્ષણ દીન પટલે કગાલ, તે કગાલ શા માટે થાય તો મોહની પ્રવલતાએ, વિકલ્પ ઘણાં ઉઠે, પરંતુ પાપોદય જોગે પુરા ન થાય, વળી કિંચિત્ પ્રાપ્તિ હોય તેની હાનિ થાય તે કારણે દીનપણુ જાવે, વળી રોગાદિકારણે, પોતાને અશાતા પ્રગટે તેથી દીનતાને જાવે, પણ એમ ન ચિંતવે કે એ વસ્તુની પ્રાપ્તિ તો પુન્ય જોગે હોય વળી નિરોગતાપણુ તે શાતાવેદનીના ઉદયથી હોય, તે પુન્ય સ્વવાશ્ ગયું અને પાપનો ઉદય વર્તે છે, તેમા તુ દિલગીરી શા માટે કરે છે, પૂર્વે ઉપાજેલું તે ઉદયિક જાવે પ્રાપ્ત થયું છે તેને સમતા જાવે સહન કરવું એજ જ્ઞાનીનું લક્ષણ છે, એમ સાહસીક થઈને ન ચિંતવે અને દીનતા કરે તેને જવાજનદી કહીએ (૭)

હવે આઠમું લક્ષણ મત્સર પટલે અપલક્ષણેનું સ્થાનક, મસ્તાશ્યે કરીને મસ્તાન થયેલો ઉન્માદે જરેલો, ગુણવંત ઉપર ઢેપનો, રૂપ્યાનો કર્તા, નિર્ગુણીનો પક્ષી, વળી અદેરાડાઈ નિર્ગુણી થકો અહ (હુ) ગુણી તુ એમ માને, વળી પરને હુ સ્ત્રી દેહીને રાજી થાય અને સુસ્ત્રી દેહીને દાંજે, અતરમા વળે, એમ મત્સર જાવે વર્તે તેને જવાજનદી કહીએ, (૮)

હવે નવમું લક્ષણ જયઘાતે પટલે પરવસ્તુને પોતાની

मानी ठे जेणे तेनो सदाय काळ जयमा जाय, कारण के पर-
वस्तुनो स्वभाव विनाशी ठे अने ते पुन्यजोगे मळी प्राप्त
थइ ते उतां पुन्ये स्थिर थइने रहे पण पापोदय जोगे तेनी
हानी आय, रखोपु करतां पण न रहे त्यारे पोतानी मान-
वावाळा प्राणी उठेग पामे. संताप करे, दिखगीरी करे, पण
एम न समजे के सजोगनी पाठळ विजोगनो जय रह्यो
ठे, सुखनी पाठळ दुःखनो जय रह्यो ठे, आ ससार एज
जयनुं कारण दुःखनुं कारण ठे माटे ससारी वस्तुथी विर-
क्तता ज्ञावीए, ए उपाधि सजोगने पर मानीए एम न
समजे अने रखोपुं करतां थकां आखो जव जयमाने ज-
यमां कहामे, तेहने जवान्निनदी कहीए. (९)

हवे दशमु लक्षण कपट एटले मुखशुं मीठा अने
हृदये दुष्ट, मुखथी चोले ते जुदुं अने मनथी चिंतवे ते
जुदु, कायानी चेष्टा जुदी, एम कपट, फंद, माया एटले
मच्छी लोको जळमां जाल नाखे, तेथी पण आ कपटजाल
अती बुरी ठे कारण के एतो तिर्यच, जळचर जीवो ज-
ळमां विनोद, क्रिडा करता एवा तेम पशुने जालमां फ-
सावी दे ठे, अने आ कपटी तो वगर जाले, माझा चतुर
मनुष्यने वातनी वातमां फसावे ठे, माटे अतिबुरो, अवि-
श्वासनु स्थानक एवो कपटी तेने जवान्निनंदी कहीए. (१०)

हवे अगीयारमु लक्षण अज्ञानी मिथ्यात्वी एटले
निजपर बुद्धि जीहां सुधी थइ नथी अने निजपरनो जेद
ज्ञास्यो नथी, जमसत्ता, चेतनसत्ता, जुदी जुदी जाणी नथी

તીહાં સુધી અજ્ઞાની કહેવો, હવે મિથ્યાત્વપણુ ગવેશે ઠે.
હવ કદામિહ અજાણપણે પકડ્યો તેને મેલે નહી. સ્વા-
સ્થોટાની પરીક્ષા નહી, સ્વોદુ જાણીને સ્વરૂ કરવાનો હવ
મમત્વ, જીન વચનમાં શકા અને અજાણપણે વિપરીત
શ્રદ્ધા, તેનુ નામ મિથ્યાત્વ ઠે

સવૈયા તેવીસા.

મિથ્યાત અસત્ય જેદ પંચ દાસું,
સ્વર પુઠ પકડ્યુ નવી ઘેમે,
સત્ય અસત્યનો જેદ ન સમજે,
સોનુ રુપું એક જાવમા જોડે,
સ્વોદુ જાણીને સ્વરૂં કરવા ચાહે,
હવ મમત્વના પંથમાં દોમે;
જીન વચને શકાને અજાણ તે,
આસ્તા જ્ઞાન એ વેઠ ગુણ તોડે ॥૧॥

સવૈયા એકતીસા

વિપરિત એહી શ્રદ્ધા, દશ સમુદાય વશ્વા,
એજ ઠે મિથ્યાત વેરી, રોળે ભવ ચક્ર મૈ;
અનંત પરાવર્તનો, માલીક એ મોહ પુત્ર,
ઘાત કરે સર્વથી ને, ઘાલે કાયા દેરુ મૈ;
મોહ મદીરાને પાવે, ચેતન જરુના ધ્યાવે,
નાચે સંસાર-ગતીયે, પમે પાપ પંક મૈ;

आशा तो अधुरी सदा तृष्णा गीरे न कदा,
आ जव परजवनी न छूटे नंत काळमै. ॥२॥

कुदेव तेही देव माने कुगुरुने गुरु माने,
कुधर्म धर्म माने लोकिक मिथ्या जाव है.
देवने आशाए माने आशाए सेवे गुरुने,
धर्मनुं फळ मागे लोकोत्तर मिथ्यात्व है;
शुभाशुभ करणीनो अहंकृता निपेक्ष,
ईश्वरने कर्ता कहे ज्यो मिथ्यात जाव है.
रागने द्वेष वेहु, परिणति अशुभ कहुं,
अनादि विकार एही, जावथी मिथ्यात्व है. ॥३॥

मिथ्यात्व ठाणामां बांधे, मिथ्यात्व दूजे न बांधे,
कोमा कोमी सीतेर, सागर स्थिती कही है,
मिथ्यात्व उदेमां आवे, ठाण सातमु कहावे,
उपर उदे न होवे, समकित सही है,
मिथ्यात्व सत्ताए रेवे, एकादश ठाणे केवे,
सत्ता खुटे वारमें अमर पद सही है;
जनम मरण टळे अरिदंत ठाणे चले,
अनंत चतुषथी मळे सिद्ध दूर नाहि है. ॥४॥

इहां कहेवानु एटखुं ठे के आत्म प्रदेशे मिथ्यात्व
मोहनीनी त्रण कर्म प्रकृतिनो अज्ञाव यतां क्षायक सम-

કિનતી પ્રાપ્તિ સિદ્ધ ગતિ દૂર નથી, સસાર ગતિ વ્રમણ
ચક્રનો મુરય હેતુ એક મિથ્યાત્વ છે એમ ઉપર કહ્યા પ્ર-
માણે અગીયાર ઘોલે કરીને સહિત હાંચ તેને જવાજનિંદી
કહીએ, વઢી પુદ્ગલાનંદી પણ કહીએ, તે પુરુષ વિધિ-
પૂર્વક શુભ ક્રિયાનો પ્રારંભ કરે, તે પણ નિષ્ફલ જાણવો,
કાર્યનો સાધક થાય નહિ ૧૧ હ્યાં જવાજનિંદીનો, અ-
ધિકાર સમાપ્ત થયો

હવે નિશ્ચય નયની મુરયતાએ, ધર્મપ્રવર્તન કહે, તે
ઘટલે નિશ્ચયનયમાં દ્રષ્ટિ કરવા યોગ્ય (પ્રવેશ કરવાને
યોગ્ય) કોણ છે તો જે આત્માનંદી પુરુષોત્તમ છે, તેજ
નિશ્ચયનયમા દ્રષ્ટિ કરવા યોગ્ય છે હવે તેમનાં લક્ષણ કહે
છે, તેમા પ્રથમ લક્ષણ ગજિર હોય, ઘટલે હુ અલ્પ ગુણ-
વાળો તુ એમ ઘણા ગુણે યુક્ત છે, તોપણ પોતાની, ઓઠા-
સને જોવાપાલા હોય ઘટલે જીહા સુધી ક્ષાયક લબ્ધિની
પૂર્ણતા નિષ્પન્ન ન થાય, તીહાં સુધી પોતાની ઓઠાસ વેચે
ઘટલે ઉપશમ જાવ, ક્ષય ઉપશમ જાવની પ્રગટતાને ન
જુવે પ્રગટતાને જોતા, મહા પુરુષને પણ મોહ અગ આપે
ઘટલે લલના પામે છે અને ઓઠાસને જોતા, વૃદ્ધિ પામે
તેનું કારણ એ છે કે ઓઠાસને જોવું એ ચારિત્રરાયને પો-
તાનું અગ છે, તે કારણે ઓઠાસને જોતાં નિર્મોહ વૃત્તિ
થાય અને નિર્મોહ વૃત્તિયે ગુણ સપદા વૃદ્ધિ પામે એમ ગુણ
રાગી, ગુણના લોજી ઘણા ગુણવતા પણ મોટપની ઝાલકે
ઝલકાય નહીં તેમને આત્માનંદી કહીએ ૧

हवे वीजुं लक्षण अकृपण एटले ठती वस्तुए कृप-
णता न करे पोते जोगवे. वापरे दीन दुःखीआने, अनुकंपा
बुद्धिए अने सुपात्र एवा अतिथि मुनिने नृक्तिए करी
दानं आपे, बली अधिक शक्ति होय तो स्वामी वत्सल,
प्रजावना आदे करे, पूजा नृणावे, आगी रचावे, जीन
मंदिर करावे, जीन बिंब नृरावे, उजमणुं करे, ज्ञान, पुस्तको-
लखावे, नृणताने सहाय आपे, सघ कहामे, जीर्णोद्धार ते
जीर्ण जीनमंदिर समरावे, साधु, साध्वी, श्रावक, श्रावीका,
ए चतुर्विध सघने धर्मकरणी करवा हेते उपासरा करावे,
इत्यादि शुभ मार्गे मोकळा मने चित्त उत्साहे पैसानो
व्यय करे, पण ठते पैसे मूर्तित थको कृपणता न करे, तेम
उठी शक्तिए अजिमांनी थको व्यय पण न करे, पापे पेदा
करवुं अजिमाने व्यय करवो तेने प्रश्न व्याकरण दशमा
अंगमां मद मतिआ कहा ठे माटे विवेक पोतानी शक्ति
जोशने वापरे. ए गृहस्थीपणामां अकृपणता लक्षण कछु,
हवे सयतिपदे जे क्षय उपशम जावनी लब्धिए धनाढ्य थ-
येला बहुश्रुत जावने पामेला तेमने पण नव्य जीव प्रत्ये
उपदेश करवाना अवसरे अथवा समागम थये वस्तुगते
वस्तुपणानो उपदेश, द्रव्यगुण पर्यायनी बली स्वजावनी
उल्लखाण पूर्वक जरु चेतननी विज्ञाग व्हेचण पूर्वक, हेय,
झेय, उपादेय बुद्धिने पमारवा हेते नय निक्षेप, पक्षप्रमाण
इत्यादि विस्तार बुद्धिए हेतु इष्टांत युक्तिए करीने, वचन
जालो अने युक्ति कटार मारी अनादि मिथ्यात्वने ठेदी

વોધિવીજની પ્રાપ્તિ તદ્દરૂપ સમકિત તે અમુલ્ય રત્નનું ઘન
 દેવું તે સયતિપદે ઊચિત છે એમ ઠીકી શકિએ કૃપણતા ન
 કરે તેમને આત્માનદી કહીએ (૧)

હવે ત્રીજું લક્ષણ દીર્ઘ દૃષ્ટિવંત એટલે ઘણીજ મોટી
 વિસ્તાર બુદ્ધિ છે જેમની એવા પરમ સારાંશ જૈન આજ્ઞા
 પ્રાદક તદ્દ હેતુ એટલે જે એક પોતીકો આત્મા તેહીજ
 સાચો જ્ઞાનાદિ અનંતા ગુણ અને અવ્યાવાધાદિ અનંતા
 પર્યાય મય સાક્ષાત્ પરમાત્મા સરખો શક્તિ જાણે અનાદિ-
 સિદ્ધ છે. તેને વ્યક્તિ જાણે પ્રગટ કરવા અર્થે મોહ નીપ-
 જાવવા માટે જે સહજ સમાધિએ ધ્યાન કરવું રમણ કરવું
 તેને તદ્દહેતુ અનુદાન કહીએ હવે અમૃત તે મન વચન
 અને કાયા એ ત્રિકરણ યોગની એક્યતા, હર્ષ, ઉત્સાહ, પ્રમોદ
 સહિત, નિરામય સાધન એ રીતે સ્થિર શકાદિ ચપલતા
 રહિત સિદ્ધ જગવાનના સ્વજાતિ સ્વજ્ઞાત્રિક ગુણે, કરી
 ઉપયોગ પ્રત્યુ ગુણે જોમીને એટલે ગુણ ગુણગત સ્વજ્ઞાણે ગુણ
 ગુણ પ્રત્યે જિજ્ઞાસુ ઉપયોગ જોમી તન્મયપણે અનુજિવિને
 અજ્ઞેદ સ્વરૂપે પરિણમાણે ત્યા કાર્યની પૂર્ણતા પામે એટલે
 કોઈ દેશથી પામે અને કોઈ સર્વથી પામે, દેશથી પામે તે
 ચોથે ગુણગણે સમકિત પામે અને સર્વથી પામે તે તેરમે
 ગુણગણે અરિદ્ધત પદે અનંત ચતુષ્ઠી પામે એમ કાર્યની
 સાધકતા નીપજે તેને અમૃત અનુદાન કહીએ એમ તદ્દહેતુ
 અને અમૃત એ વે અનુદાને વર્તતા એવા દીર્ઘદૃષ્ટિવંતને આ-
 ત્માનદી કહીએ (૩)

હવે ચોથું લક્ષણ ઉપશમ, ક્ષય ઉપગમ જાણે, શાન્ત
 ઇટલે ઉપગમ તે મોહની કર્મની પ્રકૃતિર્જનો સત્તાએ આ-
 ત્મપ્રદેશે ઉપશમ હોવાથી ઉદયિકતાના અજાણે પ્રદેશે
 અથવા વિપાકે વિગ્ન, પરાજવ નહીં હોવાથી આત્માને ઉ-
 પગમ જાણે શાન્ત કહીએ વહી વીતરાગ કહીએ, એ તેના
 બે જ્ઞેદ. એક દેશથી અને વીજો સર્વથી, દેશથી તો એક
 મિથ્યાત્વ ઇટલે સિદ્ધાંતના મતે, ત્રણ પૂજ્ય ન કરે. માટે
 એક અને ચાર અનંતાનુવધી કપાયની ચોકની, મઠી પાંચ
 પ્રકૃતિનો ઉપશમ ચોથા ગુણઠાણે થાય, તીહાં ઉપશમજા-
 વનુ સમકિત પામે, અને સર્વથી તો ચાર ચોકનીના સોઠ
 કપાય અને હાસ્યાદી પટ, ત્રણ વેદ, એ નવ નોકપાય, ઇ-
 ટલે કપાય તો નહીં, પણ કપાયને પ્રગટ કરવાનું કારણ
 માટે નોકપાય કહીએ, એમ વેદુ મઠી પચીસ કપાય અને
 એક મિથ્યાત્વમોહની, વીજી મિશ્રમોહની, ત્રીજી સમકિ-
 તિમોહની, એ ત્રણ મઠી અઠાવીસ પ્રકૃતિનો ઉપશમ, અ-
 ગીયારમા ઉપશાન્તમોહ ગુણઠાણે થાય, તીહાં ઉપશમજા-
 વનુ, યથાર્થાત ચારિત્ર પામે, એ બે જ્ઞેદની સ્થિતિ અતર
 અતર મુદૂર્ત્તની ઠે, એ ઉપશમજાણે શાન્તના બે જ્ઞેદ કહ્યા,
 હવે ક્ષયઉપશમજાણે શાન્ત ગણે છે. તે ચારે ધાતિકર્મની
 પ્રકૃતિયોનો ક્ષય ઉપગમ હોવાથી સંપજે, તેના વિચીત્ર
 જ્ઞેદ ઠે, પરંતુ સમુદાયે બે જ્ઞેદ, એક અજ્ઞાનયોગ અને અ-
 જ્ઞાનયોગનિશ્રા, વીજો જ્ઞાનયોગ અને જ્ઞાનયોગનિશ્રા, અ-
 જ્ઞાનયોગ તે, સમકિતના અજાણે પ્રથમ ગુણઠાણે ક્ષયઉ-

પદ્મમજ્જાવત્તી વૃદ્ધિ જાણપણ વૃદ્ધિ પામે, વઢી નિશ્રા તે
 દીપક સમકિતની દ્રવ્ય ચારિત્રની તપની નિશ્રા પામે,
 યાગ્ન સ્વર્ગસુખનો વિજ્ઞાત્રી થાય, પણ યથાર્થ શ્રદ્ધાના
 અજ્ઞાવે, ધ્યજેદ કરે નહીં અને સમકિત પણ પામે નહીં
 એટલે સ્વઅપેક્ષાએ હિત ન થયો, પરંતુ યોગ્ય જીવને વોધ
 વીજ પમાનવાના વઢી મોઢે પોચાનવાના હેલુ ઠે, માટે
 જ્ઞાન્ત એ પહેલો જ્ઞેદ કહ્યો, હવે વીજો જ્ઞેદ જ્ઞાનયોગ તે,
 ધ્યજેદ કીધા, ચોથા ગુણગણથી જ્ઞાનયોગ કહીએ અને
 નિશ્રા તે સમકિતની, ચારિત્રની, તપની, વીર્યની, એટલે
 ક્ષયલપદ્મમજ્જાવત્તી પાંચ લલ્લિની નિશ્રા કહીએ, તેનો
 વિવરો એમ ઠે કે સમકિત આશ્રીને ચોથુ, પાંચમું અને ઠલુ
 સાતમું એ ચાર ગુણગણે ક્ષયલપદ્મમજ્જાવ લાધે ઠે, વઢી
 ચારિત્ર આશ્રીને પાંચમું, ઠલુ, સાતમું, આઠમું અને નવમું
 ઢગમું, એ ઠ ગુણગણે ક્ષયલપદ્મમજ્જાવ લાધે અને જ્ઞાન
 આશ્રી વઢી દાનાદિ પાંચ લલ્લિ આશ્રીને, ચોથુ, પાંચમું,
 ઠલુ, સાતમું, આઠમું, નવમું, ઢગમું, અગીયારમું અને વારમું
 એ નવ ગુણગણે ક્ષયલપદ્મમજ્જાવ લાધે, એ ક્ષયલપદ્મમજ્જાવે
 જ્ઞાન્તના જ્ઞેદ ગુણગણે ગવેલીને કહ્યા, હવે તેની સ્થિતિ ચોથા
 ગુણગણની અપેક્ષાએ, કાઠ આશ્રીને, ઠાસઠ સાગરોપમ
 જાઠેરી અને નવ આશ્રીને સાત આઠ જવની જાણવી, અને
 પાંચમા વઢી ઠઠા સાતમા ગુણગણની જેમી, દેમે જણી,
 પૂર્વ ક્રોડની જાણવી, એ ઉત્કૃષ્ટિ સ્થિતિ કહી અને જઘ-
 ન્યથી વઢી સાતમા ગણ લપરાત અતર અતર મૂર્ત્તનીને

ए ज्ञानयोग चोथा गुणगणार्थी वारमा गुणगणाना ज्ञान
 सुधी दय उपशम जावे कह्यो तेना ग्राहको चोथ
 गुणगणार्थी सातमा गुणगणा सुधी धर्म ध्यान ध्याव
 लाठे उपरांत शुक्लध्याननो पहेलो पायो आठनाही
 वजमा सुधी ध्यानगत ठे, उपरांत बीजो पायो ध्यान
 ठे पहेला पायामां जेद ज्ञान अने जेदाजेद ज्ञान ठे
 पायामा अनेद ज्ञान ठे, कपक श्रेणीना ग्राहको
 पायाना ज्ञान ध्याने मोहनो वली अशुद्ध परिणित
 जमा गुणगणा अते दय करी बीतराग परिणित
 गुणगणे यथाख्यात चारित्र पामे अने बीजापाय
 ध्याने ज्ञानावर्णी, दर्शनावर्णी अने अंतराय, ए
 नाश करी, तेरमे गुणगणे अरिहत पदे केवल
 दर्शन, अने दायक जावनी पांच लब्धि पानी
 द्विष्ट पूर्ण थाय माटे दायक लब्धिनी, प्राप्ति
 यथास्थित दयउपशम जाव चोथा गुणगण
 चोथ गुणगण पामवानु कारण मतिअज्ञान
 ए वेदु अज्ञानना दय उपशमनी वृद्धि
 एमधु ते ठे, परंतु विज्ञग नथी वली श्रेणी
 तेनु कारण मतिश्रुत ज्ञान ठे, परंतु अवधि
 एम उपशम, दय उपशम, जावे, ज्ञान
 तेमने आत्मानदी कहीए (४)

हवे पाचमु लक्षण सतोष, एतदं
 एीए के जीहां इच्छा वांछानो संभव
 (७५)

थया ठे तेमने सतोषी कहीए अने इच्छा वांछा ठे जेने तेने असतोषी कहीए. कबु ठे,—

गाथा

॥ जहा लाहो तहा लोहो ॥ लाहा लोहो विवद्वइ ॥
दो मास कणय कज्जं ॥ कोमीएविननउई ॥१॥

अर्थ — जहा कहेतां जीहा, लाहो कहेता लाज पटले धन्य, धान्यादि वस्तुनी प्राप्ति यती जाय वृद्धि पामती जाय, तहा कहेतां तीहा, लोहो कहेता लोभ प्रगट थाय अने उठाश नजरे आवे बली घणी तृष्णा थाय. लाहा कहेता जेम जेम लाज यतो जाय तेम तेम लोहो कहेता लोभ, विवद्वइ कहेता विशेषे करीने वृद्धि पामे पटले दिस थाय, यथा इष्टाते, जेम अग्नि बळे ठे तेमां काष्ठनी पुरती करीए तेथी अग्नि शान्त न थाय, परंतु वृद्धि पामे ए इष्टाते, वस्तुना मलब्राथी लोभ न उपशमे दोमास कणय, कहेतां कपिल ब्राह्मण वेमासा सुवर्णानु, कज्ज, कहेता दान लेवा अर्थे राजा पासे गयो तेने राजए साचा बोझो जाणी प्रसन्न यश्ने कबु के, माग, मागे ते आपु अने तारु दारिद्र्यपणु आजयी दर करु, तारे जन्म पर्यंत फरीथी याचना करपी न रहे, त्वारे कपिल ब्राह्मण विचारवा क्षात्र्यो के, केटहु मायु तो, यावत् कोमी एवी, कहेतां एक क्रोर सोनैया मायु, एम विचार करता पण, ननिद्वइ कहेता निष्ठार्थ पटखुज, एम तृप्त न थयो, पटले इच्छा वांछानी

પૂર્ણતા ન થઈ અને ઊઠાશ નજરે આવી, તે અવસરે લોજ-
 વશાને ઘૂરી જાણી, સ્નેહ લક્ષ્યાવેલી મૂલને ઉપામવાથી એ,
 કપિલનામા બ્રાહ્મણ મહા પુરુષોત્તમને, પોતીકો સહજ
 સ્વજ્ઞાવ પ્રગટ થયો અને જ્ઞાનજ્ઞાનું ઘટતર વૃત્તિએ ઉદય
 પામ્યો, લાજ્ઞ હોવાના કારણે પોતે પોતાથી બોધ પામી
 સ્વયંબુદ્ધ થઈ કર્મને હણી સિદ્ધિ વર્યા, એ કથા ઉત્તરા-
 ધ્યયનજીના આઠમા અધ્યયને સવિસ્તારે ઠે એમ ધન
 કંચનાદિ વસ્તુને અલચ્છી માને ઠે, તૃષ્ણા ઝુટી ઠે પોતા-
 પણાનો મમત્વ ગયો ઠે, કદાચ સસારમાં રહ્યા ઠે અને
 એ લક્ષ્મીનું રહ્યોપું કરે ઠે, તેને નિર્વાહ પ્રયોજન જાણે ઠે,
 વાધરૂતા સમજે ઠે, વિરક્ત ચિત્ત ઠે, ઠોમવાની જાવના
 જાવે ઠે, ઠોમવાનો અવસર ઇચ્છે ઠે, વળી નીજાત્મ સત્તાએ
 જ્ઞાનાદિ ગુણ અવ્યાવાધાદિ પર્યાય, પોતીકા અસંરયાત
 પ્રદેશે, પ્રદેશ પ્રદેશ પ્રત્યે, અનતા અનતા, તદ્ગુણ ક્ષાયક
 લબ્ધિ, નિર્મલ, નિરજન, અચલ, અવિનાશી જાવની વસ્તુ-
 ગતે રહી ઠે, તેને લક્ષ્મી માને ઠે, વળી તેના અર્થો ઠે,
 સ્વપ્ની ઠે, વ્યક્તિજાવે પ્રગટ કરવાના ઉદ્યમી ઠે, બ્રાહ્મ-
 ઋદ્ધિની વૃદ્ધિ અથવા હાનિ હોવાથી, રાગ દ્વેષ ન કરે,
 અને સમજાવે વર્તે કદાચ ઝડેગ કરે તો ઉત્કૃષ્ટ પંઢર
 દિવસના અનુમાને કરે, નહિતો તરતજ એ વસ્તુ અસ્થિર
 ઠે, કોઈને ત્યાં સ્થિર થઈને રહી નથી સજોગે આવીને
 પ્રાપ્ત થઈ અને વિજોગે નાશ થયો, એમ હાનિ વૃદ્ધિ થાય
 તેની સાથે પોતાપણો માનવો તે જ્ઞાનીને ઉપચાર માત્ર ઠે

અમ જાણી ઉદ્દેગને ઉપરામાવી, સમજાવે વર્તે, તેવા સતો-
પીને આત્માનદી કહીએ (૫)

હવે ઘડુ લક્ષણ આત્મરતિ એટલે આત્મગુણમાંજ પ્રી-
તિરગ લાગ્યો છે જેને, એટલે રગ કેવો લાગ્યો છે કે કચનનો
પિત્ત વર્ણ છે, ચાદીનો ધોળો વર્ણ છે, પરવાલાનો રક્તવર્ણ છે,
અ રગને ઉતારીએ, પલટાવીએ, તો પલટાય નહિ કારણ કે
સ્વજ્ઞાવિક રગ છે, તેમ આત્માનો જેવો સ્વજ્ઞાવ તેવો રગ,
ચોથુ ગુણઠાણુ પ્રાપ્ત થતા અને અંશે ચઢતો ગયો અને
જેટલો સ્વજ્ઞાવિક ગુણ પ્રગટ થયો એટલો ઉપાધિ રગ ઉ-
તરતો ગયો અમ કરતા કરતા અનુક્રમે પરિપૂર્ણ રગતો
રાગ દ્રેષ અને મોહના અજાવે, ક્ષિણ મોહ ધારમુ વીતરાગ
ગુણઠાણુ પામ્યાં કહીએ, એટલા સુધી ન પહોંચે તેને તદ-
જને મુક્તિ ન મળે, પણ ક્ષાયક સમકિતની અપેક્ષાએ ત્રીજે
જવે અને ઠેવંટ ચોથે જવે એ જીવો મોહગામી છે, વઢી
ક્ષય, ઉપરામ સમકિત, અપ્રતિપાતિની અપેક્ષાએ સાત્તમા
આત્મા જવે એ જીવો મોહગામી છે વઢી પ્રતિપાતિ
ક્ષયઉપરામ, અને ઉપરામ સમકિતની અપેક્ષાએ અર્ધ પુદ્-
ગલ પરાવર્તની માહેલી કોર એ જીવો મોહગામી છે એથી
અધિક કાલ તો અધિજેદી જીવો સસારમા ન રહે, વઢી
રગ ન ઉતરવાનુ કહ્યુ તે, જેણે અધિ જેદ કરેલો છે, તે અધિ
ત્રણ કાલમા સજ્જન થાય નહિ અને મિથ્યાત્વગુણઠાણે જતા
પણ એ જીવો, ડબ્બ સમકિતી છે, ઉપર મિથ્યાત્વનુ દલ,
પરી વલ્યુ છે, તે વિશુદ્ધ જાવે ઉતરી જવાથી ચોથે ગુણ-

ઢાળે જાવ સમકિતીપણે, જલદીથી આવરો, એ જીવને
ફરીથી કરણ કરવાં નથી, માટે ચોથા ગુણઠાણાની પ્રાપ્તિ
થઈ તેને એ અપેક્ષાએ અપલટણ રગ કહ્યો છે, વઢી આત્મ-
રતિ પુરુષોત્તમ સસારમાં રહ્યા છે કાયામાં વસ્યા છે, પરંતુ
અઢગા છે યથા દ્રષ્ટાંતે, જેમ સરોવરના જલમાં કમઢ
રહ્યુ છે, શ્રીફઢના કાચલામાં ગોઢો રહ્યો છે, એ દૃષ્ટાંતે
અલિપ્ત થકા ન્યારા છે, મોહીત થકા પાંચ ઇડીના જોગ
સુખમાં રમે નહીં, જ્ઞાન દૃષ્ટિએ સ્વરૂપ રમણિપણે વર્તે, તે
આત્મરતિને આત્માનંદી કહીએ. (૬)

હવે સાતમું લક્ષણ સાહસિક ંટલે ધૈર્યવાન, વીર્ય-
વાન, સત્ત્વવાન, એ લક્ષણે જ્ઞાની આત્મા કાયામાં રહ્યો
થકો, સુખસંપદા અને દુઃખ આપદા, સંયોગિકજ્ઞાવે પૂર્વ
કર્મની ઉદયીકતાએ, પ્રાપ્ત થયે અઢિનવૃત્તિએ વર્તે, દીનતા
ન જ્ઞાવે, કારણ કે સુખસંપદા તે તનધન રાજશ્રદ્ધિ તેને
તેમણે અનિત્ય, અશ્વાશ્વતિ જાણી છે વઢી સજ્જન કુદુવ વાહિર
મેલાવકો છે, તેનુ સગપણ સ્વાર્થ સરે ત્યાં લગે છે જુવો કે,
બ્રહ્મદત્તની માતા ચુલણીએ પોતાનો સ્વાર્થ નહિ સરવાથી
પુત્રને લાવના મેહેલમાં સુવા મોકલીને સઢગાત્રી ઢીધો,
એતો એનુ આયુષ્ય હતુ તો જીવતો રહ્યો, પણ માએતો માર-
વાનોજ ઉપાય કયો વઢી શ્રેણિકરાજાને પોતાનો પુત્ર
કોણિક તેનો સ્વાર્થ નહી સરવાથી રાજના લોજે પિતાને
પાંજરામાં ઘાલી રોજ પાંચસો કોરના મારે અને અતે એ
વેહુને કમોતે મરવાનો વચત આવ્યો, વઢી પરદેજી રાજાની

सूरिकांता नामे स्त्री तेनो स्वार्थ नही सरवाथी जेर खव-
 रावी पतिने मायों बली ऋषजदेवखामीना वे पुत्रो जरत
 अने बाहुबल तेमां वना जरतनो स्वार्थ नहि सरवाथी,
 बाहुबल ठोटानाउ उपर चक्र मेढ्यु, एतो गोत्रमा न ला-
 गवानो आमन्याए बाधा नहि करता पातु आव्यु नही
 तो चक्रनो बर्म मस्तक ठेदवानो ठे, माटे एणे तो मारवा-
 नोज उपाय कयों, बळी सोमिल ससरे पोतानो स्वार्थ नहि
 सरवाथी गजसुकुमार जमाइना मस्तक उपर माटीनी पाळ
 बाथी अग्नि जरीने बाढ्यो, इत्यादि ससार सगपणनां अ-
 नेक दृष्टातो ठे, ते विचारता बाहिर मेलावमानो, बळी तन,
 धनादि ऋद्धिनो स्नेह राग तनु बंधननो बधपास तोमी,
 ठोमीने पोते साहसिक थका अदीनपणे बतें, बळो दु ख
 आपदा जे रोगादि व्याधि प्रगट थया सनतकुमार महा
 मुनिश्वरनो दृष्टात विचारी अनुजबीने, बळी तन समता
 टाळीने पूर्वकृत कर्मना फळ जाणीने जेद ज्ञान घटमां लावीने
 कायाथी आत्माने अलगां करीने तन्मय परिणाम पामीने
 तद्गत जावने गवेखीने, परमशमताना उपयोगे सेहेता
 थका बते, बळी मनुष्यना तिर्यचना, देवना करेला उपसर्ग
 उपजे तीहा दृढप्रहारीनो अथवा मेलारय मुनिनो दृष्टात
 गवेखीने जावे पोतपोताना ज्ञानध्यानमा बतें, बळी एम
 चितये के ठेदनजेदन तामन, बधबधनादि करे ठे, ते पु-
 द्गल पुद्गलने करे ठे तेमने लागे नही बळी पुद्गल
 क्षणजगुर ठे, तेनो नाश थशे ते तारु पोतानु नथी, एतो

તારે જ્ઞાનાનું ઘર છે, તું એ પુદ્ગલનું પરિણમન વીર્ય ફોર-
વીને તજી દે એટલે ઇન્દ્રિયદ્વારે આત્માની ચેતના પરિણામ
પામી છે, તેને પલટાવીને સ્વરૂપે સહજજ્ઞાવે પરિણમાવે તો,
કાયાના સુખ દુઃખનો વિજ્ઞાગી પણ ચેતન પોત ન થાય
અને ધ્યાનગત સિદ્ધના અવ્યાવાધ સુખનો, અંશે જોગી
થાય, વહી વિશેષે વીર્ય સ્ફુરણા પામે તો ક્ષપકથ્રેણી માંની,
કર્મને હણી, અકર્મી થઈને સિદ્ધિ વરે. એવા સાહસિક
પુરુષોત્તમને આત્માનદી કહીએ. (૭)

હવે આઠમું લક્ષણ ગિરુજતે ઘણા ગુણવતો એટલે
ગંઝિર પર ઉપકારનો કર્તા અપૂર્વ દર્શન છે જેનું પરમલા-
જનું કારણ એટલે જે ઉપદ્રવ કરતો આવે તેના તનનો
તાપ દૂર કરે તો જે વિનય પૂર્વક દર્શન પામે. તેનો તો તાપ
રહેજ ગેનો, વહી વચનને શ્રવણ કરે તેના મનની વ્યાધિ
જે કલુપતા તે નાશ પામે વહી મનન ચિતવન કરે, તેને
સંતોષ સુખ પ્રગટે તદ્ગત જ્ઞાવે પરિણામ પામે લય પામે,
તેને ચતુરંગતિ સસાર ત્રમણનો અત છેનો આવે અને નિર્વા-
ણપદ પામે એમ અનતો ઉપકાર કરતા મનોવાંચ્છિત પુર-
વાને જ્ઞાવકલ્પવૃક્ષ સમાન યાચકની ચૂંચ જાગે તેમને
ગિરુજ કહીએ એટલે ઇષ્ટ ફલદાતા છે તે ઇષ્ટના જે જ્ઞેદ
એક વ્યવહારઇષ્ટ અને વીજુ નિશ્ચયઇષ્ટ જે વ્યવહાર ઇષ્ટ
માગે તેને વૈરાગ્યનો ઉપદેશ કરી સસારનું અનિત્યપણું વહી
અસારપણું દેખાતી સસાર ત્યાગ કરાવી દિક્ષા આપી પચ
મહાવ્રત આદે ચરણસિત્તરિ અને પન્નિલેહ્ણ આદિ કરણ

સિત્તરિ મલી એકસોને ચાલીશ જેદે ચરણકરણાનુયોગનુ
જાણપણુ કરાવી સમજાવી વિધિપૂર્વક પ્રવર્ત્તાવી સ્વર્ગે મો-
કલે તેને વ્યવહારે ઇષ્ટ ફલદાતા કહીએ અને નિશ્ચયઈષ્ટ
માગે તેને દ્રવ્યાનુયોગનુ જાણપણુ કરાવે એટલે ધર્માસ્તિ-
કાય અધર્માસ્તિકાય આકાશાસ્તિકાય કાલ પુદ્ગલાસ્તિ-
કાય અને જીવાસ્તિકાય એ પદ્દ્રવ્યની વારચા કરી ગુણ-
પર્યાય, સ્વજ્ઞાવ લક્ષણ ઝંઝલાવી પાંચ અર્જીવ અચેતન
દ્રવ્યથી એક પોતીકો ચેતન દ્રવ્યજિન્ન (નોસ્થો) પામી,
હેય, ક્ષેય, ઉપાદેય એ ત્રિજગી સમજાવી, પાંચ અર્જીવ,
અચેતન દ્રવ્યનો હેય કહેતા ત્યાગ કરાવી એક પોતીકો
આત્મા, સિદ્ધનો સાધર્મિ મોક્ષમયી મોક્ષમા રહેવાવાલો
એજ ઉપાદેય કહેતા આદરવા યોગ્ય ઠે એમ દૃઢતા કરાવે,
શ્રદ્ધા પ્રતિષ્ઠા કરાવે તીર્થ ગુણને ઝંઝલાવતો ગુણનો રાગ પ્રગટે
તે રાગનો પ્રેયો થકો અત કરણે ઝનો ઝતરી યોજ કરે અ-
તર્ગત સ્મરણ ચિતવન કરે રમણ કરે અનુજન કરે પોતીકા
સહજ જ્ઞાવે વીર્ય ફોરવે શ્રેણી મામી ઘનઘાતિકર્મનો નાશ
કરી અનત ચતુષ્ઠી પામી યોગ રોધ કરી અઘાતિકર્મ હણી
સિદ્ધિ વરે તેને નિશ્ચયથી ઇષ્ટ ફલદાતા કહીએ એ મહા
ઉપગારી, કરુણાસાગર, સ્પૃહા રહિત, તત્ત્વચિતક, તત્ત્વગવેપિ,
તત્ત્વરમણી પોતે તરે અને ગિરુઝ વીજાને તારે તેમને આત્મા-
નદી કહીએ (૬)

હવે નવમુ લક્ષણ નિર્જય એટલે પરવસ્તુને ત્રિપે
પોતાપણો એકાતે માનવાની બુદ્ધિ, સમ્યક્જ્ઞાન સમ્યક્

દર્શનની પ્રાપ્તિ થતાં ટલી છે. તીહાંથી નિર્જય, વલી તત્વ-
 દ્રષ્ટિ વિચારીએ તો જીહાં, અપ્રતિપાતિ ક્ષય ઝપસમ-
 જાવ થાય એટલે હાનિ ન પામે ત્યારે નિર્જય દશા
 માનીએ એટલે અપ્રતિપાતિ ઝપશમ આત્મા ક્યારે પામે ?
 તો કોઈક જીવો ઠાસઠ સાગરોપમ ઝાઝેરી સસાર કાઠ-
 સ્થિતિ ઢાકી રહે ત્યારે પામે અને કોઈક જીવો, તેત્રીસ
 સાગરોપમ ઝાઝેરી સસારસ્થિતિ કાઠ ઢાકી રહે ત્યારે પણ
 પામે. વલી કોઈક જીવો ઠેલ્લે જવે તો પામેજ પણ આઠ
 જવથી અધિક સંસારસ્થિતિ છે જેને, તેતો અપ્રતિપાતિ
 ક્ષય ઝપશમ ન પામે અને અપ્રતિપાતિ ક્ષય ઝપશમ
 જાવ ન આવે તીહાં સમકિતની સાચીતી ન રહે અને મિ-
 થ્યાત્વ પ્રાપ્ત થાય તીહાં હાનિ કહીએ માટે અપ્રતિપાતિ
 ક્ષય ઝપશમને પામેલા ચોથા ગુણઠાણાના જાવને અચલ
 થયેલા ઉપરના ગુણઠાણે ચઢે અને પડે પણ ચોથા ગુણઠા-
 ણાને ન ઠોકે તે નિર્જયવત પુરુષોત્તમને મુખ્યતાએ આત્મા-
 નઢી કહીએ (૯)

હવે દસમું લક્ષણ નિષ્કપટી એટલે કપટ કરવાનું
 કારણ શુ છે તો એક માન અને વીજો લોજ એ વે છે એ
 વે પ્રકૃતિની ઝંઠાસ કરીએ, તીહાં કપટનો સંજવ ન આવે
 એ માનના વે જોડ. એક અપ્રશસ્તમાન, વીજું પ્રશસ્તમાન ?
 લોજના વે જોડ એક અપ્રશસ્ત લોજ, વીજો પ્રશસ્ત લોજ
 એમ વે પ્રકૃતિના ચાર જોડ થયા તેમાં અપ્રશસ્ત, માન
 અને લોજ છે, તે સંસારમાં કપટ કરવાનો હેતુ છે

અને પ્રશસ્તમાન અને હોજ છે તે ધર્મ કરણીમાં કપટ કરવાનો હેતુ છે, માટે પ્રશસ્ત અને અપ્રશસ્ત એ મોહની કર્મની પ્રકૃતિ છે તે સર્વે આત્માને અહિતકારી છે. વહી પ્રશસ્ત છે તેજ અપ્રશસ્ત પ્રકૃતિ વાંધવાનો હેતુ થાય માટે તજવા યોગ્ય છે ધર્મ અર્થી પુરુષને વક્તાનો ત્યાગ કરી સરલ જાણે વર્તવું એજ શ્રેય છે, કલ્યાણકારી છે એમ સરલવૃત્તિ થયા તેહને આત્માનંદી કહીએ (૧૦)

હવે અગીઆરમુ લક્ષણ અનુજ્ઞવજ્ઞાન એટલે મતિશ્રુતજ્ઞાનનું કાર્ય એજ અનુજ્ઞવજ્ઞાન છે અને કેવલજ્ઞાનનું કારણ એટલે હેતુ એજ અવનુજ્ઞ જ્ઞાન છે. વહી મતિશ્રુતજ્ઞાનનો ઉત્તર જાવી અને કેવલજ્ઞાનનો પૂર્વ જાવી એજ અનુજ્ઞવજ્ઞાન છે દ્રષ્ટાત જેમ સૂર્ય છે તેમ કેવલજ્ઞાન છે અને સૂર્યોદય થતા પહેલા મૂર્યમંડળથી રક્તારૂપ પ્રકાશની સદૃશ નિકલ્લ વૃત્તિ જેમ અરુણ દેખાય છે તે દ્રષ્ટાંતે અનુજ્ઞવ છે એટલે સાક્ષાત્ વસ્તુ સ્વરૂપનું જાણવું ઝૂપયોગ દ્રષ્ટિએ પ્રત્યક્ષ કરતલવત કરવું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણે નિરધાર કરવો તે અનુજ્ઞવ જ્ઞાનથી થાય પણ જીનાગમ એટલે સૂત્રસિદ્ધાંત અને સિદ્ધાંતની નિશાણે પ્રથો વહી અન્ય દર્શનીના સર્વે શાસ્ત્ર તેનો વ્યાપાર એટલે ઉદ્યમ કરતાં જાણતા, વાંચતાં, જોતા ધારતા, નિર્ણય ન થાય કારણ કે જે શાસ્ત્ર છે તે કાર્યસિદ્ધિની વિજ્ઞાને વતાવે છે વહી વસ્તુસ્વરૂપને અનુકૂળ જે વોધ તેની પ્રવૃત્તિનો વિધિ તેનું નિમિત્તમાત્ર કથન કરે છે. જેમકે પૂર્વ વિજ્ઞાની સામી પશ્ચિમ વિજ્ઞા છે, એમ સૂચવે છે

વલી શ્રોતા જનોને, જાગૃત કરે છે. પરંતુ ચતુર્ગતિસસાર વ્ર-
મણ ટાઢી નિર્વાણ પદ જે નિજ સ્વરૂપ શુદ્ધ ચેતનનુ પામવું
તે, અનુજવગમ્ય છે એટલે ઇન્દ્રિયજ્ઞાનથી અતિડી આત્મ-
સ્વરૂપ સ્પર્શીત વોધ ન થાય અનુજવજ્ઞાને થાય. માટે ૧૦૦
સો શાસ્ત્રની યુક્તિઠથી પણ અતિડિપરબ્રમનુ જ્ઞાન થતું
નથી એમ મહોપાધ્યાય યશોવિજયજી જ્ઞાનસાર ગ્રંથે ઠવી-
સમા અનુજવાદ્યકે કહે છે. માટે હે જીવજીરુ જાણું તમારે
જો મોક્ષના સુખની ચાહના હોય તો, અનુજવ જ્ઞાનનો
લપ કરો અને ઇંડીઠ સગે પોતાના આત્માની ચેતના એક્ય-
તાપણે લીરનીરના ડ્રષ્ટાંતે પુદ્ગલ મિશ્રિત અનાદિ સંબંધેઠે;
તેહને અનુજવરૂપ ચાંચ એટલે જ્ઞાન યોગની સ્ફુરણાઈ કરીને
પલટાવી ઘટતર વૃત્તિજ સ્વલ્પરૂપે સહજ જ્ઞાવે પરિણમાવો
અને મનયોગને અતઃજુવને જ્ઞાન લીલે અને સમાધિ દોરને
વાંધો એટલે અનુજવજ્ઞાન ડ્યોતિ, અતિ પ્રકાશકર્તા, અ-
નુજવ જુવને ઉદય પામશે તીહાં પોતાનો આત્મા શિવરૂપ
છે. વલી મગ્ન છે એટલે જ્ઞાનામૃતે પરિપૂર્ણ જરેલો સાગર
છે વલી સાગરને વિષે થલજૂમી દ્રષ્ટિગોચર ન આવે
અને જલ આવે તેમ અનુજવ સાગરને વિષે, વર્ણાદિ
પુદ્ગલ દ્રષ્ટિગોચર ન આવે વસ્તુના તત્ત્વની ગવેષ-
ણા ઉદ્યોતમય. પરપાટી જ્ઞાન આવે એમ છે એટલે સુદ્ધો
આકાશ પ્રથુલ સપાટ ઉદ્યોતમય છે, તે જ્ઞાનામૃત સાગર-
માં સ્થિર થયેલા તે મગ્ન કહેવાય એટલે આત્માના અનતા
ગુણ છે અને ગુણગુણનો સ્વજ્ઞાવ જિજ્ઞાસુ એટલે જુદો જુદો છે

थाय, वा लोभमा उठाया थाय, तीहां विरोधनो सज्जव
 आवे, ए वे प्रकृतिने जेणे पूंठ दीधी ठे. एटखे पूंठ दीधी
 एम क्यारे जाणीए के जे पुरुषो पोताना तदगत आत्म-
 स्वरूपना चितक ठे सत्ताए रहेली ज्ञानादि अनता गुण
 अने अव्यावाधादि अनता पर्याय तद्रूप ऋद्धिना जाण
 ठे परतु कायक जावे ए ऋद्धिनी प्रगटताना अज्ञावे
 पोताना आत्माना लघुता जावे हानि चितवे तीहां माननो
 असज्जवठे वली देवेंद्र नरेंद्रादि पदनी इन्द्रिनोऽन्द्रिजनित
 जे विषय सुखनी हेतुचूत एवी तेमना ऐश्वर्यपणानी पुद्-
 गलीक विनाशिक ऋद्धिनी ठकुराइ तेने जे पुरुषो अख-
 ण्ठी माने तीहा लोभनो असज्जव ठे वली सर्व जीवरा-
 शीने सत्ताए सरखा सिद्धना बरोवरीआ स्वजाति जाणीने
 स्वामीत्व सबधे मेत्री जावना जावे ठे. तेमनु जलु चितवे
 ठे ते पुरुषोत्तम विरोधि जावथी विमुख ठे तेमने अवि-
 रोधी कहीए वली ए पुरुषोत्तम केवा ठे तो मनुदेग कहेता
 उद्वेग पामे नही एटले उद्वेग पामवानु कारण ए ठे के
 जेणे पोतानी कायाने पोतापणे जीव मान्यो ठे. वली
 सज्जन कुटुवादिने पोतानु मान्यु ठे, वली धन, दोलत, राजम-
 हेल, राजऋद्धिने मारी मानीठे ते जीवने ए ऋद्धिनी हानि
 थाय, विनाश थाय, तेथी उद्वेगता आवे, सत्ताप करे, हु
 निर्धन थइ गयो दारिद्र्य अवस्थाने पाम्यो, निःकुक्कवत क-
 गाख थइ गयो, आशु थइ गयो, एम आर्त्तध्याननो ध्याता
 थाय, तेने उद्वेग कहीए, परतु जेणे एक पोतानो आत्मा,

જ્ઞાન, વર્ણનાદિ ગુણે યુક્ત શાશ્વતો, એજ મારો એમ જાણ્યું
 ઠે, સદ્વ્યુ ઠે, વઢી એ શિવાય જે વીજું અન્ય પ્રાપ્ત થયું તે
 પૂર્વકૃત કર્મયોગે અને ઉદય સયોગે મલ્યું, તે વાહ્યજ્ઞાવ
 ઠે, મારી ને એની વસ્તુગતે જુદાઈ ઠે, એ સંયોગ સંબધને
 પોતાનો માનીને મેં આ સંસાર ચતુર્ગતિબ્રમણચક્રમાં જ-
 મતાં થકાં, અનંતાં પુદ્ગલ પરાવર્ત પૂર્વે કીધાં, નર્કનિગો-
 ઢનાં અનંતાં દુઃખ, અસર્યાતો, અનતો કાલ પયંત સહ્યાં,
 વઢી ફરી ફરી દુઃખની પરંપરા પામ્યો, તેનું મુલ્લ કારણ
 એ ઠે કે મેં પરને પોતાનું અજ્ઞાનપણે, વઢી અણાજોગ
 મિથ્યાત્વે અનાદિ સંબંધે માન્યું, વીજું નથી, વઢી શું જા-
 ણીએ કે હે ચેતન મિથ્યાત્વવગે તુ તારા જ્ઞાનદર્શન તદ્દરૂપ
 બોધને ગમાવીશ, અને ફરીથી પાતુ પરને પોતાનું માનીશ,
 તો ચતુર્ગતિ જવચક્રમાં બ્રમણ કરતાં થકાં અનંતાં દુઃખની
 પરંપરા પુનરપી નર્ક નીગોંદઆદિ ગતિને વિષે પામીશ અને
 નર્કના દુઃખનો વિષાક તો અતિ કટુક, તે ડહા વર્ણવવા
 બેસીયે તો ગ્રંથ ગોરવ થઈ જાય, માટે હે જવજીત જાણ્યો
 તમે સિદ્ધાંતથી વા, સદ્ગુણના ઉપદેશથી જાણી લેજો અને
 નિગોંડનું દુઃખ તો સાતમી નરકે એક પાથનો ઠે અને તેમાં
 પાંચ નર્કાવાસા ઠે. તેમાં વચ્ચો, અપેઠાણ નામા નર્કાવા-
 સમાં સર્વોપરી અનતગુણી અધિક વેદના ઠે તે દુઃખના વર્ગ
 ફરીએ, તેને વઢી અનતગુણો ફરીએ, એમ અનતી રાસીએ
 નિગોંડીયો જીવ અવ્યક્તવ્યપણે, અનાદિ સંબંધે દુઃખ જો-
 ગવે તે દુઃખનો વિરહકાલ એક સમય માત્ર પણ નિગોંડમાં

नर्था अने नर्कमा तो, तीर्थकर जगवाननां कल्याणक अवसरे
जीवअतरमुद्धूत सातावेढे एटलो दुःखना विरहकाळनोसजव
नर्कमां ठे, वळी नर्कमा तो कोडक जीव समकित पण पामे
माटे निगोदनी अपेक्षाए तां नर्क सारी ठे, पण वेहु ग-
तियो दुःखमयी ठे तेनु मूळ कारण ए ठे के पोतानो
तत्व न जाण्यो अने परने पोतानु मान्यु, माटे हे चेतन !
हवे समज अने तु तारा तत्व उपर दृष्टि कर, ने पर उप-
रयी पोतापणानी दृष्टि टाळ अने हवे पोताना तत्वने जु-
लीश नहि. ने परने विषे पोतापणानी बुद्धि करीश नहि,
एम अनुभव युक्त परिपक्व ज्ञानयोगने घटतर वृत्तिए क्य
उपशम ज्ञावनी सहाय मलवाची योतिरूप प्रकाश (उद्योत)
कर्ता, सहजज्ञावे थयो ठे जेने, ते पुरुषोत्तम उद्देग केस पामे
अर्थात् नहि पामे, समज्ञाव कहेता एक पोताना स्वज्ञावे
थया, एटले स्वज्ञावे थया एम क्यारे जाणीए के, शुजा-
शुज वझे वस्तुने विषे समदृष्टिए जोनारा एटले शुजाशुजमा
दृष्टि नहीं करवावाळा तेनो रहस्य एम ठे के जे पुरुषो
मोहित ठे ते मनोज्ञ रुका पूदूगल तेनी अजिज्ञापा करे ठे
तेनु नाम विज्ञान ठे ए विज्ञावनों नारा थयो ठे इच्छानो
रोध थयो ठे जेने एटले निर्मोह वृत्ति थइ ठे, उपयोग दृष्टि
पोताना सहज ज्ञावमा स्थायी ठे तेने समज्ञाव कहीए

चलाचल कहेता जे मननी चपळता ते नारा पामी
ठे जे पुरुषोत्तमनी, एटले मन जोग ने अतरगत, मनन
जुन ठे, तीहा ज्ञानरूप सीजे थने समाधीरूप दोरने

વાંધ્યો છે તેથી નિશ્ચય થયા છે, અહં મમત્વ કહેતાં જે હુને મારું, આ સંસારમાં લાગી રહ્યું છે, એ મોહની ઠાક છે, ઇટલે હું શબ્દે પોતાની કાયા અને કાયાર્થી વીજો જેટલો સંબંધ, કચન કામની આદે રાજરિદ્ધિ, જે પ્રાપ્ત થઈ તે મારી વઢી તે વસ્તુને વિષે, પોતાપણનો મમત્વ છે, પરિત્યક્ત કહેતાં તે અહપણના મમત્વનો ત્યાગ કર્યો છે જેણે, ઇટલે ત્યાગ તો કર્યો પણ કેવી રીતે કર્યો કે, અજ્ઞાન દ્રષ્ટિ નહિ જ્ઞાનદ્રષ્ટિ કર્યો છે અજ્ઞાનદ્રષ્ટિ તો સિદ્ધાંતમાં કહે છે કે, મેરુ પર્વત જેટલા, ઊંઘા મુહપત્તિ, કંચન કામિનીનો ત્યાગ કરીને ગ્રહણ કર્યા પણ સમક્ષિતની સ્પર્શના થઈ નહીં અને સસાર છુટયો નહીં તેનું કારણ એ છે કે, ત્યાગ કરી ઠોની તો खरी, નિર્ગથ થયા, પણ પરવસ્તુથી મારાપણો અનાદિ સંબંધે સજાએ, ચાલ્યો આવે છે તેહને ઠેયો નથી, ઇટલે તદ્ગત આત્માને ઉપયોગગોચર દ્રષ્ટિ પ્રત્યક્ષ કર્યો નથી તીહાં સુધી, પરવસ્તુ મારી નથી. પરવસ્તુનો હું સ્વામી નથી એમ નિર્ણય ન થયો અને ઠોને તે કાંતો દુઃખગર્જિત ત્યાગ છે અને કાંતો મોહગર્જિત ત્યાગ છે પણ જ્ઞાન ગર્જિત ત્યાગ નથી, જ્ઞાનગર્જિત ત્યાગ તો એમ છે કે, સ્વપર વિજ્ઞાગ ઘેંચી પરવસ્તુ પરપણે જાણી પોતાના આત્માના વિષે નાસ્તિજ્ઞાવે રહી છે તેનો હું સ્વામી નથી જે મારું છે તે મારી પાસે છે મારા સ્વરૂપમાં તો કોઈ વસ્તુ ત્યાગવા યોગ્ય નથી તેમ મારા આત્માથી જે અન્ય વસ્તુ છે તેમાંથી મારે કોઈ વસ્તુ ગ્રહવા યોગ્ય પણ નથી. કહ્યું છે સમાધિશતકે:-

दुहा

ग्रहण अयोग्य ग्रहे नही ॥ ग्रहो न ठोमै जेह ॥
जानै सर्व स्वजावने ॥ स्वपर प्रकाशक तेह ॥१॥
त्याग ग्रहण बाहिर करै ॥ मूढ कुशल अंतरंग ॥
बाहिर अंतर सिद्धकू ॥ नहीं त्याग औरसंग ॥४६॥

एम जाणीने पोतानी वस्तुए संतोपी थया तेमने
निश्चययी त्याग कहीए वली तेमनेज निर्ग्रथ कहीए अ-
कर्म कहेता कर्मशब्दनो अर्थ क्रिया ठे. ते अकार शब्दे
बाह्य जावेनहीं करवी तेने अकर्म कहीए एटले विरोध
नही करवो उद्वेग नही करवो इच्छा वांछा मोहवदो
थाय ते नही करवी मननी चपळ वृत्तिए दूर्याननो
ध्याता थाय ते नही करवु अहं ममत्व नही करवो एम
नही करवानु कछु तेज कर्म उच्यते कहेतां तेने निर्ग्रथ
पदनी वली सवरजावनी अने मोह पयनी अनुकूल हेतु
शुद्ध प्रवृत्तिरूप क्रिया कहीए एटले निर्ग्रथ पदनी बाह्य
जावमा अकरवापणे करणी ठे एम उच्यते कहेतां आ-
त्मज्ञानी महात्मा पुरुषो कहे ठे (१) वली कछु ठे

वाह्यवृत्तिये गुणगणे चढवुं, तेतो जमना जामा ॥
संयम श्रेणि शिखर चढावे, अंतरंग परिणामारे ॥

योगा जोळविया मत चुखो०

वली परमानंद पचीसीए,—

श्लोक.

उत्तम आत्म चिंता च, मोह चिंता च मध्यमा ॥

अधम काम चिंताय; परचिंताऽधमाधमा ॥ १ ॥

अर्थ-उत्तम आत्म चिंताच. कहेतां जे आत्मस्वरूपनी चिंता एटले चितवणा करवी गवेपणा करवी, ते चितवणा बाह्यवृत्तिमां नथी त्यारे क्यां ठे तो अंतरवृत्ति ए ठे तिहां पण मनयोगस्थिरता पामे त्यारे चितवणा शक्ति आवे, एम करतां करतां अन्यासे करीने, मन स्थिर थाय अने क्षय उपशम जावनी सहाय मळे तो तद्गत स्वरूपे ज्ञानज्योति उद्योत प्रकाश अनुभव जुवने करे ए अनुभव जुवन केवुं ठे तो, सामो जित प्रमुख आनो पमदो नथी घणो मोटो सपाट बगीचो एवो खुड्डो आकाश, जेम सूर्यना तेजे करी प्रकाशित होय ए द्रष्टांते अंतरगत अनुभव जुवनमां ज्ञानज्योति प्रकाशित, अति उद्योत कर्ता एवुं अनुभव जुवन ठे तिहां चितवणा अनुभव वळे अपूर्व प्रगटे एटले ध्यानगत जेदज्ञाने, एक पठी बीजो एम विचाररूप अनुभव धारा तत्वनो निर्णय करवारूप, परिपाटि चाले तेमां पृच्छा करवानी तर्क पण करवी रहे नही. एम अशक्ति निरधार वस्तुने त्रिपे वस्तुपणानो करवानुं एज एक अनुभव जुवन ठे वळी अनुभवनी धोरु केवी ठे के जेम रेलवेनी धोरु ठे तेम अनुभवनी एटले तत्वनो गवेपणानी धोरु ठे, अरुपि आत्माने दृष्टिगोचर करवानु एक एही अपूर्व स्थान ठे ए अनुभवना-जावने जाण-

वाना अर्थे इहा त्रण सवेया खसीए ठीए तेथी हे तत्वयो-
धना अर्थि जाइओ तमे अनुभवनो खप करजो.

सवेया एकतीसा

मनसो अचल रहे ज्ञान भ्यान तहे तहे.
रहे स्थिर थइने अनुभव सो रग है
पाचु इंडीथी चले चेतना इहा न मळे
मळे अनुभव स्थले सही सहज जाव है
अनुभवे अति घणु धारणा सो एक अणुं
अनुभव गये गणुं अतह करण है
लाव्यो पावो आवे नही आवे मनस्थिर तही
रहे न उपाधि महीं शिव खुलो खेत है (१)
अनत गुणोमा आगु ज्ञानने दर्शन जागुं
अनुभव थाय लागु स्वरूप रमण है
तिक्षण धारा न टूटे मोहनो खजानो खुटे
गुजागुज बंध ठूटे सो अशुद्धवान हे
गुद्धको स्थापन सही देखे परत्यक्ष अहीं
मन जोग स्थिर तही खुल्लो खेल तान है
असकित बात एही गति खेलवेल तेही
योभाव्यो सो योजे सही अत सो स्थिर है (२)
सहज स्वजावे आवे जडतासैं खसी जावे
अनेक चक्षु मिलावे एसो घटंतर है

આતમ ગ્યાન ધ્યાન સો આતમ ધર્મવાન સો
પરમ પદ સાંન સો દેખ્યો અનુજવ હૈ
સિત ગયા આણે છે અમૃત જદ્દ જાણે ઠે
અનુજવી સો જાણે ઠે એન આવે વચન હૈ
વંદના હમારી સદા રીઝસુ આવસો જદા
જ્ઞાન શીતલ તદા મિત્ર પ્રમોદિત હૈ (૩)

એમ આત્મ ચિંતા એટલે આત્મસ્વરૂપની ચિતવણા
કરવી, વસ્તુગતે વસ્તુપણાનો નિરધાર કરવો તે અનુજવ-
ગમ્ય ઠે અને અનુજવની જેને પ્રાપ્તી થઇ તે ઉત્તમ કહેતાં
પુરુષોત્તમ ઠે, મોહચિતાચ, કહેતાં જે પુરુષે, સપ્રવિજ્ઞાગ
બહેલી આત્મસ્વરૂપ ચિતવી, અનુજવીને પ્રંથિજેદપૂર્વક સમ-
ક્તિ પ્રગટ કર્યું ઠે, યથાર્થ શ્રદ્ધા કરી ઠે, વસ્તુને વિષે
વસ્તુપણાનો નિરધાર થયો ઠે, વળી સંસારને અસાર જાણી,
ઝેનીને, અણગાર થયા ઠે તે ઠતાં પોતાનું વીર્ય તદ્ગત
સહજ જાવમાં વૃદ્ધિ સ્ફુર્ણા ન પામે, અને પરજવે દેવ-
લોકાદિ ઋદ્ધિનું પામવું ઇત્યાદિ મનોહ જોગની ઇચ્છા
મોહીત થકા કરે, તેવા પુરુષને મધ્યમ કહીએ, અધમ કામ
ચિતાચ, કહેતાં ઉપર કશું એ પ્રમાણે સમક્તિ મૂલ સર્વ
વિરતિ થયા ઠે, તે ઠતાં કર્મની વિચિત્ર ગતિ ઠે, અને
ઉદય મહા વલ્લવાન ઠે, તેથી કરીને, કંદર્પને એટલ કામ
ચિન્હને ઉપશમ કરવાની વૃદ્ધિએ, આકરી તપસ્યા કરતાં
ઠતાં પણ ન શમ્યો અને વ્યાકુલતાનો પરાજવ હીણ ન થયો

एम करता कारण पण उदय पूर्वक तेवुज मली आव्यु तेयी करीने लिंगथी ब्रष्ट थया अने स्त्री सगे विषयजोग करे, पण समकितनी, ज्ञाननी, यथार्थ साविती ठे, गुमाव्यु नथी ते पुरुषने अधम कहीए, कारण के जो ए वेद अग्नि, कर्म कीए होवाथी, शात थाय तो पादु पुनरपि एज जेवे संयम ग्रहण करीने, निरतिचार चारित्र पाळी, तद्गतज्ञावे, वीर्यनी स्फूरणा पामे तां यावत् सिद्धि पण वरे; नहि तो जे गतिनु आयुष्य वावे ते गतिमां जाय, पण ए अते मोक्षगामी ठे, माटे अधमाधम न कह्यो परचिता कहेतां पर जे तन, धनादि तेना वे जेद, एक अशुज अने बीजी शुज एदळे वस्तुगने आत्मा जुदो ठे अने तन, धनादि जुदु ठे, तेने जुदुं न जाणे अने कायाने जीव समजे, वळी सज्जन छुडुवादि राजश्रद्धिने पोतानी समजे, तेना वास्ते पापस्थान सेवे अने परिग्रहने निधान माने आर्त्त, रौद्रध्याननो ध्याता, वस्तुना स्वरूपनो अजाण, तत्वथी विमुख, रात्रीजो-जननो कर्त्ता इत्यादि अशुज चितानो कर्त्ता, ए पहलो जेद कह्यो

हवे बीजी शुज चिता, तेना वे जेद, आरोप शुज, अने अणारोप शुज, अणारोप शुज तो, सम्यक्ज्ञानीना घेर सज्जवे, ते इहा न लाधे हवे आरोप शुजना वे जेद एक सामान्य, बीजो विशेष सामान्य आरोपित शुज तो ए ठे के गुरुमहाराजने वादे वळी सामान्य प्रकारे विनय साचवे, जीनविधना दर्शन करे, तीर्थयात्रा करे दिन दु.खी-

યાંની અનુક્રપા કરે ઇત્યાદિ એ સામાન્ય આરોપીત શુદ્ધનો પ્રથમ નેદ કહ્યો હવે વિશેષ આરોપિત શુદ્ધ તો એ ઠે કે દુઃખગર્જિત મોહગર્જિત વૈરાગ્ય પામીને, સંસાર ત્યાગ કરી, નિર્ગ્રંથિયાય, પચમહાવ્રત આદે, ચરણસિત્તરી અને પલ્લેહણ આદે કરણસિત્તરીનો ગ્રાહક થાય, શક્તિ પૂર્વક તપ કરે, પોતાના ક્ષય ઉપગમ પૂર્વક જાણે, ગુરુવાદિક વકેરાનો વિનય વેચા-વચ્ચ કરે, પુન્યને જાણે, પરંતુ જીહાં સુધી પોતાના આત્માને કાયાથી જુદો જાણ્યો, (અનુજન્યો) નથી તિહાં સુધી એ શુદ્ધાશુદ્ધ ચિતાનો કર્તા જરૂર જીવે તેને પર-ચિંતા કહિએ ધમાધમા કહેતાં એમ પરચિંતાનો કર્તા તે જીવને અધમમાં અધમ કહીએ કારણ કે જગવતીજીના પહેલા શતકના વીજા ઉદ્દેશે, નવમા ઐવેચકના ગ્રાહક સર્વ વિરતિ સાધુને વીર પરમાત્માએ, વઢી ગણધર મહારાજે અ-સંચિતિ કહીને બોલાવ્યા ઠે, વઢી તીહાં સુધી જવાની યોગ્યતા તો મિથ્યાત્વી જીવે અને અજીવેદુમાં પણ કહી ઠે, વઢી પરને પોતાનું માનવું એજ અજ્ઞાન, અને એજ મિથ્યાત્વ ઠે, વઢી સત્યારા પોરસિમાં પણ કહ્યું ઠે:-

સંયોગ મૂલા જીવેણ, પત્તા દુઃખ પરંપરા,

તમ્હા સંયોગ સંવંધં, સર્વં તિવિદેણ વોસિરિયં ॥૧૩॥

અર્થ.-સંયોગ કહેતા પૂર્વકૃત કર્મયોગે અને ઉદય સંયોગે જે વસ્તુ પ્રાપ્ત થઈ તે વસ્તુ જીવને પર ઠે, તેને વિષે એકાંતે પોતાપણની બુદ્ધિ એજ દુઃખની પરંપરા પામવાનું મૂળ કારણ

કહેતાં પરમનામ ઉત્કૃષ્ટ પદ જે આત્માને કર્મથી મુકાવું તેને મુક્તિ પદ કહીએ. તે ન યાતિ કહેતાં ન પામે. હાં કહેવાનો સાર એટલો છે જે બાહ્ય ક્રિયા જોગે સંસાર અને અંતર ક્રિયા જોગ મોક્ષ એ વાત નિઃસંદેહ છે, હવે જેથી મોક્ષ સુખ મલે તે કહે છે (૪)

જ્ઞાન યોગસ્તપઃ ગુહ્યમાત્મરત્યેક લક્ષણ

ઈન્દ્રિયાર્થોન્મનીજાવાત્સ મોક્ષ સુખ સાધક. ॥૫॥

અર્થ:—જ્ઞાન આત્મા જ્ઞાન યોગ ધારણ કરે છે, તે જ્ઞાન યોગના બે જોડે એક જોડે જ્ઞાનયોગ અને વીજો અજોડ જ્ઞાનયોગ તેમાં પહેલો જોડે જ્ઞાનયોગ છે તેના બે જોડે એક કૃત્રિમ અને વીજો અકૃત્રિમ. તેમાં કૃત્રિમ જોડે જ્ઞાન છે તે ચોથા ગુણગણથી સાતમા ગુણગણ સુધી અંતરમાં અનુજવ છે. તે કૃત્રિમ જાણવો પરંતુ ક્ષયોપશમ જાવનો છે. તે ઊઠાણા રાતો રહે છે એટલે પરસંગથી ટુટી શકતો નથી. પરંતુ તત્વાત્ત્વનો વિચાર કરે, વળી દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનો વિચાર કરે, આત્માના ત્રણ જોડે ચિત્તવે, બહિરાત્મા, અંતર આત્મા અને પરમાત્મા અથવા નય-નિક્ષેપપદ પ્રમાણ વિચારે. ઇત્યાદિ સ્વરૂપે કૃત્રિમ અનુજવ એ પહેલો જોડે, તે કહ્યો હવે વીજો જોડે અકૃત્રિમ જોડે જ્ઞાનનો તે આત્મા ગુણગણથી શ્રેણિગતે આવે હાં ઊઠાણાનો સજવ નથી વળી પ્રસંગ વૃત્તિ નથી, જ્ઞાન તો ક્ષયોપશમ જાવનું છે, પરંતુ અતિવિશુદ્ધિ જાવને પામેલું ઘણું નિર્મલ

हे हा! हा! इति खेदे चेतन थडने अचेतननी बुद्धि राखे ठे,
माटे आ श्लोकमा परचिताना कर्त्ताने अधममा अधम
कहा, ते यथास्थित ठे

अध्यात्म सार ग्रंथे,—

श्लोक

या निश्चे कलीनाना, क्रियानाति प्रयोजना ॥

व्यवहार दशा स्थानाना, ता एवाति गुणावहा ॥१९॥

अर्थ—जे मुनीश्वरनु मन निश्चय पोताना स्वरूपमां
लिन थयु अने स्वरूप ओळखाण करी तेमांज रमेठे तेवा
मुनीश्वरने वाहा व्यवहार प्रमुख क्रिया करवानु कंइ प्र-
योजन नथी जेने मोहनी अजिखापा ठे तेने क्रियानी
कांठ जरूर नथी अने जे ज्ञानदशा पाम्या नथी तेने व्य-
वहार क्रियानो खप ठे केमके ते थकी शुज्ज कर्म उपाजें,
पण मुक्ति हेतु न थाय (१९)

आवश्यकदि रागेण, वात्सल्याङ्गवजिरा ॥

प्राप्नोति स्वर्ग सौख्यानि न याति परमं पदं ॥४॥

अर्थ—आवश्यकदि रागेण कहेता प्रतिक्रमण प्रमुख
क्रियाने विषे अथवा उपवासादि तपने विषे राग ठे बली
जिनेवाणी साज्जखवानो राग ठे एटले परमात्मा जापित
अथवा परमात्माना मार्ग अनुसारी एटले सूत्रसिद्धात
ग्रंथ प्रकरणादि साज्जखवानो राग ठे ते सर्वेने शुज्जराग
कहीण ते थकी स्वर्गना सुख पामे पण तेथी परम पद

કહેતાં પરમનામ ઉત્કૃષ્ટ પદ જે આત્માને કર્મથી મુકાવું તેને મુક્તિ પદ કહીએ તે ન યાતિ કહેતાં ન પામે. હ્રાં કહેવાનો સાર એટલો છે જે વાહ્ય-ક્રિયા જોગે સંસાર અને અંતર ક્રિયા જોગ મોક્ષ એ વાત નિઃસંદેહ છે, હવે-જેથી મોક્ષ સુખ મલે તે કહે છે (૪)

જ્ઞાન યોગસ્તપઃ ગુહ્યમાત્મરત્યેક લક્ષણ

ઈંદ્રિયાઓન્મનીજાવાત્સ મોક્ષ સુખ સાધક. ॥૫॥

અર્થ:—જ્ઞાન આત્મા જ્ઞાન યોગ ધારણ કરે છે, તે જ્ઞાન યોગના વે જ્ઞેદ એક જ્ઞેદજ્ઞાનયોગ અને વીજો અજ્ઞેદ જ્ઞાનયોગ તેમાં પહેલો જ્ઞેદ જ્ઞાનયોગ છે તેના વે જ્ઞેદ એક કૃત્રિમ અને વીજો અકૃત્રિમ તેમાં કૃત્રિમ જ્ઞેદ-જ્ઞાન છે તે ચોથા ગુણઠાણથી સાતમા ગુણઠાણ સુધી અતરમાં અનુજવ છે તે કૃત્રિમ જાણવો પરતુ ક્ષયોપશમ જાવનો છે. તે ઝગાળા ખાતો રહે છે એટલે પરસગથી બુટી શકતો નથી. પરતુ તત્વાતત્વનો વિચાર કરે, વઢી દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનો વિચાર કરે, આત્માના ત્રણ જ્ઞેદ ચિંતવે, બહિરાત્મા, અંતર આત્મા અને પરમાત્મા અથવા નય-નિદેપપદ્મ પ્રમાણ વિચારે શ્વ્યાદિ સ્વરૂપે કૃત્રિમ અનુજવ એ પહેલો જ્ઞેદ, તે કહ્યો હવે વીજો જ્ઞેદ અકૃત્રિમ જ્ઞેદજ્ઞાનનો તે આઠમા ગુણઠાણથી શ્રેણિગતે આવે હ્રાં ઝગાળાનો સજવ નથી વઢી પ્રસંગ વૃત્તિ નથી, જ્ઞાન તો ક્ષયઝપશમ જાવનું છે, પરતુ અતિવિશુદ્ધિ જાવને પામેલું ઘણું નિર્મલ

ઠે, ઉપયોગ તિદ્ધ ઠે, ડહાં એક પોતાના ડવ્યનો વિચાર
 જેદ અપેક્ષા ઠે, પરપક્ષનો ગ્રાહક નથી, પોતાનુ મુલ-
 સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષ રીતે, સ્થાઢાદપક્ષની એમ્યતાપણે સ્વજ્ઞાવ-
 ઘૃત્તિય અનુજવે ઠે, તે અકૃત્રિમ જેદ જ્ઞાન યોગ સાધનનો
 વીજો જેદ તે કહ્યો, ડહાં સમજુનો તર્ક થશે જે, કેવલ
 જ્ઞાનનો અનુજવ તે અકૃત્રિમ ઠે, ઘાકીનો અનુજવ તે
 કૃત્રિમ કહેવાય કારણ કે અનુક્રમે અનુજવ થાય તેનો
 ઉત્તર જે કેવલજ્ઞાન ઠે તે હાયક જાવનુ નિરાવરણ, આવ
 રણ રહિત ઠે તે સર્વથી અકૃત્રિમ અનુજવ કરે, અને શ્રેણિગતે
 જેદજ્ઞાન ઠે તે કૃત્રિમ કહ્યુ, પરતુ દેશથી અકૃત્રિમ ઠે, કારણ
 કે ચેતન પોતાના સ્વજ્ઞાવે થયો ત્યા જ્ઞાનનો અરૂપી વિષય ઠે,
 વઢી સહજજ્ઞાવે પર્યાય ધર્મની શુદ્ધ પ્રવૃત્તિ ઠે, તે પુરૂષને
 અશુજોદય જોગે કઢાચ કોડ ઘાણીમાં ઘાલીને પીણે, અ-
 થગા લાલ ડતારે, અથવા માથે અગ્નિ સોંચે, ડત્પાદિ
 ઘણુ કષ્ટ કરે, યાવત્ પ્રાણ રહિત કરે તોપણ પોતાના સ્વ-
 રૂપથી ચૂકે નહિ અને જે દુલ્લ વેદે નહિ તેનો અનુજવ
 તે અકૃત્રિમ જાણવો એ જેદજ્ઞાન સાધનયોગનો વીજો
 જેદ તે કહ્યો હવે અજેદ જ્ઞાનયોગ તે વશમા ગુણવાણાના
 અતે ઇટલે ઠોમતાં ઘારમા ગુણવાણે આવે, તેમાં અજ્ઞદે
 પક્ષ ચિતરે, તે ગુણપર્યાયમય આત્મા, ઇટલે જ્ઞાનાદિ ગુણ
 આત્મા થકી જુદા નથી, એકત્વ ઠે, ડહા જેદનો ઠેદ થયો,
 અસત્ય કલ્પના ટલ્લી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર તેહીજ આત્મા,
 ઇટલે કચનનુ નારેપણુ, પિઢાશપણુ, ચિકાશપણુ તે કાડ કચ-

नथी जुदुं नथी जुदु कहीए ते कल्पना कहेवाय, तेम आत्मा
अने आत्माना गुणपर्याय ते कइ जुदा नथी, एटले जिन नथी,
अजिन ठे; इहां मोहनं तथा अशुद्ध परिणति, जे रागद्वेष
तेनुं उन्मूलन दशमा गुणगणा अंते थयुं, अने वितराग-
ज्ञावे बारमा गुणस्थाने यथाख्यात चारित्र, शुद्ध परिणति
प्रगटयु, वली ज्ञानावर्णि, दर्शनावर्णि, अने अतराय ए त्रण
कर्मनो वीतरागज्ञावे बारमा गुणगणा अते कय थयो त्यां
केवलज्ञान, केवलदर्शन प्रगटयुं, ए अनेदज्ञान योग सा-
धन ते कह्यो, ए रीते नेदज्ञान, तथा अनेदज्ञानयोगे
आत्माने स्वरूप रमण करवु, गुणवृत्ति कर्ता जोक्ता
पोतानो आत्मा ठे अने परज्ञावनु त्यागपणुठे तेने आत्म-
योग कहीए एटले इहां बाह्यथी लोचवु, मरुवु, वेप धारण
करवुं इत्यादिकने योग कहेवाय नहि, ए तो बाह्ययोगठे
पण मुक्तिमार्ग साधवानो तो आ एक अतर्गत ज्ञानयोग
ठे, ते ज्ञानयोगने शुद्ध तप कहिए, एटले सर्व कर्मनो ना-
शकर्ता एक ज्ञान ठे कह्युं ठे योगशास्त्रे,—

श्लोक

प्रणिहंति क्षणार्धेन, साम्यमालंब्य कर्मतत् ॥
यन्नहन्यान्नरस्तीव्र, तपसा जन्मकोटिभिः ॥५१॥

तथा ज्ञानार्णवे —

यज्जन्म कोटिभिः पापं जयत्यज्ञस्तपोव्रजात् ।
तद्विज्ञानी क्षणार्धेन दहत्यतुल्य विक्रम ॥ १८ ॥

વઢી શ્રીપાલના રાસમાં ચોથા રાસે -

॥ દેશનાની ઢ,ઢે. ॥

દાણ અર્ધે જે અઘ ઢલે, તે ન ઢલે જવની કોમીરે ॥
તપસ્યા કરતાં અતિ ઘણી, નહીં જ્ઞાનતણીઢે જોમીરે ॥
નહી જ્ઞાનતણીઢે જોમી સવેગ ગુણ પાલિયે પુણ્ય-
વંતરે ॥ ૩૬ ॥

અર્થ:-દાણ અર્ધે જે અઘ ઢલે, કહેતા આત્મજ્ઞાનયોગે
અર્ધી દાણમા ઇટલે આલ મીચીને ડઘામીઇ તેને દાણ
કહીઇ, તેના અર્ધા જાગમાં અઘ ઢલે ઇટલે પાપ કર્મ ઢલે,
તેઢલા પાપ કોનિ જવો સુધી અતિ ઘણી ઇટલે ડત્કૃષ્ટિ
તપસ્યા કરતા પણ ન ઢલે, તે ડત્કૃષ્ટિ તપસ્યા કોને ક-
હીઇ, કે પ્રથમ તીર્થકરના વારે વાર માસિ તપ તે ડત્કૃષ્ટો
કહેવાય ને વાવિસ જિનના વારે આઠમાસિ તપ તે ડત્કૃષ્ટો
કહેવાય અને વીર સ્વામીના ઢેઢ્ઢા તીર્થે ઠ માસિ તપ તે
ડત્કૃષ્ટો કહેવાય, ઇ પ્રમાણે તપસ્યા કરતા જવ પુરો કરે
ઇટલે જે કાઢે જેઢલુ આયુષ્ય હોય, તેઢલુ ડપર કહ્યુ તે
પ્રમાણે, વાલ વય ઢાઢીને તપસ્યા જોગે પુરુ કરે ઇમ
ક્રોમ જનો સુધી જવોજવ તપ કરે, તોપણ જ્ઞાની પુરુષને
જ્ઞાનયોગે અર્ધી દાણમા પાપ કર્મ ઢલે, તેઢલા પાપ ક્રોમ
જવો સુધી ડત્કૃષ્ટિ તપસ્યા કરતા પણ ન ઢલે તે પાપના
ઢે જ્ઢેદ, ઇક ઘાતી પાપ અને વીજુ અઘાતિ પાપ, તેમાં
ઘાતી ચઢકર્મની (૪૫) પ્રકૃતિ ઢે અને અઘાતી ચઢક-

મની અશુભ (૩૭) પ્રકૃતિ છે. એ ધાર્તી કર્મ અઘાતી વેહુની મલીને (૫૨) પાપ પ્રકૃતિ થઈ તેમાં જે ધાર્તી કર્મની (૪૫) પ્રકૃતિ કહી તે તો એક આત્મજ્ઞાન અને વીજુ આત્મધ્યાનયોગે નિશ્ચય સ્વપે એ કર્મ પ્રકૃતિ આત્મપ્રદેશથી આત્મ જ્ઞાને ઘેદાય વળી અઘાતી કર્મની (૩૭) પ્રકૃતિ કહી તે આત્મજ્ઞાન અને આત્મધ્યાનયોગે સ્વપતી નથી કારણ કે અઘાતી કર્મપ્રકૃતિ ઉત્કૃષ્ટ રસ જે વાંધેલી હોય તે વધુધા જોગવવી પડે છે તેમાં જે 'વ્યાપકપણે જોગવે તેને પાઠી પુનરપિ વંધાય અને જ્ઞાનધ્યાનગત વ્યાપક થઈ ઉદય અવ્યાપકપણે જોગવે તેને નિર્જરા થાય પણ વંધાય નહિ માટે કર્મનો નાશ કરવો અને મુક્તિનાં સુખ લેવાં તે તો એક જ્ઞાનયોગે મળે તે માટે કહું કે, નહિ જ્ઞાનતણી છે જોનીરે, એટલે જ્ઞાન ગુણનો વરોવરીયો, તપ પ્રસુખ કોઈ ગુણ નિર્જરા હેતુ નથી, એમ સર્વ પક્ષિતોની બોલી છે, માટે જ્ઞાનયોગને શુદ્ધ તપ જાણવો.

વળી માત્મરત્યેક લક્ષણ, કહેતાં આત્માને રતિ એટલે પરમાનંદ પામવાનું એક જ્ઞાન એહિજ લક્ષણ છે 'એટલે આત્માને જ્ઞાનયોગે આનંદ પ્રવર્તે છે ઇન્દ્રિયાર્થોન્મની જાવા, કહેતાં એ જ્ઞાનયોગી મુનીશ્વર છે તે કેવા છે તો, આ જવ આશ્રી, વળી પરજવ આશ્રી કોઈ પ્રકારે ઇન્દ્રિયજનિત વિષય સુખના તો અર્થી નથી, વળી આ જવમાં યગકીર્તિના વળી વધુ માન પામવાના, પુજાવાના, મનાવાના, તો અર્થી નથી. વળી વહુશ્રુતપણાનો, તપનો, વ્રતનો મદ નથી, પાંચ

હરિના જોગ સુખમા રમે નહિ, ઇટલે પાંચ હરિના તેવીસ
વિષયથી અણદ્વિષ્ટા પ્રવર્તે છે, કપટ રહિત સરલ વૃત્તિ
ઠે વળી પરજીવ દેવગતિ પામુ, હર થાહ, અથવા હરનો
સામાનિક થાહ, અથવા ચક્રવર્તિ, વાસુદેવ, વલદેવ થાહ,
રાજા થાહ, જોઈ જાદુકારની પદવી પામુ, અથવા પુત્ર,
કલત્ર ધનાદિ પામુ, એવો જાવ મનમા, જ્ઞાનયોગી સર્વથા ન
રાખે વળી આત્મા ગુણગણેથી જીનનામ કર્મ વાધુ, એમ
પણ જ્ઞાનયોગી ચિત્તે નહિ, એ પદ ચોથા ગણાથી સાતમા
ગુણસ્થાનક સુધી વધાય છે અને આત્મે ગુણગણે તો જીન
નામ કર્મનો વધવિષ્ટે છે વળી સ્વાર્થ સિદ્ધ વિમાનના
દેવનુ સુખ પણ જ્ઞાનયોગી હ્રિષ્ટે નહિ અને પુન્યને જીજ્ઞ
જાણે નહિ, તે મોક્ષ મુખસાધક કહેતાં તે જ્ઞાનયોગીશ્વર
મોક્ષના અવ્યાવાધ સુખનો સાધક થાય (૫)

જ્ઞાનસાર ગ્રંથે, જ્ઞાનાષ્ટકે -

શ્લોક

નિર્વાણ પદમપ્યેક જાવ્યતે યન્મુહુર્મુહુ
તદેવજ્ઞાન મુત્કૃષ્ટં નિર્વંધો નાસ્તિ જ્યૈસા ॥૧૥॥

અર્થ - નિર્વાણ પદ કહેતા જે પદને વિષે જન્મ મરણ
નથી, વળી આધિ વ્યાધિ નથી, ક્લેશ, સતાપ, આપદા
નથી એવું એક મોક્ષપદ ઇટલે કર્મનો નાશ કરવાથી,
સપાદન કરેલું નિજ સ્વરૂપ અવસ્થાન રૂપ જે પદને નિ-
ર્વાણ પદ કહીએ, મપ્યેક કહેતાં એ નિજ સ્વરૂપને વિષે

उपयोग दृष्टि स्थायी ठे जेणे वळी यन्मुहुर्मुहु कहेतां वा-
 रवार “ ज्ञाव्यते कहेतां ” निज स्वरूपने त्रिपे, तन्मय
 एकत्वपणे, अज्ञेद. स्वरूपे परिणाम पामवा पूर्वक उपयोगे
 अनुज्ञे ठे. तदेव ज्ञान कहेतां तेहीज ज्ञान, मुत्कृष्ट कहे-
 तां उत्कृष्टामां उत्कृष्टु निज स्वरूप अवस्थान रूप नि-
 र्वाण पद पामवाने कारण जाणवुं पण बीजो निर्वधो क-
 हेतां इहां आवश्यकादि क्रियानो वा उपवासादि तपनो,
 वा लोचादि कष्टनो, वा पूजा प्रज्ञावनानो, वा तीर्थ या-
 त्रानो इत्यादि कारणनो आग्रह एटले करवापणानो, निज
 स्वरूप प्रगट. एटले व्यक्ति जावे करवाने अर्थे, जूयसा
 कहेतां घणुंज, नास्ति कहेतां ए कारणोनुं इहां ज्ञानयोगी-
 श्वर महा मुनिने कंइ प्रयोजन नथी, एक ज्ञानयोगे का-
 यक ज्ञावनी लब्धि पामीने निर्वाण पद पामेठे. इहां कोइ
 कहेते के तमे पण आगळ दश प्रकारनो कल्प व्यवहार
 प्ररूप्यो ठे तेमा आवश्यकादि क्रिया ते महा मुनीनी करणी
 निर्वाण पद अर्थे कही ठे. अने तमे इहां केम ना पामो
 ठो, तेनो उत्तर बीजा श्लोकथी करीए ठीए
 स्वज्ञाव क्षात्र संस्कार कारणं ज्ञान मिष्यते ॥

ध्याध्य मात्र मतस्त्वन्यत्तथा चोक्तं महात्मना ॥३॥ -

अर्थ:-स्वज्ञाव क्षात्र कहेतां आत्माना स्वज्ञावमा
 ज्ञान, दर्शन, चारित्र, वीर्यादि अनन्ता गुण ठे अने एक एक
 गुणना अनन्ता पर्याय ठे, वळी गुण गुण प्रत्ये जिन एटले
 जुदो जुदो स्वज्ञाव आत्मांमां रह्यो ठे ते ज्ञाननो जाणवा

रूप, दर्शननो देखना रूप, चारित्रनो स्थिरता रूप, वीर्य-
नो स्फुरणा गति ए एम अनता गुण निम्न व्यक्तिरूप पिन्-
पणे आत्माने विपे अनादि सर्वधे, शक्ति जावे अव्यक्ति-
रूप निरूप रक्षा ठे एटखे शक्ति जावने आवरण लागे
नहि तेम शक्ति जायथी आत्मानु कार्य पण सरे नहि,
यथा दृष्टाते, जेम काष्ठमा शक्ति जावे अग्नि रही ठे,
ते अग्नि केवी ठे के जाज्वल्यमान, दाहक स्वजावमा
ठे, परतु ते काष्ठने आपणे वायु जमीए तेथी ते का-
ष्ठमा रहेली अग्नि आपणी टाढने टाळना शक्तिमान
थाय ? अर्थात् न थाय, तेम आत्माने विपे शक्ति-
जावे धर्म रहेलो चतुर्गति ब्रमण टाळवा अर्थे
न थाय, परतु काष्ठमा रहेली अग्नि प्रगट व्यक्तिजावे क-
रीए तो टाढनो उपद्रव तरतज टळे, तेम शक्तिजावे आ-
त्माने विपे ज्ञानादि गुण अव्यावाधादि पर्याय रहेला ते
ज्ञाने जाणी वीर्य फोरवीने, प्रगट करीए तो चतुर्गतिनु
ब्रमण, जन्म, जरा मरणना हु ख ते सर्वे टळी जाय, एम
जाणवु ते आत्माना गुण पर्यायनी व्यक्तिनु यवु तेने स्व-
जाव लाज कहीए अने सस्कार एटखे निज स्वजावे धर्म
रहेलो तेने साध्यमा, एटखे स्मरण चिंतवन करवामा अ-
नुभववामां, लय पामवामा जे कारण एटखे हेतु तेज,
द्रव्य ते कहेता ज्ञान कहेवाय ठे, यत कहेता ए ज्ञान
सिवाय बीजु ज्ञेणवु, ज्ञाववु, करवु, कराववु, ते सर्वे नि-
मित्त कारणमा ठे, उपादान कारणनी प्राप्तिवाळाने एटखे

જે પુરુષે યથા પ્રવૃત્તિ આદે ત્રણ કરણ કરી, કર્મ સ્થિતિ ઘટાની, પ્રથિ જ્ઞેદ કરી સમકિત પ્રગટ કર્યું છે, વળી વમ્યું નથી, એટલે ચોથા સમકિત ગુણગણની સાવિતી છે, તેને ઉપાદાન કારણની યોગ્યતા હોય એ ઉપાદાન કારણને કાર્ય-પણે પ્રવર્તવાતાં એટલે ઉપયોગે જાણવું, અથવા આવશ્યકાદિ ક્રિયા આદે કરવું તે સર્વે વ્યવહારના ન્યાયે, દેશ વિરતિ પાંચમા અને સર્વ વિરતિ ઠઠા એ વે ગુણગણે આવશ્યકાદિ ક્રિયા, સાધ્ય, સાધન સાપેક્ષપણે પરંપર કારણમાં છે. માટે અમે ત્રીજાંજ કલ્પને નિમિત્ત કારણમાં ગણેલ્યાં છે તે ઉપાદાન કારણવાલાને વ્યવહારના ન્યાયે, સાધ્ય સાપેક્ષ યોગ્યતાએ પરંપર કારણમાં સમજવો અને ઉપાદાન કારણની પ્રાપ્તિના અજ્ઞાવે કરવું, કરાવવું સર્વે અકારણમાં માત્ર બુદ્ધિને અંધ કરનારું છે એમ કેવલ શબ્દ રણકાર માત્ર નિષ્ફલ છે. અને જાણવું, જાણાવવું કરવું, કરાવવું તેની સીમા સાતમા ગુણગણેથી અટકી ઉપરાંત નથી એટલે સાતમા ગુણગણા સુધી સાલવન વૃત્તિ છે તેમાં પણ પ્રથિ જ્ઞેદ અવસરે તો નિરાલ્પન છે અને સાતમા ગુણગણા ઉપર તો આઠમા ગુણગણાથી કેવલ નિરાલ્પનપણું છે ત્રીજાંથી ઘસમા ગુણગણા સુધી જ્ઞેદજ્ઞાન અને જ્ઞેદાજ્ઞેદ જ્ઞાન ધ્યાનગત્ છે. ઉપરાંત અજ્ઞેદજ્ઞાનનું સાધન છે અને તેરમે ગુણગણે અજ્ઞેદજ્ઞાન જે કેવલજ્ઞાન, કેવલદર્શન આદે ક્ષાયક લલિધની પૂર્ણ પ્રાપ્તિ છે. એમ મહાત્મા પુરુષો કહે છે. (૩)

रूप, दर्शननो देखवा रूप, चरित्रनो स्थिरता रूप, वीर्य-
नो स्फुरणा शक्ति एम अनता गुण निम्न व्यक्तिरूप पिरु-
पणे आत्माने विषे अनादि सवधे, शक्ति ज्ञावे अव्यक्ति-
रूप निलेप रह्या ठे एटले शक्ति ज्ञावने आपरण लागे
नहि तेम शक्ति ज्ञावथी आत्मानु कार्य पण सरे नहि,
यथा दृष्टाते, जेम काष्ठमा शक्ति ज्ञावे अग्नि रही ठे,
ते अग्नि केवी ठे के जाज्वल्यमान, दाहक स्वज्ञावमां
ठे, परतु ते काष्ठने आपणे बाध जमीए तेथी ते का-
ष्ठमां रहेली अग्नि आपणी टाढने टाळवा शक्तिमान
थाय ? अर्थात् न थाय, तेम आत्माने विषे शक्ति-
ज्ञावे धर्म रहेलो चतुर्गति ब्रमण टाळवा अर्थे
न थाय, परतु काष्ठमा रहेली अग्नि प्रगट व्यक्तिज्ञावे क-
रीए तो टाढनो उपज्जव नरतज टळे, तेम शक्तिज्ञावे आ-
त्माने विषे ज्ञानादि गुण अव्यावाधादि पर्याय रहेला ते
ज्ञाने जाणी वीर्य फोरवीने, प्रगट करीए तो चतुर्गतिनु
ब्रमण, जन्म, जरा मरणना दु ख ते सर्वे टळी जाय, एम
जाणवु ते आत्माना गुण पर्यायनी व्यक्तिनु थवु तेने स्व-
ज्ञाव ज्ञान कहीए अने सस्कार एटले निज स्वज्ञावे धर्म
रहेलो तेने साध्यमा, एटले स्मरण चिंतवन करवामा अ-
नुभववामा, लय पामवामा जे कारण एटले हेतु तेज.
इत्य ते कहेता ज्ञान कहेवाय ठे, यत कहेता ए ज्ञान
सिवाय बीजु ज्ञेणवु, ज्ञणाववु, करवु, कराववु, ते सर्वे नि-
मित्त कारणमा ठे, उपादान कारणनी प्राप्तिवाळाने एटले

વાહ્યરમણ મનયોગને અવહ્યજ્ઞ લાગે અને નિજસ્વરૂપ
 રમણ વહ્યજ્ઞ લાગે તિહાં મનયોગ સ્થંજી જાય ત્યારે સ્વરૂપ
 અનુજ્ઞવ જ્ઞાન પ્રગટે હવે મનયોગ જ્ઞાનરૂપ લીલે વંધાળો
 ઇટલે અનુજ્ઞવ વૃદ્ધિ પામતાં, પોતીકું મૂઠ સ્વરૂપ ઉપયોગ-
 ગોચર પ્રત્યક્ષ પ્રમાણે કરતલવત કરે ત્યાં સહજ સ્વરૂપ
 કહેતાં. પોતાનું સહજજ્ઞાવે સ્વરૂપ છે. તેને વયોં કહેતાં પોતે
 પામ્યો 'એ સહજ સ્વરૂપ કહુ છે તો ચિદ્ કહેતાં જ્ઞાન તે
 આનંદ કહેતાં આનંદોપત છે તેમ આત્માના અનંતા ગુણ
 છે તે સર્વે ગુણો આનંદોપેત છે ઇટલે ગુણ ગુણ પ્રત્યે જિજ્ઞ
 વ્યક્તિ છે અને વ્યક્તિને વિષે ગુણ ગુણનો આનંદ જુદો
 જુદો છે એમ જાણવું ઇટલે પોતીકા આત્માને વિષે અનંત-
 જ્ઞેદે આનંદની પ્રગટતાનું ઇટલે ક્ય ઉપશમ જ્ઞાવની
 લબ્ધિનું સુખ અનુજ્ઞવ અવસરે આત્મા અનુજ્ઞવે ઇટલે
 શ્રેણિગતે આસ્વાદે છે. એવું પોતાના આત્માનું સહજ સ્વરૂપ
 તેને પોતે પામ્યો ગુણાગરો કહેતાં પામ્યો તે આત્માનું સહજ
 સ્વરૂપ જ્ઞાનાદિ અનંતા ગુણની લાણ છે રાગ કહેતાં રાગ
 અને તેનો પ્રતિપક્ષી જે દ્વેષ તેને અશુદ્ધ પરિણતિ
 કહીએ તે આત્માને વિષે અનાદિ સંવંધે છે રસ કહેતાં
 તે રાગદ્વેષરૂપ રસ આત્માને વિષે પરિણતિ પરિણમી
 જાય તે અશુદ્ધ પરિણતિને તજ્યો હૈ કહેતા અનુજ્ઞવ
 વળે પોતીકું સહજ સ્વરૂપ પામતાં જ્ઞાનની, વીર્યની
 એકધતાયે જ્ઞેદ ઠેદ રૂપે તજ્યો. વલી તેની સાથે મોહપ-
 ક્ષીતું ઉન્મૂલન કર્યુ એ સંસારમાં ઉત્પન્ન થવાનું ઇટલે

ज्ञान अनुभव ज्यों, सहज स्वरूप वर्यो
चिदानन्द गूणागरो राग रस तज्यो है
निरालंबसाऊ नांही. मरणादि जय नांही
देहातित रूपातित यथाख्यात ग्रह्यो है
एही शुद्ध धर्मधारी मोहादि विनाशकारी
महामुनी वीतराग तेरमामां गयो है
अनत चतुष्टिमां ह्यायक दान लानने
जोगोपजोग वीरोअ, अनत स्फुरि रह्यो है (१)

अर्थ - ज्ञान कहेता साकार उपयोगे जीव अजीवादि
वस्तुनु विजाग बहेचण करवारूप जाणपणुं तेने ज्ञान
कहीए अनुभव ज्यों कहेता विजाग बहेचणतो ज्ञानथी
प्रथम थइ गइ ठे कही. एटखे पोतानो आत्मा मन बचन
अने काया ए ग्रण योगथी जुदो ठे एम सहइणा करवा
पूर्वक ज्ञानयोगे श्रद्धा करी ठे बली केवो ठे सिद्धनो
साधर्मि, सिद्धनो बरोवरीउं ठे एम गुणने उंळखी चेतनने
विषे चेतनपणानी बुद्धि थइ ठे अने अचेतनने विषे चेत-
नपणानी बुद्धि हती ते टळी ठे तीहा गुणरागीपणे प्रदास्त
राग कहीए ते रागनो प्रेयो थको, अत करणे उंमो उतरे
तिहां मनन जुवने पोताना आत्माने विषे परमात्मपदनु
आरोपण करीने स्मरण चितवन करे एम करता करतां
अन्यासे करीने मनयोगे चेतन गुणमां रमण करे. त्वारे

तिए, धर्मधारी कहेतां क्षायक ज्ञावे गुणने धारण करवा-
वाला जाणवा. मोहादि विनाशकारी कहेतां मोहनो
तो दशमा गुणगणाना अंते पूर्वे ध्वंस कयों
कह्यो ठे अने आदि शब्दथी इहां क्षिण मोह
वारमा गुणगणाना अंते ज्ञानावरणी दर्शना-
वरणी अने अतराय ए ञ्ण कर्मने संलग्न
एके काले विनाश एटले क्षय कयों. तीहां
गुण घाति चारे कर्मनी सत्ता आत्मप्रदेशथी खुटी, ए चार
कर्मनी अपेक्षाए आत्मप्रदेश नीरावरण थया महामुनि क-
हेता उत्कृष्टामां उत्कृष्टा वीतराग कहेता रागद्वेष रहित
थका तेरमामां कहेतां तेरमा सयोगी केवळी गुणगणामा
गया हे कहेतां अरिहत पदमा प्रयाण कर्यु, अनंत चतुष्टयी
कहेतां केवलज्ञान, केवलदर्शन अने अनंतु वीर्य वली पुर्वे
यथारयात चारित्र गवेण्यु ते मली अनंत चतुष्टय व्यक्ति-
ज्ञावे प्रगट थइ ते मां कहेता ते अनंत चतुष्टयीमां प्राप्ति-
रूप तेरमु गुणगणं पाम्या तेज समये अनता गुणनु दान
देवारूप दान लब्धि अतराय कर्मनो क्षय होवाथी अनेद
स्वरूपे प्रगट थइ एटले देता लेता पोते जाणवा तेनो खु-
लासां एम ठे के आत्माने विषे शक्तिज्ञावे तीरोज्ञावीपणे
निर्लेप अनती क्षायकलब्धि अनादि संवधे रही हती ते
लब्धि वीर्य फोरवीने आविर्जावे प्रगट करी एटले प्रगट-
ज्ञावे न हती ते ठतापणे थइ अने शक्तिज्ञावे सामान्य
स्वज्ञावे गुणरूप लब्धि हती ते विगेष स्वज्ञावे परिणमावी.

जन्म मरण करवानु बीज वळ्यु, तद्जन्मे मुक्ति पामवी
 एम निर्जय थयु निराखव कहेतां इहां श्रेणि गते मन
 वचन अने काया आदे कोइ अचेतन पळानु अवलवन
 आठमा गुण ठाणार्थी नथी साऊ नांही कहेतां श्रेणि गते
 कदाच मरणात उपसर्ग उदयिकता योगे आवे तोपण
 अव्यापकपणे दुःख विपाक नही वेदतां कायायोगे सहन
 करवा सामर्थ्य ठे वली कायाना दुःख सुखनो विजागी
 श्रेणि गते चेतन नथी मरणादि जय नांही कहेता मरण
 आदे ससारमा ज्ञ जमता सदा सर्वदा अनेक जयनी
 जीवने जित्ती एटले वीरु ठे ते कायामा चेतना इन्द्रिय-
 दारे परिणाम पामी ठे तीहां सुधी जाणवी परतु श्रेणि
 गते चेतन अनत वीर्यनो धणी ठे ते वीर्यनी स्फुरणायोगे
 पोतीकी चेतनाने कायाथी पलटावी पोतीका स्वरूपे
 अत करणे अनुजव जूवने परिणमावी ठे तीहा जयनो
 असज्ज जाणवो देहातित रूपातित कहेता देह एटले
 काया अने रूप एटले वर्ण अथवा मूर्तिपणु इत्यादि जरु
 जाति तेने अचेतन कहीए तेथी अतित एटले रहित एवु
 आत्म जनित यथाग्यात कहेता दायक जावनु पाचसु
 चारित्र अरूपी, अमूर्ति, अचळ, अविनाशी एवु सादि, अनत
 जागो लागे ठे जेने ते, चारित्र वली बीजु नाम वीतराग
 सयम ठे जेनु, ते ग्रहो हे कहेतां दशमा गुणठाणाना अने
 एटले वारमे गुणठाणे ग्रह्यु ठे जेणे, सोही कहेता तेही
 पुरुष शुद्ध कहेता शुद्ध परिणतिए एटले वीतराग परिण-

जाणवी ऐ गुणठाणुं आयुपना ठेके ठोकी योगरोध करी
 सेलेसिकरणजावे अयोगी चउदमा गुणठाणे आवे तीहां
 उच्चिन्न क्रियानि वृत्ति चोथो पायो शुक्लध्याननो ध्याता
 थका ए गुणठाणाना अंते मनुष्य जव गतिने ठोकी कार्मण
 वर्गणा रहित थड पोतानी काया प्रमाण अवगाहनामांथी
 ग्रीजो ज्ञाग पोत्तारनो घटाकी वे ज्ञाग प्रमाण आत्मप्रदे-
 जनो निविरुधन करी एक समय काळ माने सम श्रेणीए
 बीजा आकाशप्रदेसने अणफरसते लोकाग्रजागे सादि
 अनंतज्ञागे सिद्ध यया. (१)

हवे सिद्ध जगवाननी स्तुति करे ठे.—

सवैया एकतीसा.

अरुपी अविनाशी निरंजन, ज्युंआकाशी
 अनंत गुणनी राशी; अकेक परदेशे है
 असंख्य प्रदेसैं एम उपयोगे व्यक्ति तेम
 स्वजाव भोगीखेम सदा परमानंद है
 अचळ अलख सिद्ध अगम विमळ बुद्ध
 निराकार नविकार गुण गुणमा रहै
 परगुणे नही कदा निज गुणे रहे सदा
 पर्याय ते फीरे तदा डव्ये स्थिर सिद्धि है ॥१॥

अर्थ —अरुपी कहेतां जीहां वर्ण, रस, गंध फरस
 अने संस्थान नथी. ए वस्तु पुद्गलमां लाधे तेथी सिद्ध
 जगवान रहित, आत्मस्वरूपी ठे, माटे अरुपी कहीए,

व्यक्तिज्ञावे करी ते प्रगट होवारूप दानलब्धि कहीए. तेनो दाता आत्मा पोते ठे अने ए लाज पूर्व न हतो ते लाज आत्माने सपादन थयो तेने लाजलब्धि कहीए वली ते लब्धि प्रगट थऽ तेज समय अनतागुणनो जोग, आस्वादन आत्मा करेठे तेने जोगलब्धि कहीए वली उपजोग ते बीजा समयथी पुनरपि पुनरपि जोगवबु एम चीरकाललगे सादि अनत-जोगे अनती क्षायक लब्धिने पोते जोगवे ठे अने वली जोगवगे, आस्वादन करगे तेमा एक समय मात्र पण निज लब्धिनो अजोगवबो एम नथी, व्याघात विघ्ननो असन्नव ठे तेने उपजोग लब्धि कहीए वीर्य कहेतां वीर्य शक्ति, अनत स्फुरी रह्यो है- कहता अनत जेदे गुण गुण प्रत्ये गुण गुणगत स्वज्ञावे दान देवापणे लाज होवा-पणे जोग करवापणे उपजोग ते पुनरपि पुनरपि जोगववा-पणे, वीर्य स्फूर्णापणे, एम कही ते प्रमाणे, क्षायकज्ञावनी पाच लब्धी प्रगट थऽ वली केवलज्ञान, केवलदर्शन ए वे गुणो जेळता क्षायक ज्ञावनी सात लब्धि तेरमु गुणगणु पामता प्रथम समये प्राप्त थऽ अने बारमा गुणगणाना प्रथम समये यथारयात चारित्र प्रगट कर्युं ते मेळवता आठ अने पूर्वे चोथे वा सातमे गुणगणे क्षायक समकित पान्था ते गणता नव जेदे क्षायकलब्धि कहीए ते ङ्हा अरिहत पदे तेरमा गुणगणे पूर्ण गवेषीने कही ङ्हा तेरमा गुणगणानी जघन्य स्थिति अतर मुहूर्तनी ठे अने उत्कृष्टि देगे उणी एटले आठ वरमे उणी पूर्व कोमनी

जाणवी ऐ गुणठाणु आयुपना ठेके ठोमी योगरोध करी
सैलेसिकरणजावे अयोगी चउठमा गुणठाणे आवे तीहां
उच्छिन्न क्रियानि वृत्ति चोथो पायो शुक्लध्याननो ध्याता
थका ए गुणठाणाना अंते मनुष्य जव गतिने ठोमी कर्मण
वर्गणा रहित थइ पोतानी काया प्रमाण अवगाहनामांथी
त्रीजो ज्ञाग पोलारनो घटाकी वे ज्ञाग प्रमाण आत्मप्रवे-
जनो निविरुधन करी एक समय काल माने सम श्रेणीए
वीजा आकाशप्रदेसने अणफरसते लोकाग्रजागे सादि
अनंतज्ञागे सिद्ध थया (१)

हवे सिद्ध जगवाननी स्तुति करे ठे.-

सवैया एकतीसा

अरूपी अविनाशी निरंजन, ज्युंआकाशी
अनंत गुणनी राशी; अकेक परदेशे है
असंख्य प्रदेसें एम उपयोगे व्यक्ति तेम
स्वज्ञाव भोगीखेम सदा परमानंद है
अचळ अलख सिद्ध अगम विमळ बुद्ध
निराकार नविकार गुण गुणमा रहै
परगुणे नही कदा निज गुणे रहे सदा
पर्याय ते फीरे तदा जव्ये स्थिर सिद्धि है ॥२॥

अर्थ.—अरूपी कहेता जीहां वर्ण, रस, गंध फरस
अने संस्थान नथी. ए वस्तु पुद्गलमां लाधे तेथी सिद्ध
जगवान रहित, आत्मस्वरूपी ठे, माटे अरूपी कहीए,

અવિનાસી કહેતાં જેનો વિનાસ ત્રણ કાઠમા ન થાય
 રાસ્વતપણા માટે અવિનાશી છે વહી સિદ્ધ જગવાન કેવા
 છે તો નિરજન કહેતાં કર્મરૂપ લેપે કરીને રહિત જ્યુ આ-
 કારી કહેતાં યથા દૃષ્ટાતે જેમ આકાશ નિર્લેપ છે તદ્વત,
 અનન ગુણની રાગી કહેતાં સિદ્ધજગવાનને વિષે જ્ઞાન
 વર્ણનાદિ ગુણરાશી અનંતી અનતી રહી છે અકેક પ્રદેશે
 હૈ કહેતા. એક એક પ્રદેસને વિષે, અસંખ્ય પ્રદેશે એમ
 કહેતાં જેમ એક પ્રદેશે અનતી ગુણરાસી કહી, એમ
 પોતીકા આત્માના અસરયાના પ્રદેશે પૃથક્ પ્રદેશ પ્રદેશ
 પ્રત્યે અનતી અનતી ગુણરાશી રહી છે ઉપયોગે વ્યક્તિ
 તેમ કહેતા સિદ્ધાત્માના આત્મ પ્રદેશે ગુણરાસીતો અનતો
 સમુદાય કહ્યો તે સમુદાયમાં જિજ્ઞાસુ પોતે પોતીકા
 ગુણગત સ્વજ્ઞાવ ઉપયોગે કહેતા પ્રગટ જાવે તેમ કહેતા
 તેમજ છે પણ કોઈ ગુણ અપ્રગટપણે એમ નથી સ્વજ્ઞાવ
 કહેતા એ સ્વજ્ઞાવ સિદ્ધાત્માનો કહ્યો, તેના જોગી કહેતા
 અનંતી ગુણરાસી ગવેપી તેના જોગી સિદ્ધજગવાન સદા
 સર્વદા ચીરકાલ લગે સારી અનત જાગે છે સમય સમય
 જોગ કરે ઉપજોગ કરે પણ એક સમય માત્ર અજોગ-
 વવાપણે એમ નથી વહી સ્વેમ કહેતા પોતાની ઋદ્ધિ પોતે
 જોગવે એજ કલ્યાણકારી છે ઉત્તમનુતો એજ લક્ષણ છે સદા-
 પરમાનવદેહ કહેતા નિરતર અનતી ગુણરાશીની અનતી
 વ્યક્તિનો જોગ કરતા ઠતા સિદ્ધ જગવાન કહ્યા તે અનતી
 વ્યક્તિ આનંદોપેત સુખદાઈ છે અને વ્યક્તિ વ્યક્તિ પ્રત્યે

આનંદ જિહ્વા એટલે નોંચો નોંચો છે, તેથી અનંતો આનંદ પ્રાપ્ત થાય. તેને પરમનામ. ઉત્કૃષ્ટો આનંદ કહીએ. એમ અનંતી ગુણ રાણીનો અનંતો આનંદ ગવેર્યો તે શિવાય સિદ્ધાત્માને વિષે અવ્યાવાધ સુખ પ્રાપ્ત થાય તે જુદું છે. એમ આગમમાં વ્યાખ્યા છે. એવું દેવચંદ્રજી કૃત ચોવીસીના વાળાવોધને વિષે સાતમા સુપાર્શ્વજિનના સ્તવનમાં પ્રથમ ગાથાના ઉપરના અધિકારે કહ્યું છે. એમ અનંતી ગુણ રાણીથી પરમાનંદ પ્રગટયો તેનું સુખ વલી અનંતું અવ્યાવાધ સુખ તેની લેહેરમે કહેતાં સદા મગ્નતામાં ચેતનસ્વ ધર્મે સિદ્ધ સિદ્ધા ઉપર એક જોજનના તેવીસ જાગ નિચે મેલીને ચોવીસમા જાગ ઉપર અલોકને અમીને સિદ્ધ પરમાત્મા સ્થિર રહ્યા છે, અચલ કહેતાં જિહાં રહ્યા છે તીહાંથી એક આકાશ પ્રવેશ પણ આઘા પાઠા ચલાયમાન થાય નહીં માટે અચલ, અલલ્લ કહેતાં સિદ્ધ પરમાત્માનું સ્વરૂપ ઠઠ્ઠમસ્થથી જાણ્યું ન જાય કેવલજ્ઞાની પૂર્ણ જાણે વલી અનુજ્ઞવી પુરુષો દેશથી જાણે, વીજા ન જાણે અગમ કહેતાં સિદ્ધ પરમાત્માનું સ્વરૂપ નિહાળવાને ઠઠ્ઠમસ્થની દૃષ્ટિ થાકે છે, ગમ ન પહોંચે વિમલ કહેતાં સિદ્ધ પરમાત્મા આવરણના અજાણે સદા નિર્મલ છે, બુદ્ધ કહેતાં કાયક જાણે જ્ઞાની છે નિરાકાર કહેતાં પરિમંકલ પ્રમુખ સંસ્થાન છે નહિ, તે સિદ્ધ જગવાનને આકાર કહીએ, નિરાકાર છે. નવિકાર કહેતાં વિકાર તો જિહાં પાંચ ડહિ હોય તીહાં વિષયનો સજ્જવ આવે અને ઠઠ્ઠો નોડહિ જે મન હોય,

तीहा विकल्पनो सज्जव थाय, तेने विकार कहीए तेथी
 रहित सिद्ध जगवान ठे, माटे नविकार गुण गुणमा रहे
 कहेतां सिद्ध परमात्माना ज्ञानादि अनता गुण ठे, ते गु-
 णोमाज पोते रहे, पण बीजा जीव अजीवादि द्रव्यना
 गुणोमा न रहे, न रमे, परगुणे नहि कदा कहेता, पोतानो
 गुण ठोमीने बीजा परद्रव्यना गुणे कोड काले न प्रवर्त्ते
 एवो वस्तु स्वज्ञावनो धर्म ठे, ते कारणे निज गुणमाज
 रहे अने वली रमे सदा कहेतां आतरा रहित पोताना
 गुणमाज रमण करे, एटले सिद्ध जगवानने विषे गुण गुण
 गत, गुण गुण स्वज्ञावे, जिन्न जिन्न रमणनी एक सम-
 यमा अनती प्रवृत्ति थाय, ए गुण चारित्र धर्मनो ठे एटले
 चारित्र धर्म ते पोताना गुणमाज पोते रमे, परमा न रमे,
 ए चारित्रना पर्याय ठे, वली स्वज्ञाव रमण परज्ञावनी
 वृत्तिए चारित्रनी परिणति ठे, पर्याय फीरे तदा, कहेतां
 सिद्ध जगवानना स्वज्ञाव रमणने विषे, समये समये
 उत्पाद, व्यय, प्रवर्त्ते ठे, तेथी गुण गुण गत गुण गुण
 स्वज्ञावमा पर्यायनु परावर्त्तन धर्म ठे तेथी पूर्व पर्यायनो
 नारा अने अजिनव पर्यायनी उत्पत्ति, एम समय समय अ-
 जिनवपणे गुण गुण गत प्रवर्त्ते ठे, ए द्रव्यनु मूल लक्षण ठे,
 तेथी सदा उत्पाद व्यय परिपाटी प्रवर्त्ते, जो एम न होय तो
 जिनेंझनी देशना असत्य थाय माटे नहि असत्य यथार्थ सत्य
 ठे वली अजिनवपणे पर्यायनु प्रवर्त्तनपणु न मानीए तो
 पुनरपि पुनरपि जोग उपजोग परमानदपणे, सदाय सिद्ध

જગવાનને વિષે ઉપર ગવેલ્યો, એ વચન અસત્ય થાય પણ નહીં નહીં યથાર્થ સત્ય છે દ્રવ્યેસ્થિર સિદ્ધિ છે કહેતાં જે સમયે ઉત્પાદ વ્યય છે, તેજ સમયે ધ્રુવતા એટલે સ્થિરતા દ્રવ્યને વિષે જાણવી હ્રાં કોઈ કહેશે કે તમે ઉત્પાદ વ્યય પર્યાયમાં બોલોઠો અને ગુણમાં ગવેલોઠો, તેનું શું કારણ છે તેનો ઉત્તર છે જાણ સિદ્ધાંતમાં દ્રવ્યપર્યાયની વ્યાખ્યા છે, ગુણ કોઈ વસ્તુ નથી, અમે તો અનંતા પર્યાયનો સમુદાય મળીને જે કાર્ય કરે તેને ગુણ કહીને બોલાવીએ છીએ. પરંતુ પર્યાય જે છે તે ગુણથી મૂળધર્મે જિન્ન નથી, વસ્તુમાં પર્યાય પરિપાટી છે, તેથી પર્યાયનીજ પ્રવૃત્તિ છે અને દ્રવ્ય તે આધાર છે, તેની સાક્ષી જોવી હોય તો દેવ-ચક્રજી કૃત ચોવીસીમાં દશમા શીતલ જીનપતિના સ્તવનની ત્રીજી ગાથાનો અર્થ જરેલો છે ત્યાંથી જોઈ લેજો (૧)

સવૈયા એકતીસા.

ઉત્કૃષ્ટ પદ સિદ્ધ, મહા મંગલીક બુદ્ધ;
જ્ઞાનભાનુ વિસુદ્ધ, પરમ ચોતીવંત હૈ.
પરમ પવિત્ર પ્યારો, જ્ઞાનાનંદ જોગી ન્યારો;
અવ્યા બાધ સુખ સારો, અનાદિ અનંત હૈ:
વ્યાપે નિજ દ્રવ્ય માંહી, ગુણને પર્યાય માંહી;
અખંડ પ્રદેશ ત્યાંહી, સહી નિજ સ્વેન હૈ.
એહિ અવગાહનાઈ, એકમાં અનેકતાન,
જોગી મળી જિન્ન સદા, માનજો પ્રણામ હૈ. ॥૩॥

अर्थ — उत्कृष्ट पद कहेतां, पदना वे जेद उपाधिज
 नितपद, निरुपाधिजनितपद तेमां उपाधिजनितपदना
 वे जेद प्रशस्त, अप्रशस्त. प्रशस्तना वे जेद, देवेंड, नरेंड,
 हवे निरुपाधिजनित पदना वे जेद कहेवे, एक व्यवहार,
 बीजु निश्चय व्यवहार निरुपाधी पदना ग्रण जेद समकित
 मूल योग्यताए कहे वे, आचार्यपद, उपाध्यायपद अने
 साधुपद तेमा प्रथम आचार्यपद कबु ठे ते पदमा गणधर
 पद कहीए, वा गीतार्थ कहीए, बली बहु श्रत कहीए, ते
 सर्व पदनो समावेश आचार्य पदे थाय ठे, एम जाणवु. हवे
 निश्चय निरुपाधिपदना ग्रण जेद कहे वे, एक जघन्य, बीजो
 मध्यम अने बीजो उत्कृष्ट, जघन्य निश्चय निरुपाधिपदतो
 क्षीणमोह धारमा गुणगणे वीतराग जावे, रागद्वेष अ-
 शुद्ध परिणतिनो बली मोहनो उपाधि जाणी, ध्वस करीने
 यथा ग्यात चारित्र पाभ्या ते पहेलो जेद कह्यो, हवे
 बीजो जेद मध्यम निश्चय निरुपाधिपदतां तेरमा चौदमा
 गुणगणं वर्त्तता, एवा परम पूज्यने अरिहत् पद कहीए
 इहा चौघाति कर्मनी उपाधि आत्म प्रदेशथी टळी ठे
 अने अघाति कर्मनी रही ठे माटे मध्यम कहा, हवे बीजो
 जेद निश्चय निरुपाधि उत्कृष्टपद, तो अयोगी चौदमा
 गुणगणाना अते णटले ठेह्या समये चौअघाति कर्मोनी
 उपाधि आत्मप्रदेशे हती ते टळी, कर्मण वर्गणा रहित
 आत्मप्रदेश थया, इहा उपाधिनो अज्ञाव थयो, माटे उत्
 कृष्ट निश्चय निरुपाधिक पदने सिद्ध जगवान कहीए

મહા મંગલિક, કહેતાં સર્વ મંગલીકમાં મંગલીક, જીહા
 અપમંગલીકનો સન્નિવ ત્રણ કાલમાં આવે નહિ, માટે,
 મહામંગલિક કહેતાં કલ્યાણકારી, ઉત્કૃષ્ટમંગલિક તે
 નિજાત્મ શુદ્ધ સ્વરૂપ, નિશ્ચલ અવસ્થાનરૂપ સિદ્ધનેજ કહીએ,
 બુદ્ધ કહેતાં સિદ્ધજગવાન છે તે અવિનાશી પંક્તિ છે. એટલે
 પંક્તિ છે તે જ્ઞાની છે, પણ જ્ઞાનીને જુલે તેને વિનાશી
 પંક્તિ કહીએ અને સિદ્ધજગવાન તો કેવલ જ્ઞાનરૂપ વૉધ-
 પામ્યા છે, તે વૉધ ત્રણ કાલમાં જાય નહી, તેમ ન્યૂનતા
 પણ પામે નહિ, માટે અવિનાશી પંક્તિ કહ્યા જ્ઞાન જ્ઞાનુવિ-
 શુદ્ધ કહેતાં કેવલ જ્ઞાનરૂપ સૂર્ય છે તે વિશુદ્ધ કહેતાં ઘણો
 ઉદ્યોત પ્રકાશ કર્તા છે, કારણ કે જે સૂર્યની જ્યોતિ છે,
 તે જનુ જ્યોતિ છે એટલે રૂપીપદાર્થને દેખાતવા વાલી છે
 અને જે કેવલ જ્ઞાનની જ્યોતિ છે તે આત્મજનિત અરૂપી
 જ્ઞાન જ્યોતિ છે, વળી સૂર્યની જનુજ્યોતિ છે તે તેની મર્યાદા
 પૂર્વક પ્રકાશ કરે અધિક ન કરે અને કેવલ જ્ઞાનની
 જ્યોતિ છે તે લોકમાંને અલોકમાં, વળી લોકમાં રહેલા
 જીવ અજીવાદિ રૂપી અરૂપી સર્વ દ્રવ્યને વિષે, વળી અતિત
 અનાગતને વર્તમાન એ ત્રણે કાલની વર્તમાને વિષે, ઉત્પાદ
 વ્યય અને ધ્રુવ સંયુક્ત એક સમયે જાણે, કોઈ જગ્યોએ
 જ્ઞાન જ્યોતિ ધ્રુવ નહિ વળી સૂર્ય પ્રકાશ કરે તે પોતા-
 નાં કીરણ વીસ્તારીને કરે છે અને સિદ્ધાત્માને તો કેવલ
 જ્ઞાનરૂપ અરીસો ચારે તરફ આવરણના અજાણે, નિર્મલ
 થયો છે તેમાં ઉપર કહી તે પ્રમાણે ત્રણે કાલની, પંચાસ્તિ

કાયની વર્તના પ્રતિવિવીત થાય અને તેમાં પોતે લેપાય
પણ નહિ, એવી કેવળ જ્ઞાનની અદ્ભૂત જ્યોતિ તેને પરમ
જ્યોતિવત્ત હે કહેતાં ઉત્કૃષ્ટી જ્યોતિવત્ત કહીએ, પરમ
પવિત્ર કહેતા સિદ્ધાત્માના આત્મ પ્રદેશે અન્ય પદાર્થનો
એક પરમાણુ માત્ર પણ ઉપાધિ સયોગ સવધ રહ્યો નથી,
પોતે પોતાના શુદ્ધ સ્વજાતે તદ્ભૂત છે, માટે ઉત્કૃષ્ટા પવિત્ર
સિદ્ધજગવાનને કહીએ વહ્ની પ્યારો કહેતા સમકિતી,
દેશવિરતિ અને સર્વ વિરતિ જીવોને ગુણરાગીપણે, ગુણને
જાણી ઊલટીને ગુણ પ્રગટ કરવાની બુદ્ધિએ સિદ્ધજગવા-
નની સ્તુતિ કરતા, ગુણ ગાતા જાવના જાવતા વહ્ની ધ્યા-
નગત સમરણ ચિતવન કરતા થકા જે સુદ્ધ જોધી જીવો
હે તે પ્રમોદ પામે આનંદીત થાય માટે સિદ્ધાત્માને પ્યા-
રોજ કહીએ, જ્ઞાનાનંદ જોગી ન્યારો કહેતાં ઉપર સુદ્ધ જ
જોધી જીવોને સિદ્ધજગવાન પ્યારા કહ્યા, પણ સિદ્ધાત્મા
તો જ્ઞાનાનંદ પરમાનંદ, જોગી સર્વસં ન્યારા છે અવ્યા-
ધાધ સુખસારો કહેતા સમ્યક્ જ્ઞાનીને અનુમોદવા યોગ્ય,
રુચિ કરવા યોગ્ય, અજિલાયા કરવા યોગ્ય, એવું જે અવ્યા-
ધાધ સુખ, સિદ્ધજગવાનને પ્રગટ થયું છે, તેમાં એક અંશે
પણ ઊંઘાજ રહી નથી, તેમ મુખની પાઠલ ઘાધા પીમા
અચાનક આવશે તેમો જાય પણ રહ્યો નથી, માટે નિર્જય
થકા અવાધિતપણે અનંત સુખ મ્યાધિનપણાનું જોગવે છે,
તેથી જ્ઞાનીએ અવ્યાધાધ સુખને સારો કહ્યો છે અને સર્વાર્થ
સિદ્ધ વિમાનવાસી દેવના ઇડીજનિત પુદ્ગલીક સુખની

अजिलापा करवी, झानीए निवारी ठे, अव्यावाध सुख सारो, एटले आनंदोपेत अतिंद्रियजनित अव्यावाध सुख ठे, माटे सारो कझो, झानीपुरुषोने जोग करवाने, अनुमोदवाने योग्य ठे अनादि अनंत हे कहेतां मोक्षगतिने विषे सिद्धजगवान अव्यावाध सुख जोगवे ठे, ते सुख अनादि संवधे ठे अने अनंत है कहेतां अत एटले कोझकाळे नाश थावानो नथी, इहां कोझ कहेरो के सिद्ध थाय तेनी तो आदि ठे अने तमे तो अनादि संवधे अव्यावाध सुख कहो ठो, तेनो उत्तर-हे जाइ सिद्ध थाय तेनी तो आदि ठे, पण कालनी आदि नथी, वळी सिद्धगतिनी पण आदि नथी के अमुककाळे अमुक पुरुष प्रथम सिद्ध थया ते आदि कहीए, माटे सिद्धगति आश्रीने अनादि अनंत जांगो लागे, ते कझो. व्यापे निज डव्यमांही कहेतां जीहां सिद्धजगवान रखा ठे तीहा धर्मास्तिकाय रझो ठे, अधर्मास्तिकाय रझो ठे, आकाशास्तिकाय रझो ठे, पुद्गलास्तिकाय पण अनंता डव्य रखा ठे अने जीवास्तिकाय जे पोतार्थी अन्य बीजा जीवो ते पण सिद्धसंसारी अनंता रखा ठे. एम पचास्तिकाय एक खेत्र अवगाहीने जेळा रखा ठे, तो पण सिद्धजगवान एक पोतीका डव्यमांही व्यापक-पणुं करी परिणमी रखा ठे, अन्य डव्यमा व्यापक परिणमन कोझकाळे थाय नहि. गुणपर्याय मांही, कहेतां एक पोताना डव्यना अनंता गुण ठे, अने एक एक गुणना अनंतापर्याय ठे ते गुणपर्याय पोतपोतीका गुण गुणगत,

पर्याय पर्यायगत, एम व्यापकपणुं परिणमनपणुं सिद्ध ज-
गवानने विपे ठे, एटखे एक गुण बीजा गुणमां न व्यापे,
एक पर्याय बीजा पर्यायमां न व्यापे, ने परिणमं, वळी
अन्य ड्रव्यना गुणपर्यायमा पण न व्यापे न परिणमे त्यारे
कीहा गुणपर्याय परिणमे ते कहे ठे, असख्य प्रदेश त्याही
कहेतां सिद्धात्माना असरयाता प्रदेश ठे त्याही कहेतां ते
प्रदेशांने विपे एक एक प्रदेश प्रदेश प्रत्ये, अनंता गुण
अने अनता पर्यायनु व्यापकपणु परिणमनपणु ठे, अन्य
बीजा जीव अजीगादि ड्रव्यना प्रदेशमां न व्यापे न
परिणमे, सही कहेता निश्चय निज कहेतां पोताना
गुणपर्यायने रहेवानु, वसवानु, प्रदेशने विपे व्या-
कपणु परिणमनपणु कहु, तेज खेत है के० सिद्ध
जगवानने स्वक्षेत्र जाणवु एही अवगाहनाळ कहेतां
जे सिद्धात्माना असरयाता प्रदेशानो निविरुघन अयोगी
चौदमा गुणवाणाना अत समय वनेखो, एज सिद्धात्माना
अवगाहना कहीए, ए प्रमाणे एटखे जेम एक सिद्धनु
कहु तेम अनतासिद्धनु स्वक्षेत्र तेहीज अनती अवगाह-
नाळ कहीए एटखे अवगाहना कहीए ते सिद्ध अने सिद्ध
कहीए ते अवगाहना जाणवी, एकमा अनेकताळ कहेता
जीहा एक सिद्धनी अवगाहना ठे तीहा अनेक सिद्धनी
अवगाहनाळ रही ठे तेमा कोडनी उज्जी ठे कोडनी वेठी
ठे कोडनी चित्ती ठे कोडनी पासाजर ठे कोडनी पद्मा-
सने ठे कोडनी विकटासने ठे वळी कोडनी खणु ठे को-

હની ગુરુ છે. લઘુ છે તે વત્રીસ આંગલની છે અને ગુરુ છે તે ત્રણસાનેતેત્રીસ ધનુષ્યને વત્રીસ આંગલની છે અને મધ્યસ્થ અવગાહનાઈ અસરયાત જેવે. ન્યૂનાધિકપણે સિદ્ધમાં રહી છે એટલે ચૌદમા અયોગી ગુણઠાણે સેલેસીકરણ અવસરે જેવી રીતે પોતાની કાયાની સ્થિતિ હતી તેવી રીતે સિદ્ધમાં અવગાહનાઈ ઉપર અલોકને અમીને રહી છે. જે પાંચસો ધનુષ્યની કાયાવાલા સિદ્ધ થયા અને ઝના થકા મોકે ગયા તેમની ગુરુ અવગાહના જાણવી અને વે હાથની કાયાવાલા ઝના થકા મોકે ગયા, તેમની વત્રીસ આંગલની સિદ્ધમાં છે તે લઘુ જાણવી અને પાંચસો ધનુષ્યની મોટી કાયા અને વે હાથથી નાની કાયાવાલાની સિદ્ધી પ્રાપ્ત થતી નથી, જેગી મલી કહેતાં જેમ ઉપર કહી તેમ સિદ્ધ જગવાનની અવગાહનાઓ જેગી એટલે એકમાં અનેક જેગી મળેલી કહી જિન્ન સદા કહેતાં, તોપણ સદા સર્વદા જિન્ન છે યથા દ્રષ્ટાંતે જેમ ઢીયાની માંહેલી કોરે અનેક ઢીવેટની વાટો કરીને જેગી મુકીયે તેની જ્યોતિ સર્વ વાટની એક દેખાય, પણ વાટ વાટની જ્યોતિ જિન્ન છે જે જ્યોતિ છે તે પોત પોતાની વાટના સવધે છે. અન્ય વાટના સવધે નથી એક વાટ ઉપામીએ ત વચ્ચે તે વાટની જ્યોતિ નાંખી જિન્ન પડે પરંતુ જેગી હતી તોપણ જિન્ન હતી એ દ્રષ્ટાંતે સિદ્ધ જગવાનની અનેક અવગાહનાઓ જેગી મલી છે, તોપણ સદા નીજ દ્રવ્યના સવધી પણ જિન્ન છે એ સિદ્ધ જગવાનની અવગાહનાઓની

संख्या जिन वचने सिद्धांत साक्षीये पांचमा अनंत कही
 ठे ते सर्व अवगाहना मय अनता सिद्ध जगवान प्रत्ये
 आ ग्रथनी पूर्णता अवसरे ग्रंथकर्ता कहे ठे के मानजो
 प्रणाम है, कहेना पच अग एटखे वे हाथ वे पग अने
 मस्तक ए पच अगने नम्रता पूर्वक विनयपूर्वक बहुमान
 पूर्वक, नक्तिपूर्वक, प्रमोदपूर्वक, उत्साहपूर्वक, गुणरागी-
 पणे पर आकक्षा दूषणे वर्जित यद्दने अंतरदृष्टि योगे, त्रि-
 करण जोगे प्रणाम है कहेता मारो नमस्कार ठे ते हे
 सिद्ध परमात्मा मानजो कहेतां स्वीकारजो, मारी विनति
 अवधारजो (३)

ग्रथनी पूर्णताना दुरा

जेद ज्ञानविण जिकने, नहीं वस्तु ठळखाण ॥
 बीपरित श्रद्धा त्या लगे, समजो चतुरसुजाण ॥ १ ॥
 जेदज्ञानथी जावीए जरु चेतन दुफार ॥
 समकिन शुद्ध समाचरे, निज वस्तु निरधार. ॥ २ ॥
 तेहीज सिद्ध स्वरूप ठे, तेहीज जीव सुख कंद ॥
 ध्यावो गावो जिविजना, एथी टळेजवफद ॥ ३ ॥
 निज सवळे सुख सपत्ति, अवळे दु ख अनंत ॥
 रागद्वेष अवळी दजा, तजतां सिद्ध महत ॥ ४ ॥
 शिवपट सोही ज्ञानमा, ध्यान ज्ञाननी साही, ॥
 ध्याता ध्येयनी एस्यता, पूरण साधन त्यांही ॥ ५ ॥
 धर्म प्रवर्तन सार ए, ग्रथ रच्यो गुणखाण, ॥
 ज्ञानी वचना खचने, पूरण कीयो परमाण ॥ ६ ॥

व्यवहार विग्रहे कह्यो, शुद्धाशुद्ध विचार ॥
 समकित शुद्ध व्यवहार ठे, मिथ्या अशुद्ध आचार ॥१॥
 निश्चय नय वस्तु रूपे, सूक्ष्मज्ञान स्वप्नाव ॥
 अनुज्ञव जोगे वर्णव्यो, दाख्यो निज सदृजाव ॥ ८ ॥
 गुरु गुणगातां ज्ञाननी ज्ञावी ज्ञावना शुद्ध ॥
 टाळी अज्ञान ज्ञावना, कृत्रिम अनुज्ञवी बुद्ध ॥ ए ॥-
 ग्रंथज्ञान गगाजळे, टाळो मळ मिथ्यात ॥
 लहो समकित मूल धर्मनु, शीव साधन सुखशात ॥१०॥
 बाधक ज्ञाव विठेदीने, ग्रहो ए रुप अबाध ॥
 ते साधन शीव पदतणु, साधे सोही साध्य ॥ ११ ॥
 ग्रथ सुगुण मणि हार ठे, अमुलख वस्तु अनुप ॥
 सयम श्री ज्ञाणगार ठे, तस कत मुनिवर जूप ॥ १२ ॥
 ग्रथ ज्ञान अमृत रसे, जलजर सागर जेम ॥
 गज्जीर उंमो अर्थ ठे, निज गत उपयोगे खेम ॥ १३ ॥
 टाळो परगत चेतना, स्वगत अनुज्ञव नाव ॥
 तारे ज्ञव दुःख सागरुं, सिद्ध निरजन राव ॥ १४ ॥
 ग्रथ सुगुण सुरतरु, वंठीत दाता सार ॥
 आपे गाश्वत सुखने, तजो नहि क्कण वार ॥ १५ ॥
 ग्रथ सोही निमित्त ठे, सापेक्ष सिद्धि लहत ॥
 ज्ञावग्रंथ सो आतमा, शोधो चतुर महत ॥ १६ ॥
 ज्ञावग्रथ ए ज्ञान निधि, मेरु अरुण समकित ॥
 चरण रमण थीर सैलज्यु, तप रवि तमहर नीत ॥ १७ ॥
 सोही ग्रंथ शीव रूप हे, धू ज्यु अविचळ रूप ॥

प्यारो पन्ति लोकने, न पने सो जव कूप ॥ १८ ॥

स्वपर विनागे सपजे, खेले अनुजव योग ॥

ते धर्म वर्तना सहदी, पामे शीववधु जोग ॥ १९ ॥

सिध्व वधु एम पामीए, सादि अनंतो काल ॥

नीरविघ्न सुख शाश्वतां, सो मुज काज अवाख ॥ २० ॥

आज मनोरथ सवी फळया, जाव अध्यातम पाप ॥

ज्ञान गीतल करी सो रच्यो, ग्रंथ गुरु आझाय ॥ २१ ॥

सपूर्ण.

श्री गुरुभ्यो नमः

अथ दायक जावतत्व विलास ग्रंथ लीख्यते

॥ इति. ॥

॥ ठाळ ॥ द्वेष न धरीये लावन द्वेष न धरीए ए देशी ॥

दायक समकित जाव वखाणु ॥ एहथी पामीयें मु-
क्तिनु टाणु जविका ॥ मुक्तिनु ॥ सात प्रकृति दाय इहा
आवे ॥ ते फरी कदीय न सन्मुख आवे जविका ॥ सन्मुख ॥

॥ १ ॥ प्राप्ति चोथे वा सातमे ठाणे ॥ वेदक दायक वचन

प्रमाणे जविका ॥ वचन ॥ दायक समकित हू जेदे

जारयु ॥ सदगुरु वचन में घटमा रारयु जविका ॥ घटमां ॥

॥ २ ॥ आवता जवनु पहेलु आयुष्य वाध्यु ॥ लहे सम-

कित पठे श्रेणि न साध्यु जविका ॥ श्रेणीन ॥ खरु श्रेणी

दायक जेठ ए पहेलो ॥ उत्कृष्ट चार जवे सीव लहे व-

हेलो जविका ॥ सीव ॥ ३ ॥ ससार स्थिति काल शाखे जा-

ख्यो ॥ तेत्रीस सागर जजेरो दाख्यो जविका ॥ जजेरो ॥
 उत्कृष्टो संसार एटलो रहेवे ॥ जघन्य बीजे जवे शीवसु-
 ख लेवे जविका ॥ जीव० ॥ ४ ॥ अखंरु श्रेणी हायक
 जेठ हवे बीजे ॥ कपक श्रेणी मांमी तदजवे सीजे जविका
 ॥ तदजवे० ॥ एम समकित दुजेठ हायक ॥ नरनारी जे
 लहे ते शीवलायक जविका ॥ ते सीव० ॥ ५ ॥ कय उप-
 समजावे ध्रुवता पामे ॥ ज्ञान दर्शणने लब्धि दानादि नामे
 जविका ॥ दानादि० ॥ आत्म असंख्य प्रदेग समाधि ॥
 सात प्रकृति टळी मोहनी उपाधि जविका ॥ मोहनी० ॥
 ६ ॥ अखंरु श्रेणी हायक चारित्र पामे ॥ ते बीजी टाळे
 यथाख्यात सोनामे जविका ॥ ख्यातसो० ते जाव शुद्ध
 उपयोग जावु ॥ ज्ञान जीतल करी मोह खपावुं जविका
 ॥ मोह० ॥ ७ ॥ इति प्रथम टाळ कही

॥ टाळ बीजी ॥

राज पधारो मेरे मंदिर ॥ ए देशी ॥

हायक चारित्रपद वरवाने ॥ उपयोगी अप्रमत्तेजी ॥
 अखंरु श्रेणी हायक समकित्ती ॥ आवे नही प्रमत्ते ॥
 कपक श्रेणी मांमे जी ॥ अतर अप्रव ठाण ॥ उपाधि मळ
 ठामेजी ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ अपूर्व ठाणे अपूर्वज्ञानी ॥
 अपुरव खेल खेलेजी ॥ अपूर्व अद्वुत मूलरूपे ॥ अकृत
 अनुजवरेले ॥ कपक० ॥ २ ॥ प्रथकत्व प्रथकत्व दूजेदे ॥
 व्हेंची स्वपर जिनजी ॥ जीवने पुद्गल वेहु अलगा ॥
 तिहा चेतन निज गुण विन्न ॥ कपक० ॥ ३ ॥ अनतगुण

निज द्रव्ये गवेषे ॥ गवेषे पञ्चव अनताजी ॥ ज्ञेदज्ञाने
 प्रथक् स्वरूपे ॥ कथ उपद्राम शुभ्रमता ॥ कपक० ॥ ४ ॥
 शुभ्रध्यान तप पहेसो पायो ॥ ध्यातां अग्नि अति ज्वा-
 लाजी ॥ मोहपल्ली इहा जस्मी थावे ॥ ज्ञेद वेद अज्ञेदी
 लाला ॥ कपक० ॥ ५ ॥ कथ उपजम वेद इहां मोहनी-
 नो ॥ अशुद्ध परिणति ठेदीजी ॥ रागद्वेष ए विज्ञाव
 चेतना ॥ दुः शुद्ध चेतना समवेदी ॥ कपक श्रेणी० ॥ ६ ॥
 मिश्र ज्ञाव इहा नहीं लाधे ॥ लाधे शुद्ध परिणतिजि ॥
 गुण पर्याय अजिन्न निज द्रव्ये ॥ ऐक्यता उपयोग वृत्ति ॥
 कपक० ॥ ७ ॥ यथारयात इहा चारित्र पामे ॥ दशमा
 गाणना अतेजी ॥ शुभ्र ध्यान बीजो पायो ध्याता ॥ वि-
 तराग वारमे एकते ॥ कपक० ॥ ८ ॥ पर अनुजव इहां
 नहीं लाधे ॥ समजीरुद नय साधेजी ॥ घाती कर्म त्रण
 कथ इहां पामे ॥ केवल नाण दर्शण लाधे ॥ कपक० ॥
 ९ ॥ कपक श्रेणी उत्तरोत्तर वृद्धि ॥ ज्ञान अनुजवयोग-
 जी ॥ कृत्रीम पद इहां नहीं लाधे ॥ ज्ञान रीतल समा-
 धि सयोग ॥ कपक० ॥ १० ॥ ढाल बीजी सपूर्ण ॥

॥ इहा ॥

ढाल बीजी ॥ राग सारग हो धन्ना ए देशी ॥ के-
 वल लहो गाण तेरमेरे मीता ॥ ज्ञान दर्शण अनत ॥
 घाती कर्म अज्ञावथीरे मिता ॥ निर्मल उपयोगवतरे रगी-
 ला मिता ॥ ए गुणो सेवोने ॥ ए गुणो प्रगटे घटमारे
 मिता ॥ उपयोग विशेष सामान्यरे रगीला मिता ॥ ए

गुणो० ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ विशेष उपयोग ज्ञाननोरे
 मिता ॥ पहिले समय लहत ॥ बीजे समय दर्शणनोरे
 मिता ॥ उपयोग सामान्य कहत रे रंगीला मिता ॥ ए
 गुणो० ॥ २ ॥ विशेष ते साकार जेदतारे मिता ॥ सा-
 मान्य सो निराकार ॥ अजेद ग्राहक ज्ञापीयोरे मिता ॥
 ए सिद्धांतीक पक्ष साररे रंगीला मिता ॥ ए गुणो० ॥ ३ ॥
 नय वादे जिनन न मानीयोरे मिता ॥ एक विशेषोपयोग ॥
 सामान्य विशेषमां ज्ञह्योरे मिता ॥ न समय अतर जोगरे
 रंगीला मिता ॥ ए गुणो० ॥ ४ ॥ एम जिनन-मत ए बे-
 हुनोरे मिता ॥ जिन ज्ञगणी सिद्धसेन ॥ केवळी गम्य
 सो तत्व एरे मिता ॥ सिद्धसेन विसारद नय ज्ञानरे रंगी-
 ला मिता ॥ ए गुणो० ॥ ५ ॥ हवे ज्ञान अनतु दाखवुंरे
 मिता ॥ सवे एक समय प्रत्यक्ष ॥ आच्छादन नही एहने
 रे मिता ॥ जाणे जिव अजिव समक्षरे रंगीला मिता ॥
 ए गुणो० ॥ ६ ॥ तेमा रूपी अरूपी जाणतारे मिता ॥
 जाणे गति हेतु डव्य ॥ स्थिति हेतु डव्य जाणतारे मिता ॥
 जाणे अवकाश हेतु डव्यरे रंगीला मिता ॥ ए गुणो० ॥
 ७ ॥ नवी वस्तुने जुनी करेरे मिता ॥ तेहना हेतुनो जाण ॥
 एम खट डव्यने जाणतारे मिता ॥ उपजे विणसे ध्रुव
 जाणरे रंगीला मिता ॥ ए गुणो० ॥ ८ ॥ नीज नीज वृत्ति
 सवे करेरे मिता ॥ ए अगुरु लघु पर्याय ॥ समे समे
 हाणी वृद्धि लहरे मिता ॥ पट पट वार कहायरे रंगीला
 मिता ॥ ए गुणो० ॥ ९ ॥ नूत काळ अनतो गयोरे

मिता ॥ अनागत काल अनंत ॥ एक समय वर्तमाननोर
 मिता ॥ हुड होसे सवि जाणतरे रगीळा मिता ॥ ए गुणो०
 ॥ १० ॥ मति याद्वि ज्ञान तणी प्रज्ञारे मिता ॥ एहमा
 सर्व समाय ॥ रवि प्रज्ञाथी अधिक नहीरे मिता ॥ तारा
 नक्षत्र समुदायरे रगीळा मिता ॥ ए गुणो० ॥ ११ ॥ के-
 वलज्ञान गुण मोटकोर मिता ॥ कंवल दर्शन साथ ॥
 जाणे देखे एम कीजियेरे मिता ॥ ए गुण लाधे तो हु न
 अनाथरे रगीळा मिता ॥ ए गुणो० ॥ १२ ॥ दायक लब्धि
 जेव चड कह्यारे मिता ॥ आ ढालमा कला दोय ॥ पण
 लब्धि बाकी रहीरे मिता ॥ ते आगे वर्णवीशुं सोयरे रगी-
 ला मिता ॥ ए गुणो सेवो० ॥ १३ ॥ अरूपी वस्तुने जा-
 णरीरे मिता ॥ ते न लहे द्रव्य अजाण ॥ तिणे द्रव्य पद
 दाखेशुरे मिता ॥ गुण पर्याय युक्त बखाणरे रगीळा मिता ॥
 ए गुणो० ॥ १४ ॥ धर्म अधर्म आकारानेर मिता ॥
 कालने पुद्गल जिव ॥ अनुक्रमे विस्तारशुरे मिता ॥ ज्ञान
 गीतल लही थाओ सीवरे रगीळा मिता ॥ ए गुणो० ॥
 १५ ॥ ढाल ग्रीजी सपूर्ण ॥

॥ ढाल चोपी ॥

॥ जवी तुमे वदोरे सुरीश्वर गच्छराया ए देशी ॥

जवी तुमे करजोरे द्रव्याणु योगज्ञान मोटु ॥ नि-
 जात्म जाण्यावीण चरण आराधे ॥ ते सवी जाणो मोटु
 ॥ जवी० ॥ १ ॥ ए आकणी ॥ द्रव्यस्वरूप तेहने कहीए ॥

अखंड अविनाशी त्रण काल ॥ वस्तुता जेहमां रहीरे ॥
 ते द्रव्य नित्य निहाळ ॥ जवी तुमे ॥ १ ॥ गुण पर्याय
 ज्ञाजन ते द्रव्य ॥ गुण स्वभावे धर्म ॥ निज अजिज्ञ-त्रि-
 विध सदाए ॥ एक पदारथ मर्म ॥ जवी ॥ ३ ॥ उपजे
 विणसे थिर रहे ए ॥ एसो वस्तु वखाण ॥ उपजे विणसे
 पर्याय धर्मे ॥ थिर द्रव्य प्रमाण ॥ जवी ॥ ४ ॥ अवगा-
 हना सवे द्रव्यनी ए ॥ गुणपर्याय प्रदेश ॥ तेहीज सत्ता
 द्रव्यनी दाखी ॥ अविनासी रुमी वेस ॥ जवी ॥ ५ ॥
 द्रव्येद्रव्य ते न मीले कहीये ॥ अनादि असहाइ ॥ निज-
 सत्तामय द्रव्य रहेवे ॥ पर सत्ताये नही कदाइ ॥ जवी ॥
 ६ ॥ द्रव्यरूप ठती कार्यनी ए ॥ तिरोजाव शक्ति स-
 दाय ॥ आविरजावे प्रगट लहीये ॥ व्यक्ति गुणपर्याय ॥
 जवी ॥ ७ ॥ कार्यकारण निज द्रव्य एही ॥ पर अकारण
 अकार्य ॥ परनेकारण एकान्ते माने ॥ ते जीव सो अना-
 र्य ॥ जवी ॥ ८ ॥ ठतीपणे स्व द्रव्य कहीये ॥ अठतीपणे
 पर द्रव्य ॥ एम अस्ति सो निजपर वेहुनी ॥ रही ठे सबें
 द्रव्य ॥ जवी ॥ ९ ॥ द्रव्यत्रिकाले नित्य कहीये ॥ पर्याये
 अनित्य ॥ नित्य अनित्य एक वस्तुमां ॥ ज्ञाये ज्ञानी वि-
 नित ॥ जवी ॥ १० ॥ स्व द्रव्य स्व खेत्र स्व काल ॥ स्व-
 ज्ञाव सहित चउ सत्य ॥ परद्रव्य परखेत्र परकाल ॥ पर
 ज्ञाव चउ ए असत्य ॥ जवी ॥ ११ ॥ द्रव्य पदारथ एक
 कहीये ॥ गुणपर्याय अनेक ॥ अनेक गुणपर्यायमां एक
 द्रव्य ॥ समजो ज्ञान विवेक ॥ जवी ॥ १२ ॥ शक्तिज्ञावने

कारण मानो ॥ व्यक्ति ते कार्य जाणो ॥ शक्तिनी व्यक्ति
जेहथी लहीये ॥ ते साधन परमाणो ॥ जवी० ॥ १३ ॥
पर्यायास्तिक नयनेद स्वज्ञावे ॥ द्रव्यास्तिक अज्ञेद ॥
उन्नयधर्मी द्रव्य दाख्यो ॥ अविरोधी अच्छेद ॥ जवी०
॥ १४ ॥ एम स्याद्वाद लक्षणमयी ए द्रव्यसत्ता गुणखाण ॥
इत्यादि जेद घणा विस्तारे ॥ वस्तु सत्ता लखखाण ॥ जवी०
॥ १५ ॥ द्रव्य पदज्ञेदे जाणी लहीए ॥ हेय उपादेय बुद्धि ॥
हेय जाणी पच अजीवने ठमी ॥ ग्रहीए एक निज जीव
शुद्धि ॥ जवी० ॥ १६ ॥ हेय उपादेय बुद्धि घटमां ॥ तेही
ज आत्मज्ञानी ॥ ज्ञानशीतल उपयोगे प्रकाशे ॥ द्रव्य-
स्वरूप थिर ध्यानी ॥ जवी० ॥ १७ ॥ ढाल चौथी सपूर्ण ॥

॥ ढाल पाचमी ॥

नदी जुमना के नीर उमे दोय पखीयां—ए देशी,

जाखु धर्मास्तिकाय जवी तुमे साजखो ॥ समजो
द्रव्य वखाण मिथ्या टले आवळो ॥ चेतन बुद्धि कायामां
राखीने घत धरो ॥ नं लहो सो समकित कर्म बांधो खरो
॥ १ ॥ ते कारण द्रव्य जाणी नीज जीव जाणजो ॥ पा-
मशो सम्यक् ज्ञान शीव लही माणजो ॥ धर्मास्तिकाय
प्रथे गीतार्थे वर्णव्यां ॥ चउगुण वीस्तारमा जोड अनुज-
व्यो ॥ २ ॥ अरूपी गुण पहेलो वर्ण अज्ञावथी ॥ रसगधने
फरसे सस्थान को नथी ॥ सस्थानने अज्ञावे अमुर्त्ती ली-
जीए ॥ वर्ण विना नही रूप अरूपी कीजीए ॥ ३ ॥ प्रथम

गुण थयो सिद्ध बीजो अचेतनए ॥ जाण गुण अज्ञावे नही
 ते चेतनए अक्रिय गुण बीजो करणी करे नही ॥ ४ ॥ तेहने उत्तर
 दाखु ए स्वज्ञाव करणी ॥ जलतारे बुने तेले वेहेवारे नव-
 रणी ॥ स्वज्ञाव करणी एक चउ डव्ये जाणीए ॥ सिद्ध
 परमात्ममांही स्वज्ञावे वखाणीए ॥ ५ ॥ पुद्गल संसारी
 जीव वे डव्यमां दाखवु ॥ स्वज्ञावने विज्ञाव वे करणी
 ज्ञाखवुं ॥ विज्ञाव करणी एक मीथ्यात्वी जीवमा ॥ मन तन
 वचन प्रवृत्ति ज्ञव्यने अज्ञव्यमा ॥ ६ ॥ चोथा ठाणथी
 उपयोगी चौदमा अत ज्युं ॥ स्वज्ञावने विज्ञाव वे करणी
 सत ज्यु ॥ स्वज्ञावे शुद्धात्म अनुज्ञव करणी ॥ विज्ञावे
 उदधिक ज्ञाव सवे नीरजरणी ॥ ७ ॥ पुद्गलमां दोय जेद
 करणीना दाखसु ॥ एक परमाणु मांही स्वज्ञावे ज्ञाखसुं ॥
 खंध मीले ने विखरे ए विज्ञाव करणी ॥ योग्यतावंत ए
 डव्य ग्रंथे एम वरणी ॥ ८ ॥ स्वज्ञावे जे करणी ते निश्चय
 जाणीये ॥ विज्ञाव करणी बाह्य व्यवहारे पीठाणीये ॥ व्य-
 वहारे नहि करणी धर्मास्तिकायमां ॥ तेथी अक्रिय कलु
 हेतु बीजा गुणमां ॥ ९ ॥ गुण बीजो थयो सिद्ध चोथाने
 पीठाणीए ॥ जीव तथा पुद्गल वेहुने गति हेतु जाणीए ॥
 मीन चाले जळ मांही चाले नही अन्य का ॥ जीवने पु-
 द्गल चाले धर्मास्ति थकां ॥ १० ॥ धर्मास्तिने अज्ञावे गति
 नहि सज्जवे ॥ जीवने पुद्गल नाहि जड अलोके ठवे ॥
 गति करवा शक्ति ठे जीव पुद्गले ॥ आकास आपे मार्ग

सादी सत जगे ॥ तेजस कर्मण कहु हवे रंगे ॥ सुणो०
॥ ७ ॥ अनादी अनंत अजवीनेरे ॥ जवीने अनादी सत ॥
शुभाशुभ ते जाणीयेरे ॥ पुन्य पापसो कहत ॥ बु० ॥
पुन्य पापसो कहत ते आश्रव ॥ जीव गुण वाळे सही ए
दव ॥ ज्ञान शीतल पुद्गलने जाणो ॥ कसो कहुंहु आगे
चित आणो ॥ सुणो० ॥ ए ॥ डाल सातमी सपुर्ण ॥

॥ डाल आम्ही ॥

॥ श्री अरीहंत पद ध्याउए-ए देशी ॥

समजो जवीजन एहने ॥ कहु वर्गणानो विचाररे ॥ जीव
ग्रहे सही वाग्वु ॥ करो श्रद्धा निरधाररे ॥ समजो० ॥
ए आकणी ॥ १ ॥ जीव अजवी जगतमा ॥ तेथी अनत
गुणा करीयेर ॥ सिद्धना जाग अनतमा ॥ एटला परमाणु
ढळ कहीयेर ॥ समजो ॥ २ ॥ ते वर्गणा वादर जावमां ॥
ग्रही बाधे उदारीक कायारे ॥ तेथी जंठी ते ग्रहे नहि ॥
एम बोले गीतारथ रायारे ॥ समजो० ॥ ३ ॥ तेथी अनंत
गुणा ढळ जरी ॥ वर्गणा धीजी बैक्रीयेरे ॥ जीव ग्रहे सही
एहने ॥ गुरु वचने एम कहीयेरे ॥ समजो० ॥ ४ ॥ तेथी
आहारक अनत गुणी ॥ जीवना ग्रासमा आवेरे ॥ एम
कीजे प्रत्येके अनत गुणी ॥ अधिक सवे चरुनी कहावेरे
॥ समजो० ॥ ५ ॥ तेजस जावा खासो सासजे ॥ तेथी अनत
गुणी मन थायरे ॥ मनथी कर्मण अनत गुणी ॥ नीज
जाती परमाणु कहायेरे ॥ समजो० ॥ ६ ॥ तेथी जंठी अ
ग्रहण कही ॥ आगम सार ग्रथ साखीरे ॥ नय व्यवहार

गवेखतां ॥ देवचञ्जलीए ज्ञापीरे ॥ समजो ॥ ७ ॥ एकथी
वीजी अनंत गुणी कही ॥ तेहनु कारण कहीएरे ॥ सुकम
ठे पहेलीथी वीजी ॥ वीजीथी सुकम वीजीएरे ॥ समजो ॥ ८ ॥
एम सुकम चरुती सवे ॥ वर्गणा खध जाती आठरे ॥
सवें सरखी कीजीए ॥ पुद्गलपणे एक ठाठरे ॥ समजो ॥
॥ ९ ॥ जीव ग्रहण वर्गणा कही ॥ हवे कहु गुण पर्यायरे
॥ आगळ नवमी ढालमां ॥ ज्ञान शीतल वर्णव थायरे ॥
समजो ॥ १० ॥ ढाल आठमी सपूर्ण.

॥ ढाल नवमी ॥

॥ राग बगाळी ॥

पुद्गल द्रव्यना गुणपर्याय ॥ ज्ञाप्य अनता जोनेंद्र-
राय ॥ नवी सांजलो ॥ तेमां चौ चौ मुख्य कहाय ॥ ग्रथे
वर्णव्या गीतारथराय ॥ नवी सांजलो ॥ १ ॥ पहेलो कंठो
गुणरूपी जेह ॥ दृष्टीगोचर आवे तेह ॥ नवी सांजलो ती
वीजो अचेतन जमता जेह ॥ जाण गुणनो अज्ञाव तेह ॥
नवी ॥ २ ॥ त्रीजो क्रिया गुण कहेवाय ॥ शुजाशुज क्रिया
जेह थाय ॥ नवी ॥ चोथो मिलण वीखरण जेह ॥ स-
मण पमण वीध्वसण तेह ॥ नवी ॥ ३ ॥ ए गुण चउ कहा
कहु पर्याय ॥ वर्ण पंच ए पहेलो कहाय ॥ नवी ॥ रातो
धोळो लीलो पीळो स्याम ॥ वीजो रस पव जेठे नाम ॥
नवी ॥ ४ ॥ तीखो कमवो कपायलो जेह ॥ खाटो मधुरो
ए पंचे तेह ॥ नवी ॥ त्रीजो गंध दोय जेठ पर्याय ॥
सुरजी झरजी वास खहाय ॥ नवी ॥ ५ ॥ चोथो फर्स

આઠ જેદ નામ ॥ સીત જીજ્ઞાસારે હલવો તામ ॥ જીવી ૦ ॥
 સ્નિગ્ધ રુદ્ધ કોમલ વરસટ ॥ ફરસ સંવેષ કહ્યા અષ્ટ ॥
 ॥ જીવી ૦ ॥ ૬ ॥ એ ચો પર્યાય જાણ્યા સાર ॥ વળી ગુણ
 ગાવાનો ઠે વિચાર ॥ જીવી ૦ ॥ ઇટ્ટી નોઝટ્ટી મન ઘચકાય
 ॥ પર્યાસિ પ્રાણ પુદ્ગલ તાય ॥ જીવી ૦ ॥ ૭ ॥ સંઘયણને
 વળી સસ્થાન ॥ લેસ્યા સજ્ઞા એ પુદ્ગલ સ્થાન ॥ જીવી ૦ ॥
 જ્યોતી વેદ જનમને મરણ ॥ જરા જઠરા દોય પુદ્ગલરણ
 ॥ જીવી ૦ ॥ ૮ ॥ આહાર નીહાર ગતા ગતી જેહ ॥ અવ-
 ગાહના એ પુદ્ગલ તેહ ॥ જીવી ૦ ॥ પુદ્ગલ સુદામને વાદર
 ॥ આધિ વ્યાધિ એ પુદ્ગલ સર ॥ જીવી ૦ ॥ ૯ ॥ આઠે
 કર્મ કહ્યાં પુદ્ગલ ॥ વધ ઉદય એ પુદ્ગલ દલ ॥ જીવી ૦ ॥
 સત્તા ઉદીરણ કર્મ કહાય ॥ પૂન્ય પાપ એ પુદ્ગલ તાય
 ॥ જીવી ૦ ॥ ૧૦ ॥ ઇત્યાદિ પુદ્ગલ ગુણ અનત ॥ તે જોગે
 સસાર જાપે સત ॥ જીવી ૦ ॥ જ્ઞાન શીતલ કહે ટાલો તેહ
 ॥ નીજ વૃત્તિએ લહો શીવગેહ ॥ જીવી ૦ ૧૧ ઢાલ નવમી ॥

॥ ઢાલ દશમી ॥

ધન્ય ધન્ય તે જગ પ્રાણીયા મન મોહન મેરે-એ દેશી ॥
 આશ્રવ હેતુ જાણીએ સહી ચેતનમેરે ॥ તેમા પહેલો
 હેતુ મિથ્યાત ॥ સહી ૦ ॥ અવત વીજો કપાય ત્રીજો
 ॥ સહી ૦ ॥ જોગ ચોથાની કહું વાત ॥ સહી ૦ ॥ ૨ ॥
 મુલ હેતુ ચતુષ કહ્યા ॥ સહી ૦ ॥ ઉત્તર સત્તાવન જેદ
 ॥ સહી ૦ ॥ તેમાં મિથ્યાત્વ એવ જેદે કહ્યા ॥ સહી ૦ ॥
 અવતના કહ્યા વાર જેદ ॥ સહી ૦ ॥ ૨ ॥ કપાય નોકપાય

पचवीस कहा ॥ सही० ॥ जोग जेद पच दश सार
 ॥ सही० ॥ सर्वे सत्तावन थया ॥ सही० ॥ अनुक्रमे करं
 विस्तार ॥ सही० ॥ ३ ॥ मिथ्यात्व पहिलु अग्निग्रही
 ॥ सही० ॥ ग्रह न ठोके खर पूठवत ॥ सही० ॥ हठ मत
 ग्रहो कुबुद्धिथी ॥ सही० ॥ तीहां लोह वाणीयानु अष्टांत
 ॥ सही० ॥ ४ ॥ अण अग्निग्रही बीजु मिथ्या ॥ सही० ॥
 नहि परीक्षा पीतळ के हीम ॥ सही० ॥ इध ठास जेद
 जाणे नहि ॥ सही० ॥ इहां सत्य असत्य एकतीम ॥ सही०
 ॥ ५ ॥ अग्नीनीवेसी मिथ्या बीजु ॥ सही० ॥ खोटुं जाणी
 खरं करवानो हठ ॥ सही० ॥ युक्ति कुयुक्ति घणी करे
 ॥ सही० ॥ माया ज्ञापथी न करे ए शठ ॥ सही० ॥ ६ ॥
 मिथ्यात्व संशय ते चोथु ॥ सही० ॥ जीन वचनमां संका
 दोष ॥ सही० ॥ अपेक्षा नय समजे नहि ॥ सही० ॥
 तीहां बोले बोले सकानो जोष ॥ सही० ॥ ७ ॥ मिथ्यात्व
 अणा जोग पांचम ॥ सही० ॥ नहि जाणे ए धर्म के कर्म
 ॥ सही० ॥ अजाण नवळो सर्वथी ॥ सही० ॥ रच्यो
 पच्यो संसारमा पर्म ॥ सही० ॥ ८ ॥ मिथ्यात्व वसे संसारे
 कर्या ॥ सही० ॥ पुद्गल परावर्त अनंत ॥ सही० ॥ हवे
 मिथ्यात्व न ठोरुशो ॥ सही० ॥ तो करसो पुनरपी अनंत
 ॥ सही० ॥ ९ ॥ अनंत पुद्गल परावर्तनो ॥ सही० ॥ अ-
 नादि मिथ्यात्व मालीक ॥ सही० ॥ समकित पासिने पने
 ॥ सही० ॥ तोपण अर्ध पुद्गल ठीक ॥ सही० ॥ १० ॥ अ-
 नादि मिथ्यात्व समको नहि ॥ सही० ॥ निर्दय शत्रुए दुष्ट

॥ सही० ॥ अनत दुख दातार ए ॥ सही० ॥ करे कर्मथी
जीवने ए पुष्ट ॥ सही० ॥ ११ ॥ कर्म पुष्ट शुजाशुज ए
॥ सही० ॥ शुजाशुज आश्रव पुन्य पाप ॥ सही० ॥ मि-
थ्यात्व पाच जेद कह्यु ॥ सही० ॥ अवतनो आगे कह्यु
ताप ॥ सही० ॥ १२ ॥ ताप कहेतां शीतळ वळे ॥ सही० ॥
ए अद्भूत अचरीज वात ॥ सही० ॥ ज्ञान शीतळज्ञान
जावमां ॥ सही० ॥ उपयोगी तीहा सुख ॥ सही० ॥ १३ ॥
ढाळ दशमी सपूर्ण ॥

॥ ढाळ अगीपारमी ॥

॥ तोरण आइ क्यु चखेरे-ए देशी ॥

मिथ्यात्व दुष्ट दुष्ट्यु कह्यु ॥ बळी कह्यु गुणगण
सलुणा ॥ प्रभ क्यु रुकु जलुरे ॥ उत्तर कर परमाण स-
लुणा ॥ शका पके तो फरी पुठीनेर ॥ नि सक थाउं गुणगेह
सलुणा ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ प्रथम मिथ्यात्व दुष्टनोरे ॥
अर्थ कह्यु धिर चित्त ॥ स० ॥ त्यार पठी गुणगणनोरे ॥
कहेशु उपयोग रीत ॥ स० ॥ सका ॥ २ ॥ मिथ्यात्व ठतां
नव पूरवीरे ॥ कहा अज्ञानी ग्रथे साख ॥ स० ॥ व्यवहारे
यथारथ संयतीरे ॥ कहा असयती जगवेण दाख ॥ स० ॥
सका ॥ ३ ॥ नर्क तिर्यच गति आउखुरे मिथ्यात्व विण
न वधाय ॥ स० ॥ स्त्री नपुसक दोय वेदनोरे ॥ मिथ्यात्व-
गणे वध थाय ॥ स० ॥ सका ॥ ४ ॥ अनत दुख न-
रके कह्यु ॥ खेत्रवेदना परमाधामी आपे ॥ स० ॥ बली
खडी मरवानु तीहारे ॥ पूर्वजव वेरनीए ठापे ॥ स० ॥

सका० ॥५॥ नर्कथी अनतु निगोदमारे ॥ दुःख ज्ञापे जीने-
 द्रदेव ॥ स० ॥ पुद्गल परावर्त तीहां कर्यारे ॥ अनंतां
 ए मिथ्यात्व टेव ॥ स० ॥ सका० ॥ ६ ॥ धर्म करयां धर्म
 होवे नहिरे ॥ धर्म करयां वधाय कर्म ॥ स० ॥ संसार
 वृद्धि हेतु एरे ॥ मिथ्यात्व अज्ञान जर्म ॥ स० ॥ सका०
 ॥ ७ ॥ मिथ्यात्वी जीव अजीव समोर ॥ न जाणे वस्तु
 धर्म इस ॥ स० ॥ अती पाप मीथ्यात्व एरे ॥ वळीयामां
 वळीयो ए सीम ॥ स० ॥ संका० ॥ ८ ॥ व्यासी प्रकृति
 पापनीरे ॥ तेमां एक पळे धरीए मिथ्यात ॥ स० ॥ बीजा
 पळे एकासी सवेरे ॥ तोढ्यां मिथ्यात जारे नमी जात ॥
 स० ॥ संका० ॥ ९ ॥ अनंत पुद्गल परावर्तनारे ॥ मालीक
 एक मिथ्यात्व दुष्ट स० ॥ अत्रत कपाय जोग त्रण एरे ॥
 मालीक जव सात के अष्ट ॥ स० ॥ सका० ॥ १० ॥ बहुल
 संसारी मिथ्यात्व एरे ॥ सर्व धर्म घाती एह ॥ स० ॥
 अप मगलीकमां मुख्य एरे ॥ शत्रु चारित्र रायनो तेह ॥
 स० ॥ सका० ॥ ११ ॥ सागर सीतेर कोना कोनीनीरे ॥ स्थिती
 मोटी ए शत्रु कठोर ॥ स० ॥ जगवासी सवे जीवनेरे ॥ राखे
 आणमां सेवक ज्यु नठोर ॥ स० ॥ सका० ॥ १२ ॥ आपे स-
 हाय सवे कर्मनेरे ॥ मोह पळलीनो पुत्र ए मोटो ॥ स० ॥
 एने जोड अघातीने वळ वधेर ॥ जेरी सवसें ए मिथ्यात्व
 खोटो ॥ स० ॥ सका० ॥ १३ ॥ उदय साता असाता वेदनी
 रे कही गुण रोधक ते देखो ॥ स० ॥ वाला बोध चौबीसीये
 रे ॥ वोले देवचक्रजी ए पेखो ॥ स० ॥ संका० ॥ १४ ॥ इ-

त्यादि घणु शु कहीयेरे ॥ थोरु कह्ये घणु जाणो चतुर ॥
स० ॥ ज्ञान गीतलनु कहेण मानजोरे ॥ मिथ्यात्व भ्रमिक
ज्यु धतुर ॥ स० ॥ सका० १५ ॥ ढाल अगीयारमी सपूर्ण ॥
॥ ढाल बारमी ॥

॥ चतुर नर सामायक नय धारो ॥ ए देशी ॥

चतुर नर अव्रत ठीमां टाळो ॥ पट काय पट इट्टीनो
इट्टी ए वार अव्रत जालो ॥ चतुर० ॥ अव्रत० ॥ ए आं-
कणी ॥ १ ॥ आत्म घर मेलातहे घटमां ॥ असख्य प्रदे-
शनी रचना ॥ अनत गुणपर्याये जरपुर ॥ सरखा बरावर
सिद्धना ॥ च० ॥ अव्रत० ॥ २ ॥ ए वार ठीमांमा यइने आवे ॥
नीरतर चोर रागढेप ॥ आत्म गुण रीद्धि ले जावे ॥ तिहां
चेतन करे कर्म ह्मेप ॥ च० ॥ अव्रत० ॥ ३ ॥ पाच इट्टिने
मन नोइट्टि ॥ तेनो विषय शुजाशुज कहीए ॥ राग ढेपए
अशुद्ध परिणति ॥ पुद्गल सगे लहीए ॥ च० ॥ अव्रत० ॥
४ ॥ पृथवि पाणी अग्निने वायु ॥ वनस्पतिने त्रस ॥ ए सर्वे
अव्रत सेवनथी ॥ कर्मवध रागढेपवस ॥ च० ॥ अव्रत० ॥ ५ ॥ ए
वार अव्रतथी अलगा थइने ॥ अतर गत घटमाही ॥ चिदानंद
घन नजरे नीरयो ॥ करो शुद्ध उपयोग त्याही ॥ च० ॥
अव्रत० ॥ ६ ॥ एम जाव विरतीये स्वरूप रमणगत ॥
अतर मुहूर्त्तमांही ॥ रागढेप मोहादी हणीने ॥ लहीये
कैवल्य अरिहत त्याही ॥ च० ॥ अव्रत० ॥ ७ ॥ एम अ-
व्रतने टाळो जवीजन ॥ आश्रव अलगा होवे ॥ ज्ञान
शीतल गुणगत परिणामे ॥ कर्म मेल सब धोवे ॥ च० ॥

अवत० ॥ ७ ॥ ढाल वारमी संपूर्ण ॥

॥ ढाल तेरमी ॥ देरी चझावळानी ॥

कपायनी पहेली

चोकरीरे ॥ अनतानुबंधी ए दुष्ट ॥ जाव जिव लगे रहेरे ॥
 क्रोध पथ्थर फाट पुष्ट ॥ जुटक० ॥ क्रोध पथ्थर फाट पुष्ट
 अमी लावो ॥ मान पथ्थर थंज नमे न नमाव्यो ॥ वास
 मूळ वांकां तेसी माया ॥ कीरमज रंग ज्यु खोज कहाया ॥
 समकित घाति ए मोह ॥ १ ॥ कपायनी वीजी चोकरीरे ॥
 अप्रत्याख्यानीए ठळे ॥ चार मास लगे रहेरे ॥ क्रोध
 जमी फाट मळे ॥ जु० ॥ क्रोध जमी फाट मळे मेघ वर-
 से ॥ मान अस्थि थंज ऊट नही नमसे ॥ शींग घेतानां
 वांकां तेसी भाया ॥ करदम रंग ज्यु खोज कहाया ॥ देश
 विरति घाति ए मोह ॥ २ ॥ कपाय प्रत्याख्यानी चोकरी
 रे ॥ वीजी ग्रथे कहाय ॥ चार मास लगे रहेरे ॥ क्रोध
 वेळु लीक पूराय ॥ जु० ॥ क्रोध वेळु लीक पूराय वायु
 आपे ॥ मान काष्ट थंज वळं तेल तापे ॥ गौमुत्रीका वांकी
 तेसी माया ॥ खोज गाफी उजण मली भाग थाया ॥ सर्व
 विरती घातीए मोह ॥ ३ ॥ कपायनी चोथी चोकरीरे ॥
 संज्वलनी ते कहाय ॥ पच दश दीन ए रहेरे ॥ क्रोध जळ
 लीक ज्यु थाय ॥ जु० ॥ क्रोध जळ लीक ज्यु थाय अळप ॥ नेत्र
 थंज नमे ज्यु मान ठोने टपा ॥ वांस ठोती वाकी तेसी माया ॥
 हलदी रंग ज्यु खोज कहाया ॥ यथाख्यात घाति ए
 मोह ॥ ४ ॥ कपायनी चव चोकरीरे ॥ सोळ जेद विस्तार ॥
 उष्टांत साथे वर्णवीरे ॥ स्थिती कही प्राश्कार ॥ २ ॥

ब्र० ॥ थीती कही प्राडकधार अंतरमे ॥ हठमत नाही
 अनेकात धर्मे ॥ हवे नोकपाय नव दाखु ॥ अनुक्रमे उप-
 योगे जाखु ॥ आत्म गुणघातीए मोह ॥ ५ ॥ हास्य मो-
 हनी नोकपाय पहेलोरे ॥ वीनोद कारण विषवाद ॥ रति
 मोहनी नोकपाय बीजोरे ॥ शाता द्वेष कारण नाद ॥ ब्र० ॥
 शाता द्वेष कारण नाद पापस्थान ॥ अरति मोह वीजो
 अशातावान ॥ जय मोहनी नोकपायनी जीती ॥ मरणावी
 सप्त जय बतें अनीती ॥ आत्म गुण घातीए मोह ॥ ६ ॥
 शोक मोह नोकपाय पाचमोरे ॥ राग कारण करे द्वेष ॥
 दुगठा ते मोह नोकपाय ठहोरे ॥ अशुची कारण द्वेष ॥
 ब्र० ॥ अशुची कारण द्वेष अणगमतु ॥ पुरुषवेद जोग वि-
 पय मन जमतु ॥ स्त्रीवेद कह्यो अग्नि जाजो ॥ नपुसकवेदे
 सदा रहे दाऊयो ॥ आत्म गुण घातीए मोह ॥ ७ ॥ नो-
 कपाय नव जेदे दाखीयोरे ॥ दारयासवे पचवीस ॥ आश्रव
 हेतु एठे बीजोरे ॥ अनादी सवध आधीस ॥ ८ ॥ अ-
 नादी सवध आधीसपणे जूखीयो ॥ सिद्धसम चेतन प्रसंगे
 दुखीयो ॥ ज्ञान शीतल प्रसंग जव तूटे ॥ कर्म आव
 सत्ताथी वूटे ॥ धन्य दीन धन्य धनी तेह ॥ ढाल तेरमी ॥

॥ दाळ चौदपी ॥

॥ चेतन चेतोरे चेतना-ए देखी ॥

यांग त्रणने सही वर्णवु ॥ मन वचनने कायरे ॥ जेद
 पचदज तेहना, कहेशु उपयोग लायरे ॥ योग ० ॥ ए
 आकर्णी ॥ १ ॥ चउजेद मनना कहा ॥ सत्य सत्या सत्य

दूजोरे ॥ असत्य असत्या सत्यए ॥ अर्थ सूर्णी नवी बुजोरे
॥ योग० ॥ १ ॥ शुद्ध वेहेवारे मन रमे ॥ घटमां जेद
ज्ञान आवेरे ॥ नीरावर्ण गुण आत्मा ॥ केवल ज्ञानादि
ध्यावेरे ॥ योग० ॥ ३ ॥ नय ऋजु सूत्र सत्य मन्न ए ॥ हवे
सत्या सत्य दाखुरे ॥ मतीज्ञानादी गुण आत्मा ॥ उपयोग
व्यवहारे राखुरे ॥ योग० ॥ ४ ॥ असुद्ध वेहेवारे असत्य मन ॥
संमजे काया तेह जीवरे ॥ असत्या सत्य शुद्ध व्यवहारे ॥
कर्म जनित काया गेहरे ॥ योग० ॥ ५ ॥ ए चउजेद
मनना कद्या ॥ तेम वचन चउजाणोरे ॥ चितवे बोले पटं-
तरो ॥ ए आठ जेद परमाणोरे ॥ योग० ॥ ६ ॥ हवे का-
याना सात कीजीए ॥ पहिलो योग उदारीकरे ॥ बीजो
उदारीक मिश्र ए ॥ त्रीजो वैक्रिय ठीकरे ॥ योग० ॥ ७ ॥
चोथो वैक्रिय मिश्रए ॥ पांचमो आहारक जाणरे ॥ उठो
आहारक मिश्रए ॥ सातमो तेजस कार्मणरे ॥ योग० ॥ ८ ॥
ए सात जेदे काया कही हवे कहु तस अर्थरे ॥ मनुष्य
तिर्यंच दोयगती प्रत्ये ॥ उदरीक काया गर्थरे ॥ योग० ॥ ९ ॥
देवनर्क दोयगती प्रत्ये ॥ काया वैक्रिय जाणोरे ॥ आहा-
रक प्रमाद ठाणे करे ॥ चौद पूरवी राणोरे ॥ योग० ॥
॥ १० ॥ आयुष बाधी मरी देह ठोमीने ॥ जीव जवांतर
जायरे ॥ तेजस कार्मण लेझने ॥ उपजे तीहां आहार या-
यरे ॥ योग० ॥ ११ ॥ मरी कायाथी जीव दूटीयो ॥ जझने
आहार न लीधारे ॥ अंतरालवृत्ति तेटला समे ॥ तेजस
कार्मण कीधारे ॥ योग० ॥ १२ ॥ ए चउ जेद प्रत्येके

कह्या ॥ हवे कहुं मिश्र त्रण कायारे ॥ उदारीक वैक्रिय
वीजी ॥ व्रीजी आहारक कहायरे ॥ योग० ॥ १३ ॥ ए
त्रण नाम ते मुरयता ॥ गुणता मिश्र ते दाखुरे ॥ तेजस
कर्मण मिश्र ए ॥ ए सर्व सात जेद ज्ञापुरे ॥ योग० ॥ १४ ॥
ए मुळयोग जेद त्रण कह्या ॥ उत्तर कह्या पंच दशरे ॥
चउद जेद सादि सात ठे ॥ एक जेद आगे कहीसरे
॥ योग० ॥ १५ ॥ तेजस कर्मण काय योगनो ॥ ज्ञान शी-
तल कहे सबधरे ॥ अनादी अनत अजवीने ॥ जवीने
अनादी सत जगरे ॥ योग० ॥ १६ ॥ ढाल चौदमी सपूर्ण ॥

॥ ढाल पदमी ॥

॥ ए ठकी कीहां राखी-ए देशी ॥

कर्म बध निरतर करीये ॥ ए विज्ञाव क्रीया कहीये
॥ जीवने पुढल दोय मीढ्या होवे ॥ एक जीवपणे न ल-
हीयेरे जवीका ॥ ए क्रीया अनादीतारी ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥
ए बध चउजेदे दाखु ॥ प्रदेश प्रकृति बध ॥ रसबंध स्थिती
मर्यादा ॥ जघात लाहु सबधरे जवीका ॥ ए क्रीया ॥ २ ॥
प्रदेश तेही आटो कहीए ॥ खारु गोळ प्रकृति ॥ रस ते वी
जेली लाहु वालो ॥ थीती मर्यादा ठरतीरे ॥ जविका ए
क्रीया ॥ ३ ॥ ए कह्यो नय हवे उपनय दाखु ॥ शुजा-
शुज जेवी क्रीया ॥ तेवो आश्रव करम दळ खेचे ॥ खध
परमाणु अनता जरीयारे ॥ जवीका ॥ ए क्रीया ॥ ४ ॥ प्रकृति
चउकपाय कहीए ॥ अनतानादी जेद चउ ॥ नोकपाय
मिथ्यात्व ए ठवीस ॥ जेसी होवे तेसी बांधे बहुरे ॥ जवीका

॥ ए क्रीया० ॥ ५ ॥ रस ते राग द्वेष अशुद्ध रस ॥ अज्ञान
 रस अशुद्ध ॥ जेटलो पोतामां होय ते रसथी ॥ बांधे आत्म
 प्रदेश अशुद्धरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ ६ ॥ प्रदेश कर्मदल
 मोह प्रकृति ॥ रस अज्ञान राग द्वेष ॥ निजातम असंख्य
 प्रदेशे ॥ बांधे एकत्व परिणमन वेसरो ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया०
 ॥ ७ ॥ ए कर्मबंध जीहां तक रेहेवे ॥ आत्म प्रदेशथी न
 बिखरे ॥ तेना काळनु मान ते स्थिती ॥ उत्कृष्टी कहु
 सिखरेरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ ७ ॥ ज्ञानावर्णने दर्शना-
 वर्णा वेदनिकर्म अंतराय ॥ त्रीस कोनाकोनी सागरोपमनी
 ॥ स्थिती ग्रंथे कहायरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ ८ ॥ मो-
 हनी कर्मनी स्थिती हू जेदे ॥ मिथ्यात्व बीजो कपाय ॥
 सीतेर कोनाकोनी सागरोपमनी ॥ मिथ्यात्व मोहनी कहा-
 यरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ ९ ॥ चालीस कोनाकोनी
 सागरोपमनी स्थिति कपायनी दाखे ॥ समकीत घातीए
 मिथ्यात्व कहीए ॥ घाती कपाय जाखरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया०
 ॥ १० ॥ नामने गोत्र वे कर्मनी स्थिती ॥ सागरबीस कोना-
 कोनी ॥ तेत्रीस सागर आयुष्य केरी ॥ दाखी ग्रंथे डष्टी जो-
 नीरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ ११ ॥ अज्ञान राग द्वेष अशुद्ध-
 रस ॥ मतीश्रुत विजंग अज्ञान ॥ राग द्वेष परिणति अशुद्ध ॥
 ए कर्मबंध हेतु स्थानरे ॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ १२ ॥ सम-
 कित बीण ज्ञानी नही होवे ॥ वितराग विण रागी द्वेषी ॥
 समकिती सजावे अवधक ॥ सकाम निर्जरा लेसीरे ॥ ज्वीका
 ॥ ए क्रीया० ॥ १३ ॥ ए विज्ञाव क्रीयामां जांगा कहीए ॥

ज्वीने अज्वीमा॥ अनादी अनंत अज्वीने लागे॥ अनादी
सन जाण्यो ज्वीमारें॥ ज्वीका ॥ ए क्रीया० ॥ १५ ॥ अनादी
क्रीया जव त्याग होवे ॥ तव होवे आत्म अवध ॥ ज्ञान
शीतल उज्ज्वल घटमाही॥ ते लहे जीवसुख सर्वंधरे॥ ज्वीका
॥ ए क्रीया अजीनवप्यारी ॥ १६ ॥ ढाल पदरमी संपूर्ण ॥

॥ ढाल सोळमी ॥

॥ कपुर होवे अती उजळोरे-ए देशी ॥

चौकर्म अघातो पूर्व वधनीरे ॥ शुद्ध प्रकृति होय
जेह ॥ तेनो उदय पुन्य कीजीएरे ॥ दाखु बायाली जेद
तेहरे ॥ प्राणीए पुन्य तणो अधिकार ॥ ते संसारे सु-
खनु गेहरे ॥ प्राणीए० ए आकणी ॥ १ ॥ साता वेदनी
उदय थकीरे ॥ करे सुखनो अनुजव ॥ मधु लेप खनग
धारज्युरे ॥ चाटया जीन कोपे दुःख थाय तबरे ॥ प्राणी-
ए० ॥ २ ॥ उच गोत्र उदय थकीरे ॥ उच कुळे जन्मे
जीव ॥ मान पूजा प्रतिष्ठतारे ॥ लहे आदर सत्कार दीव्य-
रे ॥ प्राणीए० ॥ ३ ॥ सुख आयुष कर्म उदय थकीरे ॥
पामे त्रण गति पर्याय ॥ काया देव मनुष्य तिर्यचनीरे ॥
हेन वधन ए सर्व कहायरे ॥ प्राणीए० ॥ ४ ॥ ए त्रण क-
र्मना कहारे ॥ पाच जेद ते उदार ॥ हवे ससतीस नामनारे ॥
ए जेद विचित्र चितारे रे ॥ प्राणीए० ॥ ५ ॥ मनुष्यद्विक
नाम उदय थकीरे ॥ पामे मनुष्य गति पर्याय ॥ मनुष्य-
नी आनुपुरवीरे ॥ वक्रगती उत्पत्तिये लायरे ॥ प्राणीए०
॥ ६ ॥ सुरद्विक नाम उदय थकीरे ॥ पामे देवगति पर्याय ॥

देवनी आनुपुरवीरे ॥ मनुष्यद्विके कहीज्यु कहायरे ॥
 प्राणीए० ॥ ७ ॥ पचेडी जाति उदय थकीरे ॥ पामे सही
 झडीयो पांच ॥ देव मनुष्यादी गती प्रत्येरे ॥ उदय ठते न
 लागे खाचरे ॥ प्राणीए० ॥ ८ ॥ उदारीक शरीरनोरे ॥
 उदय होय जब सार ॥ उदारीक आहार लेहनेरे ॥ बांधे
 शरीर पीरु नहीं वाररे ॥ प्राणीए० ॥ ९ ॥ उदारीक अंगो
 पाग उदय थकीरे ॥ बांधे आठ अंग उपांग ॥ अंगुली रे
 खानख केस एरे ॥ इत्यादि कहां अंगोपांगरे ॥ प्राणीए० ॥
 १० ॥ वैक्रीय शरीरनोरे ॥ अंगोपांग उदय थाय ॥ ते बांधे
 उदारीकज्युरे, एम जात्रो ए सरखो न्यायरे ॥ प्राणीए० ॥
 ११ ॥ वैक्रीयना दोय जेदठेरे ॥ औपपाति लब्धि एम ॥
 औपपाती देव नर्कमारे ॥ लब्धि मनुष्य तिर्यच तेमरे ॥
 प्राणीए० ॥ १२ ॥ वैक्रियादि लब्धि एरे ॥ करे मनुष्यादी रुप
 अनेक ॥ प्रत्येक रूपे नीजात्मनारे ॥ प्रदेश असख्यनी
 टेकरे ॥ प्राणीए० ॥ १३ ॥ ए प्रदेश लब्धिवतनारे ॥
 काढे ते मुळ कायार्थी सार ॥ अनेक रूपे एक आत्मनारे ॥ न
 त्रुटे प्रदेश श्रेणी फाररे ॥ प्राणीए० १४ ॥ ए रूपार्थी लढतां अन्य
 सुरे ॥ लागे एकने शस्त्र प्रहार ॥ तेनु दुःख जे प्रगटेरे ॥
 ते अनुजव सर्वने धाररे ॥ प्राणीए० ॥ १५ ॥ असंख्याता
 प्रदेश विनारे ॥ कायजोग न वधाय ॥ रुप विखरे आवी
 मिलेरे ॥ मुळ कायाये श्रेणी समायरे ॥ प्राणीए० ॥ १६ ॥
 आहारक शरीर उदय थकीरे ॥ आहारक दल ग्रहाय ॥
 शरीरपणे परिणमावीनेर ॥ मुना हाथनी बांधे ए कायरे ॥

॥ प्राणीए० ॥ १७ ॥ आहारक अगोपाग उदययकिरे ॥
 बांधे अग ऊपाग ॥ पूर्वे कथु ज्यु उदारीकरे ॥
 एम ज्ञात्रो ए जोग अती चगरे ॥ प्राणीए० ॥ १८ ॥
 तेजस शरीर उदय थकीरे ॥ आहारनु पाचन थाय ॥
 जठरा अग्नि एहठरे ॥ उदय अज्ञावे काल कहायरे ॥
 प्राणीए० ॥ १९ ॥ कार्मण शरीर उदय थकीरे ॥ कार्मण
 वल वधाय ॥ असंग्य प्रदेशे ऐम्यतारे ॥ एसीर नीर
 द्रष्टांत न्यायरे ॥ प्राणीए० ॥ २० ॥ प्रथम सघयण उदय
 थकीरे ॥ हाम सधि द्रढ वंधाय ॥ मर्कट वध दोय पास-
 थीरे ॥ उपर पाटाए खीली जमायरे ॥ प्राणीए० ॥ २१ ॥
 पहेला सस्थान उदय थकीरे ॥ समचउरस पलाठी जराय ॥
 नाजो जानु जमणे खजेरे ॥ जमणो जानु नावे सम थायरे
 ॥ प्राणीए० ॥ २२ ॥ वर्ण चतुष्क उदय थकीरे ॥ रस गुज
 वर्ण काय ॥ सुवास रुमल ज्यु महमहेरे ॥ शुजफर्स म-
 नोइ कहायरे ॥ प्राणीए० ॥ २३ ॥ अगुरु लघु नाम उदय
 थकीरे ॥ शरीर मध्यस्थता पाय ॥ नहि पुष्टता नहि क्रस-
 तारे ॥ ते अगुरु लघु नाम कहायरे ॥ प्राणीए० ॥ २४ ॥
 पराघात नाम उदय थकीरे ॥ अनत बल वीर्यता
 पाय ॥ एकपणे जीते अनेकशुरे ॥ चूजा धले समुद्र
 तरी जायरे ॥ प्राणीए० ॥ २५ ॥ आसोश्वास उदय
 थकीरे ॥ सुखे आसोश्वास लेवाय ॥ विघ्न सज्जव होवे नहिरे ॥
 लब्धि उता सजीवन कहायरे ॥ प्राणीए० ॥ २६ ॥ आतप
 नाम कर्म उदय थकीरे ॥ तीखी तेजे तप्ती काय ॥ परने

परीताप उपजेरे ॥ उदय वादर पृथ्वी ए कहायरे ॥ प्राणी-
 ए० ॥ २७ ॥ उद्योत नाम कर्म उदय थकीरे ॥ शांत मुद्रा
 शीतल ठाय ॥ परने प्रमोद हेतुएरे ॥ चन्द्रोदय अमी
 वरसायरे ॥ प्राणीए० ॥ २८ ॥ शुभ विहायो गती उदय
 थकीरे ॥ पामे हस सरखी ए चाल ॥ शीख्यां अणशीख्यां
 संपजेरे ॥ उदय अज्ञावे न लहे ते ख्यालरे ॥ प्राणीए०
 ॥ २९ ॥ निर्माण नाम कर्म उदय थकीरे ॥ अगना अव-
 यव सर्व ॥ योग्य स्थापे सूत्रधार ज्युरे ॥ सांधा मेळ पुद्-
 गल ढव्यरे ॥ प्राणीए० ॥ ३० ॥ जिननाम कर्म उदय
 थकीरे ॥ समोसरणादी पामे ऋद्ध ॥ सेवे असख्य कोमी
 देवनीरे ॥ अनत पुन्योदय तीहा कीधरे ॥ प्राणीए० ॥
 ३१ ॥ आहार निहार अन्य देखे नहीरे ॥ प्रस्वेद मळ
 रहित शरीर ॥ श्वास सुगंध महके कमळज्युरे ॥ मांस
 लोही उज्ज्वल जेसी खीररे ॥ प्राणीए० ॥ ३२ ए चार अ-
 तिशय जन्मथीरे ॥ घाती कर्म खपे एकादश ॥ ओगणीस
 देव कृत्य सपजेर ॥ ए चौतीस अतीशयव्रत तसरे ॥
 प्राणीए० ३३ ॥ पण तीस गुण जरवाणीयेरे ॥ ज्ञानी जीवने
 करे उपदेश ॥ बोध बीज पामे घणारे ॥ होवे विरति प-
 रिणामी रुक्ता वेशरे ॥ प्राणीए० ३४ ॥ कोइ होवे साधु
 साधवीरे ॥ कोइ श्रावक श्रावीका थाय ॥ ह्य उपशम
 अप्रतिहतनेरे ॥ दीये गणधर पद जिनरायरे ॥ प्राणीए०
 ३५ ॥ त्यां द्वादशांगी रचना करेरे ॥ ज्ञान लब्धि ए गण-
 धरराय ॥ ए तीर्थ स्थापना कहीरे ॥ देशना निष्फल नही

जाधरे ॥ प्राणीए० ३६ ॥ त्रस नाम कर्म उदय थकीरे ॥
 न लहे स्थावर काय पांच ॥ वाकी सवे गति त्रसठरे ॥
 तीहा उपजे तेमां नही खाचरे ॥ प्राणीए० ॥ ३७ ॥ वादर
 नाम कर्म उदय थकीरे ॥ न लहे सूक्ष्म थावर पांच ॥
 दृष्टीगोचर काया कहीरे ते वादर नाम नही खाचरे ॥
 प्राणीए० ३७ ॥ पर्याप्ति नाम उदय थकीरे ॥ करे पुरी
 पोतानी जे होय ॥ कर्ण लब्धि होय जेदथीरे ॥ न मरे अ-
 पज्जत्तो कोयरे ॥ प्राणीए० ३८ ॥ प्रत्येक नाम कर्म उदय
 थकीरे ॥ वे निगोठ गति होय वध ॥ जीव जीवनी काया
 जुदीरे ॥ ते प्रत्येक नाम सवधरे ॥ प्राणीए० ४० ॥ स्थिर
 नाम कर्म उदय थकीरे ॥ ठाढ दत हान घाघां द्रढ ॥
 नखसे हान दंत एहनारे ॥ सर्व अवयव निश्चल गढरे ॥
 प्राणीए० ४१ ॥ शुज नाम कर्म उदय थकीरे शुज कहीए
 उर्ध्व अग ॥ अप्रिय न होये कोइनेरे ॥ फर्स लाग्या माने
 अती चगरे ॥ प्राणीए० ४२ ॥ सौजाग्य नाम कर्म उदय थकीरे
 ॥ उपकार विण वल्लज होय ॥ नगपण प्रिती सबध विना
 रे ॥ जग वल्लज दृष्ट लागे सोयरे ॥ प्राणीए० ४३ ॥ सुस्वर
 नाम कर्म उदय थकीरे ॥ कठ शब्द मधुर ध्वनी होय ॥
 सर्व लोक ग्रह एहनरे ॥ श्रवण रस सुखदाइ सोयरे ॥
 ॥ प्राणीए० ॥ ४४ ॥ आदेयनामकर्म उदयथकीरे ॥ प्रमा-
 णीक पुरुष गणाय ॥ खमीत वचन होवे नहीरे ॥ यथार्थ
 वचन पकनायरे ॥ प्राणीए० ॥ ४५ ॥ यज्ञकीर्ति नाम उद-
 यथकीरे ॥ गाय गुण समुदाय जगजस ॥ ऋद्धि आनवर

अतीघणोरे ॥ फेलाय जसकीर्ति तसरे ॥ प्राणीए० ॥ ४६ ॥
 ए वायालीस जेठ पुन्यनारे ॥ अघाती कर्म जनित कहाय ॥
 उदयिक जावे ते पामीयेरे ॥ पुद्गलीक जाव ग्रथे गवायरे ॥
 प्राणीए० ॥ ४७ ॥ ए जेठ अर्थ रचना करीरे ॥ पहेला
 कर्म ग्रथ अनुसार ॥ ज्ञानशितल कहे गुणवतनेरे ॥ हित
 जाणी अशुद्ध होय तो नीवाररे ॥ प्राणीए० ॥ ४८ ॥ ढाल
 सोलमी सप्रण ॥

॥ ढाल सचरमी ॥

॥ तीरथनी आशातना नवि करीए-एदेशी ॥

घाती करम पूर्व वधनी प्रकृति ॥ उदय आढ्यां वि-
 धन करती ॥ आत्म गुण पर्याय हणती ॥ अती मोटु पाप
 ॥ घाती० ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ मतीज्ञानावणी पापो-
 दयमां आवे ॥ इंझी उपयोग हीण आवे ॥ तीहां चेतन
 जकता पावे ॥ अचेतन सम एह ॥ घाती० ॥ २ ॥ श्रुत-
 ज्ञानावणी पापोदयमां आवे ॥ सीढात बोध तीहां जावे ॥
 श्रोत इंझी वे रासपावे ॥ मोटु अज्ञान एह ॥ घाती० ॥ ३ ॥
 अवधि ज्ञानावणी पापोदयमां आवे ॥ रूपी प्रत्यक्ष ग्यान
 हीण आवे ॥ उदय होय तिहा नहि पावे ॥ पाम्यो होय
 तेनु जाय ॥ घाती० ॥ ४ ॥ मनपर्यव ज्ञानावरणी उदय
 मांही ॥ मनोगत जाव ग्यान कय त्यांही ॥ उदय उतां न
 प्रगटे क्यांही ॥ अढीछिपनी मांही ॥ घाती० ॥ ५ ॥
 केवल ज्ञानावरणी पापनो उदे ज्यांही ॥ तीहां अरिहत
 पदवी नांही ॥ उदमस्थ ए कहेवाय त्यांही ॥ न सनातक

एह ॥ घाती० ॥ ६ ॥ ए ज्ञानावरणी उदय कहु वीजु
 कहीए ॥ दर्शना वरणी उदय लहीए ॥ ज्ञान दर्शन हाणी
 तहीए ॥ कही कहु विचार ॥ घाती० ॥ ७ ॥ चक्षु दर्शना-
 वरणी पाप उदयमा आवे ॥ चक्षु डूरी दर्शन हाणी थावे
 ॥ चौरडीपणु नही पावे ॥ तेरडीए थाय ॥ घाती० ॥ ८ ॥
 अचक्षु दर्शनावरणी पाप उदयमा आवे ॥ श्रोत गध
 रसफर्स हाणी थावे ॥ मन हणता असन्नी कहावे ॥ जेद
 आगे कहेवाय ॥ घाती० ॥ ९ ॥ श्रोत उपयोग हणता
 चौरडी जाखु ॥ गध हणता बेरडी दाखु ॥ रस हणतां
 एकेंडी राखु ॥ फर्स हणता सूक्ष्म ॥ घाती० ॥ १० ॥
 अवधि दर्शना वरणी पाप उदयमा आवे ॥ प्रत्यक्ष रूपी
 दर्शन हणावे ॥ दर्शन मर्यादा कहावे ॥ लाघ्यु होय
 तेनु जाय ॥ घाती० ॥ ११ ॥ केवल दर्शनावरणी
 पाप उदयमाही ॥ तीहा केवल दर्शन नाही ॥ अपूर्ण
 कार्य कहु त्याही ॥ एही मोडु दुःख ॥ घाती० ॥ १२ ॥
 निद्रा पचक पाप उदे प्रत्येके आवे ॥ इन्द्रिगत उपयोग रंधावे
 ॥ दर्शन गुण घात कहावे ॥ अचेतन सम एह ॥ घाती०
 ॥ १३ ॥ निद्रा पचक जेद प्रत्येके दाखु ॥ सुखे जागे ते
 निद्रा जाखु ॥ वीजा घाटानो खप न राखु ॥ पहेली निद्रा
 एह ॥ घाती० ॥ १४ ॥ वीजो जेद निद्रा निद्रा जरी जाणो
 ॥ इ खे जागे जके घांटे साणो ॥ बेगं उजा उघे त्रीजो
 राणो ॥ तेनु प्रचला नाम ॥ घाती० ॥ १५ ॥ चोथो जेद
 प्रचला प्रचलाए दाखु ॥ चालता चालता उघ राखु ॥

खातां खातां पीतां उंघ ज्ञाखुं ॥ जागे काकरो त्यांही ॥
 घाती० ॥ १६ निद्रा थीण्ही पचमि मांही फरीए ॥ रात्रे
 दीन चिंतीत काम करीए ॥ वासुदेव वळ नीमे वरीये ॥
 मरि नरके ए जाय ॥ घाती० ॥ १७ ॥ ए दर्शनावणीं उ-
 दये कळुं ग्रीजु कहीए ॥ मोहनी कर्म उदय लहीए ॥
 चारित्र गुण स्थिर हाणी तर्हीए ॥ श्रद्धा हीण थाय ॥
 घाती० ॥ १८ ॥ पापबंध व्यासीमां मिथ्यात्व एक गणीयो
 ॥ तेनी उदयमां त्रण वणीयो ॥ सवे जीवने ए मोटी रणीयो
 ॥ हांणी आगे कहेवाय ॥ घाती० ॥ १९ ॥ प्रथम गुणगणे
 उदे मिथ्यात्व आवे ॥ ते मिथ्यात्व मोहनी कहावे ॥ ए
 ठे समकीत घाती स्वप्नावे ॥ ज्ञाव मदिरा एह ॥ घाती०
 ॥ २० ॥ ग्रीजे गुणगणे उदे मिथ्यात्व आवे ॥ एतो मीश्र
 मोहनी कहावे ॥ समकीत गुण हणतां पावे ॥ पक्ता
 रस्तो एह ॥ घाती० ॥ २१ चउथी सातमा लगे उदे मि-
 थ्यात्व आवे ॥ ते समकीत मोहनी कहावे ॥ दायक स-
 मकीत नही पावे ॥ ए ठतां कोइ जीव ॥ घाती० ॥ २२ ॥
 अनतानु कपाय पाप चोकमी उदे आवे ॥ तीहा समकीत
 गुण हाणी थावे ॥ कर्मवध अनतो पावे ॥ अनत संसारी
 एह ॥ घाती० ॥ २३ ॥ अप्रत्यास्यानी पाप चोकमी उदय
 आवे ॥ तीहां देशविरती दूर थावे ॥ तिर्यच गतीये पोहो-
 चावे ॥ अणुव्रत हीण एह ॥ घाती० ॥ २४ ॥ प्रत्यास्यानी
 पाप चोकमी उदय आवे ॥ तीहां सर्व विरती क्षय पावे ॥
 नीज गुण स्थिरता सवे जावे ॥ चारीत्र हीण थाय ॥ घाती०

॥ २५ ॥ संज्वलन कपाय पाप चोकनी उदय आवे ॥ तीहा
 ह्वायक चारित्र नावे ॥ अशुद्ध परिणति न जावे ॥ वीतराग
 न कहाय ॥ घाती० ॥ २६ ॥ नव नोकपाय पाप उदे प्रत्ये-
 के आवे ॥ तीहा कपाय प्रगट आवे ॥ कपायनुं ए कारण
 कहावे ॥ सवे ससार मुळ ॥ घाती० ॥ २७ ॥ ए मोहनी
 कर्म उदय कच्चु चोशु कहीए ॥ अतराय कर्म उदय लहीए
 ॥ जीव गुण लब्धि दाणी तहीए ॥ दानादीकनी थाय ॥
 घाती० ॥ २८ ॥ ज्ञान दर्शनोपयोग दान प्रवृत्ति न पावे ॥
 तीहा श्रद्धा चरण लाज नावे ॥ जोग उपजोगोपयोग अ-
 जावे ॥ वीर्य फुरणा न होय ॥ घाती० ॥ २९ ॥ घाती चो
 कर्मवध पापनो उदय जाण्यो ॥ गुण घात पुर्वक कही
 वाण्यो ॥ पहेलो कर्मवधपुं सांग्यो ॥ जरी समजो एह ॥
 घाती० ॥ ३० ॥ पुर्ववध पाप जेद पच चालीए दारया ॥
 उदयमा तेना सप्त चाली जारया ॥ अघाति सप्त तीस
 बाकी राह्या ॥ आगे कहीशु एह ॥ घाती० ॥ ३१ ॥
 घाती कर्म वलीयो तीहा चेतन गलीयो ॥ जवोजव जमता
 झूख मलीयो ॥ ज्ञान रीतल गुण एणे दहणीयो ॥ ए अ-
 नादी सवध ॥ घाती० ॥ ३२ ॥ ढाल सत्तरमी सपूर्ण ॥

॥ ढाल अक्षरमी ॥

॥ उलंगमी आदीनाथनीरे ॥ ए देजी ॥

अघाती पूर्ववधनीरे ॥ अरुज प्रकृति जेहलाल ॥ तेनो
 उदय पाप कीजीएरे ॥ जेद सप्त त्रीस तेह लाल ॥ पापो
 दय जरी सांजलोरे ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ वेदनी अनाता

उदयथीरे ॥ करे दुखनो अनुभव लाल ॥ नर्क निगोद
 गती विपेरे ॥ अनत दुःख सुख न लव लाल ॥ पापो-
 दय० ॥ १ ॥ गोत्र नीचना उदय थकीरे ॥ नीच
 कूले जन्मे जीव लाल ॥ ज्रीकुक निदनीक हीन-
 मारे ॥ न पामे मान महत्व लाल ॥ पापोदय० ॥ ३ ॥
 नर्क आयुष्य उदय थकीरे ॥ त्या जड जोगवे आयुष्य
 लाल ॥ आयु ठताए गति ठूटे नहीरे ॥ आयु हेरु कहे
 जगदीश लाल ॥ पापोदय० ॥ ४ ॥ ए त्रण कर्मनी कहीरे
 ॥ एक एक त्रण प्रकृती लाल ॥ हवे चौतीस कहु नाम-
 नीरे ॥ ए सवे सप्ततीस अघातीलाल ॥ पापोदय० ॥ ५ ॥
 नर्क छीक नाम उदय थकीरे ॥ पामे नर्क गती पर्याय
 लाल ॥ नर्कनी आनुपूर्विरे ॥ वक्र गति उत्पत्तिये लाय
 लाल ॥ पापो० ॥ ६ ॥ तीर्यच छीक नाम उदय थकीरे ॥
 पामे तीर्यच गती पर्याय लाल ॥ तीर्यचनी आनुपूर्विरे ॥
 नर्क छीके कही ज्यू कहाय लाल ॥ पापोदय० ॥ ७ ॥ ए-
 केडी जाती उदय थकीरे ॥ पामे फर्स इडी एक लाल ॥ ए उ-
 दय ठतां दूजी नहीरे ॥ एम बोले ए ज्ञान विवेकलाल ॥
 पापोदय० ॥ ८ ॥ बेरडी जाती उदय थकीरे ॥ पामे फर्स रस-
 ना दोय लाल ॥ ए उदय ठतां त्रीजी नहीरे ॥ गध न लहे
 प्राणी कोय लाल ॥ पापोदय० ॥ ९ ॥ तेरेडि जाती उदय
 थकीरे ॥ पामे फर्स रसने गधलाल ॥ ए उदय ठतां चोथी
 नहीरे ॥ न पामे ए चक्रु सवधलाल ॥ पापो० ॥ १० ॥
 चौरंडी जाती उदय थकीरे ॥ पामे सही इडी चार लाल ॥

पापोदय तीहा पचमी नहिरे ॥ पचमी कही पुन्यमां
 विचार लाल ॥ पापोदय० ॥ ११ ॥ बीजु सघयण उदय-
 थकीरे ॥ हारु सघी द्रढ वधाय लाल ॥ मर्कट वध दोय
 पासथीरे ॥ हारु पाटो उपर विटाय लाल ॥ पापोदय०
 ॥ १२ ॥ सघयण नाराच उदय त्रीजुरे ॥ मर्कट वध दोय
 पासे लाल ॥ अर्ध नाराच चोथु कनुरे ॥ मर्कट एक एक
 खीली खासे लाल ॥ पापो० ॥ १३ ॥ सघयण किलीका
 उदयथकीरे ॥ हारु आकने आकन वधी लाल ॥ ठेवतु
 उदय ठतु कनुरे ॥ अणिए अणी सवधी लाल ॥ पापो-
 दय० ॥ १४ ॥ बीजां सस्थान उदयथकीरे ॥ नाजि उपर ल-
 क्षणो पेत लाल ॥ नीचु हेठळ अग हीनतारे ॥ ए न्यग्रोधमरुळ
 खेत लाल ॥ पापोदय० ॥ १५ ॥ सादी सस्थान उदय
 त्रीजुरे ॥ नाजि नीचे लक्षणोपेत लाल ॥ नाजि उपर अग
 हीनतारे ॥ यु पुर्व कमाणि सकेतलाल ॥ पापोदय० ॥ १६
 ॥ कुब्ज सस्थान उदय चोथुरे ॥ उत्तम हाथपग मुरग घी-
 वालाल ॥ अधम पेट हृदयने पुठतारे ॥ सो न लहो फरी
 फरी वा लाल ॥ पापोदय० ॥ १७ ॥ वामन सस्थान उदय
 थकीरे ॥ वे हाथने पग वे हीन लाल ॥ वाकी उत्तम सवे
 अगठेरे ॥ ते वामन कहे देव जीन लाल ॥ पापोदय० ॥
 १८ ॥ दुरु सस्थान उदय ठतुरे ॥ सवे अग अवयव ही
 न लाल ॥ उत्तम लक्षण एके नही रे ॥ अग आकार विशेषे
 खीन लाल ॥ पापोदय० ॥ १९ ॥ मनुष्य तीर्थच गर्जज
 मारे ॥ पट सस्थान अथे जाल्या लाल ॥ समचौरंस एक

देवमार ॥ बाकी हुंन सवे गतीए दोख्यां लाल ॥ पापो-
दय० ॥ २० ॥ वर्ण चतुष्क उदय थकीरे ॥ अशुन रस
वर्णी काया लाल ॥ स्वास परसेवो डूर वासनारे ॥ अम-
नोड फर्स कहाया लाल ॥ पापोदय० ॥ २१ ॥ असुन वि
हायो गतिने उदेरे ॥ पामे उट खर जेसी चाल लाल ॥
पग घसाय दोय पाठलारे ॥ टिचाय अन्यो अन्य एसो
र्याल लाल ॥ पापो० ॥ २२ ॥ उपघात नाम कर्म उदय
थकीरे ॥ न्युनाधिक अगर्थी पिनाय लाल ॥ चोर दंत पन
जीजि रसो लीयेरे ॥ पथरिए पामे खलना काया लाल ॥
पापोदय० ॥ २३ ॥ आवर नाम कर्म उदय थकीरे ॥ एकें-
डी वादर आय लाल ॥ पृथ्वी, जळ, अग्निने, वायुमांरे ॥
प्रत्येक वनस्पतीकाय लाल ॥ पापोदय० ॥ २४ ॥ सूक्ष्म
नाम कर्म उदय थकीरे ॥ सूक्ष्म स्थावर चौ होवे लाल ॥
झडीगोचर काया नहीरे ॥ लोक व्यापी ते ज्ञानी जोवे
लाल ॥ पापोदय० ॥ २५ ॥ अपर्याप्तो नाम उदय थकीरे ॥
पर्याप्ति पुरी न होवे लाल ॥ लब्धि अपज्जतो मरे तीहारे ॥
आरंज्यु जीवक ए खोवे लाल ॥ पापोदय० ॥ २६ ॥ सा-
धारण नाम उदय थकीरे ॥ उपजे निगोदनी मांही लाल ॥
सूक्ष्म वादर दोय जेद एरे ॥ काय स्थिती अनत काळ
त्यांही लाल ॥ पापोदय० ॥ २७ ॥ अस्थिर नाम कर्म उदय
थकीरे ॥ कान, पांपण, जीज प्रमुख लाल ॥ अंगे अवयव
जे चपळतारे ॥ स्थिर न होवे ध्रुव एसी रुख लाल
॥ पापो० ॥ २८ ॥ अशुन उदय थकीरे ॥

अशुभ कहीए अधो अंग लाल ॥ पग फर्स लाग्यां
 अप्रीती हुंवेरे ॥ थाय वाघ युद्ध जरी जग लाल ॥
 पापोदय० ॥ १९ ॥ दुर्भाग्य नाम कर्म उदय थकीरे ॥
 अवलज लागे बहु जणने लाल ॥ उपकार कर्या
 बलज नहीरे ॥ न बलज मावाप सहुने लाल ॥
 पापोदय० ॥ २० ॥ दूसर नाम कर्म उदय थकीरे ॥ कठ
 शब्द पामे अनीष्ट लाल ॥ खर, जंट, घुम, काग सरी-
 खोरे ॥ वीरूप श्रवण नही ॥ ५६ लाल ॥ पापोदय० ॥
 ॥ २१ ॥ अनादेय कर्म नाम उदय थकीरे ॥ सत्य वचन
 न रुचे केने लाल ॥ असत्य मानी उथापक करेरे ॥ नावे
 बोळ्यु खप वृद्ध वय ठेने लाल ॥ पापोदय० ॥ ॥ २२ ॥
 अजस नाम कर्म उदय थकीरे ॥ जस न मीले जगत्रनी
 माही लाल ॥ जस लेवा वळ धन वापररे ॥ अजस बोले
 जग त्याही लाल ॥ पापोदय० ॥ २३ ॥ ए चौतीस जेद
 नाम कर्मनारे ॥ एकेक वेदनी आयुष्य गोत्र लाल ॥ ए सत
 त्रीस चउअघातीनारे ॥ सबे वर्णव्यासो पाप स्तोत्र
 लाल ॥ पापोदय० ॥ २४ ॥ ए पाप तत्त पुरण थयोरे ॥
 दोष ढाले कहा जेद व्यासी लाल ॥ ज्ञानशीतल हेय जाणी
 परीठोरे ॥ तो सुख समाधी लहो खासी लाल ॥ पापो-
 दय० ॥ २५ ॥ ढाल अढारमी सपूर्ण ॥

क्षायकज्ञाव तत्त्वविलास ग्रंथमां वापतां दुहा रही गयेला वे ते.

ग्रंथ मंगळाचरणना दुहा.

नम्र निरजन सिद्धने, पूढगल योगाति ॥ नम्र सयोगि जीनेदने,
अयोगी शैलेसि स्थित ॥ १ ॥ नम्र क्षिणमोह ठाणमां, चरण यथाख्यात-
वत ॥ ए ससार निरबीजता, सर्व सिद्ध बहुकृत ॥ २ ॥ क्षायक लब्धिवतए
महामगलिक महत ॥ शुद्ध परीणतिमा वसे, सहज भाव शीव सत ॥ ३ ॥
ज्ञाने ए पढ पाइये, तीणे रचु ग्रथ थीर भाव ॥ क्षायक तत्व विलासए, ससार
तारण नाव ॥ ४ ॥ क्षायकभेद अनत छे मुखथु कळा न जाय ॥ क्षायक
नव भेदे कष्ट, ज्यु कर्मग्रथ चोथे कहाय ॥ ५ ॥ समकितने चारित्रए,
केवलज्ञान दरशन ॥ दान लाभने भोगए, उपभोग वीर्य घन ॥ ६ ॥
ए नव लब्धि गाइए, नव तत्व सयुक्त ॥ अनुभव योगे ध्याइये, थिर
उपयोगे युक्त ॥ ७ ॥

पेहेली ढाळनी पूर्णताये दुहा —समकित मोहानि छेल्लो अणु, खपतां
वेदक कहाय ॥ एक समय स्थिति तेहनी, त्या क्षायक समकित पाय ॥ १ ॥
क्षायक चारित्र आतमा, परमात्म वीतराग ॥ मोह ध्वंस करी हुआ,
ठाण वारमे शिव माग ॥ २ ॥ रागद्वेष अवली दशा, पुढगल सग उपयोग ॥
छेदी सवळा सनमुखे, शुद्ध परिणति सयोग ॥ ३ ॥

धीजी ढाळनी पूर्णताये दुहा —क्षीणमोह ठाण अतमे, व्रण कर्म करे
नाश सात गुण लब्धि त्यां लहे, गुणठाण तेरमे वास ॥ १ ॥

त्रीजी ढाळनी पूर्णताये दुहा.—द्रव्य सक्ति ओळखावथु, सामान्यज्ञान
विचार ॥ सर्व द्रव्यमा सपजे, ते सामान्य एम धार ॥ १ ॥ द्रव्यनो भेद
जीहा पडे, जीरधी भिन्न सो अजीव ॥ ते विशेष एम जाणीण, ज्ञानी
वचने सदीव ॥ २ ॥ सामान्य द्रव्यार्थक ए, पर्यायार्थक विशेष, ॥ एक
द्रव्यनी वृत्तिए, लाधे सामान्य विशेष ॥ ३ ॥

चोथी ढाळनी पूर्णताये दुहा —द्रव्य स्वरूप दाखीयु, दारुणो स्या-
दाद धर्म ॥ द्रव्य पर्यायने जाणता, ठळे मिथ्या मति भ्रम ॥ १ ॥

पाचमी दाळनी पूर्णताये दुहा—धर्मास्तिकाय वर्णव्यो, वर्णव्या गुण पर्याय ॥ इानी वचन आळवने, धिर मने रमणता पाय ॥ १ ॥

छही दाळनी पूर्णताये दुहा—अजीव अरूपी चौ कला, गुणपर्याय स- युक्त ॥ हवे कहु पुद्गलने, तजनां ससार मुक्त ॥ १ ॥

सातमी दाळनी पूर्णताये दुहा—वर्गणा आठे वर्णवी, तन वचन मन पर ॥ आठमी कार्यण कर्मण, सत्ता उदियादि तेह ॥ १ ॥ पुद्गलने जाण्या विना, जीव जाण्यो नहीं जाया ॥ अरूपी गोचर नहीं, गोचर पुद्गल फाय ॥ २ ॥

आठमी दाळनी पूर्णताये दुहा—वस्तुनो जे स्वभाव छे, ते कला गुण पर्याय त्रिकाळे गुण फीटे नहीं, मुवता लक्षण सदाय ॥ १ ॥

नवमी दाळनी पूर्णताये दुहा—पुद्गल द्रव्यने दाखीपो, दाख्या पांष द्रव्य अजीव ॥ हवे कहु आभवने, वचन सुधारस दिव्य ॥ १ ॥ कर्म दल आवे ए सही, आभव नाम कहाय ॥ मूल हेतु चौ दाखीया, कहु अधिकार घनाय ॥ २ ॥

दसमी दाळनी पूर्णताये दुहा—आभव हेतु पेहेलो कसो, दुष्ट ए मि- ध्यात्व नाम ॥ बीजो अव्रत दाखीये, उपयोग राखी ठाम ॥ १ ॥ इहां केह तरक करे, तुमे कसो दुष्ट मिध्यात ॥ गुणठाणु पेहेलु कसु, ए अण मलती बात ॥ २ ॥ तेहने उत्तर दाखवु, रजु दाळ रसाळ ॥ साभळजो ओता जनो, धिर मन करी धर्मलाल ॥ ३ ॥

अगीआरमी दाळनी पूर्णताये दुहा—मिध्यात्व दुष्टता वर्णवी, समजो भवि वित्त लाय ॥ ए छुटे जब धन्य घेही, सम्यकगुण प्रगदाय ॥ १ ॥ मिध्यात्व गुणठाणु कसु, तस उत्तर हवे याय ॥ धिर चित्ते भवी सांभळो, उपदेश गर्भित न्याय ॥ २ ॥ नैमम सग्रह नयथी, मिध्यात गुण- ठाण माही ॥ जीव वसे ते सिद्ध कहो, गुणमय सचा त्याहि ॥ ३ ॥ गुणनु पात्र जीव छे, तेथी कहु गुणठाण ॥ जाणो भविजन परने, शोशे ज्ञान प्रमाण ॥ ४ ॥ जाणपणु जग दोहिल, दुर्लभ सदगुरु योग ॥ पुन्यो दय तिहां पामीये, सदगूर वचन सयोग ॥ ५ ॥ गुरुवचन भाले करी, भविजन हणो मिध्यात ॥ कुगुरु भ्रमने परिहरो, तीहा होशे सुखसात ॥ ६ ॥

जीवगुण ग्रहण करो, भेदज्ञान घटमाहि ॥ समविभाग त्यां सपने, समकित लहो उछाहि ॥ ७ ॥ हवे अत्रतने वर्णुं, सुणजो भविजन सार ॥ सजता लाभ होशे घणो, विरतिपणु निरधार ॥ ८ ॥

बारमी ढाळनी पूर्णताये दुहा—आश्रव हेतु बीजो कसो, अत्रत बार भेद नाम ॥ हवे बीजो हेतु कहु, कपाय पचवीश श्याम ॥ १ ॥ अनतानादि चौ चोकडी, ए सोळ भेद कपाय ॥ नो कपाय नव भेद सहु, अनुक्रमे वर्णव थाय ॥ २ ॥

तेरमा ढाळनी पूर्णताये दुहा—आश्रव हेतु बीजो कसो, पचवीश भेद कपाय ॥ मन तन वचन योगना, भेदनो वर्णव थाय ॥ १ ॥ मन वचन दो चउ चउ, सात भेद कही काय ॥ सर्व मळी पच दस ए, योगना भेद सही थाय ॥ २ ॥

चौदमी ढाळनी पूर्णताये दुहा.—आश्रव हेतु चौथो कसो, योग भेद दश पांच ॥ कथा सवे चउ हेतुना, भेद सत्तावन नहीं खांच ॥ १ ॥ ए हेतुये आश्रव खेंचीने, कर्म दळ मेळवे अनत ॥ आत्म प्रदेश सबध पणे, कार्यण वर्गणा तत ॥ २ ॥ कार्यण ते आठ कर्मछे, अवर सात कर्म नाहि ॥ समे समे सात बांधतो, मिथ्यात वसे जीव माहिं ॥ ३ ॥ आसुप आवता भवजु, बाधे जीव एकवारा ॥ वध कहु चउ भेदयी, आत्म प्रदेशे धार ॥ ४ ॥

पदरमी ढाळनी पूर्णताये दुहा—यध कसो चउ भेदयी, रसविण नहीं बधाय ॥ रागद्वेष परिणतिये, निश्चय कर्म वध थाय ॥ १ ॥ राग द्वेष जीहा नहीं, तीहां कर्म वध न होय ॥ बीतराग भावे अवंध छे, निश्चय वचन ए सोय ॥ २ ॥ कर्म शुभाशुभ उदययी, पुन्यने पाप कहाय ॥ पुन्य बापालिस भेदनो, कहु अधिकार बनाय ॥ ३ ॥

सोळमी ढाळनी पूर्णताये दुहा—पुन्य भोग ए दाखीयो, पूरव वध अनुसार ॥ पुनरपी बांधो नहीं, खेरवी सिद्ध पद धार ॥ १ ॥ निश्चय नयनो पक्षए, उतसर्ग साधन एह ॥ उपयोगे भावक्रिया, ध्याता ध्येय ध्यान तेह ॥ २ ॥ एकता अभेद भावमां, तीहां आत्म अवध ॥ उदांपकता सुटे तिहां, लहे सिद्ध वधु सबध ॥ ३ ॥ ए विण मुक्ति मळे नहीं, समजो

चतुर सुजाण ॥ स्वभाव विण धर्म छे नही, उत्तरावयन वखाण ॥ ४ ॥
 मुक्ति पथ ए भाखीयो, भाखी निज परहित ॥ पुन्य वध हेतु हवे, कहीशु
 वपयोग रीत ॥ ५ ॥ शुभ व्यवहार नये करी, बाधे प्रकृति शुभ ॥
 ओगण चालीश जाणीये, गुरु वचन भली पुष ॥ ६ ॥ निश्चय नयनी
 दृष्टिये, सरागता परिणमि जाय ॥ तेह अणारोप शुभ छे. तिहां प्रणनो
 वध थाय ॥ ७ ॥ बोधाथी सातमा लगे, जीन नाम कर्म बधाय ॥ आ-
 ठमे वध विन्हेदता, कर्मग्रय बीजे कहाय ॥ ८ ॥ अपमत्त ठाण सातसु,
 तीहा आहारक शरीर आहारक अगोपाग दोय, बाधे शुद्ध समयीवीर ॥
 ॥ ९ ॥ ए पुन्य वध हेतु कथा, कहु हवे पाप दुख ॥ घाति अघाती व-
 र्णु, ते छुटे छे जीव सुख ॥ १० ॥

सत्तरमी दाळनी पुर्णताये दुहा.—गुण घाती पाप वर्णव्यु, पूरव वध
 सधर ॥ अघाती हवे सांमळो, दासु ए पाप प्रवध ॥ १ ॥

अठारमी दाळनी पूर्णताये दुहा—पाप दुख भोग दाखीयो, घाती
 अघाती विचार ॥ पूर्व वध अनुसार ए, सहीये समताये सार ॥ १ ॥
 समताविण सेहेता थका, होवे न दुखनो अत ॥ पुनरपि बाधे तिहां,
 इम भापे सवि सत ॥ २ ॥ अघाती पाप एम टळे, हवे घातीनो
 विचार ॥ ज्ञान विना छुटे नहीं, ज्ञान उे सर्वमां सार ॥ ३ ॥
 ते कागण भणो ज्ञानने, सेवो ज्ञानी गुरुजेह ॥ विनय करो ममोदथु, लहशो
 ज्ञानगुण नेह ॥ ४ ॥ ज्ञान घर घटतरे, अनुभव भुवनमाहि ॥ ज्ञान भाव
 उदय हुवे, घाति पाप भागे त्याहि ॥ ५ ॥ ए विम घाती टळे नहीं, स-
 मजो भविजन सार ॥ पापस्थान सेवो नहीं, पापए दुःखदातार ॥ ६ ॥
 पाप वध हेतु एह छे, अष्टादश भेद नाम ॥ पच अत्रत कपाय चौ, रागद्वेष
 परिणति श्याम ॥ ७ ॥ कलह कलकने चादीयो, रति अरति परनिंदा ॥
 कपट फद वचनए, मिथ्यात भारे मोटा जटा ॥ ८ ॥ ए हेतु पाप वधना,
 एही पापतत्त्व जाण ॥ पूरण पच अजीवना, कर्मा करु जीव वखाण ॥ ९ ॥

श्री गुरुभ्योनमः

॥ अथ श्रद्धा प्रकरण लीख्यते ॥

दृष्टा.

प्रणमं मल्ली जीणंदने, नम्र ज्ञोयणी सार.

यात्रा कारण आविया, जीन मंदिर दरवार ॥१॥

दर्शन डल्लन देवनुं, समकित हेतु मर्म.

त्रण तत्वसही ज्ञापियां, देव गुरुने धर्म ॥२॥

श्रद्धा स्थिर शंका नही, ते समकित व्यवहार;

रचना कारण ते करुं, श्रद्धा प्रकरण सार ॥३॥

सर्व धर्मनुं मूल ए, फलदायक आचार;

श्रद्धा विण फल नवी लहे, समजो चतुर विचार ॥४॥

देव गुरुने धर्मनुं, अनुक्रम वर्णन थाय;

ते जाणी भवि सदहो, जन्म सफलता पाय ॥५॥

॥ बाल पेहेली ॥

॥ अहो सर्व गुणी मुनिसुव्रत जीनराय काज

मुज सारो-ए देशी ॥

अहो सर्व गुणी वितराग अरिहत सिद्ध विण देव
नहि दूजो, घट ज्ञान लावी आत्म सत्ता गत धर्म जाणी
नवि बूजो ॥ ए आकणी निज निज सत्ता घट घट ज्ञासे,
त्रिकाल वृत्तिए नहि दाय थाशे, अखंड अविनाशी तेहि
द्रव्य दाख्यो,, संग्रह नय पक्षे सर्वज्ञ ज्ञाख्यो ॥ अहो॥१॥

स्थिति दाखी, उत्कृष्ट देशे उणी पूर्व कोरु जाखी, जघन्य
अतरमुदुर्त एक राखी, एम ग्रथ प्रकरणे बहुश्रुत साखी
॥ अहो० ॥ १९ ॥ आयुष्य अते योग रोध ध्यावे, तिहां
शैलेशी करण करी स्थिर थावे, अयोगी अते अघाति चौ
क्षय पावे, आत्म असरय प्रदेश निर्मल जावे ॥ अहो० ॥
२० ॥ एहि सिद्ध निवडघन दोय जागे, वृटी कायाथी पो-
सनो एक जाग त्यागे, समश्रेणीये लोकते समे एक लागे,
तिहा सादि अनत काल स्थिति जागे ॥ अहो० ॥ २१ ॥
एम साध्य साधन नवि जे करशे, कारण ठति पर्याय ऋजु
सूत्र ग्रहशे, कार्य सामर्थ्य पर्याय शब्दथी वरशे, पूर्ण कार्य
लोकते सिद्ध स्थिति करशे ॥ अहो० ॥ २२ ॥ इहां एव
भूतनय एक कह्ये, स्यादाढ स्वरूप सिद्धगत लहीये,
अव्याप्ति पर्यास्तिक पक्ष ग्रहीये, उपयोगे समकित निर्मल
तहीये ॥ अहो० ॥ २३ ॥ एम देवतत्त्वनी जे श्रद्धा करशे,
ते अल्पकाले सिद्ध बधू वरशे, सर्व जीव समूदाय सत्ता
ए सरखा, ज्ञानशीतल करी गुरु गम लेड परख्या ॥
अहो० ॥ २४ ॥ सपूर्ण

इहा

देव तत्व ए वर्णव्यो, साधन साध्य अजेद,
धर्म स्प सत्ता जाणिये, नय पक्ष जेदाजेद ॥१॥
निजपर सत्ता जिनता, काल अनादि संबंध;
पर नास्ति जावे रही, तजता आत्म अवध ॥२॥

गुरु तत्व हवे वर्णवुं, गुरुना गुण अनंत;
 बहु श्रुत विण सद्गुरु नहि, समजो चतुर महंत ॥३॥
 जेने जे उपकारी ठे, बोधी बीज दीये दान,
 ते तेनो गुरु जाणिये, कीजे तस बहु मान ॥४॥
 समकित दायक गुरु तणी, सदा सेवा करे एह;
 जव कोमाकोमी लग्गे (पण) वदलो न वळे तेह ॥५॥

॥ दाल बीजो ॥

॥ देखो गति देवनीरे-ए देगी ॥

गुरु तत्व बीजो गुण निखोरे, जे श्रुत केवळी अण-
 गार, केवळीने ए वेमां अंतर नहिरे, बृहत् कल्प जाण्ये
 साख निरधार, जगत गुरुवंदीएरे ॥ वद्यां टळे सहि जवना
 ए फंद, निमित्त हेतु पूष्टएरे ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ सद्-
 गुरु नहि सर्व क्षेत्रे सदारें, श्रेष्ठकाले पण एम, आ दूपम
 पंचम कालमारे कोइ अवसरे मीढ्यां करो अति प्रेम
 ॥ जगत ० ॥१॥ विनय करो तनमनथीरे, गुरु रायना गुण गावो
 सार, आझा ग्रही गुणवृत्ति करोरे, गुरु करुणा रस
 जंमार ॥ जगत ० ॥३॥ उपदेश करे योग्य जाणीनेरे, सम
 जावे ए जीव अजीव, चेतना लक्षण जीव ठेरे, रहित चेतना
 तेह अजीव ॥ जगत ० ॥४॥ चेतना द्विविध जाणीयेरे, उपयोग
 सामान्य विशेष, सामान्य दर्जन जाणीयेरे, ज्ञान उपयोग
 तेह विशेष ॥ जगत ० ॥५॥ मनुष्यनी काया गत छट्टि पाच
 ठेरे, शब्द, रूप, रस, गंध ने स्पर्श, मन नो छट्टि ठेठो ठे

सहीरे, तेमां उपयोगी चेतन रह्यो सरस ॥ जगत० ॥ ६ ॥
 काष्ठमा जेम अग्नि रहीरे, वळी घी रक्षु दुधनी माहि ॥
 तिखमा तेल व्यापीने रक्षुरे, तेम चेतन रह्यो काया त्याही
 ॥ जगत० ॥ ७ ॥ ए चेतन सत्ताए सिद्ध समठेरे, परसंगे
 ससारी कहाय ॥ परसंग ठूटये तद्गत परिणमिरे ॥ अनु-
 ज्ञवी शिव पद पाय ॥ जगत० ॥ ८ ॥ परसंगे वृद्धि राग-
 द्वेषनीरे, कर्म बधनु कारण एह ॥ इडि सगे विषय जमता
 अनुज्ञवेरे, अनादि अशुद्ध परिणति ए तेह ॥ जगत० ॥
 ९ ॥ वन अव्य प्राण कहीये जीवनारे, ते अशुद्ध व्यवहार
 नय पक्क ॥ नहि जीवना उदिक जावं पामीएरे, पूर्व बधज
 नित्य ए प्रत्यक्ष ॥ जगत० ॥ १० ॥ जाव प्राण जीव गुण
 उपयोग एरे, ठति पर्याय जापे त्रण काळ ॥ समग्र सत्ता
 गक्तिएरे, घटमा नय ज्ञान वस्तु निहाळ ॥ जगत० ॥ ११ ॥
 मिश्र जावे करे कर्मबधनेरे, कर्मबधनी जन्म मरण होय ॥
 जवब्रमण करे गति चक्रमारे, ठेको न लहे तेखी वळदपरे
 कोय ॥ जगत० ॥ १२ ॥ जव जव प्रत्ये दु ख अति घणुरे,
 चउगति ससार माहि ॥ तेमां घणु दु ख नारकी-जोगवेरे
 तेथी अनतु निगोद गति त्याहि ॥ जगत० ॥ १३ ॥ तेनु
 कारण अज्ञान मोहठेरे, अव्यक्तव्य अनादि सबध ॥ अ-
 शुद्ध परिणतिए परीणम्योरे, तेथी न लह्यो निज गुणगध
 ॥ जगत० ॥ १४ ॥ निज गुण सम्यक चो गति सन्निमारे,
 अगे शुद्ध परिणति होय ॥ केइ प्रथी जेठ लहेरे, ठेदी अ-
 नादि मिथ्यात्व सोय ॥ जगत० ॥ १५ ॥ अशे उपाधि

परिणतिये टळेरे, श्रद्धामां टळे उपाधि सर्व ॥ पर वस्तु
 जिन ज्ञापे आत्मज्ञानथीरे, समकित ठाणुं ए जाणो दीवा-
 ली पर्व ॥ जगत० ॥ १६ ॥ इहांथी रस्तो सीधो शिव पथ-
 नोरे, घट अंतर गुण श्रेणीमांही ॥ गुण गत मनुष्य जवे
 शिव लहेरे, न खळायतो एक मुहुर्त्ते पहांचे त्यांही ॥ ज-
 गत० ॥ १७ ॥ सीधे रस्ते खाले अधिक एक आळंखुरे,
 रोकाय केवळी तेरमा ठाणमांही ॥ अवळे रस्ते खाले
 अनेक जाणीयेरे, तूटे ते पाके जव स्थिति त्यांही ॥ जगत०
 ॥ १८ ॥ अनुजव विण शका टळे नहीरे, शका टळे जव
 समकित होय ॥ वस्तु गत वस्तुपणुं लहेरे, ते शुद्धातम
 अनुजवि सोय ॥ जगत० ॥ १९ ॥ सिद्ध स्वरूपी आत-
 मारे, जाणे देशथी जे अनुजवि होय ॥ सर्वथी जाणे
 केवळीरे, प्ररूपे अनतमे जागे अजिज्ञाप्य सोय ॥ जगत०
 ॥ २० ॥ अधिक कहेवामां आवे नहि रे, एटलामां खुटे
 क्रोन पूर्व आयुष्य ॥ आठ वरसनी उम्मरे केवळ लहीरे,
 अखरु धाराये प्ररूपे आत्मऋद्धि जुष्य ॥ जगत० ॥ २१ ॥
 अनअजिज्ञाप्य तो वचनातित ठेरे, केवळीना वचन गोचर
 नवि थाय ॥ अजिज्ञाप्यथी अनतो, अनअजिज्ञाप एरे, एम
 बोले गितारथ राय ॥ जगत० ॥ २२ ॥ आत्मऋद्धि खुटली
 प्रत्यक्षठेरे, आळेखी अनुजव मंदीरमांही ॥ उपयोग जावे
 ते ऋद्धि ग्रहीयेरे, लहीये सूख अव्यावाध अश त्यांही ॥
 ॥ जगत० ॥ २३ ॥ शिव सूख कारण अनुजव ठे रे,
 ए विण संसार पथ ॥ कदि चौगति ब्रमण टळे नहिरे,

करतां शुभ क्रिया बोले अनेक ग्रथ ॥ जगत० ॥ २४ ॥ सद्-
 गुरु श्रवण हेतु अति नखारे, दिये अढलक बोधनु दान ॥
 सुणि मनन चितवन घटतर करिरे, निद्राशय न टाळी
 जागृत थे पामे ज्ञान ॥ जगत० ॥ २५ ॥ जागृत दशा जब
 जाणीयेरे, निज ने पर वेहु नासे निज ॥ आय स्वरूपी आप-
 मारे, व्यापक परिणमन आय तट्खीन ॥ जगत० ॥ २६ ॥
 निज पर निज जेद जीहां नहिरे, तिहां एकांते पर पोतानु
 मनाय ॥ विरती येने ते धर्म करणी जो करेरे, नहि शिव
 हेतुए मिथ्यात्व कहाय ॥ जगत० ॥ २७ ॥ निज पर जेद
 निज नासे जीहारे, तिहा आत्म हेतु कहेवाय ॥ उपारे
 त्पारे पर परिहरेरे निजरूपे पूर्ण सिद्धता पाय ॥ जगत०
 ॥ २८ ॥ आत्मरुचि प्यारा तुम अतर नजोरे, उदे पामजे
 अपरिताप ज्ञानजाण ॥ तिमिराधकार जागे तिहांरे, पामो
 अनुजवजूवने केवलनाण ॥ जगत० ॥ २९ ॥ एस आत्म
 स्वरूपने जाणीयेरे, साधक बाधक वृत्तिनो विचार ॥ बाधक
 जावने परिहरीरे, लहीये साधकताए सिद्ध पद सार ॥
 जगत० ॥ ३० ॥ गुरु दिनकर सम ज्ञाने दिपतारे, करे
 स्वपरने प्रकाश ॥ परपरण्ये करीने लहेरे, स्व अनुजवे
 सिद्ध पद खास ॥ जगत० ॥ ३१ ॥ ए गुरुना गुणगण गाडपरे,
 हुतो सेवक सद्गुरुनो दास ॥ ज्ञानशितल करी दाखी-
 योरे, कीधो उपदेश जीव गुणनो समास ॥ जगत० ॥ ३२ ॥
 समास ॥

दुहा.

गुरु उपकारी अति जला, जणाव्युं जीव स्वरूप;
साधक बाधक वारता, दाख्युं ज्ञान अनूप. ॥१॥
धर्म तत्व त्रोजो हवे, जाखुं वचन रसाळ;
स्थिर चित्ते जवी सांमळो, श्रद्धा करो विशाळ. ॥२॥
धर्म मूळ श्रुतज्ञान ए, बीजुं चारित्र धर्म;
श्रुत दिपक घट अंतरे, मिथ्यामती टळे जर्म. ॥३॥
श्रुत ज्ञान, जव्य जावथी, आराधो जले जाव
जव्य श्रुत कारण जावनुं, जाव जवो दधि नाव. ॥४॥
गुण स्थानक चोथुं इहां, ग्रंथी जेद करी पाय;
नहिं तो अज्ञानी रहे, धर्म न तेह कहाय. ॥५॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ आदि जीणद मया करो-ए देशी ॥

श्रुतज्ञान घटंतर पाइने, उपयोगे मोह खपावोरं,
बाह्य वृत्तिए परिणमन मोह ठे, त्यां राग द्वेष वृद्धि न
अज्ञावोर ॥ श्रुत० ॥ १ ॥ घटगत निज चेतन उळखो,
गुण अनंतनो कंदरे, निरुपद्रवस्थान अंतर विषे, अनुजविने
करो श्रद्धाए जीणदरे ॥ श्रुत० ॥ २ ॥ सर्व देवनो देव
निज आत्मा, सर्व गुरुनो गुरु उपयोगरे ॥ धर्म वस्तु
स्वजावे ठे सहि, सत्ताए सिद्ध अनादि अनंत जगरे
॥ श्रुत० ॥ ३ ॥ शक्ति व्यक्ति लहीए श्रुतज्ञानथी,
श्रुतज्ञानी थाय वितरागरे ॥ वितराग श्रुतज्ञाने केवळ लहे,

पामे सनातक पद अणगाररे ॥ श्रुत० ॥ ४॥ केवळ कारण सद्दी
 श्रुत ज्ञानए, श्रुत ज्ञान शिवपथ त्यांहिरे, करी अनुभव
 गुण श्रेणीये चढो, एकत्व परिणमन शुद्धातम मांहिरे ॥
 श्रुत० ॥ ५ ॥ श्रुतनाणी होवे पचजेदे सजमी, यथाख्यात
 क्षिण मोहठाणे वदोरे, श्रुतज्ञाने घातीकर्म दूय करी, थाय
 केवळी त्या परमानदोरे ॥ श्रुत० ॥ ६ ॥ जाणे वस्तुगते
 एक निज आत्मा, तेने सर्व जाण कक्षा ठाणगेर, बाकी
 सर्व जाणे तेने अजाण कक्षा, जो जो पहेळा ठाणे मन
 चगेरे ॥ श्रुत० ॥ ७ ॥ जाणे जगत प्रत्यक्ष जेम केवळी,
 तेम जाणे परोक्ष श्रुतनाणीरे, केवळीतो उपयोग वर्ते समे
 समे, उग्रस्थतो असख्य समे वर्ते जव्य प्राणीरे ॥ श्रुत० ॥
 ॥ ८ ॥ घटंतर उपयोग ते जाव श्रुत ठे, करे रमण अंतर
 परिणमनरे, उपादान कारणपणु त्या लहे, करे कार्य धाय
 तदुल्लिखरे ॥ श्रुत० ॥ ९ ॥ केइ कार्य करे इहांदेशथी, केइ
 सर्वथी कार्य करे जाणरे ॥ देशथी कार्य ते समकित लहे,
 सर्वथी कार्य पामे केवळ नाणरे ॥ श्रुत० ॥ १० ॥ जाव
 श्रुत निश्चाये डव्य श्रुत ठे, नहि तो अश्रुत एम कहीये रे,
 जीहा जणीये सूणीये विनय करी, तिहा डव्य श्रुत गुण
 ग्रहीये रे श्रुत० ॥ ११ ॥ श्रुत चउद जेद विश जेद ठे, वळी सूत्र
 पिस्तालीस जेदरे, सद्गुरु मूखे सूणिये विधी करी, लहीये
 समकित मिथ्यात्व ठेदरे, ॥ श्रुत० ॥ १२ ॥ जणावे अक्षर
 श्रुतना जेटला, तेदला सहसवरस सुख पावेरे, स्वर्गे अ-
 नता अनुजवे, एम विजय लक्ष्मीसूरी गावेरे ॥ श्रुत० ॥

१३ ॥ जाणे जीव ड्रव्य क्षेत्र काल जावथी, ड्रव्य अखंड
अविनाशी त्रणे कालरे, क्षेत्रथी असंख्य प्रदेशी कहाो,
कालथी अगुरुलघु परिणति रसाळरे ॥ श्रुत० ॥ १४ ॥ जा-
वथी केवळनाण दर्शण सही, इत्यादि दायक लब्धि अ-
नतरे, ठे सत्ताए संग्रह नयथकी, करो शब्द पामी संग्रह
एवंचूतरे ॥ श्रुत० ॥ १५ ॥ ध्यान धर्म शुद्ध दोय ध्याऊए,
तिहां श्रुतज्ञान उपयोग घटमांरे, एहि ज्ञान गज गर्जारव
करो, मोहादि उपाधि जागे समाधि वरे ऊटमांरे ॥ श्रुत०
॥ १६ ॥ समाधि हेतु एकश्रुत हूजो नहि, ज्ञान शितळ
ए वचन प्रमाणरे, एम जाणीने जिविजन खप करो, लहो
जावश्रुत अनुभव नाणरे ॥ श्रुत० ॥ १७ ॥ समाप्त. ॥

॥ दुहा ॥

श्रुत ज्ञान ए वर्णव्यो, धर्म कहीजे तेह,
विरति ज्ञान फळ आदरी, टाळो आवरण खेह ॥१॥
विरति देशथी सर्वथी, ड्रव्य जावे विचार;
ड्रव्य विरतिथी स्वर्ग ठे, जाव शिव पद सार ॥२॥
देश विरति श्रावक कहाा, सर्व विरति अणगार;
पंच जेद ठे तेहना, यथाख्यात शिव सार ॥३॥
अणुव्रतादिक जेदथी, श्रावकनां व्रत बार;
गुरु मुखे जिवि उचरो, समकित मूल नरनार ॥४॥
श्राद्ध धर्म हवे वर्णवुं, आगळ ढाळ रसाळ;
जाणिने जिवि आदरो, विरति मुख्य नहि वाल ॥५॥

॥ दाल चोथी ॥

॥ देजी रसीयानी ॥

श्री श्रावक धर्म आराधीपरे, समकित मूल प्रयातरे गुण
रसीया, स्थूल अणुव्रत पंच जेदथीरे, तेमां प्रथम दयाधर्म
वातरे, गुण रसीया ॥ १ ॥ त्रस स्थावर दया जेदथीरे,
स्थावरनी दया नहि कीधरे, गुण रसीया, दश वसा गया
तेहनारे, रक्षा त्रसना दश प्रसिद्धरे, गुण० २॥ तेमां कारणे
हृणाय जीव तेहनारे, गया पाच वसा ने रक्षा पांचरे, गुण० ॥
अपराध करे हणु तेहनेरे, तेना अढी गया रक्षा अढी न
खांचरे, गुण० ३॥ कारण बिना निरापराधीनी रे, ग्रहस्थिना
घरे अजतना थायरे, गुण० तेनो सवा गयो ने रक्षो सवा
वसारे, सकद्विष न हणु त्रस जीव कायरे, गुण० ४ ॥ ए
प्रथम अणुव्रत दाखीयुरे, बीजे अखिक ज्ञापानो स्थूल
निमरे, गुण० ॥ कन्पाळी जूमाळी गवाळी बल्ली रे, थांपण मो
सो कुमी साख पच जीमरे, गुण० ५ ॥ त्रीजु अदत्त विर-
मण व्रतमा रे, राजा दने ते चोरीनो करो त्यागरे, गुण० ॥
चोथु मेथुन विरमण व्रतमा रे, वेद विषय त्याग घट बैरा-
गरे, गुण० ६ ॥ सामान्य विशेष दोय जेदथी रे, सामान्ये
स्वदारा सतोप रे गुण० ॥ विशेषे सोय दोरा आकारथी रे,
तजे विषय अतर नहि रोपरे, गुण० ७ ॥ परिग्रह परिमाण
व्रत पचमु रे, तेमा अधिक मूर्खानो अज्ञावरे, गुण० ॥ परिमाण
वाधे नय जेदथी रे, तेनो करे खेस लखावरे ॥ गुण० ८ ॥ ए
पच अणुव्रत कक्षा व्यवहारथी रे, हवे तीक्ष्ण गुणव्रतनो

विचाररे गुण० ॥ गुणवृत्ते गुणवृद्धि अणुवृत्तमांरे, जो पाले निर
 तीचाररे ॥ गुण० ए ॥ पहिला गुण वृत्त दिशी परिमाणमां रे,
 द्वितीविदिशी उर्ध्व अधोदिसरे ॥ गुण० ॥ परिमाण करे
 गमनागमन तिहांरे, अधिक विरमण व्यवहार तसरे ॥
 गुण० ॥ १० ॥ निश्चय दिशी अंतर उपयोगमांरे, करे अनु-
 ज्ञव अनंत दोर संतरे ॥ गुण० ॥ द्रष्टिगोचर नहि वर्णादि
 तिहांरे, चाऊ सवे दिशी विरमण कहतरे ॥ गुण० ॥ ११ ॥
 वीजु गुणवृत्त जोग उपजोगएरे, तेना निश्चे व्यवहार दोय
 जेदरे ॥ गुण० ॥ व्यवहारवृत्तना कायादि जोगथीरे, तेमां
 अशुज आचरण जोग जेदरे ॥ गुण० ॥ १२ ॥ निश्चे निज
 गुण लब्धि घटंतरेरे, क्षय उपशम प्रकृति एकादशरे ॥ गुण० ॥
 उपयोगे करो जोग समाधि लहोरे, उपजोग पूनर्वारंवार
 तसरे ॥ गुण० ॥ १३ ॥ त्रीजु गुणवृत्त अनर्थदरु विरम्यां रे, तेना
 निश्चे व्यवहार दोय जेदरे ॥ गुण० ॥ व्यवहारे सावध
 अशुज जोग विरमीरे, निर्वद्य शुज जोगे शुज लेख्या वे-
 धरे ॥ गुण० ॥ १४ ॥ निश्चे विरमो मिथ्यात्व मोह अज्ञा-
 ननेरे, उदय पामशे घटमां ज्योतरे ॥ गुण० ॥ अतर ऋद्धि
 रमण करतां तिहांरे, उपयोगे प्रगटे अनुज्ञव ज्योतरे ॥
 गुण० ॥ १५ ॥ चेतन दमाय परसगे एक मोह्यीरे, न
 दंमाय निज संगे सत्य वातरे ॥ गुण० ॥ निज संगे शरण
 चारित्र रायनुरे, उपयोग गुणगत स्थिर साक्षातरे ॥ गुण०
 ॥ १६ ॥ ए अणुवृत्त गुणवृत्त दाखीयां रे, दाखु गिद्धावृत्तना
 चो जेदरे ॥ गुण० ॥ प्रथम सामायकवृत्त समाधिमांरे,

तिहां उपाधि डव्य ज्ञाव थाय ठेदरे ॥ गुण० ॥ १७ ॥ निश्चे
 व्यवहार दोष जेदथीरे, करो नित्य सामायक गुरु संगरे
 ॥ गुण० ॥ व्यवहार गुरु निमित्त हेतु जलारे, निश्चय
 गुरु निज शुद्ध उपयोगरे ॥ गुण० ॥ १८ ॥ डव्य
 उपाधि टले त्रण योगनीरे, अशुज आचरणाना दोष
 बत्तिसरे ॥ गुण० ॥ ज्ञावे अशुद्ध परिणति पने पातळी रे,
 ज्ञाव्यु समज्ञावे सामायक जगद्विशरे ॥ गुण० ॥ १९ ॥
 देशावगासिक बीजा शिक्षावृत्तमारे, करो विशेषे सर्व
 दिशीनो सक्षेपरे, ॥ गुण० ॥ पोषधशाळाये करो त्रिकरण
 योगथीरे, व्यवहारे दश सामायक निखेंपरे ॥ गुण० ॥ २० ॥
 निश्चे देशावगासि ज्ञान घटमा लहीरे, ग्रहीयें शुद्धातम
 स्वरूप थे लिन्नरे ॥ गुण० ॥ परपरिणमन परदिशी टले
 इहां रे, जाग बेची एम थेण जिन्न जिन्नरे, ॥ गुण० ॥ २१ ॥
 पोषधोपवास त्रीजा शिक्षावृत्तनारे, व्यवहार निश्चय दोष
 जेदरे ॥ गुण० ॥ देशथीने सर्वथी पोषह करीरे, मोहादि
 कर्मनी करो सत्ता उच्छेदरे ॥ गुण० ॥ २२ ॥ देशथी पोसह
 दिन चोपहोरनोरे, सर्वथी दिवस रात्री आठ पहोररे,
 ॥ गुण० ॥ ए जेद दोष शुजव्यवहारनारे, कहु निश्चेना जेद
 जेसी झूथतोररे ॥ गुण० ॥ २३ ॥ पोषधज्ञान ध्याने आत्मा पोषीयेरे
 तिहा लहीए देशथी समकित ठाणरे ॥ गुण० ॥ सर्वथी केवळ-
 नाण पामता रे, लहीये अधाति टाळी पद निरवाणरे ॥ गुण० ॥
 २४ ॥ चोथु अतिथी सत्रिजाग शिक्षावृत्तएरे, अतिथीना पचम
 अगे जेद दोयेरे ॥ गुण० ॥ एक गीतार्थ श्रमण अतिथी सही

रे, बीजा गीतार्थ निश्चाये अतिथी होयरे ॥ गुण० २५ ॥
 ए दोय परम पूज्य जीन जासन रे, तेमने नक्तिये दीजे
 अन्नानादि दानरे ॥ गुण० ॥ सत्य ज्ञावा बोलीए पर आकं-
 द्या तजीरे अटलक आपो आग्रह करी बहु मानरे ॥
 गुण० २६ ॥ दश रुगलां पूंठे बलावीनेर पठी पोते जमे
 व्रत धारि तेहरे ॥ गुण० ॥ ए अतिथी सविज्ञाग व्यवहार
 थीरे निश्चे अतिथी निज जीव गुण गेहरे ॥ गुण० २७ ॥
 गुरुज्ञाने जीवाजीव जाणीयेरे, तिहां निजपर नेढ समजा-
 यरे ॥ गुण० ॥ परपरपणे करी तदगत परिणम्योर, तिहां
 शुद्ध उपयोग गुण प्रगटायरे ॥ गुण० २८ ॥ ए विषय वि-
 मूख शिव अनुजवेरे, पामे कय उपशमादि लब्धिनुं दानरे
 ॥ गुण० ॥ देता लेता निज पोते सहीरे, ते ज्ञाव अतिथी
 जाणी तेनुं करो ध्यानरे ॥ गुण० २९ ॥ अतिथी सविज्ञाग
 तस कीजीयेर, आराधे ज्ञावि श्रावक जे होयरे ॥ गुण० ॥
 ए अणुव्रतादि सबे द्वादश ग्रहीरे, लहीये स्वर्ग के शिवगति
 सोयरे ॥ गुण० ३० ॥ चोराशी सहस मुनि दाननुरे, ज्ञावे
 ग्रहस्थ दान नक्तिफल कीधरे ॥ गुण० ॥ क्रिया गुणवाणे
 मूनि वनारे, न ज्ञाव तूदय को जगप्रसिद्धरे ॥ गुण० ३१ ॥
 एम जाणी नविज्ञाव प्रगट करोरे, ज्ञाव शुद्धात्म-स्वरूप
 उपयोगरे ॥ गुण० ॥ ज्ञान शितल करी पामीयेर, घट अ-
 तर अनूजवयोगरे ॥ गुण० ३२ ॥ समाप्त.

दश

आवक धर्म ए वर्णव्यो, द्वादश व्रत गुणवाम,
 द्वादश अव्रत टालिने, लहो निर्जरा सकाम ॥१॥
 यति धर्म हवे वर्णवुं, दाखुं वचन रसाळ;
 दश जेदे जवि साजळो, पामो मंगल माल. ॥२॥
 खति, महव, अज्जावा, मुत्ति तप चारित्र,
 सत्य शोच अकिचनि, ब्रह्मव्रत पवित्र. ॥ ३ ॥
 गुण विण सयति लिगजे, कास कुसुम उपमान,
 व्यवहारे बहुला कर्पा, न लह्यु सम्यक् ज्ञान. ॥ ४ ॥
 आतम गुण गत रमणता, तेहिज संयति धर्म.
 दश जेदे आराधता, लहिये शिव सुख शर्म. ॥ ५ ॥

शाल पाचवी

॥ सहेजानदरे आतमा ए देशी ॥

सजमि अनूजवि आतमा, समकित मूल माहावतरे,
 त्याग आश्रव पचजेदयी, दिक्षा दिये गुरु सतरे, बोध दिये
 विशेष महतरे, विनय करो गुरु गुणवतरे, विनित गुण
 वृद्धि लहतरे, गुणमा ज्ञान मूग्य हूतरे, ज्ञान घट तरणी
 कहतरे, दशजेद धर्म ग्रहतरे ॥ सजमि ० १ ॥ ए आकणी ॥
 पहिलो सयति धर्म ए, खति क्रोध निरादारे, समता क्षिरो
 दधि आगळे, सुरनर मुखविदु जासरे, आशादासी तृष्णा
 ये नाजरे, नहि लोअनो अवकाशरे, गुण गत वृत्ति क्षि-
 माजासरे, सहे उपसर्ग वेदे नहि तासरे, वेदे अनूजवे

स्वस्वरूप खासरे, लहे परमानंद जोग, विद्यासरे ॥ सज-
मि० १ ॥ वीजो धर्म ए मुनितणो, माहव नाम, हितकाररे,
मृडुतामान मराशथी, विनयादिक गूण धारर, विनयथी
श्रुतवृद्धि साररे, श्रुतफल विरती अणगाररे, मद फणधर
रुसतो निवाररे, मदथी गूणहानि अपाररे, अशुभ ए मो-
हनो परचाररे, ठेदी अनूजवि आतमताररे, ॥ संजमि० ३ ॥
त्रीजो धर्म वखाणीये, आर्यव ऋजु सूत्र जेहरे, माया क-
पट विनाशथी, लहीये अतर गूण गेहरे, टळे तिहां सर्व
सदेहरे, मिथ्यात्व ब्रम जागे ठेहरे, निज एक शुद्धात्म
तेहरे, त्रुटे सर्वपरथी स्नेहरे, रागद्वेषनो होय ठेहरे, अनू-
जवि टाळे कर्म खेहरे ॥ सजमि० ४ ॥ चोथो मुक्तिधर्म
मुनितणो, लोचनो जीहां अज्ञावरे, निर्लोचि तेने सपजे,
जव जलधि तरवा ए नावरे, लोचन दुःख दरीयो जाणो
तावरे, ते अवसर ठोक्वानो दावरे, ठोड्या नमे सूरनर
रावरे, सजम स्थिर गूणनो जमावरे, मोह ध्वस करो
ज्ञानखड्ग धावरे ॥ सजमि० ५ ॥ पचमो तप धर्म जाणीये,
निर्जरा हेतू कहायरे, द्वावज जेद ठे तेहना, वाऊ अन्यतर
मळी थायरे, इच्छाए कर्म वधायरे, इच्छा रोध तप निर्जरा
पायरे, इच्छा मोहथी प्रगटायरे, मोह मूल त्याग मुनिप-
दरायरे, ज्ञानध्याने उपाधि हणायरे, निज अनुजवि जिव
पर जायरे ॥ सजमि० ६ ॥ ठटो धर्म सजम कहायो, सत्तर
जेद जिव अगरे, आतमज्ञावे आराधीये, करीये शिववधु
सगरे, जेदज्ञान निर्मल गगरे, मळ टळयां मूलरूप चंगरे,

अनुजव ज्योति अजगरे, परमानंद जोग रगरे, शिवपद
 लहीये एकगरे, सादि अनंत लागे जगरे ॥ सजमि० ७ ॥
 सातमो सत्य धर्म मुनितणो, सत्य जव सत्ता प्रगटायरे,
 संग्रहनयथी शिवरूप ठे, तेनो एवजुत थायरे, ते सत्य धर्म
 कहायरे, असत्य उपाधि हणायरे, निरुपाधि शिवपद पायरे,
 लोकते सिद्ध स्थिर ठाय रे, निराकार निरजन राय रे,
 अव्याबाध सूर्य सदायरे ॥ सजमि० ८ ॥ जावथी सौच
 धर्म मुनि रमे, न गमे शुजाशुज ज्यांहिरे, शुजाशुज तेह
 एठ ठे, अनतजीवे वमि जगमांहिरे, ग्रही आश्रव बांधे
 मुनिनाहिरे, निर्जरे मुनि उपयोग ताहिरे, योग्य जीवतारे
 ग्रही वाहिरे, व्रतना उदासि जाव आहिरे, रहे जेळा जळे
 नहि म्याहिरे, जळे मूलरूपे सिद्ध राहिरे ॥ सजमि० ९ ॥
 नवमो अकिंचन धर्म ए, मुनिमारग शिवपथरे, कचन दो
 जेदे जालीयु, अव्यजाव देखो ग्रथरे, तज्या अव्यथी अव्य
 निग्रथरे, मूल न वळयु त्या रह्यो अनर्थरे, अव्य त्यागथी
 सरे नही अर्थरे, जावग्रथी तज्या शिवपथ कथरे, इहा
 कार्य थाय यथा तथ्यरे, मिले यथाग्यात सयम रथरे
 ॥ सजमि० १० ॥ दशमो ब्रह्मव्रत पालता, जिलगरथे वेठा
 मुनिजायरे, सयम श्रेणीमां एकला, उपयोग स्थिर सहायरे
 आत्म अनुजव पायरे प्रत्यक्ष प्रमाण कहायरे, ध्यान
 तुरंग नचायरे, ज्ञान गजगजारिव थायरे, उपाधि अनति
 हणायरे, रिडि ले मुनि सिद्ध सधायरे ॥ सजमि० ११ ॥
 एम दशजेदे मुनि धर्मने, आराधे जे अढीछिपरे, ते सर्वने
 क विधिवदना ए मिले उदे थाय पुन्य प्रीपरे, तिहा ल-

हीये ज्ञान जेसो दीपरे, बारवार आपे बोव जरी ठीपरे,
पीतां पीतां जागे मोह टळे टीपरे, अनुक्रमे लहे अज्ञेद
स्वरूपरे, मोह न घटे त्यां ठारपर लीपरे, ज्ञान शितळनी
गुण समीपरे ॥ सजमि० ॥ १२ ॥ समाप्त ॥

दुहा

संयति धर्म ए वर्णव्यो, दश जेदे गुणखाण.
तेने अंगे आणतां, लहिये पद निर्वाण ॥१॥
विण आत्म जे जे कथा, तेह न धर्म कहाय.
जव जमण एहथी वधे, समजो जवि चित लाय ॥२॥
आत्म अनात्म जिनता, तेहिज कहिये ज्ञान.
स्थिरश्रद्धा पलटे नहि, ए समकित अनुमान ॥३॥
उपाधि देशथी टाळतां, लहे पंचम गुणठाण.
एकादश प्रकृत्तिनो, द्वय उपशम त्या जाण ॥४॥
उपाधी टाळे सर्वथी, तेहिज संयति धर्म.
अप्रमतादि जावे लहे, रूपक श्रेणी शिवधर्म ॥५॥

॥ दाल छद्दी ॥

॥ गायो गायोरे मेतो देव गुरु धर्मने गायो ॥

देव अरिहतने सिद्ध निरजन, दायक लब्धि अनंतस
जोगी, समय समय जोग उपजोग करता, एक समय न
कदिय अजोगी रे ॥ मेतो देव० ॥ १ ॥ गायो गायोरे
ध्यान ध्यायो रे, जीन आझाये धर्मने पायो, ॥ ए आंकणी॥

परमानन्द अनतो प्रगटयो, रमण गुणगत, जिन स्वज्ञाव,
 द्विण मोह अते घाति कर्म सत्ता ठेदी, द्वायक लब्धि आ-
 स्वादि अरिहत रावरे ॥ मेतो० ॥ १ ॥ त्यांथी तुमे देव
 सेवक हु तमारो, जाणी पोतानो वाहि ग्रही तारो, तार
 कविरुद निमित्त हेतु मिलीयो, तेथी जलदी लहीए जवो-
 दधि आरोरे ॥ मेतो० ॥ ३ ॥ गुरु गितारथ आतमज्ञानी,
 सदा निस्पृह जाणे वत्ते, स्याद्वाटादि वळी करुणा सागर,
 करे उपगार अनतो जापा खरतेरे ॥ मेतो० ॥ ४ ॥ सद-
 गुरु जापा अमृत पीपासा, रुची करी उपयोग सूरणो, ते
 तत्त्वा तत्त्व विचारी शका ठेदी, बोधि बीज लही विरती
 ठाण ग्रहणेरे ॥ मेतो० ॥ ५ ॥ देव गुरु दोय निमित्त पूष्ट
 कहीये, तेथी उपादान धर्मवृत्ति लहीये, हेय उपादेय बुद्धि
 पामीने, हेय ठमी उपादेय तिहां ग्रहीयेरे ॥ मेतो० ॥ ६ ॥
 उपादेय धर्म रत्नत्रयि तेहि, उपयोग जावे लहीये, शिव-
 हेतु सवरनिर्जरा करता, उपाधि हणी उपरनु ठाण ग्रही-
 येरे ॥ मेतो० ॥ ७ ॥ एम शुद्ध व्यवहारे साधन करतां,
 अनुक्रमे केवळ नाण लहीये, अघानि चोहणी अयोगी
 अंते, सिद्धि वरीये अद्वय सुख तहींयेरे ॥ मेतो० ॥ ८ ॥
 एम धर्म तत्त्व आराधो जविजन, शिव पथनो, ए सीधो
 गस्तो, आ काळे पामवो अनि दुर्लज, मिले तो श्रेष्ठ काळे
 स्थिती पाके ग्रहतोरे ॥ मेतो० ॥ ९ ॥ सिधो रस्तो जेद
 ज्ञाने लहीये, जेदज्ञान, ग्रथी जेदी तिहा कहीये, जन्म
 चेतन दोय जिन परिणमावी, अनुभव करता विषय अण-

ग्रहीयेरे ॥ मेतो० ॥ १० ॥ सिधो रस्तो न मिले तनमन
वचने, देवेन्द्र नरेन्द्र ऋद्धि वापरतां, एतो मिले शुद्धातम
शक्ति फोरवता, गुणपर्याय एकव अनुज्ञवतांरे ॥ मेतो०
॥ ११ ॥ हवे अवले रस्ते जीवने न पिठाणे, अव्य प्राणने
एकांते जीव जाणे, ए नहि जीव पूर्वकृत उदिक जाव ठे,
ए वचन सत्य आगम प्रमाणेरे ॥ मेतो० ॥ १२ ॥ अव्य
प्राणने कहे जीव अशुद्ध व्यवहारे, हवे तेहना जेव दीय
जेह, एक शुजने वीजो अशुज ठे ए शुजाशुज पुन्य पाप
तेहरे ॥ मेतो० ॥ १३ ॥ शुज कहीये देव दर्शन गुरुवदन,
स्तुति नक्ति बहु मान आदरथी, सेवा पूजा बली विनय
वैयावच्च, सदगुरुनु करो तनमनथीरे ॥ मेतो० ॥ १४ ॥
सुपात्रदान दीजे ने जियळ पाळी जे, तप कीजे शक्ति
अनुसारे, जावना जावो धर्म ध्यान ध्यावो, शुज वध हेतु
ए सरल आचारेरे ॥ मेतो० ॥ १५ ॥ अधिक गुजविरती
परिणामी त्या कहीये, सर्व विरतीये चरण करण ग्रहीये,
इच्छा वंठा टाळीने मूर्ठा उतारी, कचन कामनीथी निलेप
रहीयेरे, ॥ मेतो० ॥ १६ ॥ इत्यादि धर्म कक्षो गुज व्यव-
हारे, स्थिर श्रद्धायें ते शिव हेतु कहीये, नहि तो गुज
आश्रव ससार हेतुए, तिहां संसार वृद्धि लहीयेरे, ॥ मेतो०
॥ १७ ॥ स्थिर श्रद्धा कही तिहां समकित कहीये, वस्तु
गत्ये वस्तु सदहीये, अव्याप्ति पर्याप्तिक बोध लहीने,
नित्या नित्य स्याद्वाट धर्म ग्रहीयेरे मेतो० ॥ १८ ॥ स्या-
द्वाट स्वरूप

में, कारण कार्य संयोग, कारण

ग्रही कार्यमा आवे, तव शिव सुखनो होय जोगरे ॥मेतो०
 ॥ १९ ॥ कारण ते डब्यास्तिक कह्ये, कार्य होवे पर्या
 स्तिक ज्ञाने, ए दोनयविण स्याद्वाद न लहीये, गुण गुणी
 जेदाजेद ज्ञानी गावेरे ॥ मेतो० ॥ २० ॥ ते ज्ञावे ज्ञावित
 चिदानन्द माहरो, अतर गुणगत रमतो, आतम अनुभव
 असर पामी, ज्ञान शितळ करी उपाधी हणतोरे ॥मेतो०
 ॥ २१ ॥ सपर्य ॥

॥ कलस ॥

॥ त्रीजगजासन-ए देजी ॥

देवगुरु धर्म त्रण तत्त्वनो, अनुक्रमे वर्णव कयों, ते
 ज्ञाव जाणी श्रद्धा करीने, व्यवहार समकितने वयों ॥ १ ॥
 निश्चे समकित ग्रंथी जेद कीधां, ते ज्ञावनो वर्णव करु,
 अतर ज्ञावे यथा प्रवृत्ति, करण शक्ति अनुसरु ॥ २ ॥ ए
 करण प्रज्ञावे खपे स्थिति, आयुवर्जाति कर्म सात ए, सा
 गर कोनाकोनी हीण होवे, अपूर्व वीर्य उठेरे अनत ए
 ॥ ३ ॥ जेदी परिणति कर्मवज्ज घनकी, सहज वीर्य अ
 लस प्रवाहए, जारिभूमि जयकर चूरी हणयो अनादि
 मिथ्यात्म मोहए ॥ ४ ॥ अनतानु कपाय चो अंत होवे,
 अनिवृत्तिये समकितलहे, शितळता प्रगटे घट अतर, पाप
 वेली जववनकी वहे ॥ ५ ॥ ए समकित ज्ञावे अद्वय
 ससारी, सात आव जय उत्कृष्ट ए, पकते ज्ञावे अर्ध पुद्-
 गल, माहेली कोरेखहे सिद्ध ए ॥ ६ ॥ व्यवहार निश्चे
 समकित जेद जाणी, पामगा जविजन खपकरो, ए विण

तप जप क्रिया करणी, निष्फल वृथा जे आचरो ॥ ९ ॥
 समकित विण अशुभ करणी, आत्महेत नवि कही, ससार
 वृद्धि हेतू ज्ञापी, गमगम देखो सही, ॥ १० ॥ सर्व धर्मनुं
 मळ समकित, सत्तार्थनय ग्रहणवखाणीये, द्रव्यगुण पर्याय
 जाणी, जीव पुद्गल पीठाणीये ॥ ११ ॥ द्रव्य अखरु त्री-
 काञ्चवृत्ति, गुण पर्याय आधारए, जीवगुण सवर निर्जराने
 मोक्ष, ज्ञान दर्शनादि अनतपर्यायए, ॥ १२ ॥ पुद्गलरूपी
 निर्जीव गुण दाखु, पुन्र पाप आश्रवने बधए, शब्दरूप रस
 गंध ने स्पर्श, सस्थानादि अनेक पर्याय ए ॥ १३ ॥ एम जिन
 जिन गुणपर्याय दाख्या, जीवने पुद्गल वेहु द्रव्यमां, पुद्गल
 गुणनी नास्ति जीवमां, अस्तिजीव गुणनी जीवमां ॥ १४ ॥
 एम जगतमांहि तत्त्व वे ठे, जीवने अजीव एम जाणीये,
 अजीवना पांच जेद ज्ञाप्या, अरूपी रूपी मन आणीये ॥ १५ ॥
 धर्म अधर्म आकाशकाळ चौ, अरूपीने रूपी पुद्गल ए,
 एम पांच द्रव्यनो समास अजीवमां जीव पुद्गल वे मि-
 द्यां नवतत्त्व ए ॥ १६ ॥ जीव पुद्गल सयोगे मिश्र जावे,
 अनादि चउगति सबधए, हेय उपादेय बुद्धि जोगे, होवे
 जवनो अतए ॥ १७ ॥ जाणवा योग्य जीव अजीव जाणी,
 पुन्र पाप आश्रव बध ठेकवा, जीव गुण सवर निर्जराने
 मोक्ष, उपादेय जाणी ग्रहवा ॥ १८ ॥ हेय उपाधि त्याग
 त्रण जेदे, द्रव्य जावे कर्मने नोकर्म ए, द्रव्यकर्म आठ ज्ञा-
 नावर्णादि, जाव कर्म सही रागद्वेष ए ॥ १९ ॥ नोकर्म
 जोग मन वचन काया, द्रव्य कर्मबध जाव हेतू सही, ते

कारण ठकी घटतर ग्रहीये, शुद्धात्म अनूजव शिव तर्ही
 ॥ १८ ॥ एहि देव परमात्म पोते, एहि गुरु शुद्ध उपयोग
 ए, एहि स्याछादधर्म परिणमतां, परमानन्द स्थानपद नि-
 द्धए, ॥ १९ ॥ एम दवगुरु धर्मतत्त्व अनुजव, शुद्धनय
 स्थायी कीजीये, आळपंपाळने झूर टाळी, सेहेजे शिवसूख
 लीजीये, ॥ २० ॥ एम साध्य साधो सत्ता आराधो, आ-
 रोपित धर्म परिहरो, शक्ति प्रगटे व्यक्तिजावे, अजरामर
 सुखने वरो ॥ २१ ॥ ए सुख अनादि आत्मसत्ताए, गुण-
 गुणता तिरोजावे रहु, आविर्जाव तेनो प्रगटता, लाधे
 दायकजाव एम सहहु ॥ २२ ॥ दायकजावे अनतगुण वृत्ति,
 गुणगुण स्वजावे जिनता, उत्पाद व्यय गुणगत होवे,
 डव्ये कहीये ध्रुवता ॥ २३ ॥ पूर्व पर्याय व्यय गुण वृत्तिए, अ-
 जिनव पर्याय उत्पादए, एम समे समे हाणी वृद्धि वृत्तिये,
 तिहा प्रगटे परमानन्द ए ॥ २४ ॥ परमानन्द गुणगुणनो
 जुदो, अनतगुण आनदोपेतए, तेनो जोग गुण निष्पन्नसमे
 कहीये, बाकी उपजोग चिरकाळ गतए ॥ २५ ॥ एम पू-
 र्णानन्द जोगी सिद्धात्मा, तेमा अपूर्णता होवे नहि, एक
 समय मात्र चिरहकाळ नावे, दुख अशाता विघ्न कदी
 नहीं तर्ही ॥ २६ ॥ ए सूर्य साधन घटतरमा, गुण श्रेणीये
 जेदाजेदता, जेद ठेद करी अजेद लहता, पामे यथारयात
 वितरागता ॥ २७ ॥ इहा ससार मूल बीज विनाश होवे,
 सृष्टे रागद्वेषने मोह ए, त्रण कर्म वितरागजावे हणता,
 चउघातीनो थाय उच्छेदए, ॥ २८ ॥ तिहा अनत चतुष्टय

लहे अरिहंत पदमां, आयु ठेके थाय योग रोध ए, अघाति
चौअंत अयोगी अंतै, एम स्थिति पाके लहे जवि सिद्धए
॥ २९ ॥ ए/सिद्ध हेतु तत्वगुण गाया, अतरआत्म स्थिर-
ज्ञाव ए, निजपर हित अर्थे रचना कीधी, ते शुद्ध करो
ज्ञानी गुणवंत ए, ॥ ३० ॥ उंगणीस वासठ विजापुरमा
थावण, शुद्ध वीज सोमवार ए, श्रद्धा प्रकरण ग्रंथ पुरण,
करतां प्रमोद अपार ए ॥ ३१ ॥ आ ग्रंथ जविजन रुचीये
जणशे, सूपणशे निश्चल चित्तए, ज्ञान शितळ तद्गत रटण
करतां, पामे समकित रत्न विनित ए ॥ ३२ ॥ सर्व गा-
था २०० ॥ श्लोक सख्या सवात्रणसो (३२५) ॥ समपूर्ण ॥

॥ श्री गुरुभ्योनमः ॥

अथ श्री नवपदजीनी पूजा लिख्यते

॥ दुहा. ॥

चउव्रीशे जीनपति नमु, नमु अप्रमत्त निग्रंथ ॥
धर्म तेनु ज्ञायु सही, सो समकित शीवपथ ॥ १ ॥
ते साधे सिद्ध चक्रने, पूजे नित्य द्रव्यज्ञाव ॥
ते नव जेदे वर्णवुं, अनुक्रमे निज सद्ज्ञाव ॥ २ ॥
अरिहत सिद्ध बीजे सूरि, पाठक मुनि गुण धाम ॥
दरशन नाण चरण वळी, तप छादशविध नाम ॥ ३ ॥
ए नवपद जक्ति करी, पूजा रचु मनोहार ॥
नव पद गुण गण गावतां, जुटे कर्म प्रचार ॥ ४ ॥
नवपद सोहि आतमा, योग इजिथी जिन्न ॥
पुद्गलमां लाधे नहीं, नवपद गुणनु चिह्न ॥ ५ ॥

जेद ज्ञान घटमा वसे, तो श्रद्धा स्थिर थाय ॥

स्मरण विज्ञाग करे तिहां अनुज्ञव घट प्रगटाय ॥ ६ ॥

समज्ञाव वृत्ति एह ठे, ज्ञाव पूजा पण तेह ॥

अनतकारण सिद्धनु, तेमां नहीं सदेह ॥ ७ ॥

॥ दाळ ॥ १ ॥

॥ राग विखावर ॥

जगत् प्रजु आगळ ज्ञवी वर अकत धरीए ॥ ए देशी ॥

अरिहत पढ ठाण तेरमे, घाति कर्महणीने ॥

अनत चतुष्टयी पामीया, परियाय ठणीने ॥ हांहांरे

पर्याय ठणीने, हाहारे उपयोगी यझे ॥

हाहांरे ज्ञान रमण लहीने, हाहारे सजीव ग्रहीने ॥

हाहारे मूळ रूपे रहीने, हाहा रे वीतराग वनीने ॥

अरिहत पढ ठाण तेरमे, घाति कर्म हणीने ॥ आंकणी ॥ १ ॥

चार निकायना देवता, असग्य तीहा आवे ॥

चोसठ ङढ देवागना, मळी मगळिक गावे ॥

हाहारे मळी मगळिक गावे, हा० तीहां त्रिगु वनावे ॥

हा० केड जळ वरसावे, हा० केड कुसुम वीठावे ॥

हा० बीच कटपवृक्ष ठावे, हा० पर्यदा वार आवे ॥ अ० ॥ १ ॥

तीर्थपति श्रीरहितजी, सिंहासन सोदावे ॥

चळदीशि चळमुख देशना, देड सजने सुणावे ॥

हा० देड सजने सुणावे, हा० ज्ञान जीव जाणे आवे ॥

हा० तीहा मिथ्यात्व जावे, हां० समकित शुद्ध पावे ॥

हा० लहे वीरति जावे हा० सिद्ध अनुक्रमे आवे अ० ॥ ३ ॥

इत्यादि बहु देशना, नवि जीवने आपे ॥

जीव पुद्गल जूदाजूदा, इम वीहु पद्द थापे ॥

हां० इम वीहु पद्द थापे, हां० संग्रह नयनीए ठापे ॥

हां० परपणे नही व्यापे, हां० गुणपरने ए नापे ॥

हां० जीव निज पर मापे, हां० लुटे अन्यथी आपे ॥ अ० ॥ ४ ॥

इत्यादि देशना देइ, अरिहंतजी तारे ॥

ज्ञान शीतल श्रद्धा करी, केइ धर्म काज सारे ॥

हां० केइ धर्म काज सारे, हां० प्रजुनो उपगारे ॥

हां० नवी पूजो निरधारे, हां० धन खरचो अपारे ॥

हां० योगत्रण समारे, हां० नहीतो नवहांरे ॥ अ० ॥ ५ ॥

इति प्रथम पदपूजा. ॥ १ ॥

श्लोकः—ॐ श्री परमपुरुषाय परमेश्वराय, जन्मजरा
मृत्यु निवारयाण, अज्ञानोच्छेदकाय श्रीमतेवीरजीनेंज्राय
जलंचंदनं, पुष्प, धूप, दिप, अक्षत, नेवेद्य, फल च यजामहे
स्वाहा (आ काव्य दरेक पूजा दीठ कहेवुं)

पूजा ॥ २ ॥ जी ॥ दुहा ॥

सिद्ध निरजन गति नमु, अलख अगोचर रूप ॥

आदि अत नही एहने, परमानंद स्वरूप ॥ १ ॥

॥ दाळ २ जी ॥

॥ देखो गति दैवनीरे ॥ ए देशी

श्री सिद्ध पद आराधीयेरे, जे निज सपत्तिवत

ज्ञान अनलु दर्शनेरे, चरण वीर्य अनंत नमो सिद्धराधनेरे.

॥ ए आंकणी

॥ १ ॥

अव्यावाध सुख शाश्वतुरे, परमानन्द स्वरूप
 अटल अवगाह अगुरु लघुरे, अमूर्ति अनूप ॥ नमो० ॥१॥
 दायक समकितवतगरे, चिन्ह मूर्ति परिव्रह्म
 परमज्योति व्यक्ति हुशरे, टल्लीया आवे कर्म ॥ नमो० ॥३॥
 अज अवीनाशी निरंजनोरे, लोक शिखर करे वास ॥
 त्रणे कालनी वर्तनारे, एक समय प्रतिज्ञाप्य ॥ नमो० ॥४॥
 एक सिद्ध तीहा अनत ठेरे, निज निज रूपेरे जिन ॥
 नहीं बाधा सिद्ध जीवनेरे, गुणपर्यायमां लीन ॥ नमो० ॥५॥
 गुणपर्याय अनतनीरे, व्यक्ति अनतीरे थाय ॥
 कोड कोडमा पेसे नहींरे, सो नीज धर्म समाय ॥ नमो० ॥६॥
 व्यक्ति व्यक्तिये जिनतारे, आनन्द केरीरे थाय ॥
 एम आनन्द अनतो हुवेरे, तेना जोगी सिद्धा सदाय ॥ नमो० ॥७॥
 एक अनेक आदि अनादिरे, गुरु, लघुने मध्यस्थ ॥
 इत्यादिक जेद सिद्धनारे, जाणो वेशी सयमरथ ॥ नमो० ॥८॥
 तेथी सिद्ध पद पामीयेरे, जविजन करजो विचार ॥
 ज्ञान शीतल कहे आपजोरे, सिद्धराय सिद्धपद सार ॥ नमो० ॥९॥

इति सिद्ध पद पूजा ॥ २ ॥

पूजा ॥ ३ ॥ जी ॥ दुहा ॥

ठत्रीस गुण विराजता, पाले पचाचार ॥

पद दर्जनने जाणता, स्याछादी सिरदार ॥१॥

॥ दाळ ॥ ३ ॥ जी ॥

॥ महावीर प्रजु घेर आये ॥ ए देशी ॥

आचारज पदने पूजी जे, गुणरागे वदन कीजे ॥

दीये देशना ते न झूलीजे, शका कंखा पूढी ठेढीजेरे ॥
मन मोहन जगगुरु राया ॥ तुज दरसण पुन्य पायारे ॥
मन मोहन जगगुरुराया ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥

तुमे पच महाव्रत धारी, दया वीस वसा निरधारी ॥
सत्य ज्ञापा निरवयसारी, आतम धर्म शक्ति प्यारी रे ॥ म०२ ॥
अणदीधे सळी नही लेवे, योग त्रिकरणे नारी न सेवे ॥
रूप निरखण नजर न देवे, परिग्रह नव त्यागी रहेवे रे म०३ ॥
आशा तृष्णा मूर्च्छा उतारी, आ ज्ञव परज्ञवनी नीवारी ॥
निर्लोत्तरीन पुन्यग्राहकारी, ज्ञान ध्यानतप निर्जरा ज्ञारी रे म०४ ॥
ज्ञाव संवर अतर योगी, ज्ञाव अध्यातम गुण जोगी ॥
धर्म साधक शब्द संयोगी, करे करणी सदा उपयोगी रे म०५ ॥
शुद्ध पर्याय रमणता पाइ, सदबोध सयमश्री आइ ॥
जेटे आचार्य उज्जा थाइ,, तिहा आनंदवृद्धि सबाशे म०६ ॥
निज गुण उपयोगे स्थिर, व्रते आचारीय थइ वीर ॥
अनुज्ञव सरोवर तीर, ज्यु ज्ञान अगाधसो नीररे म०७ ॥
तेमा स्नाने सनातक थावे, कर्म मेल अनादिनो जावे ॥
समश्रेणीए सिद्ध गतिपावे, ज्ञानशीतळ पद त्रीजु गावे रे म०८ ॥

इति आचार्य पद पूजा ॥ ३ ॥

पूजा ॥ ४ ॥ थी ॥ दुहा ॥

पाठक पंचवीस गुणी, ज्ञान तणा जमार ॥

ज्ञणे जणावे माधने, प्रज्ञाविक सिरदार ॥ १ ॥

॥ दाळ ॥ ४ ॥ थो ॥

॥ रगरसीया रगरस वन्यो मन मोहनजी ॥ ए देशी ॥
पाठक पदने पूजीए मन मोहनजी, ए छाटज अंगना जाण ॥
मनरु मोहुरे मन मोहनजी

नय गर्जित दीधे देशना म० नहीँ एकात पदनी ताण ॥ म० १ ॥
शब्द नये धर्म साधना म० तेसा चळ प्रथमनी समाय ॥ मन० ॥
अश आरोप नेगम जळे ॥ मन० ॥ सग्रह सत्ता ग्रहवाय ॥ म० २ ॥
जेवज्ञान अतर जगे म०, करे चेतन पुद्गल जिन ॥ मन० ॥
उपाधि अळगी टळे म०, ए व्यवहार नय चिन्ह ॥ म० ३ ॥
मन स्थिर घरमां रहे म०, थड शुद्धि अंतरमांही ॥ मन० ॥
अजुसूत्रनय एह ठे म०, परिणामग्राही त्याही ॥ मन० ४ ॥
ए चळ शब्द नयें जळे म०, इहा प्रगटे समकित धर्म ॥ म० ५ ॥
अनुक्रमे वृद्धि लहे म०, आवे संजिरुदनो मर्म ॥ म० ५ ॥
ए नये अरिहत पद लहे म०, तीहा ठ नयनु वृत्तात ॥ म० ॥
एम कार्य शब्दर्थी साधीयेम०, चळ पेहेखा ए निमित्त एकाताड
आयुष्य अते सिद्धिवरे म०, लोक शिखर करे वास ॥ मन० ॥
एवचून नय तीहा होवे म०, हवे कारणिक तीहां नहीँ पास ॥ ७ ॥
पुद्गल सग जीहा लगे म०, तीहा कारणिकनो रहे वास ॥ म० ॥
कार्ययोगे कारण कहु म०, नहीँ तो कारण नहीँ तास ॥ म० ८ ॥
शब्द नय लाधे नहीँ म०, तीहा स्थीर मिथ्यात्व धर्म ॥ मन० ॥
कारण दुजेदे कहु म०, एक कार्य कारण मर्म ॥ मन० ९ ॥
योगता कारण बीजु कहु म०, ते समजो चतुर महता ॥ म० ॥
कार्य उपादाननु हुवे म०, ते कार्य कारण कहत म० ॥ १० ॥

निमित्त प्रवृत्ति कीजियें म०, ते जोगे कार्य निपजत मन० ॥
 ते योगता कारण सही म०, नहीं तो अकारण कहंत म० ११॥
 एम सत नय ग्रहीए म०, नहीं एके उत्थापक हुत मन० ॥
 शक्ति ते व्यक्ति हुवे म०, थाय सग्रह एवंजूत मन० १२ ॥
 हम सिद्ध साधन साधीये म०, कहे ग्रथे ज्ञानी गुरुराज म०॥
 ज्ञान शीतल श्रद्धा करो म० लहो समकित सारो काजम० १३
 इति पाठक पद पूजा ॥ ४ ॥

पूजा ॥ ५ ॥ मी ॥ दुहा. ॥

ज्ञानी ते साधु नमुं, जाणे वस्तु स्वज्ञाव ॥
 उपाधि अलगी करे, त्यां शीवसाधन दाव ॥ १ ॥

॥ दाळ ५ मी. ॥

॥ गीरिवर दरसण वीरखा पावे ॥ ए देशी ॥

मुनि महंत पदपूजा कीजे, मुनि गुण जळखतां दीक्ष रीजे॥

मुनि महंत पदपूजा कीजे ॥

मुनि दरसणथी समकित पामे, अनुक्रमे सिद्ध गति पण लीजे

मुनि महंत पदपूजा कीजे ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥

पंचइंद्रि विषय अशुचि निवारी, जीतेद्रिय यति धर्मे रीजे मु०

पेहेलुं धर्म-क्षमा अतरमां, क्रोध तजी समता रस पीजे मु० २॥

वीजु मार्दव धर्म अमानी, मद आठ तजी मोटपे नरीजे मु०

त्रीजु आर्यवधर्म सरळता, कपटरहित अवक्र थइ जे मु० ३॥

चोथु मुनि धर्म ज्ञान वेरागे, तजी पर ममता लोच हणीजे मु०॥

इम चौधर्म कपाय अज्ञावे, गुरु मूख वचने एम सुणीजे मु० ४

पंचमु तपधर्म छाडग जेदे, पट् पट् वाह्य अन्यंतर कीजे मु०

ठहु सयम आश्रव त्यागे, सत्तर जेद घणी रीजे ग्रहीजे ॥मु०५॥
 सातमुसत्यधर्मसत्यज्ञापाए, आज्ञासत्यवस्तुसत्यसमजीजेमु०॥
 अष्टम शीचधर्म जेद ज्ञाने, पुद्गल अनुभव त्यागी वरीजे मु ६॥
 नवमु धर्म अकिचन दाग्युं, परिग्रह त्यागी सनेह दृणीजे मु ॥
 दशमु वह्नचर्य धर्मज्ञारयु, त्रिकरण योगेवेद विवेनसेवीजेमु०॥
 एम दशयतिधर्म आराधी, मुनिगुण वृद्धि लहे रगरीजे मु०॥
 सयम गण विशुद्धी वरता, ज्ञान दीतलकरीदीवपद्वर्जीजे मु०॥

इति शुनि पद पूजा ॥ ५ ॥ मी ॥

॥ पूजा ॥ ६ ॥ हो ॥ दुहा ॥

वस्तुने वस्तुपणे, सदहे सो समकित ॥
 अवस्तु वस्तु कहे, ते मिथ्यात्व ब्रम जित ॥१॥
 जेद ज्ञान अतर जगे, तीहा वस्तु उल्लखाय
 जीव पुद्गल दुफारता, श्रद्धा स्थिर न मोलाय ॥२॥
 ते समकित दर्शण नमु, शिवपद आपणहार ॥
 सर्व धर्मनु मूलण, गुण वृद्धि आधार ॥३॥

॥ दाल ६ छद्दी ॥

॥ तीरथनी आशातना नवी करिये ॥ ए देशी ॥

समकित दर्शन पूजीए नवी जावे, जाव स्वजावे
 समकित आवे, तीहा मिथ्यात्व मूलथी जावे, पामे चोथु
 स्थान ॥ समकित० ॥ १ ॥ ए आकणी॥ दर्शन अनुभव ते
 सही प्रत्यक्ष, देखे शुद्ध स्वरूपनो पक्ष ज्ञान योगे दर्शन
 विचक्ष, जाणे देखे एम ॥ समकित० ॥ २ ॥ ससार वेदक
 ए सही, अति वळीउं, पकता अर्द्ध पुद्गल कहीउं, नहीतो

सात आठ नव रहीउं, पठी सिद्धि लहत ॥ समकित० ॥
 ॥ ३ ॥ चारित्र विण सिद्धि वरे एम जाणो, नहीं समकित
 वीण शीवराणो, समकित गुण परथम आणो, थाशे कारज
 सार ॥ समकित० ॥ ४ ॥ समकित त्रिण धर्म साधना अ-
 लेखे, करे किरिया जगत सौ देखे ॥ नणे ज्ञान कथे न
 जाणे रेखे, अंकविण विडु जेम ॥ समकित० ॥ ५ ॥ गत
 समकितने पुरवे आयु वांध्युं, ए वेउ विण समकित साध्युं ॥
 बीजु आयुष्य वांधे नही लाध्यु, देव वैमानि वध ॥ समकित०
 ॥ ६ ॥ मळ उपशम दाय उपशम दाय जाणो, तेथी समकित
 त्रिविध आणो ॥ दायक त्रण चार नवे टाणो, सिद्धि व-
 रशे एम ॥ समकित० ॥ ७ ॥ सास्वादन उपशम पचवार
 लहीजे, दाय उपशम असस्यवार कीजे ॥ दायक एकवार
 ग्रही सीजे, नवस्थीति मांही ॥ समकित० ॥ ८ ॥ दाय-
 उपशम परथम लहे सिद्धांते, उपशम कर्म ग्रंथे अकांते ॥
 पामे समकित शांत दांते, जिन शस्त्रे विचार ॥ समकित०
 ॥ ९ ॥ समकित ठाणथी पमी मिथ्यात्वे जावे, तीहां रहतां
 अनंत काल थावे ॥ कर्मवध अनतो पावे, स्थिति न वधे
 एम ॥ समकित० ॥ १० ॥ इत्यादिक गुण मोटको सिद्धि-
 दाता, गुरु वचने कहे गुणग्याता ॥ समकित जावना मुनि
 ध्याता, ज्ञान शितळ गाय ॥ समकित० ॥ ११ ॥

इति समकित दर्शन पद पूजा. ॥ ६ ॥ वी.

पूजा ॥ ७ मी ॥ दुहा. ॥

जीव स्वजावे ज्ञान ते, चारित्र समकित मूल ॥

अनुजवे जीव सुखने, सहजानंद अनुकूल ॥ १ ॥

ज्ञानावरणी कर्म जे, दाय उपशम तस थाय ॥

ज्ञान गुण प्रगटे सही, जाणे वस्तुने न्याय ॥ २ ॥

द्रव्यारथ वस जेदने, पर्यायारथ पट जेद ॥

द्रव्यपर्यायने जाणतां, लहीए ज्ञान अजेद ॥ ३ ॥

हाळ ॥ ७ मी ॥

राग सारग ॥ हो धन्ना ॥ ए देत्री ॥

आत्म ज्ञानपद पूजीएरे मिता ॥ शुद्ध उपयोगे स्थिर
॥ अंतर अजवाळु करेरे मिता ॥ अकृत्य चितक धीरेरे ॥
रंगीला मिता ॥ ए ज्ञान पूजोने ॥ ए ज्ञान पूजो घटमांरे
मिता, लहो अनुजव प्रत्यकरे ॥ रंगीला ॥ ए ज्ञान पूजो-
ने ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ गुणपर्याय अनतनोरे मिता, अ-
नुजव स्हेजे थाय ॥ अनत चक्रवतो सहीरे मिता, परम
ज्योति प्रगटायरे ॥ रंगीला मिता ॥ ए ज्ञान ॥ २ ॥
अरूपी विषय ज्ञाननोरे मिता, आत्म ज्ञाने ग्रहत ॥ अ-
नुजव रीते जाणतांरे मिता, स्पर्श ज्ञान कहतरे ॥ रंगीला ॥
॥ ए ॥ ३ ॥ निजातम विण सर्वनेरे मिता, जाणे ते
वाह्य ज्ञान ॥ घाल ज्ञान वीजु नामठेरे मिता, व्रीजु व्य-
वहार ज्ञानरे ॥ रंगीला ॥ ए ॥ ४ ॥ स्वपर जाण ज्ञानी
कह्यारे मिता, पर अनुजवी न कहाय ॥ अरीसामां अन्य
ठवी पंजेरे मिता, ठवीए अरीसो न लेपायरे ॥ रंगीला ॥
ए ॥ ५ ॥ परजाण उपमा वाचठेरे मिता, ज्ञानी निजातम
जाण ॥ स्वप्नावे निज धर्मठेरे मिता, परप्नावे परधर्म ठाणरे

॥ रंगीला० ॥ ए० ॥ ६ ॥ परज्ञावे धर्म नवि रहेरे मिता,
 पामेळु क्षणमां विनाश ॥ धर्मघाति परज्ञावनेरे मिता,
 तंजी करो स्वज्ञावे वासरे ॥ रंगीला० ॥ ए० ॥ ७ ॥ शुद्ध
 एकता अचलतारे मिता, अकृत्य चितक जाव ॥ परानु-
 ययी इहां टट्योरे मिता, अज्ञेदक्षानी हुवा रावरे ॥ रंगीला०
 ॥ ए० ॥ ८ ॥ ज्ञेद ज्ञान कारण कह्युरे मिता, टळतां का-
 र्यता पाय ॥ केवळनाण दर्शण लहेरे मिता, ए शुद्ध स-
 द्भूत थायरे ॥ रंगीला० ॥ ए ॥ ९ ॥ पर्याय अव्य एका-
 ग्रतारे मिता, व्यक्ति अनंती जिन्न ॥ अजिन्न रूपे तिहां
 सहीरे मिता, ए स्याद्वाद धर्म चिन्हरे ॥ रंगीला० ॥ ए०
 ॥ १० ॥ एम ज्ञानयोग आराधीयेरे मिता, ज्ञेद अज्ञेद वि-
 चार ॥ ज्ञान शीतल सिद्धिवरेरे मिता, लहे अव्यावाध
 हितकाररे ॥ रंगीला० ॥ ए० ॥ ११ ॥

॥ इति ज्ञानपद पूजा ७ मी ॥

पूजा ॥ ८ मी ॥ दुहा ॥

जे चारित्र शरण करे, ते निर्जय पद पाय ॥
 जव जव नाटक नवी करे, मोहादि कर्म क्षय थाय ॥१॥
 चारित्र गुण अतर विषे, अनुभव ज्ञान संयोग ॥
 स्थिर उपयोग शुद्धता, तीहां संयमश्री जोग ॥२॥
 संयमश्री सगे रहे, चारित्र रायनी पास ॥
 प्रमोदित अळगी नही, कार्य करे थड दास ॥३॥

॥ बाल ८ मी ॥

॥ तोरण आऽ क्युं चले रे ॥ ए देशी ॥

चारित्र धर्मने पूजिये रे, निग्रथ पद अणगार ॥ स-
लूणा ॥ व्यवहार निश्चय जेदथी रे, परथम कहु व्यवहार ॥
सलूणा ॥ चारित्र धर्मने पूजिये रे, निग्रथ पद अणगार ॥
सलूणा ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ पंच महाव्रत उच्चरे रे, सु-
जतो आहार निहाळे ॥ सलूणा ॥ लोचकरे भूमिये सूपरे,
अरुवाणे पगे चाले ॥ सलूणा ॥ चारित्र ॥ २ ॥ पद
आवश्यक वे टकनारे, नव कदये विहार ॥ सलूणा ॥
देशना गुरु मुखे सुणे रे, पलेहण करे वे वार ॥ सलूणा ॥
चारित्र ॥ ३ ॥ इत्यादि बहु साधनारे, व्यवहार चारित्र
तेह ॥ सलूणा ॥ स्वर्ग सुख तेदथी लहे रे, परपर कारण
एह ॥ सलूणा ॥ चारित्र ॥ ४ ॥ निश्चै चरणहवे दाखवुरे,
जे शीव सुखदातार ॥ सलूणा ॥ अनंतर कारण सिद्धनुरे,
अतर दृष्टि विचार ॥ सलूणा ॥ चारित्र ॥ ५ ॥ ज्ञाने
वस्तुने लंलखे रे, एक प्रणमन वस्तु निन्न ॥ सलूणा ॥ पर-
सगे मिश्रित हुंरे, चेतन पुद्गल चिन्ह ॥ सलूणा ॥
चारित्र ॥ ६ ॥ परमगी हुइ चेतनारे, इडिद्वारे एह
॥ सलूणा ॥ उपयोगीक सदा रहे रे, पुद्गल धर्मे तेह
॥ सलूणा ॥ चारित्र ॥ ७ ॥ मन मेळु नहि स्थिरतारे,
जटकण लाग्यो तेह ॥ सलूणा ॥ वस्ती उजममा जमे रे,
गयण पायाले एह ॥ सलूणा ॥ चारित्र ॥ ८ ॥ इडि
नोडि नही आतमारे, पुद्गल वस्तु तेह ॥ सलूणा ॥

તેમાં જાણંગ ગુણ આતમારે, ઉપયોગ લક્ષણ એહ ॥ સલૂણા
 ॥ ચારિત્ર ० ॥ ૧૦ ॥ એમ જ્ઞેદજ્ઞાને વહેવીયેરે, જીવ પુદ્ગલ
 દોય જિન્ન ॥ સલૂણા ॥ હેય જાણી પર ઠોમીનેરે, ચેતના
 ગ્રહો થઈ લીન્ન ॥ સલૂણા ॥ ચારિત્ર ० ॥ ૧૦ ॥ વીર્ય સ્ફૂ-
 રણાયેં થડે, પર્યાય ધર્મે વૃત્તિ ॥ સલૂણા ॥ ઉપયોગ અનતો
 હુવોરે, સ્થિરપણે જેમ ધરતી ॥ સલૂણા ॥ ચારિત્ર ૦ ॥ ૧૧ ॥
 જ્ઞાન અધ્યાત્મ ધર્મએરે, સવર નિર્જરા સાથે ॥ સલૂણા ॥
 ધ્યાતા ધ્યેય ધ્યાન એકતારે, ચારિત્ર રાય જગનાથ ॥ સલૂણા
 ॥ ચારિત્ર ૦ ॥ ૧૨ ॥ નિમોંહી મોહને હણીરે, હણીયા
 રાગને દેવ ॥ સલૂણા ॥ અશુદ્ધ પરિણતિને ઠેદીનેરે, શુદ્ધ
 પરિણતિયે પ્રવેશ ॥ સલૂણા ॥ ચારિત્ર ૦ ॥ ૧૩ ॥ નિશ્ચે
 ચરણ એ જાણિયુરે, યથાચ્યાત તસનામ ॥ સલૂણા ॥ વીત
 રાગ ઠાણ વારમેરે, લાઘ્યુ પદ હિત કામ ॥ સલૂણા ॥
 ચારિત્ર ૦ ॥ ૧૪ ॥ પા ક્ષણમાં એ કેવલ લહેરે, ત્યાં ગુણઠાણ
 તેરમુ કહાય ॥ સલૂણા ॥ જ્ઞાન ગીતલ કરે વંદનારે, મા-
 નજો અરિહંતરાય ॥ સલૂણા ॥ ચારિત્ર ૦ ॥ ૧૫ ॥

શ્લોક ચારિત્ર પદ પૂજા ॥ ૮ મી ॥

પૂજા ॥ ૯ ॥ મી ॥ દુહા ॥

કર્મ જલે તપ ધર્મથી, તપથી જાય વિકાર ॥

અશુદ્ધતા અલગી ટલે, તપ ઉત્તમ આચાર

૧૧૨

ધ્યાન તપ અતર વિપે, આજ્ઞા અપાય વિચાર ॥

વિપાકને સંસ્થાનએ, ધ્યાન દ્યો ધર્મસાર

૧૧૩

उत्सर्ग कायानो करे, त्याग ए ज्ञान सयोग ॥

वाधित नाव सवेटळे लहे अढ्यावाध जोग ॥३॥

॥ हाळ ९ भी ॥

॥ वगमानो वासीरे मोर शीद मारीयो ॥ ए देशी ॥

तप पद पूजीने निरजरा करीयेर, वधने विदारीरे
कर्मथी वुटीये ॥ ध्यान तपे धर्मध्याने आझा विचारीरे,
मिध्यात्वेने मारीरे समकित लिजीये ॥ अज्ञानने निवारी रे
ज्ञान रस पिजीये, अवतने गाळीरे विरति रसे जीजीये,
प्रमादने टाळीरे अप्रमत्ते रीजीये, मोहने विदारीरे, यथा-
रयाते सिजीये ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ अप्पाय विचय वीजे
पाये विचारीरे, आतमरामरे अनत गुणीने किजीए ॥ वि-
पाक विचय वीजे पाये गुणवंतरे ॥ परसगे फळरे विपाक
अशाता लिजीये ॥ अज्ञानने ॥ अवत ॥ प्रमाद ॥
मोह ॥ २ ॥ सस्थान विचार ते असरयाता लोकमाहीरे
॥ कर्म पर्यायेरे जन्म मरणे फरसीये ॥ एस चळनेदे धर्म-
ध्यान तप ध्यायारे ॥ शुक्ल ध्यानरे परसग त्यागी किजीये
॥ अज्ञान ॥ अवत ॥ प्रमाद ॥ मोह ॥ ३ ॥ पेहेले
पाये स्वपर विचार जित्त जित्तरे ॥ बहेची जूदा जूदारे
जीव पुद्गल दोय कीजीये ॥ मोहमल्ल श्हा आत्म प्रदे-
शथी टाळीरे ॥ ध्यान अग्निये लगामीरे यथारयात ली-
जीये ॥ अज्ञान ॥ अवत ॥ प्रमाद ॥ मोह ॥ ४ ॥
वीजे पाये अज्ञेद ज्ञान एकत्वरे ॥ परअनुज्ञवरे वाण वार-
मेथी टाळीए ॥ ज्ञानावरणी दर्शनावणी अतरायरे ॥ तेने

हणतां रे केवळज्ञान नीहाळीये ॥ अज्ञान० ॥ अव्रत० ॥
 प्रमाद० ॥ मोह० ॥ ५ ॥ त्रीजो पायो तेरमा ठाणना
 अत्तेरे ॥ आयुवने ठेकेरे योग रोध कीजीये ॥ चोथे पायें
 सही अयोगी अकर्मि रे ॥ क्रियाने कायानोरे उच्छेद करी
 सिजीये ॥ अज्ञानने० ॥ अव्रत० ॥ प्रमाद० ॥ मोह० ॥
 ६ ॥ धर्म शुक्ल ध्यान चळ चळ पाया दार्यारे ॥ ते अजि-
 तररे पाचमो तप जेद कीजीये ॥ ठठो तप जेद कायोत्सर्ग
 कहीजेरे ॥ ते जाव आवी गयोरे, कायानो उच्छेद तीहां
 लीजीये ॥ अज्ञानने० ॥ अव्रत० ॥ प्रमाद० ॥ मोह० ॥ ७ ॥
 वाकी रह्या दशजेद तपना ते समजीरे, अतर्दष्टियेरे कर्म
 वळें एम कीजीये ॥ ज्ञान शीतळ कहे ध्यान तपने आराधीरे ॥
 अकृत्य अनुजवरे योगे सिद्ध पद लीजीये ॥ अज्ञानने०
 ॥ अव्रत० ॥ प्रमाद० ॥ मोह० ॥ ८ ॥

इति तप पद पूजा ॥ ९ मी ॥

कळश.

॥ दाळ ॥

घणुं जीव तु जीव जिनराज जीवो घणु ॥ ए देशी ॥

अथवा ॥ कमखानी देशी ॥

नवपद पूजीये मुक्ति पंथ लीजीये, देवगुरु धर्म त्रण
 तत्व जाणी ॥ शुद्ध श्रद्धा करी मिथ्यात्व परहरी, समकित
 सुमति वेदु लीयो ताणी ॥ नवपद पूजीये० ॥ ए आंकणी
 ॥ १ ॥ परथम अरिहत पदतणी पूजना, शत्रु द्रव्यज्ञाव
 दोय हणतां थावे ॥ जावथी रागद्वेष अशुद्ध परिणतिये,
 द्रव्यथी गुणघाति चउदाय पावे ॥ नव० ॥ २ ॥ बीजी

सिद्ध पदतणी कहू हवे पूजना, अष्ट कर्मदाययी अष्ट गुण पावे॥ पुद्गल रहित ए आत्मरूपे सदा, अनत गुण वृत्ति अकृत्य थावे ॥ नव० ॥ ३ ॥ आचार्य उपाध्याय साधु सर्व पूजीये, कचन कामिनिथी रहित थइये सावय त्याग त्रि-करण त्रिकरण करी, जाव जीव लगे निस्पृही रहीये ॥ नव० ॥ ४ ॥ दर्शननाण चरण तप गुण पूजना, अंतरकरणे उपयोगी रहीए ॥ तेथी तीहा पामीए स्वरूपें विशुद्धता, शक्ति सोव्यक्ति परगट लहीये ॥ नव० ॥ ५ ॥ एम नव पदतणी पूजना घट विषे, गुण प्रगटे सो जाव पूजा कहीए॥ तेह ज्ञाने करी पूजा में वर्णवी, उपयोगे पूजी शीवसुख लहीए ॥ नव० ॥ ६ ॥ उगणीसे वाचन असारु हुवावशी, कृष्ण पक्ष वार गुरुए गाड ॥ अनुजव पदतणा स्थिर विचारयी, रमण रचना करी पूर्णताइ ॥ नव० ॥ ७ ॥ मनोरथ माहरो सफल हुवो आज ए, आनद उलटजर हर्ष बाध्यो ॥ नवपद आतमा आत्म जावे पूजना, ए बिण कार्य नहीं कोइए साध्यो ॥ नव० ॥ ८ ॥ एम जवि पूजीये जक्ति घणी कीजीये, वचन सत्य विवेके उचारीयेए ॥ ज्ञान शीतल करी उपयोग शुद्ध ग्रही, व्यक्ति लही शीव पथ चाखीए ॥ नव० ॥ ९ ॥

॥ कलश ॥

श्रुतज्ञान अनुजव ॥ ए देशी ॥

उपशम जळे मळ शान्त करीए उपयोग चदन पूजीए ॥
बळी ज्ञान पुण्यज धूप श्रद्धा, दिप अनुजव किजीए ॥

वेराग अद्वैत ज्ञान गर्जित, दृष्टि सम नैवेद्य ए ॥

एम ज्ञान शीतल ज्ञाव पूजा, फल कहु सतोष ए ॥१॥

इति नवपदजीनी पूजा संपूर्ण.

अथ आरति लिख्यते.

॥ अपठरा करती आरती जीन आगे ॥ ए देशी ॥

आरति करुं जीनराजनी सहज जावे, ज्ञान दीप
ज्योति प्रगटावे ॥ घट अंतर प्रकाश थावे, ज्ञागे तिमि-
रांधकार ॥ आरति करुं ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ जीनज्ञाव
सज्ञाव ए ज्ञानयोग, टळे रागद्वेष ज्ञाव रोग ॥ वसे शुद्ध
परिणति संयोग, क्षीण मोह वीतराग ॥ आरति ॥ २ ॥
उतरवुं मुळरूपमां गुणे चढवुं, शुद्ध उपयोग रमण आद-
रवुं ॥ गुणपर्याय अनुभव करवु, लाधे केवल ज्ञान ॥ आ-
रति ॥ ३ ॥ ज्ञाव जीन अरिहंतजी ए प्यारो, घानि क-
र्महणी हुवो न्यारो ॥ ठाण तेरमु तीहां विचारो, अने
योगनो रोध ॥ आरति ॥ ४ ॥ धर्म अनतो व्यक्ति ए न्हि
वत्ते, सोही ज्ञाव नाटक नाच करते ॥ हुवा मित्र झुं
ते ठरते, ज्ञागे सादि अनंत ॥ आरति ॥ ५ ॥
ज्ञावे जीनजी सम थावुं, एम उलट मनमां झुं ॥ ज्ञान
शीतल आरति गावु, तजी पुद्गलिक ज्ञाव ॥

संपूर्ण

अथ मंगल दीपो लोच्यते.

ज्ञान प्रकाशसो मंगलिक दीपो, अनंत अनति न
मकिती जीवो ॥ मर्ग

ए नहीं जलेरी ॥ ज्ञान० ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ मगळीक
जीव स्वरूपोपयोगी, जाव निक्षेप निजजाव सयोगी ॥
अरूपी शुद्ध परिणति त्यां कहीए, ध्याता ध्येय ध्यान ए-
कता लउए ॥ ज्ञान० ॥ २ ॥ रागद्वेष अपमगलिक हणीआ ॥
गुणघाति टळया जे चउ रणीया ॥ मगळीक केवळज्ञान सो
दीवो, परमानंद अनंत रस पीवो ॥ ज्ञान० ॥ ३ ॥ एही
मगळिक सिद्ध पद आपे, आयुष्य अंत अघाति कापे, का-
र्मण कर्म मनुष्यजव ठोकी, सिद्ध गतिये वर्या शीववधु जोकी
॥ ज्ञान० ॥ ४ ॥ अव्यावाध अनंत सुर सगी, पर्याय धर्म
वृत्ति एकगी ॥ उत्कृष्ट मगळिक सिद्धने कहीए, ज्ञान शी-
तळ ए जावसो ग्रहीए ॥ ज्ञान० ॥ ५ ॥ सपूर्ण ॥

॥ अथ अध्यात्म चौवीसो लिख्यते ॥

प्रथम स्तवन.

शत्रुजय दीसो रे ॥ ए देशी ॥

युगला धर्म निगारण स्वामी, शीवपद साधन का-
मीरे ॥ हित चितक परमेश्वर प्यारो, ऋषजदेव श्रीरनामी
रे ॥ देवाधि देव पूजोरे, पूज्या पूज्यां परमानंद ॥ जविक
तुमे पूजो रे ॥ ए शीव सुख केरो कद ॥ जविक तुमे पूजो
रे ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ प्रथम नरेसर प्रथम मुनीसर,
प्रथम केवळ ज्ञानी रे ॥ त्रिगुणे वेसी उपदेश देवे, नहीं
कोइ एह सम दानी रे ॥ देवाधि० ॥ २ ॥ ए दान ग्रहे
मो ज्ञाता, सध चतुर्विध कहीएरे ॥ साधु साधवी श्रावक
श्राविका, गणधर मुग्ध पद लहीए रे ॥ देवाधि० ॥ ३ ॥

समकित मूल आझायुक्त तीरथ, स्थापे आदि जिणदरे ॥
 तीहां सूत्र दुवादश रचता, लब्धिगे गणधर मुनिं रे ॥
 ॥ देवाधि० ॥ ४ ॥ नव्य जीवने ए महा उपगारी, मिथ्या-
 त्व टाळण हारी रे ॥ ज्ञानशीतल करी समकित पामे,
 सोही सिद्ध अधिकारी रे ॥ देवाधि० ॥ ५ ॥ संपूर्ण

स्तवन बीजु.

॥ देशी ललनानी ॥

अजित जिनपति देशना, सुणतां प्रगटे आनंद ॥
 ॥ ललना ॥ जीव पुद्गलनी निन्नता, दाखे दुफार जिणंद
 ललना ॥ अजित जिनपति देशना ॥ ए आकणी ॥ १ ॥
 जीवसत्ताए सिद्ध अनादिनो, ए दायक लब्धिवंत ॥ ल-
 लना ॥ सग्रह नयना पदार्थी, अव्यक्तव्य गुण अनंत ॥
 ॥ ललना ॥ अजीत० ॥ २ ॥ एम ठती पर्याये जाणीए,
 जिम बीजमां रहुं वृद्ध ॥ ललना ॥ वळी काष्ट मांही अ-
 ग्नि रही, तेम काया व्यापक जीव शुद्ध लक्ष ॥ ललना
 अजित जिन० ॥ ३ ॥ ए धर्म वस्तुगत उल्लखो, करो श्रद्धा
 जीव पुद्गल निन्न ॥ ललना ॥ जीव गुण रागी थइ ग्रहो,
 तेहने अनुभवो तद्गत थइ लिन्न ॥ ललना ॥ अजित० ॥
 ॥ ४ ॥ तद्गत जावे ग्रथी जेदीने, पामो सम्यक दर्शन
 ज्ञान ॥ ललना ॥ शुद्धातम अनुभव करो, मळे नीज गुण
 लब्धि दान ॥ ललना ॥ अजित० ॥ ५ ॥ त्यां गुण गण
 निन्न व्यक्तव्यता, ए लाज लब्धि कहेवाय ॥ ललना ॥
 जोग लब्धि गुणगत त्या लहो, जोग गुण निष्पन्न समे

धाय ललना ॥ अजित ॥ ६ ॥ उपजोग वारवार जोगवे,
बीजा समयथी यावत् चिरकाल ॥ ललना ॥ वच्चे विरह-
काल आवे नहीं, उपजोग लब्धिमांहे रसाल ॥ ललना ॥
॥ अजित ० ॥ वीर्य स्फुरणा गुण स्वज्ञावे लहे, गुणगुणगत
उपयोग जित ॥ ललना ॥ समे समे फुरणा अजिनव
पणे, वीर्यलब्धि माही सदा खित ॥ ललना ॥ अजित ॥ ० ॥
ए लब्धि पाच दायक ज्ञावनी, जत्रि प्रकट करो व्यक्ति-
ज्ञाव ॥ ललना ॥ लहो सामर्थ्य पर्याय सिद्धगति, त्यां
घाति अघाति कर्म अज्ञाव ॥ ललना ॥ अजित ० ॥ ए ॥
हेतुद्वय उपशम चोथा गाणथी, क्षिण मोह गाण पर्यंत
॥ ललना ॥ घाति चउकर्म तेहथी खपे, लहे केवलनाण
महा सत ॥ ललना ॥ अजित ० ॥ १० ॥ जीव सत्ताये
लब्धि रही पिम्पणे, ज्ञान शीतळ ए शीवसुख कद ॥ ल-
लना ॥ तेने रोपो ग्रथिजेद अवसरे, सौचो ज्ञान रस वृद्धिये
आणद ललना ॥ अजित ० ॥ ११ ॥ सपूर्ण

स्तवन श्रीजु

॥ चक्रप्रजु मुख चद्र, सखी मुने देखण दे ॥ ए देशी ॥
श्री सज्जव स्वज्ञान रमण ॥ सखी देखण दे ॥ उपयोग अनु-
जव ज्ञान ॥ सखी मुने देखण दे ॥ दायक लब्धि अनत सदा
सखी ॥ गुण गुण जित व्यक्ति विज्ञान सखी ॥ १ ॥ जीवसत्ता
निर्मळ सदा ॥ सखी ॥ अनादि अनत ए सिद्ध ॥ सखी ॥
आवरण लाधे नहीं कदा ॥ सखी ॥ ए निर्वेष वस्तु ऋद्ध
॥ सखी ॥ २ ॥ मिथ्यात्व ज्ञावे न देखीयो ॥ सखी ॥ अ-

ज्ञाने नही ज्ञास ॥ सखी० ॥ मोह विकलताए आंधळो
 ॥ सखी० ॥ अहममत्व जयों घणो ज्ञास ॥ सखी० ॥ ३ ॥
 दर्शनावरणी रुठयो घणु ॥ सखी० ॥ करे चक्षुअचक्षु अज्ञाव
 ॥ सखी० ॥ काल अनंत निगोढमां ॥ सखी० ॥ कारण
 नही सामग्री दाव ॥ सखी० ॥ ४ ॥ ज्ञस आवरमां न दे-
 खीयो ॥ सखी० ॥ दीगो न चउगति मांही ॥ सखी० ॥ ज्ञान
 सम्यक विण जरु थयो ॥ सखी० ॥ रागद्वेषनी वृद्धि त्यांही
 ॥ सखी० ॥ ५ ॥ बलेशानदी आतमा ॥ सखी देखणदे ॥
 धांधे कर्म अनत ॥ सखी० ॥ सतापे उदयिक अवसरे
 ॥ सखी० ॥ इष्ट हाणि महा दुखवत ॥ सखी० ॥ ६ ॥ अं-
 तराय नमीठ अनादिनो ॥ सखी० ॥ तेथी पाम्यो न सज्जव
 जूप ॥ सखी० ॥ काल लब्धि आवी दुकमी ॥ सखी० ॥
 ज्ञाव लब्धि प्रगट नीजरूप ॥ सखी० ॥ ७ ॥ उव्य कर्म ज्ञा-
 ग्योतदा ॥ सखी० ॥ ज्ञाव कर्मनो अज्ञाव ॥ सखी० ॥ नो
 कर्म सग परहयों ॥ सखी० ॥ हुवा सिद्ध निरंजन राव
 ॥ सखी० ॥ ८ ॥ ज्ञान शीतळ करी पामीए ॥ सखी० ॥
 मुक्ति सुखनु धाम ॥ सखी० ॥ सादि अनत स्थिति त्यां
 जली ॥ सखी० ॥ तेने पामु ए ठे मूज काम ॥ सखी० ॥ ९ ॥

सपूर्ण

स्तवन चोद्यु.

॥ सुगुण सनेहारे कवुये न वीसरे ॥ ए देशी ॥

अजिनंदन जिन आनंद पूरणो, ज्ञाव अध्यात्म पा-

मीजी ॥ द्वितीय ज्ञाय उन्मूलन ताहरे, अचळ अवाधित
 रामीजी ॥ अजिनदन जिन आनद पूरणो ॥ ए आंकणी ॥
 गाथा ॥ १ ॥ ज्ञानानदी स्वजावे पामीया, गुणी पर्याय अनतजी ॥
 निज निज व्यक्तिके आण्ड जिन्नता, आण्ड व्हेर अननजी ॥
 अजिन० ॥ २ ॥ निर्मळ व्यक्तिके सपत्ति ताहरे, मारं तुज
 सम शक्तिजी ॥ समळ उपाधि जयां मुज आतमा, तेथी न
 प्रगटे व्यक्तिजी ॥ अजिनदन० ॥ ३ ॥ तेथी तु सिद्ध से-
 वक हु ताहरो, तुज गुणरगी अजगजी ॥ तुज गुणज्ञान
 ध्यान मुज मन वस्यो, रुचे नहीं अन्य सगजी ॥ अजिन०
 ॥ ४ ॥ चिन्ह मूर्ति अतरमा थापीए, सवर जळ करीए
 पखालजी ॥ अनुभव रमण परमपद पूजता, पामे सिद्धपद
 लाखजी ॥ अजिनद० ॥ ५ ॥ नाचो राचो निरंजन मढिरे
 स्तुति स्वरूप उपयोगजी ॥ तेथी ज्ञान शीतळ थाय आ-
 पण, ए पूरण आण्ड योगजी ॥ अजिनद० ॥ ६ ॥ सपूर्ण

स्त्यान पाचशु ॥

॥ राग रामघी ॥ करणो ॥

सुमति शुद्ध चेतना, मूळ रूप देखना, तेहगु सग-
 पण जोरना ए ॥ मुजमन ते वसी तेनो हु बहु रसी,
 श्यामी एणे नाथ तुमने कीया ए ॥ सुमति शुद्ध चेतना०
 ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ कुमति रीसाड गड झूख दिन
 लड गड, नकतर जाग्यो अनादिनो ए ॥ सुख सपत्तिजयी
 वृद्धिसताननी, जोग जोगी हुड आतमाए ॥ सुमती० ॥ १ ॥

सदीव स्वामी सेवती चित उत्साहर्था, क्षीण न अलगी
थाये कदीए ॥ परोणापरे पूजती वचन न लोपती, अमृत
रसोइ जमावती ए ॥ सुमति० ॥ ३ ॥ जूख जागी गइ,
तृप्ति पूरण थइ, वीर्य अनत वाध्यो तीहां ए ॥ रगजर री-
ऊयी सेवे शुद्ध चेतना, सादि अनत जंग सिद्धमां ए ॥
सुमति० ॥ ४ ॥ एम अनुजव करी सुमति शोधी लीइ,
रूप जोइने रीऊयो घणु ए ॥ गुण तस अति घणा वचने
आवे नहीं, ज्ञान शीतल करी जाणीए ए ॥ सुमति० ॥ ५ ॥

सपूर्ण

स्तवन ॥ ६ ॥

॥ देगी उपरनी ॥

पद्म द्रह जयों अमृत जल अति घणो, चारित्र रायना
देशमां ए ॥ तेह मीठो घणो शीतल शुद्ध वासना, रसकु-
पीका तस नाम ठे ए ॥ पद्म ड्रह जयों० ॥ ए आंकणी ॥
॥ गाथा ॥ १ ॥ ते द्रहमां नाहीने कर्म मल काढीउं, नि-
रमल चेतना त्यां थइए ॥ पद्म प्रज तस नाम जग वीस्तरुं,
परमपूज्य तीर्थकरु ए ॥ पद्म० ॥ २ ॥ तेह उपदेश जव्य
जीवने आपता, तुज मुज एक देशी सहीए ॥ आपणो
राय चारित्र नाम निर्मल ॥ हित वंठक सर्व जीवनो ए
॥ पद्म० ॥ ३ ॥ तेने तुमे कीम तजो मोह रायने जजो,
परघर पोतीकु मानतां ए ॥ तेणे कवजे कर्या चोर जाणी
करी अनर्गल ऋद्धि पानी लीए ए ॥ पद्म० ॥ ४ ॥ निरधन
त्यां थया सर्व संसारीउं, चउगतिमुलकमां फेरवे ए ॥ डुख

आपे घणु सुख नहीं एक अणु, क्लेश करी काळ त्यां निर्-
गमे ए ॥ पद्म० ॥ ५ ॥ तेथी मुढ आधळा सत्य सृजे नहीं
हेरु वधन त्रुटे नहीं ए ॥ मोह पद्धीनी आझा तुमे मानता,
बेरी ए चारित्र रायनो ए ॥ पद्म० ॥ ६ ॥ एथी तुटया विना
सुख आवे नहीं, अनतकाळे ए मूके नहीं ए ॥ नव नवा
वेपे नाटक नचावतो, निरदय हृदय नीतुर ठे ए ॥ पद्म०
॥ ७ ॥ हु पण ए रीत तुज सम रखमीठ, विकल थडने स-
सार मांहे ॥ एम करता मढ्या सदगुरु देवता, तेणे चभुमा
अजन कीयो ए ॥ पद्म० ॥ ८ ॥ तेथी मने सूजीउ वीर्य
तीहा फोरव्यु, पूठ दीधी में मोह रायने ए ॥ चारित्र राय
स्मरण कीयो ततक्षणे, ते मुज स्वरूपमा आवीयो ए ॥
पद्म० ॥ ९ ॥ त्या ज्ह निरमळो ज्ञान अनुभव ज्यों, स्नाने
विज्ञाव मळ तुटीउ ए ॥ शुद्ध स्वज्ञाव तद्रूप परमात्मा,
शीव पथे सेजमा हु चम्यो ए ॥ पद्म० ॥ १० ॥ एम तुमे
करो वीर्य त्या फोरवो, एह उपदेशने सहहो ए ॥ तेथी
तुमे पामशो शाश्वत सुखने, ज्ञान रीतळ सो सिद्धातमाए
॥ पद्म० ॥ ११ ॥ सपूर्ण ॥

स्तवन ॥ ७ ॥

मन मधुकर मोही रह्यो ॥ ए देशी ॥

सुपार्श्व जिनवर सातमा, पृथ्वी माताना जायारे ॥
कचन वरणे दीपता, वसो धनुष्यमान कायारे ॥ सुपार्श्व
जिनवर सातमा ॥ ए आकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ बीस लाख
पूर्वनु आउखु, अतरदृष्टि बेरागीरे ॥ बाह्य रंग पतगनो,

आत्मज्ञानी सोजागीरे ॥ सुपार्श्व ० ॥ १ ॥ जीव पुद्गल
 वहेचण करी, उपयोग स्वरूपमां कीधोरे ॥ चिदानंद ज्यो-
 ति जगमगे, परमानंद रस पीधोर ॥ सुपार्श्व ० ॥ ३ ॥ अ-
 प्रमत्त आत्म हुज, रूपकश्रेणी तीहां मांमेरे ॥ सुख प्रथम
 पगथालीए, मोह प्रकृति सर्व ठांमेरे ॥ सुपार्श्व ० ॥ ४ ॥
 समजावे चढती कळा, शुद्ध परिणतिमां आवेरे ॥ वीतराग
 ठाण अते वारमे, त्रण कर्म दय आवेरे ॥ सुपार्श्व ० ॥ ५ ॥
 अनंत चतुष्टयी पामीया, त्रिगुण देव बनावेरे ॥ पर्यदा धार
 मळे तीहां, देवना जीनजी सुणावेर ॥ सुपार्श्व ० ॥ ६ ॥
 उपजे विणसे थीर रहे, एतो वस्तु विचाररे ॥ जे मरियादा
 वस्तुकी, सो सत्ता निरधाररे ॥ सुपार्श्व ० ॥ ७ ॥ उपजवुं
 वीणसवुं ते सही, पर्याय धर्म सद्भावरे ॥ स्थीरपणु तीहां
 अव्यनु, एम वत्ते लक्षण न अजावेरे ॥ सुपार्श्व ० ॥ ८ ॥
 ते वस्तु पद जेवे जाणीये, गुण पर्याय संयुक्तेरे ॥ हेय जा-
 णी अजीव पांच परहरो, ग्रहो उपादेय चेतन निज युक्तेरे ॥
 ॥ सुपार्श्व ॥ ९ ॥ एम सुणी केड समकित पामीया, केडक
 देश विरति आवेरे केडक महाव्रत उचरे, एम लाज बहु पावेरे
 ॥ सुपार्श्व ० ॥ १० ॥ एम जव्य जीवने तारता, करता बहु
 उपकाररे ॥ आयु पूर्ण करी सिद्धि वर्या, ज्ञान शीतळ जीन
 अणगाररे ॥ सुपार्श्व ० ॥ ११ ॥ संपूर्ण ॥

स्तवन ॥ ८ ॥

गिरुआरे गुण तुम तणा ॥ ए देशी. ॥

चझ प्रज जिन देशना, सुणतां शंका जाजे रे ॥ नि-

शक्ति थाप आत्मा, समकित शुद्ध विराजेर ॥ चद्र प्रज
जिन देशना ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ श्रद्धा कारण
सुणो देशना, स्थीर करी मन वच कायारे ॥ मनन करो चि-
तवन करो, न झूलो वचन गुरु सायारे ॥ चद्र० ॥ २ ॥
जीवस्वरूपने उल्लखो, पुद्गलमा ढकाणोरे ॥ चितवन शक्ति
वीस्तरे, ए कारण मुरय वखाणोरे ॥ चद्र० ॥ ३ ॥ यथा
प्रवृत्ति प्रमुख सही, ज्ञण करण करी आवेरे ॥ अंतर करणे
अनुजवे, जीव पुद्गल निज जावेरे ॥ चद्र० ॥ ४ ॥ ग्रथि
जेद करे ते समे, वीर्य वृद्धि जोगरे ॥ ज्ञान ध्यान उपयोग-
शु, हणो मिव्यात्व जाव रोगरे ॥ चद्र० ॥ ५ ॥ बीज चद्र
सम आत्मा, शुद्ध हुं नीज रूपरे ॥ प्रकाश घट अतर
करे, चढती कळाए थाशे जूपरे ॥ चद्र० ॥ ६ ॥ एही चद्र
प्रज सेवीए, अतर मठिर स्थापीरे ॥ जीव सुख आपे तत-
कणे, ज्ञान शीतळ घट व्यापीरे ॥ चद्र० ॥ ७ ॥ सपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ ९ ॥

कपूर हुवे अति उजळु जी ॥ ए देशी ॥

सुबुद्धि नाथ नवमा प्रजुजी, काति फटक समान ॥
एक सत धनुष्य प्रमाण ठे जी, काया बहु वळवान ॥
सोजागी जीन तुज गुणनो नहीं पार ॥ शीव सुखनो दातार
सोजागीजीन, मारे अवलवन आधार सोजागीजीन, तुज
गुणनो नहीं पार ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ २ ॥ सुबुद्धि
वर्णन करुजी, ज्ञान श्री तस नाम ॥ ते ठमे नीज देहनेजी,
ग्रहे नाथ आत्मराम ॥ सोजागीजीन० ॥ २ ॥ सुबुद्धिनाथ

तस कीजीएजी, घट अंतर रहे वास ॥ उपयोगे रमे रगशुं
 जी, ठोरे कर्म बंधन पास ॥ सोजागी० ॥ ३ ॥ ऋद्धि अ-
 नंती जोगवेजी, खरचे उदधिक जाव ॥ तिम तिम तेज
 वधे घणुंजी, वेठा त्यां समजाव नाव ॥ सोजा० ॥ ४ ॥
 ससार सागर उतर्याजी, पहोच्या शीवपुर मांही ॥ सिद्ध
 वधुए वधावीयाजी, दीधो बहु आदर त्यांही ॥ सोजा०॥
 ॥ ५ ॥ आणंद क्रीना त्यां करेजी, वेशी एक रुपधार ॥
 सिद्ध वधुने ज्ञान श्रीजी, जोगी चेतन सार ॥ सोजागी०॥
 ॥ ६ ॥ अबाधित सुख जोगवेजी, सादि अनंतो काल, ज्ञान
 शीतळ चित्त तीहां वस्योजी, जावुं देइ एक फाळ ॥ सो-
 जा० ॥ ७ ॥ सपूर्ण. ॥

॥ स्तवन ॥ १० शु ॥

सेवक किम अवगणीए हो मल्लिजीन ॥ ए देशी ॥

शीतल जिन शितल गुण ज्ञानी, निजपर सौने जाणे॥
 निज रूपे शीतलता वाधे, त्यां परने कुण आणे ॥ शीतल-
 जीन ए अव शोजा सारी ॥ मुज मनने अति प्यारी ॥
 शीतलजीन ए अव शोजा सारी ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥
 जीव अनादि सिद्ध स्वरूपी, शक्ति जावेलाधे ॥ अव्याबाध
 सुखनो जोगी, परसगे दुख वाधे ॥ शीतल० ॥ २ ॥ पर-
 सग तेही अग्नि जाणो, चेतन गुणने वाळे ॥ दश प्राण ते
 पुद्गल कहीए, तेमां चेतन जाळे ॥ शीतल० ॥ ३ ॥ ए
 परसग तुटे सुख आवे, आवे उपयोग घरमा, अनुभव मित्र
 मळे तीहां वेगे, लावे केवलज्ञान पळमा ॥ शीतल ॥ ४ ॥

ए मनोरथ ज्ञान शीतलनो, पूरण करजो स्वामी ॥ हुं तमने
उपगारी जाणी, नित्य प्रणमु शीर नामी ॥ शीतल ॥ ५ ॥
॥ संपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ १६ मु ॥

धन्य धन्य सप्रति साचो राजा ॥ ए देशी ॥

श्रेयास जिन सेवा कीजे, त्यां अनुजव रस पीजे रे ॥
साधन ए सम अवर न दुजां, आत्म कार्य त्यां सिजेरे ॥
श्रेयास जिन सेवा कीजे ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥
श्री श्रेयास जिन अश स्वरूपी, समकित सरोवर तीरे रे ॥
ज्ञान जळ मान सरोवर जरीओ, खेले खेले चित्त स्थिरेरे ॥
श्रे ॥ २ ॥ आत्म गुण चारो तीहा चावे, वीर्य अनतु पावे
रे ॥ तिम तिम कीना अधिकी थावे, दायक नव लब्धि
त्या आवेरे ॥ श्रे ॥ ३ ॥ एही सिद्ध एही परमेसर, निरं-
जन निराकार रे ॥ ज्ञान शीतल अनुजव अश सेवे, ते
उतरे जव पाररे ॥ श्रे ॥ ४ ॥ संपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ १२ मु ॥

जाळरीआ मुनिवर धन्य धन्य तुम अवतार ॥ ए देशी ॥
वासपूज्य जीन वारमाजी, मुक्ति पुरीमां वास ॥
स्वरूप रमण उपयोगशुजी, लहे पूज्य शिवरूप तास ॥
रगीला प्रीतम तुजसु अविहक नेह ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥
॥ १ ॥ अनादि वास मिथ्यात्वमांजी, तीहा जरूपी जीव ॥
काळ लब्ध आवे जदाजी, पामे समकित जजी शीव ॥
॥ रगीला ॥ २ ॥ तीहा घट अतर वासीयाजी, अनुजव

मंदिर मांही ॥ पूज्य पणु तीहां पामीआजी, उपयोग प्रग-
टयो ज्याही ॥ रंगीला ॥ ३ ॥ अप्रमत्त पगथाळीएजी,
एम गुण चेतन पामे ॥ त्यांथी चढबु श्रेणीएजी, वीतराग
जावना सामे ॥ रंगीला ॥ ४ ॥ अरिहत पढवाण तेरमेजी,
केवळज्ञानमां वास ॥ पूज्य पणुं अति वीस्तर्युजी, मुक्तिपुरी
त्यांथी पास ॥ रंगीला ॥ ५ ॥ योग रोध करी सिद्धमाजी
वास कयों तुमे पूज्य ॥ ज्ञान शीतळ जावुं तीहांजी, नीज
आत्माने कहे बुज्य ॥ रंगीला ॥ ६ ॥ संपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ ११ मु ॥

लाठलदे मात मदहार ॥ ए देगी ॥

विमळनाथ जीनराय, कंचन वरणी काय ॥ आजहो
जंची साठ धनुष्यनीजी ॥ १ ॥ विमळ श्री सो ज्ञान, वीजु
सर्व अज्ञान ॥ आजहो पुद्गलने जीव जे कहे जी ॥ २ ॥
ते जीव मोही मलीन, तप जप करे थड लीन ॥ आजहो
आगा बाधे आवता काळनीजी ॥ ३ ॥ तीहां ससार स्थिर,
चेतन सदाय अस्थिर ॥ आजहो वळीओ ते गळीओ थड
पक्यो जी ॥ ४ ॥ बांधे कर्म अनत, ए दुर्बुद्धिनो कत ॥
आजहो ए कहे हु तु संयमीजी ॥ ५ ॥ एम दीसे ठे आज,
सुणजो विमळ महाराज ॥ आजहो मारे तो गुरू तुज ठे
जी ॥ ६ ॥ तुमे परण्या स्वरूप ज्ञान, कीधुं दुर्मतिनु स्नान
आजहो दुखदीन नाग ताहरेजी ॥ ७ ॥ तीहां थया वि-
मळनाथ, जालो हमारो हाथ ॥ आजहो ज्ञान शीतळनी
मानो विनती जी ॥ ८ ॥ संपूर्ण. ॥

॥ देशी ॥ चझावळानी ॥

अनत जिनपति चौदमा रे, आतमज्ञानी ध्यानी ॥
 तुरग गति रग ध्यानमां रे, गर्जीत पुष्ट गज ज्ञानी ॥ ब्रुटक ॥
 गर्जीत पुष्ट गजज्ञानी नसाके ॥ उपाधि सघळी स्वरूपथी
 काढे ॥ तीहा शीवरूप सजाव समाधि, पर अनुभव ठेदी
 जाव व्याधि ॥ सेवो अनत जिन एह ॥ ए आकर्णी ॥ १ ॥
 अनत जिनपति ते थया रे, नही कोइ परना संगी ॥ निज
 ज्ञानी वृत्तिहरे, एकत्व रंगी अजंगी ॥ ब्रुटक ॥ एकत्व
 रंगी अजंगी सजोगी, अरुधी कृण तु रहे न अजोगी,
 राग रग तज्यो तुही स्वामी ॥ वीतराग थड सहेज जाव
 आरामी ॥ सेवो ॥ २ ॥ अनत चतुष्टयादि गुण बर्या रे,
 गुण घाति करी चड नाश ॥ अव्यावाधादि बर्या पज्जवा रे,
 अघाति कर्म त्या विनाश ॥ ब्रुटक ॥ अघाति कर्म त्यां
 विनाश अनता समश्रेणी सिद्ध बधु वरता, कार्य पूरण कीधु
 स्वामी ॥ सादि अनत स्थीति तीहा पामी ॥ सेवो ॥ ३ ॥
 परमानंद पद शाश्वतरे, मूळ रूपमांही देखाय ॥ आधि
 व्याधि जिहा नही रे, तीहा ठे निरजनराय ॥ ब्रुटक ॥ तीहां
 ठे निरजनराय मुज प्यारो ॥ ए वीण सर्वे लागे खारो, ते
 कारण अतरमा वशीये ॥ स्थिर थड त्याथी नवि खसीये
 ॥ सेवो ॥ ४ ॥ एहीज कारण सिद्धनुरे, ए वीण अवर
 न डुजो ॥ ज्ञान शीतळ करी त्या जशरे, अखख अचळ
 पद पूजो ॥ ब्रुटक ॥ अखख अचळ पद पूजो स्वामी ॥

देवाधि देव ए वे शीवगामी, सर्व शिद्धांत तणो ए सार ॥
श्रद्धा करीने लहो जवपार ॥ सेवो ॥ ५ ॥ संपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ १५ सु. ॥

॥ देशी एकवीसानी ॥

धर्मनाथजी रे देव पनरमा सुखकरु ॥ दीये देशनारे
नय गरज्जीत ए जीनवरु ॥ एक ज्ञानमां रे नय साते तुमे
जापिया, अज्ञानमां रे चोथी नय सुधी राखीया ॥ नुटक ॥
शब्दनय समकित पामे, मिथ्यात्व धर्मने परहरे ॥ वस्तु
स्वजावे धर्म सहहे, अंश अश परगट करे ॥ वस्तु स्व-
जाव ते शब्द नय छे, तेमां अश नैगम जळे ॥ जीवसत्ता
शुद्ध ग्राहक, ए समग्रनय त्यां मळे ॥ १ ॥ जीव स्वजावे
रे, ज्ञान उदय प्रकाशीयो, तीहां पुद्गलरे उपाधिपुर ना-
गीयो ॥ तेथी चेतन रे, शुद्ध थयो समाधिमयी, ए व्यव-
हार नयरे, मिथ्यो शब्द नयने जइ ॥ नुटक ॥ ज्ञानध्यान
उपयोगे आवे तीहां मन हाले नही ॥ ए पद्म ऋजु सूत्र
नयनो, मलयो शब्द नयने तहीं ॥ शब्दनय आरुढ वृद्धि,
वस्तु धर्म प्रगट पणे ॥ ध्याता ध्येय ध्यान एक तीहां, सम
जावे केवळ जणे ॥ २ ॥ ए अरिहंतरे समजिरूढ नये
आविया, उपर दाख्यारे, पांच नय ते साथे लाविया ॥
हवे इहांथी रे योग रुंधीने सिद्धिवरे, लोकतेरे सिद्ध शि-
द्धा उपर ठरे ॥ नुटक ॥ तीहां एव जूत नय थावे, एम
करीए सप्त नय साधना ॥ शक्ति व्यक्ति मांही जळे त्यां
कहीए आराधना ॥ सिद्ध साधन शब्द नयमां, ज्ञानयोगे

जाणीए ॥ धीजी नयोगर्जित आवे, तेमा हठ नवी ताणी-
ए ॥३॥ एम ससनये रे वस्तु धर्म तुमे वयाँ, तेयी धर्मनाथरे
अमे तमने कहीए खरा ॥ तुमे अहनीश रे मुज घट अतर
आवजो, मुज चेतना रे तुम सगे जगावजो ॥ श्रुटक ॥
एम कीधु धर्मनाथे, आव्या अनुभव मदरे ॥ पण मुजने
मखीन देखी, घेठा नहीं कह चित्त थिरे ॥ तीहा मुजने
प्रमोद जाजो, आणद हरख वधामणा ॥ ज्ञान शीतळ करे
विनति, बली दर्शन देजो तुम तणा ॥ ४ ॥ सपूर्ण ॥

स्तवन ॥ १६ मु ॥

शांति जिणेश्वर केशर अर्चित जगधणीरे ॥

के अर्चित जगधणीरे ॥ ए देशी ॥

शांति जिणेश्वर साहेव मुज मनमा वस्योरे ॥ के मुज
मनमा वस्योरे ॥ जाव रोगनो टाळण अवरन तुज जिश्योरे
॥ के अवरन ॥ रोग सोग सताप बखेश निगारीयोरे ॥ मखेरा ॥
अइ शांति टढ्यो रोग निरोगी तु जाळीउरे ॥
निरोगी तु ॥ १ ॥ रूप अतनु साहिव दीसे ताहरु रे
॥ के दीसे ताहरु रे ॥ तुज मुख पुनमचद हृदय हीसे मा-
हरु रे ॥ हृदय ॥ कचन वरणी काया कचन सम दीपती रे
॥ कंचन ॥ सेवा करतां लाज घणो मुज आपती रे ॥ घ-
णो ॥ २ ॥ जळचदन वरधूप दीपशु पूजीएरे ॥ दीपशु
पूजीएरे ॥ कुसुम अकत नेवेयने फळ धरी बुजीयेरे ॥ फ-
ळ ॥ इत्यादिक शुद्ध द्रव्य गु पूजो जत्रि जनोरे ॥ के
पूजो ॥ निमित्त उपादान समज्यां कार्य करे सत्रि जनोरे
॥ कार्य करे ॥ ३ ॥ तुज गुण गाता अतर रग वधे मुनेरे

॥ के रंग० ॥ तुं उपगारी पूज्य तार कहुं तुनेरे ॥ तार० ॥
 तुजवीण दुजो देव न दीसे दयालुउरे ॥ न दीसे० ॥ क-
 रणासिधु मनमोहेन तुही, मायालुउरे ॥ के तुही० ॥ ४ ॥
 तुज जक्ति शुद्ध युक्ति मुक्तिने खेचशेरे ॥ मुक्तिने० ॥
 जीव पुद्गल दोय जिन जाति जेद व्हेंचशेरे ॥ जाति० ॥
 जेद ज्ञाननु ए काम वीजाथी न नीपजे रे ॥ वीजाथी० ॥
 आत्मरूप अनंत महत तीहां जजे रे ॥ महंत० ॥ ५ ॥
 अनंतर आत्म सिजे त्यां वार लागे नहीरे ॥ त्यां वार० ॥
 अनुभव मित्र चेतन शुद्ध दोय मिले तहीं रे ॥ के दोय०
 आणंद लहेर अजंग रंग तीहां वधेरे ॥ के रंग० ॥ ज्ञान
 शीतलनुं ए काज आज पूरण सधे रे ॥ के आ० ॥ ६ ॥
 ॥ सपूर्ण ॥

स्तवन ॥ १७ शु ॥

॥ मरकलरानी देशी ॥

कंधुनाथ जिन पूजोजी ए प्रभु गुण नीलो ॥ हुनि-
 आमां देव नहीं दुजोजी ए प्रभु गुण नीलो ॥ द्रव्य ज्ञाव
 दोय जेदेजी ॥ ए प्रभु० ॥ तेमां ज्ञावपूजा अखेदेजी ॥ ए०
 ॥ १ ॥ द्रव्य पूजाए द्रव्य उपयोगजी ॥ ए० ॥ शुद्ध चेतन
 नहीं संयोगजी ॥ ए० ॥ ज्ञाव पूजाये शुद्ध उपयोगजी
 ॥ ए० ॥ इहां आत्मस्वरूप थयो जोगजी ॥ ए० ॥ २ ॥
 द्रव्य पूजा ठे चार नय शुद्धजी ॥ ए० ॥ ज्ञाव पूजाए श-
 व्दमां बुद्धिजी ॥ ए० ॥ द्रव्य पूजा आरोपित दाखीजी
 ॥ ए० ॥ ज्ञावपूजा आणारोप नाखीजी ॥ ए० ॥ ३ ॥ एम

पूजा विवेके करीएजी ॥ ए० ॥ निज पर जित्ता बुद्धि
 धरियेजी ॥ ए० ॥ शब्दयोगे सर्व नय सत्यजी ॥ ए० ॥
 नहीं तो चउ कहीए असत्यजी ॥ ए० ॥ ४ ॥ शब्दादि
 तरण नय ज्ञाख्याजी ॥ ए० ॥ एतो आत्मस्वरूपमां रा-
 ख्याजी ॥ ए० ॥ एना सगे नैगमादि जलताजी ॥ ए० ॥
 नहीं तो पुद्गलमां उरता, ॥ ए प्रभु० ॥ ५ ॥ चोथी नय
 सुधी मिथ्यात्व वाश्योजी ॥ ए० ॥ शब्दमा समकित रुमो
 खाश्योजी ॥ ए० ॥ मुक्ति मारग शब्द नयथीजी ॥ ए० ॥
 साधन ए विण होय कह्यथीजी ॥ ए० ॥ ६ ॥ स्थिरादृष्टि
 शब्द नये लाधेजी ॥ ए० ॥ चारे दृष्टिमां मिथ्यात्व बाधजी ॥ ए०
 ज्ञावज्ञानमा मिथ्यात्व मोटोजी ॥ ए० ॥ एथी जीव ससारी ठोटोजी
 ॥ ए० ॥ ७ ॥ शरधा बीपरित दुख दाताजी ॥ ए० ॥ एना अज्ञावे
 जीवने शाताजी ॥ ए० ॥ एम ज्ञान शीतलनी वाणीजी ॥ ए० ॥
 गुरु वचन श्रवण करी जाणीजी ॥ ए० ॥ ८ ॥ सपूर्ण ॥

॥ स्तवन ॥ १८ सू ॥

॥ राग बगाली ॥

अरनाथजीनजी अठारमा देव, अतरयोगे मिलवा
 कहं शेष ॥ साहेब सांजळो ॥ हु तुमने चाहु दीनरात,
 न गमे मुजने बीजाथी बात ॥ साहेब सांजळो ॥ १ ॥
 तुज वचन सुणवानो प्यार, तुम सगे स्थिरता करवा दु-
 त्तार ॥ सा० ॥ तुम पासे मारे करवो रहेवास, तु दूध
 बीजी सघळी वाश ॥ सा० ॥ २ ॥ तुमे मळो त्या मुने
 परमोद, रीज मोजथी करीण विनोद ॥ सा० ॥ तुम सगे

मुज चेतन शुद्ध, तुज कृपाए थइये बुद्ध ॥ सा० ॥ ३ ॥
 तुज गुणनो मुज रग अन्नग, तुज मुज वेउनु करबु एकग
 ॥ सा० ॥ तुज वीण वीजुं न गमे वाज्य, संसार सागर
 तरवा तुं जहाज ॥ सा० ॥ ४ ॥ सुणी विनति मीढ्या
 अरनाथ, सत्ता गतिये त्यां त्रिभुवन नाथ ॥ सा० ॥ वात
 करे तुज मुज रूप एक, गतिमां नही कोइ अन्यनो जेग
 ॥ सा० ॥ ५ ॥ व्यक्तिमां अंतर पमीठ सार, निर्मल
 समलनो जेद विचार ॥ सा० ॥ ज्ञान शीतल श्रद्धा एम
 धार, स्थिति पाके तुं सिद्ध वधु जरथार ॥ सा० ॥ ६ ॥

संपूर्ण

॥ स्तवन ॥ १९ ॥

॥ दीठी हो प्रभु ॥ ए देशी ॥

मूरती हो प्रभु मूरती मस्ति जिणंद, ताहरी हो प्रभु
 ताहरी अनत गुणे जरीजी ॥ केवल हो प्रभु केवल ज्ञान-
 दर्शन, चरण हो प्रभु चरण यथाख्यात मय ठरीजी ॥ १ ॥
 दान लाज हो प्रभु दान लाज आत्मा अनेद, जोग हो
 प्रभु जोग उपजोग स्वगुण महीजी ॥ वीर्य हो प्रभु वीर्य
 स्फुरण अनत, अप्रयास हो प्रभु अप्रयास अन्य सदाय
 नहीजी ॥ २ ॥ दायक हो प्रभु दायक लब्धि ए पांच
 सादी हो प्रभु सादि अनत जांगे कहीजी ॥ अवतक हो
 प्रभु अवतक कदीए न होय ॥ गुण सबवे हो प्रभु गुण
 सबवे त्रिविध परिणती ग्रहीजी ॥ ३ ॥ व्यक्ति हो प्रभु
 व्यक्ति जिन जेद अनत ॥ प्रगटे हो प्रभु प्रगटे तेथी

परमानन्दताजी ॥ सुख हो प्रभु सुख ए अनंत अव्यावाध ॥
 लहरी हो प्रभु लहरी विवास आस्वादताजी ॥ ४ ॥ अक्षय
 हो प्रभु अक्षय स्थितिये गति सिद्ध ॥ अरूपी हो प्रभु
 अरूपी वरणादि नहीं तीहांजी ॥ अगुरु हो प्रभु अगुरु
 लघु वार जेठ ॥ हाणी हो प्रभु हाणी वृद्धि गुण वृत्ति
 तीहांजी ॥ ५ ॥ इत्यादि हो प्रभु इत्यादि गुण अनंत, धर्म
 हो प्रभु धर्म गुणगत स्वप्नावएजी ॥ गुण ते हो प्रभु
 गुण ते पर्याय समुदाय ॥ जिन हो प्रभु जिन कहीए हेतु
 उपदेशमाजी ॥ ६ ॥ वस्तुये हो प्रभु वस्तुए इव पर्याय ॥
 गुणनय हो प्रभु गुणनय नहीं सिद्धांतमाजी ॥ प्रदेश हो
 प्रभु प्रदेश असंग्याता दाग्या ॥ तस धन हो प्रभु तस धन
 निवक सिद्धमाजी ॥ ७ ॥ तेहीज हो प्रभु तेही मूरती
 महिस जिण्ड ॥ जंगणीस हो प्रभु जंगणीसमा तीरथ-
 पतिजी ॥ ज्ञान हो प्रभु ज्ञान शीतल शुद्धजाव ॥
 पूजार्थी हो प्रभु पूजार्थी जवि लहे सिद्धगतिजी ॥ ८ ॥

सपूर्ण

॥ स्तवन ॥ २० ॥

॥ सांजळजो मुनिसयम रागे ॥ ए देजी ॥

मुनिसुवत जगत गुरुराया, शुद्ध नयचिन्त ठरायारे ॥
 शुद्ध पर्याय रमण उपयोगे, ध्यान तुरग नचायारे ॥ मुनि-
 सुवत जगत गुरुराया ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥
 निज सत्ता धर्म प्रगट पाया, व्यक्ति गुण पर्यायारे ॥ सेहेजे
 स्वप्नावे दायक लब्धि, अचल अनती कहायारे ॥ मुनि ॥

॥ ૨ ॥ તેમાં નવજ્ઞેદે રૂઢાં ઢાલુ, સમક્તિ, પરથમ જ્ઞાલુ રે॥
 ચરણ યથાલ્યાત વીતરાગ જ્ઞાવે, શુદ્ધ પરિણતીઁ રાલુંરે
 ॥ મુનિ૦ ॥ ૩ ॥ કેવલ જ્ઞાનને કેવલ ઢર્શન, વિશેષ સા-
 માન્ય ઉપયોગરે ॥ સમય અતંર વે સિદ્ધાંતે માન્યા, નયવાદે
 ઁકવિશેષો પયોગરે ॥ મુ૦ ॥ ૪ ॥ ઢાન લાજ્ઞ જ્ઞોગ ઉપજ્ઞોગ
 વીર્ય, ઢાલુ તસ વૃત્તાંતરે ॥ ઢાન ઢેતો નિજ લેતો પોતે,
 સહાય ગુણ ગુણને કરંતરે ॥ મુ૦ ॥ ૫ ॥ જ્ઞોગ સ્વપર્યાય
 જ્ઞોગવે, ઉપજ્ઞોગ સ્વગુણ વૃત્તિરે ॥ સ્વપર્યાય ગુણ વૃત્તિ
 સહાયી, વીર્ય સ્ફુરણા અનતીરે ॥ મુ૦ ॥ ૬ ॥ ઁ પાંચ
 લઢ્ધિ મુજ સત્તાયે, અવ્યક્તવ્ય અનાઢિરે ॥ તે વ્યક્તવ્ય
 પણે કરી આપો, તો જ્ઞાન શીતલ સિદ્ધ આઢિરે ॥ મુ૦ ॥
 ॥ ૭ ॥ સંપૂર્ણ.

સત્ત્વન ॥ ૨૧ ષ્ઠ ॥

ઋપજ્ઞનો વશ રચણાયરો ॥ ઁ ઢેશી ॥

નમિ જિનપતિ અરીહા નમો, ઁથી કરો ગુણ રાગ રે॥
 જીવ સ્વરૂપને ઁલલો, તજો અન્ય લાવી વૈરાગરે ॥ નમિ
 જિનપતિ અરીહા નમો ॥ ઁ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥ અ-
 ન્ય વસ્તુ જીવને પાંચ ઢે, તેમાં ઢુ.લ્લઢાયી ઁકરે ॥ પુઢ્ગલ
 વંધન ઢઢ ઢે, કર્મ વર્ગણા અનેકરે ॥ નમિ૦ ॥ ૨ ॥ જ્ઞાના
 વરણાઢિ આઢનો, કર્મઢલ વૃત્તતરે ॥ સમે સમે અજ્ઞાને
 વાંધતો, સાત આઢ કર્મ મહતરે ॥ નમિ૦ ॥ ૩ ॥ તેથી
 અશુદ્ધ થયો આતમા, ઁઢયિક જ્ઞાવ સયોગેરે ॥ વંધાણો
 વર્ગણા સાતમા, રાગ ઢેષ પર ઉપયોગેરે ॥ નમિ૦ ૪ ॥ સં-

सार स्थिर चञ्चल गति ज्ञमे, दुःख सहै वारंवाररे ॥ म्लेश
करी काल निरगमे, अहं ममत्व अपाररे ॥ न० ॥ ५ ॥
निज वस्तु धर्म रूचे नहीं, अतरदृष्टि न थायरे परवस्तु
धर्में लागीउ, तीहा मिथ्यात्व सदायरे ॥ नमि० ॥ ६ ॥
सदगुरु वचनर्थी वेगळो, माने पुद्गलने जीव रे ॥ द्रव्य
क्रियातप आदरे, तेथी काज नहीं नहि ए शीवरे ॥ न-
मि० ॥ ७ ॥ एम समजी अन्य सग तजो, जजो ज्ञानने
ध्यानरे ॥ निर्विकल्प रस पीजीए, प्रगटे अनुभव ज्ञानरे
॥ नमी ० ॥ ८ ॥ एह शीवसाधन आदरो, आराधो जचि
सतरे ॥ अन्य तजता वीर्य बाधशे, ज्ञान शीतळ एकं
तरे ॥ नमी० ॥ ९ ॥ सपूर्ण

॥ स्तवन २२ सु ॥

॥ साजळजो मुनि सयम रागे ॥ ए देशी

नेमि प्रजु नीम कयों सही दाखु, उदयिक जाव नहीं
चाखुरे ॥ परवस्तु अग्राह्य चेतनने, सर्व विरति एम राखुरे ॥
नेमि प्रजु नीम कयों सही दाखु ॥ ए आंकणी ॥ गाथा
॥ १ ॥ कारण कार्य ते निज स्वज्ञावे, अकारण परज्ञावे रे ॥
दाय उपशम शुद्ध कारण कहीए, कार्य ते दायक जावे रे
॥ नेमि० ॥ २ ॥ ए विण कारण कार्य ते नाही, अरिहतने
सिद्ध पदनुरे ॥ जविजन समजीने आदरजो, वचन ए
नेमि जीणदनुरे ॥ नेमि० ॥ ३ ॥ कारण ते कार्यने ध्यावे,
सोही कार्यने पावे रे ॥ कारण कार्यें नहीं प्रवत्तें, ते कार्य
रूप नहीं थावे रे ॥ नेमि० ॥ ४ ॥ कारण सो कार्यें प्रवत्तें,

ते कारण कहेवायरे ॥ कार्य प्रवृत्ति अण करतां, कारण
 एम' न बोलायरे ॥ नेमि० ॥ ५ ॥ कार्य योग्यतानी ठति
 जेमां, ते कारण एम' कहीएरे ॥ ए सत्य वचन प्रवृत्ति
 जोगे, नही तो कारण 'शेनु' 'सही'एरे ॥ नेमि० ॥ ६ ॥
 कारण वस्तु स्वभावे वतें, सोही सोधन उत्सर्गरे ॥ ज्ञान
 शितळ निष्पन्न कार्य तही, व्यक्ति अनंत अपवर्गरे ॥
 नेमि० ॥ ७ ॥ संपूर्ण

॥ स्तवन ॥ २३ सुं ॥

॥ हो धन्ना ॥ ए देगी ॥

पार्श्वनाथ त्रैवीसमारे ॥ मितां ॥ वामा राणी तस-
 मात ॥ पिता अश्वसेन नरपतिरे ॥ मि० ॥ नीले वरण ए
 जीन प्रख्यातरे ॥ रंगीळा मिता ए प्रभु सेवोने ॥ ए प्रभु
 सेवो अतरंगमांरे ॥ मि० ॥ नही वाज्य पारस रूपरे ॥
 रंगीळा मिता ए प्रभु सेवोने ॥ ए आंकणी ॥ गार्था ॥ १॥
 वाज्य ते उदयिक जावठेरे ॥ मि० ॥ पुरव बध सवध ॥
 कर्म जनित पक्ष वाज्यएरे ॥ मि० ॥ ते नही चेतन शुद्धरे
 ॥ २० ॥ ए० ॥ २ ॥ चेतनरूप अतरंगमांरे ॥ मिता ॥
 पर तजता प्रगटाय ॥ ज्ञान दीपक अनुभव सही रे
 ॥ मितां ॥ तिमिरांधकार जाग्यो जायरे ॥ २० ॥ ए० ॥ ३॥
 परज्ञावर्था न्यारापणरे ॥ मिता ॥ अनुभव वस्तु धर्म ॥
 स्याछाट धर्म इहां संपजेरे ॥ मिता ॥ लेंहे आनंद अति
 धर्म रे ॥ २० ॥ ए० ॥ ४॥ स्वस्वज्ञाव तस कीजीए रे ॥ मिता ॥
 वर्तना ए व्यवहार ॥ जेद ज्ञान योग वर्णव्यो रे ॥ मिता ॥

सोही कारण शीवसारो ॥ २० ॥ ए० ॥ ५ ॥ ए विण अव-
रने कारण कहरे ॥ मिता ॥ ते कल्पना सो असत्य ॥
ज्ञान शितळ, उपदेश, एरे ॥ मिता ॥ सुणो नाणी संगे सदा
सतरे ॥ रंगीला ० ॥ ए० ॥ ६ ॥ सपूर्ण

॥ स्वतन्त्र २४ ॥

॥ मन मोहन मेरे ॥ ए देशी ॥

॥ वीर जिनेश्वर साहेबा मन मोहनमेरे ॥ जाव वीर्य
शीव सत जीनजी गुरु मेरे ॥ तुज सम, अवर न देखीयो ॥
मन० ॥ हृणी शत्रु दुयाळु कहत ॥ जी० ॥ १ ॥ प्रथम
हण्यो मिथ्यात्वने ॥ मन० ॥ तीहा फीटयो अचेतन जाव
॥ जी० ॥ चेतन, जन्म त्या कीजीये ॥ म० ॥ ए साधन
अवसर दाव ॥ जी० ॥ २ ॥ अज्ञान नातु ते समे ॥ म० ॥
जग्यो अतर जाण ॥ जी० ॥ हुवो प्रकाश स्वजावमा ॥
म० ॥ थया ज्ञानी अनुजवी जाण ॥ जी० ॥ ३ ॥ परण्या
सुमिती सग्रम श्री ॥ म० ॥ तीहा त्यागी असयम नार ॥
जी० ॥ कुमती टळी अधर्म बुद्धि ॥ म० ॥ तेना सतान
हणीआ ते वार ॥ जी० ॥ ४ ॥ कपाय पचवीशने मारीया
॥ म० ॥ हण्या विषय विकार तेवीस ॥ जी० ॥ योग च-
पळताने परहर्या ॥ म० ॥ नाही निद्रा चढावीने रीस ॥
जी० ॥ ५ ॥ अग्रमत थयो आतमा ॥ म० ॥ स्वरूप उप-
योगवत ॥ जी० ॥ ज्ञान वीर्य तीहा वाधीयो ॥ म० ॥
टाळी उपाधि ह्या, महत ॥ जी० ॥ ६ ॥ रागद्वेष मोह
जागीया ॥ म० ॥ वळी जागी परिणति अशुद्ध ॥ जी० ॥

शुद्ध परिणति पूरण थड ॥ म० ॥ यथा वीतराग जावी ए
 बुद्ध ॥ जी० ॥ ७ ॥ छादश गुणगणे चढया ॥ म० ॥ त्रण
 कर्मज्ञो तीहां विनाश ॥ जी० ॥ अनंत चतुष्ट प्रगट थड
 ॥ मन० ॥ कीधो अरिहत पदमां वास ॥ जी० ॥ ८ ॥
 चार अतिशय मूलथी ॥ मन० ॥ गुणघाति खपे अगिआर
 ॥ जी० ॥ जगणीस देवकृत संपजे ॥ म० ॥ ए चउतीस
 अतिशय सार ॥ जी० ॥ ए ॥ पात्रीस वाणी गुण जिया
 ॥ मन० ॥ वली नाम दोष अढार ॥ जी० ॥ वार गुण
 विराजता ॥ मन० ॥ ठाजे प्रातिहार्य आठ सार ॥ जी० ॥
 १० ॥ अणहुता सुर कोनीशुं ॥ मन० ॥ सदां सैवे पूरण
 नाण ॥ जी० ॥ जीन नाम कर्म उदय हुआ ॥ मन० ॥
 तने खेरवे ए वचन प्रमाण ॥ जी० ॥ ११ ॥ कप्रिय कुन
 पुर जनमिया ॥ म० ॥ राय सिद्धारथ कुळ चंद ॥ जी० ॥
 त्रिसखानंदन गुण नीलो ॥ म० ॥ सैवे संध समुदाय वृंद
 ॥ जी० ॥ १२ ॥ कचन वरणे दीपतो ॥ म० ॥ जेचा सस
 हाथ प्रमाण ॥ जी० ॥ वातर वपनु आवखुं ॥ म० ॥ स-
 ठण सिंह गुण मणिखाण ॥ जी० ॥ १३ ॥ सिंहपेरे धीर
 एकला ॥ म० ॥ करे शत्रु विनाश ॥ जी० ॥ तुज गुण को
 न गणी शके ॥ म० ॥ तु पूज्य हु तु तुज दास ॥ जी० ॥
 १४ ॥ अतरदृष्टिये प्रीतनी ॥ म० ॥ कीधी जगगुरु तुजशुं
 अन्नग ॥ जी० ॥ ज्ञान शीतळ रंजि तुजशुं ॥ म० ॥ बीजो
 न गमे अन्यनो संग ॥ जी० ॥ १५ ॥ संपूर्ण

॥ कलश ॥

गाया गायारे वर्त्तमान जीन चउवीस-गाया ॥ निज
स्वप्तावे अनुजव करवा, उपयोग स्थिरजमाया ॥ तीहा चेतन
रूप जितरूप अनोपम, तेने ध्याता परमोद पाया रे ॥ वर्त्त-
मान जीन चउवीस गाया ॥ गाया गायारे, ज्ञान पायारे,
तीहा जीव स्वरूप उलखाया ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥
ए साधन, सिद्ध पदनु साचु, एवीण सर्वे काचु ॥ मिथ्यात्व
हणता समकित आवे, ते जावे घणु राचु रे ॥ वर्त्त० ॥ २ ॥
स्तुति करी गुण रागे करीने, तीहां आणव हरख सवाया ॥
चढताजावे स्तवन कीधां, अनुजवगम्य अर्थ रचाया रे ॥
वर्त्त० ॥ ३ ॥ उंगणीसे उंगणपचास साखे, प्रथम अपान
गुरुवार ॥ पूरण चोवीसी अमावास्याये, कीधी अल्प बुद्धि
अनुसार ॥ वर्त्त० ॥ ४ ॥ आज मनोरथ पूरण मारा, जीन
गुण जक्तिये गाया ॥ प्रमोद जावना रुनी जावी, ज्ञान
शीतळ शुद्धता पाया रे ॥ वर्त्त० ॥ ५ ॥ संपूर्ण ॥ सर्व गाथा १०१

इति चोवीशी समाप्त

अथ चैत्यवदन अधिकार

॥ चैत्यवदन ॥ १ ॥ ल ॥

॥ श्री सिद्धाचल सिद्ध क्षेत्र ॥ ए देशी ॥

प्रणमी श्री गुरु रायने, हुकम आज्ञा ग्रही, जे ॥ अव्य
पर्यायने जाणवा, जेदज्ञान घट लीजे ॥ १ ॥ अव्य अवि-
चल रूप ठे, भुवता पदविध जेह ॥ गुणपर्याय अनेदता,

अज्ञव्य स्वज्ञाव तेह ॥ १ ॥ अपलटण धर्म एहनो, पलटे
 नही निरधार ॥ कार्य प्रवृत्ति नही, अव्यक्तव्य विचार ॥
 ॥ ३ ॥ अव्य शक्ति धर्म ए कह्यो, हवे कहुं पर्याय धर्म ॥
 स्याद्वाद इहां सपजे, ए जिन वचननो मर्म ॥ ४ ॥ कार्य
 प्रवृत्ति करे, उपयोग जाव स्वज्ञाव ॥ व्यक्ति गुण गुणनी
 निन्नता, सोही जेद स्वज्ञाव ॥ ५ ॥ उत्पाद व्यय गुण
 वृत्तिये, अनतो जाख्यो ॥ अजिनव उत्पाद ठे, व्यय पूरव
 दाख्यो ॥ ६ ॥ उत्पाद व्यय करे कार्यने, ध्रुवता कारणमाही ॥
 एही ज्ञव्य स्वज्ञाव कह्यो, मुळ स्वज्ञाव ठे त्याही ॥ ७ ॥
 पर्याय नय धर्म ए सही, शब्द नयनो पक्ष ॥ शीवसुखदाता
 एह ठे, अनुज्ञव ज्ञान प्रत्यक्ष ॥ ८ ॥ एह धर्मने जाणवो,
 हेतु ठे अव्य जाव ॥ अव्य हेतु सद्गुरु ज्ञेया, जावे कार्य
 उपशम नाव ॥ ९ ॥ पूरण कार्य जेव हुवे, त्यां लब्धि
 दायक जाव ॥ ज्ञान शितळने चित्त वस्यो, ए शीव साध-
 न दाव ॥ १० ॥

॥ चैत्यवदन ॥ २ जु ॥

॥ सेवो पास संवेश्वरो मंत्र शुद्धे ॥ ए वेदी ॥

सुधानंद सिद्ध साधना साध्यरामी, वस्तु धर्म आरा-
 धना शुद्ध पामी ॥ अनुज्ञव योगी सहज गुण जोगी, कलंक
 कर्म त्यागी थया ते निरांगी ॥ १ ॥ कहु तारा विचार
 अतः माही खोजी, चिदानंद मोजे रमे जेम तेजी ॥ अ-
 नादि मिथ्यात्वी अचेतन जेवो, अमोवास रात्री काळी
 अध तेवो ॥ २ ॥ समकित शुद्ध पामे जीहां जास, तीहां

चंद्रोदय वीज कला प्रकाश ॥ मिथ्या मोह, तिमीर, अण-
जोग, नाश, अनतानु कपाय, चोदाय, नाश ॥ ३ ॥ देश
विरति आवे-वास्-वत जावे, अप्रत्याग्यानी चोक्कनी त्यां
अजावे ॥ लीए सदगुरु-संगे महा वत रगे, प्रत्याग्यानी,
चल त्या हणे उमगे ॥ ४ ॥ अप्रमत्त सदा प्रमत्तन, कदाह,
श्रेणिगत चेतन त्यां निर्मळाड ॥ सजलना, कपाय अणने
तेदी ठेदी, आशादि पद कद मूळथी, उठेदी ॥ ५ ॥
वेद विषय अनिलाप अग्नि, समावे ठेदे नावे, गर्तवास, र-
जनी ॥ रहो लोनाणु उदय राम दग्ध, हणे वीर्यवत, करे
वाली जस्म ॥ ६ ॥ हण्यो सोहराय सत्ताथी ठेदाय, त्यां अज्ञाद
परिणतीनो दय थाय ॥ परिणति रागादि अनादिनी टाळी,
वीतराग परिणति त्या अजवाळी ॥ ७ ॥ यथाख्यात ज्ञा-
रित्र सपन्न सामि, रमे निर्विकल्प ध्यात्री अनामी ॥ वीत्यो
शाग वेरागी हीण मोह त्यागी, त्या करे त्रण कर्म जकडूर
जागी ॥ ८ ॥ लहे केवलनाण दर्शन अरिद्वित, ज्योत करे
व्यक्ति धर्म अनत ॥ आशु जेटळु तेडलो योगवास, ठेदे
अत ठेके करे जोगा नाश ॥ ९ ॥ योगावित सिद्ध सम
श्रेणी सधावे, पोचे शीव धाम ससय प्रक, थावे ॥ करे त्या
स्थिति ज्ञा सादि अनत, समावे ज्योति-ज्योत ज्ञापे
सिद्धत ॥ १० ॥ अनुज्ञव करी साधेता सिद्धजावी, चेतन
सज, कीधो स्वरूपे समावी ॥ आतम नीरखी परखी मूळ
रूप, ज्ञान, नितळ वडे सिहराय, रूप ॥ ११ ॥

॥ चैत्यवर्दन ॥ ३ ॥ जु ॥

॥ देशी उपर प्रमाणे ॥

समकितनु मूल ज्ञान आराधी, समकित शुद्ध त्यां
ज्ञान समाधि ॥ ज्ञान फल वीरती फलमुक्ति, विवेक करो
साधना शुद्ध युक्ति ॥ १ ॥ अनुजव लोवो अंत मां रमावो,
मनस्थिर त्यां उपयोग जमावो ॥ करे ते जूदीइ वस्तु उल-
खाइ, पुद्गल जीव जेदी डुफार देखाइ ॥ २ ॥ आतम
परखो परमातम सरखो, सत्ता जिन्न चिन मूरति नीरखो ॥
तीहां चेतना वीर्य ते एकठामे ॥ करे ग्रंथि जेद त्यां
समकित पामे ॥ ३ ॥ समकित मूल वीरति जोग लेवो,
चिदानंद वासी स्वरूपने सेवो ॥ स्वरूपे ज्ञान उपयोग
मिलावो, तीहां गुणगण अप्रमत्त पावो ॥ ४ ॥ ज्ञान उप-
योगथी अळगो चाले, तीहा प्रमत्त गुणगण खाले ॥ करे
तेज मद ज्ञान गुण केरो, वधे तेज उपयोग नळता नळेरो
॥ ५ ॥ ए वीरति गण साधन पाया, तंजी ग्रंथि अन्यत्र
निग्रंथरायो ॥ करी साधना शुद्ध श्रेणि आरोहे, तिदण
उपयोगे चरण स्थिर सोहे ॥ ६ ॥ अनुजवे आतम धर्म
अनंतो, करे जेद ठेद अजेद लहंतो ॥ निर्विकल्प जाव
आतम पोया, शुद्ध परिणतिमां चेतने आया ॥ ७ ॥ एकत्व
वैतर्क शुक्ल ध्यान ध्याया, सज्जिववृत्ति चेतन रमाया ॥ पामे
नाण दर्शण केवल तार्जा, सकल शिरोमणि अरिहते राजा ॥ ८ ॥
अनंत धर्म शक्ति काळ अनादि, व्यक्ति ए लहे ते समय
दिन आदि ॥ असंख्य प्रदेश निरावण पोया, त्यां निर्वाण

सिद्ध निरजन राया ॥ ए ॥ सादि अनत जग सिद्ध सो-
हावे, कार्य रूपे तेही पोतेज थावे ॥ मूल स्वज्ञाव अचळ
अविनाशी, परमात्तद जोगी थया शीव वागी ॥ १० ॥
मुक्ति साधन करे आतमज्ञानी, समकित विरती लहे वि-
ज्ञानी ॥ बाह्य ज्ञान विरति पेहेले गुणगणे, साधन सिद्धनु
ज्ञान शितळ जाणे ॥ ११ ॥

॥ चैत्यवदन ॥ ४ ॥

॥ विमल केवल ज्ञान कमळा ॥ ए देशी ॥

सिद्ध खेज पंचमी गति मुक्ति, परिवह्य केवल ज्ञाना ॥

कायक चरणने वीर्य अनंतु ॥ नमो सिद्ध निरजन ॥ १ ॥

चिन्ह मूर्ति अज अविनाशी, निकलक केवल दर्शन ॥

शीव परमात्म परम योति, नमो सिद्ध निरजन ॥ २ ॥

अव्याबाध अरूपी अमूर्ति, अखर अटळ अवगाहन ॥

अनाश्रित अनत गुण मर्मित, नमो सिद्ध निरजन ॥ ३ ॥

अगुरु लघु निर्मळता व्यक्ति, पूर्ण परम पद परधान ॥

परमेश्वर निर्वाण पवित्री, नमो सिद्ध निरजन ॥ ४ ॥

गुण पर्याय स्वज्ञाव अनता, व्यक्ति सोनी जिन जिन ॥

ते वस्तु गत धर्म अनतो, नमो सिद्ध निरजन ॥ ५ ॥

अनत धमे अनतो आनद, अचळ अतिप्रिय निधान ॥

ते परमानंद लहरी जोगी, नमो सिद्ध निरजन ॥ ६ ॥

एक सिद्ध तिहा सिद्ध अनता, योतिमा योति समासन ॥

नीज नीज रूपे जिनता सोनी, नमो सिद्ध निरजन ॥ ७ ॥

अनादि अनत ए सिद्ध सेवो, पूजो ध्यावो तर ध्यान ॥

ज्ञान शितळ तीहा केवल पामो, नमो सिद्ध निरजन ॥ ८ ॥

वस्तु स्वज्ञावने जाणवा, अनुज्ञव उपयोग रंग ॥ निज
पर सत्ता जिनता, एही ज्ञान तरंग ॥ १ ॥ पर संगे उप-
योगता, एही अशुद्ध आचार ॥ साधन बाधक फळ दीए,
तेथी स्थीर संसार ॥ २ ॥ चेतन जव बळीठं हुवे, वीर्य
स्फूर्णा पाय ॥ विज्ञाव उपयोग परिणमन, पर परिणति
वेदाय ॥ ३ ॥ एहीज इच्छा माहरी, परअनुज्ञव दायथाय ॥
शुद्ध परिणतिमां वरी, निर्विकल्प रस पाय ॥ ४ ॥ अनु-
ज्ञव स्थिर सहेज ज्ञावमां, सहज संवरं प्रकाश ॥ आश्रव
रोध शुद्ध निर्जरा, कर्मघन तिमिरविनाश ए ॥ ५ ॥ स्वज्ञाव
चेतनता, व्यक्ति धर्म अनंत ॥ अति निर्मळ विशुद्धता,
एही सिद्ध महत् ॥ ६ ॥ निरंजन निराकारण, अगम
अनोपम रूप ॥ अबाधित आनंदमां, ज्ञान शीतळ गुण
रूप ॥ ७ ॥

॥ अथ स्तुति अधिकार. ॥

॥ सिद्धचक्रजीनो थोय जोडो १ लो ॥

॥ गौतम बोले ग्रथ सज्जारी ॥ ए देशी. ॥

सिद्धचक्र वडु मनरंगे, नवपद ज्ञावना ज्ञाव उमगे;
आत्म स्वज्ञावना सगे ॥ पेहेलो अरिहत पद अवकाश,
गुण घाति चउकर्म विनाश, अनंत चतुष्टयी वास ॥ ए
पद सयोग अयोगमां धारु, योगातित सिद्धपदमां विचारु,
सकल शिरोमणि प्यारुं ॥ आचार्य उवज्जायने साधु, प्रमत्त
अप्रमत्त गुणमां लाध्यु, शीवपद साधन बाध्युं ॥ १ ॥ द-

ज्ञानाण चरण तप तपिया, दायक समकित सुंधु जपीया,
वेदक अवसर खपीया ॥ तीहा चेतन समजावनो रगी,
आतम गुण श्रेणी दृढ जगी, निर्विकल्प एकगी ॥ रागद्वेष
मोह सब जागे, अशुद्ध परिणति अळगी लागे, दायक
चरण तीहां जागे ॥ बीतराग क्षीण मोह दुवादस्म, त्यां
त्रण कर्म वाळी करे ज्ञस्म, सविसत परमानंद रश्म ॥ १ ॥
ज्ञान बोध अनुज्ञव विण नाही, अनुज्ञव विण पर ठोने
नाहीं, पर ठोने समकित त्यांही ॥ धर्म अनतनु बीज ए
प्यारु, सुख दुख सरखु लागे खारु, जेद ज्ञान बीण अधारु
॥ अनुज्ञव शुद्ध घट अतर जागे, बंध सत्ता कर्म चेतन
त्यागे, त्यां रागद्वेष मोह जागे ॥ केवळनाण दर्शण तीहां पामे,
अनंतु लोकालोक सब सामे, ते ज्ञान धर्म हित कामे ॥ ३ ॥
बीजा पदमा ते सिद्ध कहीए, बाकी आठ सिद्ध साधन
ग्रहीए, अरिहत सजीवदे लहीए ॥ आचार्य ते पचाचारी,
उपाध्याय पदे श्रुत ज्ञारी; साधु विरति बलिहारी ॥ दर्शण
सामान्यने ज्ञान विशेष, उपयोग स्थिर त्या चरण लहेश,
तप निर्जरा प्रवेश ॥ इम नवपद सिद्धचक्रने पूजे, सूरनर
इह तीहां दिल रीजे, ज्ञान शीतळने सीजे ॥ ४ ॥

योग जोडो ॥ २ ॥ जो ॥

॥ वीरजीणसर वदिए ए प्रगटयो वीरगुण जासतो

॥ ए देशी ॥

शुद्धानंद निज वदिये ए, परम देव प्रधानतो ॥ मोक्ष
कारण एह ठे ए, उपादान रुमी रीततो ॥ निमित्त कारण

देवगुरु कहा ए, जीन वचने दृढ चित्ततो ॥ शक्ति ज्ञाव
प्रणमन करीए, व्यक्ति सनातक सिद्धतो ॥ १ ॥ वस्तु
स्वज्ञाव सिद्ध साधनाए, रमण स्थिर गुण पर्यायतो ॥
निर्विकल्प रस पीजीये ए, ज्ञान अज्ञेयता पायतो ॥ ज्ञाव
संवर शुद्ध निर्जराए, कर्म अनंत ह्य थायतो ॥ निर्मल
निरंजन बुद्ध थइए, सर्व संत सिद्धरायतो ॥ २ ॥ केवल-
नाण दर्शण लहीए, धर्म दान दातारतो ॥ हित उपदेश
जग्य जीवने ए, करता वारवारतो ॥ बोधि बीज विरती
लहे ए, नरनारीना वृद्धतो ॥ गणधर सूत्र दुवादश रचे ए, ते
ज्ञान ज्ञाण पवित्रतो ॥ ३ ॥ सर्व देवनो देव ठे ए, निजा-
तमे शुद्ध सिद्धतो ॥ सूत्रग्रंथनी साख्यथीए, गुरु वचने
परतिजतो ॥ ज्ञान शीतल जुए तेहने ए, आगम अनोपम
रूपतो ॥ सेवे पूजे समकितिए, देव देवांगना जूपतो ॥ ४ ॥

योप जोहो ॥ ३ जो ॥

॥ प्रह उठी वंडु ऋषजदेव गुणवंत ॥ ए देशी ॥

सिद्ध बुद्धने वंडु, नीज रूप निहाळी ॥ उपयोगे
ज्ञाव, बोधि बीज तीहां जाली ॥ शुद्ध श्रधा साची, चिद
धन जोग संयोग ॥ उपाधि हणतां, परमात्म निरोग ॥ १ ॥
रोग शोग दुःख कापे, महा मोह मल जागे ॥ ज्ञान
सुजट वलीठ, ध्यान अग्नि तीहां जागे ॥ कर्म काएने
वाळे, तीहां शितलता वाधे ॥ परमानंद जोगी, सर्व
सिद्धता साथे ॥ २ ॥ अरूपी अवीनाशी, अव्यावाध अ-
नंत ॥ निरमल निरजन ॥ अखंजित महत् ॥ अचल

અનોપમ, નિરાકાર શીવસત ॥ ઇત્યાદિ અનતુ, અનુજવ
જ્ઞાન લહત ॥ ૩ ॥ યોગ રોધ અયોગી, સેલેશિ કરણ
અકપ ॥ આયુષ્ય અંત ઠેકે, ઢેવ દેવીના સંપ ॥ ડુંઘવનુ
કારણ, નિર્વાણ મગલિક ગાવે ॥ જ્ઞાન જીતલ હરલે, જ્યો-
તિમાં જ્યોતિ સમાવે ॥ ૪ ॥

॥ યોય જોડો ॥ ૪ ॥ યો ॥

॥ સલેશ્વર પાસજી પૂજીએ ॥ એ દેશી ॥

વીતરાગ અરિહત પૂજીએ, કેવલ નાણ દર્શન લીજી-
એ ॥ કર્મ કલક સવ પરહરી, નિકલક કન્યા સિદ્ધ વધુ
વરી ॥ ૧ ॥ જોદજ્ઞાની અનુજવી આતમા, નિજપર સત્તા-
જીન મહાતમા ॥ કપક શ્રેણી આરોહ ધ્યાનાતમા, સવિ
જેન થયા સિદ્ધાતમા ॥ ૨ ॥ પદ્મવ્ય વસ્તુને ઓલલ્લી, ગુણ
પર્યાય સ્વજ્ઞાવ લક્ષણ લલ્લી ॥ પરપાવ અજીવ અકારણી,
આતમ જ્ઞાની ધર્મ ધારણી ॥ ૩ ॥ એહી દેવ પરમાતમ
કીજીએ, સેવે સુરનર ઇદ્ર મન રીજીયે ॥ તીહા જ્ઞાન શિતલ
જશ લીજીએ, પરમાનંદ મય રસ પીજીએ ॥ ૪ ॥ ઇતિ
સ્તુતિ અધિકાર સપૂર્ણ

॥ અથ સ્તવન અધિકાર. ॥

સ્તવન ॥ ૧ ॥ ભુ ॥ સપકિત્તુ ॥

॥ તુમ તજકર રાજુલ નારતજ્યા સવ ઘર રે એ દેશી ॥

ધન્ય ધન્ય દિવસને ધન્ય ધની ઠે આજે ॥ સમકિત
ગુણ પાયો સિદ્ધ હુઓ નિજ કાજે ॥ મિથ્યાત્વને હણીઓ

જાણીઓ જ્ઞાન સમાજે ॥ જન્મ ચેતન લક્ષણ જિન્ન જિન્નતા
 ઠાજે ॥ ધન્ય ધન્ય દિવસને ॥ એ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥ ચેતન
 ઉપયોગે નિજ સ્વજ્ઞાવમાં દેખે ॥ તવ ઉદિક જ્ઞાવનો જોગ
 રમણ ઉવેચે ॥ ઇહાં મુક્તિપુરનો પંથ વહે સિદ્ધ લેચે ॥
 અવિનાશી ચેતનરામ નિરજન પેચે ॥ ધન્ય ॥ ૨ ॥ નિજ
 દ્રવ્ય ગુણ પર્યાય સ્વજ્ઞાવ શુદ્ધ થાવે ॥ તીહાં મોહમદ્ધ ઓર
 રાગદ્વેષ ડુર જાવે ॥ ઘટઅતર જ્ઞેદ જ્ઞાન જગ્યો શુદ્ધ જ્ઞાવે ॥
 પુનરપિ કર્મનો વધ ઇહાં નહીં પાવે ॥ ધન્ય ॥ ૩ ॥
 અનુજવ વિવેક જ્ઞયો અધ્યાત્મ જ્ઞાવે ॥ ચેતન ગુણ સમ-
 કિત શુદ્ધ આવિરજ્ઞાવ પાવે ॥ ધન્ય ધન્ય તે સમયે કાલ
 પ્રમોદિત ગાવે ॥ પટરાણી સમતા સંગ ચેતન સાથ થાવે ॥
 ॥ ૪ ॥ હમ નિશ્ચય સમકિત પરમ નિધાન ચિત જ્ઞાવ્યો ॥
 પામવો ઠે એહીજ સાર ઉમેદ મન આવ્યો ॥ જે પામ્યા ઠે
 નિરધાર જર્મને ગમાવ્યો ॥ કહે જ્ઞાન ગિતલ શુદ્ધ ચેતન
 તદ્દરૂપ પાવ્યો ॥ ધન્ય ॥ ૫ ॥

॥ સ્તવન ૨ જુ જ્ઞાનજુ ॥

॥ શત્રુજય દીઘોરે ॥ એ ઢેશી ॥

જ્ઞાનને આત્મ સ્વરૂપ જે જાણે, તે નિશ્ચય નય જ્ઞાનીરે
 ॥ એ વિણ સર્વ પદારથ જાણે, તે વ્યવહાર નય જ્ઞાનીરે ॥
 જ્ઞાન પદ સેવોરે ॥ જ્ઞાન ચેતન સદ્જ્ઞાવ, આનંદ પદ
 લેવોરે એ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥ એ વે પદ્ધનો પટતર
 ઝાઝો, વીવરીને ઇહાં દાણુંરે ॥ વિવેક ગ્રહી શ્રોતા જન સુ-
 ણજો; અનુજવ રસ શુદ્ધ ચાણુંરે ॥ જ્ઞાન ॥ ૨ ॥ ગાણાંગ

सूत्रे पेहेले ठाणे, वीर प्रभुनु वचनरे ॥ एक जाण्यो तेणे
 सर्वे जाण्यु, निश्चे शुद्धातम धन्यरे ॥ ज्ञान० ॥ ३ ॥ आ-
 त्म स्वरूप अजाण अनाणी, मिथ्यात्व अणान्नोग उदे
 वत्तेरे ॥ याकी सर्व जाण थड वेगो, ते नहीं ज्ञानी मढंतरे
 ॥ ज्ञान० ॥ ४ ॥ ए सूत्रे छत्यादिक जो जो, परखी ज्ञानी
 ग्रहजोरे ॥ अज्ञानी सगत ठोमीने, चेतनराय सग ज्ञणजोरे
 ॥ ज्ञान० ॥ ५ ॥ व्यवहार नय नाणी दुजेदे, तेह स्वरूपने
 जावुरे ॥ रमण उदयिक जम दृष्टियें जोतो, तजवो ते चित्त
 दावुरे ॥ ज्ञान० ॥ ६ ॥ नय व्यवहार बीजो जेद जाणी,
 वस्तु स्वज्ञावमा देखेरे ॥ उदयिक जावदृष्टि नहीं करता,
 त्या साधन गुड लेखेरे ॥ ज्ञान० ॥ ७ ॥ निज उपयोगे
 परिक्षा कीजे, ज्ञानी सग करोजेरे ॥ अतरदृष्टि अनुजवी
 नाणी, तेहनु वचन सुणीजेरे ॥ ज्ञान० ॥ ८ ॥ ए नाणी
 सग क्षण नहीं तजवो, परमपूज्य चित्त ज्ञणवोरे ॥ आ-
 तम अर्द्धि अनती देखाके, तीहां परमानंद वरवोरे ॥ ज्ञान०
 ॥ ९ ॥ परमानंद पद आत्म अजेदी, सहजानंद स्वज्ञावेरे
 ॥ तीहा मुक्ति ठे चेतन तारी, कर्म रहित सद्ज्ञावेरे ॥
 ॥ ज्ञान० ॥ १० ॥ ए साधन उपयोग नाणमा, रमतां लब्धि
 जागेरे ॥ ते कारण ज्ञान पूजी वदी, ज्ञान शीतळ नाण
 मागेरे ॥ ज्ञान० ॥ ११ ॥

॥ स्तवन ॥ ३ जु ॥ शुभजयनु ॥

साजळजो मुनि सयम रागे ॥ ए देशी
 जागोने मारा अतर जामी, शत्रुजय गीरि चढियेरे ॥

મનુષ્ય જન્મ જવ સફળો કીજે, આદિ જિણદ પાયે પની-
 યે રે॥જાગોને મારા અંતર જામી૦ ॥ ૧ ॥ આંકણી ॥ ગાથા ॥
 ॥ ૧ ॥ જાગોને ચેતન જમ વેહેચીને, નિજ સ્વરૂપ નિહા-
 લોરે ॥ રત્ન ત્રયી ચેતન ગુણ પ્રગટે, સમકિત મૂલ સન્ના-
 ળારે ॥ જા૦ ॥ ૨ ॥ જાત્રા સફલ સમકિત ગુણ આદે,
 સંવર નિર્જરા વાધે રે ॥ શ્રદ્ધા જ્ઞાસન રમણ ઉપયોગે, પર-
 માનંદ પદ સાધેરે ॥ જા૦ ॥ ૩ ॥ સફલ જન્મ શંત્રુજય
 જેટયે, નિમિત્ત ઉપાદાન હેતુ જેદેરે ॥ત્યાં વિષય કપાય જવ
 વીજક તજીએ, જજીએ શ્રી આદિ જિણદ રે ॥ જાગો ॥૪॥
 આદિ જીણેસર મેરુદેવાનદન, નાજીરાયા કુલચઢરે ॥ પૂર્વ
 નવાણું વાર શંત્રુજય ગીરિ, સમોસરીયા જીનડરે ॥જાગો
 ॥ ૫ ॥ તીર્થપતિ ગીરિરાય સેવીને, સિદ્ધા સાધુ અનત રે ॥
 જ્ઞાન શીતલ કહે તીરથ સેવો, ગુણ નિષ્પન્ન મહત રે ॥
 ॥ જા૦ ॥ ૬ ॥

॥ સ્તવના ॥ ૪ ધુ ॥ શ્રી ગીરનારજીવુ ॥

॥ દેશી ॥ ઉપર પ્રમાણે

વાલ વહ્યચારી જિનદ પદધારી, સેવે સુરનર વર-
 હંદારે ॥ ગીરનાર ગીરિ નેમિ નાથજી વિરાજે, જેટતાં ટલે
 જવ પદારે ॥ વાલ વહ્યચારી૦ ॥ ૧ ॥ આંકણી ॥ ગાથા ॥૨॥
 વાલ વહ્યચારી વિષય નિવારી, નિ સ્નેહી ગુણ રાયારે ॥
 સચિત્ત પુટ્ગલ જોગ કર્મ ક્ષીણ જાણી, લેવા સયમ સહે-
 સાવન આયારે ॥ વાલ૦ ॥ ૨ ॥ જિણંદ પદધારી રાગદ્રેષ
 નિવારી, ધાતિ કર્મ ક્ષયકારીરે ॥ સદસાવન કેવલનાણ

प्रगटावी, कल्याण मंगळ जयकारीरे ॥ वाल० ॥ ३ ॥
 इष्टादिक सुर असरय कोमी आवे, सम वसरण विरचावरे ॥
 पर्यदावार मळे तीहा वेगे, देशना जीनजी सुणावे रे
 ॥ वाल० ॥ ४ ॥ तहा गणधर पद स्थापे जिनजी, रचे
 छादशागी सिद्धांतरे ॥ केडक बोधि बीज लाज पामे, व्रत
 लीये शात दांतरे ॥ वाल० ॥ ५ ॥ श्रावक श्राविका साधु
 साधवी, सध चतुर्विध साचोरे ॥ आह्ना नेमि जिणदकी
 धारी, लहे परम पद जाचोरे ॥ वाल० ॥ ६ ॥ इम तीर्थ
 स्थापे ते जीनजी, समुद्र विजय कुळचदरे ॥ ससार सागर
 पार उतारे, नरनारीना वृदरे ॥ वाल० ॥ ७ ॥ गीरनार
 गीरि नेमि नाथजी विराजे, यात्रा करो नरनारीरे ॥ सुकृत
 ए सम अजर न दुजो, मिथ्यात्व मोहनीवारीरे ॥ वाल० ॥
 ॥ ८ ॥ जेटता टळे जवफदा ए साचो, आतमज्ञाने राचोरे ॥
 शुक्ल शुक्ल पर्याय ग्रहीने, शुद्ध परिणतिमा नाचो रे ॥ वाल० ॥
 ॥ ९ ॥ अयोगी ठाण अत ग्रहीने, योगाति पद लीधोरे ॥ स-
 मश्रेणी ठे पाचमी टुके, आत्म प्रदेश घन कीधोरे ॥ वाल०
 ॥ १० ॥ गीरनार गीरिपर नेमि जीणदकी, कल्याणक त्रण
 जूमि वाधरे ॥ ज्ञान शीतळ गुणरागे फरसी, अतर आतम
 पाडरे ॥ वाल० ॥ ११ ॥

॥ स्तवन ५ सु तारगाजीनु ॥

॥ राग रामग्री ॥ देशी करुखानी ॥

पंथ जीनराजनो अजित महाराजनो, अतर दृष्टिए
 हर दीगो ॥ तेह अनुभव करी, दाखु नीज हित जाणी,

द्राक्ष साकर थकी अतिय मीठो ॥ पथ जीनराजनो ॥ ए
 आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ पथ नीज डव्यनी वृत्तियें अनु-
 जवे, डव्यपर अनुजव छूर करवो ॥ रमणता चेतन गुण
 पर्यायमां, साध्य साधन पणो तीहां वरवो ॥ पंथ० ॥ १ ॥
 सवर निर्जरा तेहने कीजीए लीजीए रत्नमयी सार मेवो ॥
 निर्विकल्प एकत्व अनेदमा, गुण पर्याय स्वज्ञाव लेवो ॥
 पथ० ॥ ३ ॥ शुद्ध परिणतीए चेतना परिणमी, इद्रि यो-
 गादि उपयोग खूटयो ॥ शत्रु मोहादि परिवार सयोगता,
 आत्म प्रवेश रहेवास त्रुटयो ॥ पथ० ॥ ४ ॥ मंगळ
 कल्याण आनद पद सम्रही, सादि अनंत जग सिद्धि
 ठामी ॥ गुण पर्याय स्वज्ञाव अनंतमां, आनद लहरी
 विलसंत पामी ॥ पंथ० ॥ ५ ॥ परम पद पामवा पंथ ए
 अनुजव्यो, स्थिर श्रद्धाए निरधार कीधो ॥ तारंग तीर्थें
 अजित जिन जेटतां, रुदीयें अंत. अमृत पीधो ॥ पथ०
 ॥ ६ ॥ कारणे कार्य निष्पत्ति कही साधना, उपयोग ज्ञाव
 सहाय वरतां ॥ ज्ञान शीतळ समकीतादि गुण सपजे,
 चित्त रमे रहस्य प्रमोद करतां ॥ पथ० ॥ ७ ॥

॥ स्तवन ॥ ६ ॥

॥ ज्ञोयणी श्री मल्लिनाथजिनुं ॥

मल्लिनाथ शीव साथ सार्थवाह कहीएरे ॥ सघ
 चलावे सिद्ध तीर्थ पति सहीयेरे ॥ सघ चतुर्विध सम-
 किती जवि लहीयेरे ॥ अतर उपयोगवंत चेतन गुण

ग्रहीये रे ॥ मल्लि० ॥ ए आकली ॥ १ ॥ चोथार्थी चउद-
 मा लगे सघ कहीये रे ॥ श्रावक श्राविका सार पचम
 गण वहीएरे ॥ प्रमत्त अप्रमत्त साधु साधवी त्यागी लही-
 ये रे ॥ पूरण आझावत व्यवहार मुख्य रहीये रे ॥ मल्लि०
 ॥ २ ॥ उपरांत शुद्ध व्यवहार ठे ज्ञानी ध्यानी रे ॥
 मुख्यता निश्चय साथ दशम अत गणी रे ॥ त्यागी यथा-
 रयात सयमी मोह हानी रे ॥ साधन आत्म अज्ञेद अनत
 गुण ज्ञानी रे ॥ मल्लि० ॥ ३ ॥ संघ चउज्ञेद समुदायनो
 प्रवाहेरे ॥ प्रयाणको मल्लिनाथ समाधि स्वजावे रे ॥ मार्गे
 शत्रु मेहेवासी तीहां आवे रे ॥ सैन्य तणो नही पार
 अतुल बल दावे रे ॥ मल्लि० ॥ ४ ॥ अनादि मिथ्यात
 अनंतानुबधि जट बळीआरे ॥ देखी जिनपति साथ
 जाग्या थड गळीयारे ॥ शत्रु सैन्य जांखु थयु जरा जरीया
 रे ॥ शुद्ध ध्यान ज्ञान आवे मोह राय जळीआ रे ॥
 मल्लि० ॥ ५ ॥ दृष्टात एक आपु जलु उपयोगे रे ॥ काष्टे
 उधेड बळगे जिम सयोगे रे ॥ काष्ट सत्ता प्रगटे जदा
 तब जागे रे ॥ अग्नि जोर तीहां बाधे उधेड नही लागे
 रे ॥ मल्लि० ॥ ६ ॥ उपनय करशु तेहनो चित्त देशेरे ॥
 अज्ञान योगे कर्म ग्रहे गुण खोशेरे ॥ जीवाजीव सत्ता
 निज जाणतां जूदाशेरे, दायक सद्धि प्रगटया कर्म जळा-
 शेरे ॥ मल्लि० ॥ ७ ॥ चरण यथारयात पाम्या अत गण
 दशमे रे, त्रण कर्मनो घात क्षीण मोह दुवा दशमे रे ॥
 शुद्ध परिणति रीजे चेतनराय वशमे रे ॥ अनत चतुष्टी

उद्योत परमानंद रश्मे रे ॥ म० ॥ ७ ॥ सैलेशि करण
 स्थिर थंज पुद्गल योग रुंधी रे ॥ योगातीत स्वप्नाव लहे
 तवं शुद्धि रे ॥ ज्ञाग एक पोलाण घटे घन ज्ञाग छी रे ॥
 एक समय समश्रेणी लोकाग्रे सिद्धि रे ॥ मद्धि० ॥ ए ॥
 गुणपर्याय स्वप्नाव अनंत रमंत रे ॥ निज निज व्यक्ति
 निज परमानंदवंतरे ॥ आनंद लहरी विलसंत जंग सादि-
 नंत रे ॥ निमित्त कारण मद्धिनाथ जंग सादि संत रे ॥
 मद्धि० ॥ १० ॥ सार्थवाह सिद्ध साथ ज्ञाख्यो सिद्धांते रे ॥
 गायो निज गुण हेते सुणो सवि संतरे ॥ तरण तारण
 जिन जहाज निमित्त वल्लवंतरे ॥ उपादान संयोगे सेवो
 गुणवंतरे ॥ मद्धि० ॥ ११ ॥ प्रज्ञावतीनो नद सेवे सुर वृंदरे ॥
 कुंज नरपति कुल चंद पूजे पाय नरिंदरे ॥ जन्म महोच्छव सुर
 इंद्र करे मेरु गीरींदरे ॥ जलट अंग न माय प्रसन्न चित्त चंदरे
 म. १२ सहस्र पंचावन आयुवरण नील कायरे ॥ पंचवीस धनुष्य
 प्रमाण, लंठन कलश पायरे ॥ मिथिला नयरीए जन्मीया
 जीनरायरे ॥ समेतशीखर निर्वाण कर्मथी मुकायरे ॥
 मद्धि० ॥ १३ ॥ ओगणीसमो जिनेंद्र चउव्रत धारी रे ॥
 उद्गस्थ काल दीन एक घातिकर्म ठारी रे ॥ केवलनाण
 दर्शण पामीने उपगारी रे ॥ बोधि बीज दातारी शीव
 सुखकारी रे ॥ मद्धि० ॥ १४ ॥ सार्थवाह सिद्ध साथ
 यथारथ कीधो रे ॥ आत्मरूप नीहाळी अनुभव पीधो रे ॥
 ज्ञोयणी नगरमां वीराजे दर्शन लाज लीधो रे ॥ 'ज्ञान
 शीतल ए साथ मद्ध्यां काज सिद्धो रे ॥ मद्धि० ॥ १५ ॥

॥ स्तवन ७ शु श्री ऋषभदेव स्वामीन्तु ॥

॥ प्रणमु पद अढारमुरं लाल ॥ ए देशी-॥

आदि जिणेश्वर पूजीयेर लाल, स्नान करी- पेहेरीये
चीरे ॥ केशरीया लाल ॥ जीन मुझाने निहाळीयेर लाल,
अगे मोर पीठी कीधरे ॥ केशरीया लाल ॥ आदि जिणेश्वर
पूजीयेर लाल ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ त्रिकरणयोगे
स्थिरता करीरे लाल ॥ करीये न अन्य वीचाररे ॥ के० ॥
उपयोग स्वरूपें जोनीयेर लाल ॥ रमण घटंतर धाररे ॥
के० ॥ आ० ॥ २ ॥ पचामृतें पत्वाळीयेंरे लाल ॥ करीये
जळ अजिपेकरे ॥ के० ॥ वालाकुची रुमी कीजीयेर लाल
जळधारा जाळीनो विवेकरे ॥ के० ॥ आ० ॥ ३ ॥ 'अग
लोहणां त्रण कीजीयेर लाल ॥ बरास लेप अगे थायरे ॥ के०
अत्तर केवना गुलाबगुरे लाल ॥ पूजीये त्रीजुवनरायरे ॥ के०
॥ आ० ॥ ४ ॥ धूपदशांग उत्सेवीयेर लाल ॥ केशर जाळु
घोळी जेळरे ॥ के० ॥ मृगमद कस्तुरी तेहमांरे लाल ॥
अरचो नव अगे रंगरेखरे ॥ के० ॥ आ० ॥ ५ ॥ पुष्प च-
पोने वळी मोगरोरे लाल ॥ जाड जुझने गुलाबरे ॥ के० ॥
हार उत्तम ताजा पुष्पनारे लाल ॥ ठवो प्रजु कठे जरी
ठावरे ॥ के० ॥ आ० ॥ ६ ॥ दोय जिखानो कीजे दीवमोरे
लाल ॥ पूरीये मांही ताजु घृतरे ॥ के० ॥ अखरु दीवो
प्रजु आगळेरे लाल ॥ राखीये सदा नक्तिवतरे ॥ के० ॥
आ० ॥ ७ ॥ अकृत अणी शुद्ध उजळारे लाल ॥ सार्थीयो
कीजे नदावर्तरे ॥ के० ॥ उपर श्रीफळो मूकीनेरे लाल ॥

મોહ ફલ માગો મહંતરે ॥ કે૦ ॥ આ૦ ॥ ૬ નૈવેદ્ય સુખ-
ની વધુ જાતની રે લાલ ॥ થાલ નરી મુકો સનમુખરે ॥ કે૦
અણહારી પદ જાત્રીયેરે લાલ ॥ લહીયે અવ્યાવાધ સુખરે
॥ કે૦ ॥ આ૦ ॥ ૭ ॥ ઇત્યાદિ દ્રવ્યપૂજા કરીરે લાલ ॥
કરો નાટક ગીત જ્ઞાનરે ॥ કે૦ ॥ જ્ઞાન શીતલ નક્તિ
ગુણેરે લાલ ॥ લહીયે સ્વર્ગ એક તાનરે ॥ કે૦ ॥ આ૦ ॥ ૮ ॥

॥ સ્તવન ૮ મુ શ્રી શાંતિનાથનુ ॥

મનમોહનજી જગતાત વાત સુણો જિનરાજજીરે ॥ દેશી

અચિરાસુત શાંતિ જિણંદ, શાંતિ સ્વરૂપને ઢાલવેરે ॥
ચાલો સુણીયે વચન રસાલ, મનુષ્ય જન્મ સફલો હુવેરે ॥
અચિરાસુત શાંતિ જિણંદ ॥ ૧ ॥ આંકળી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥
શાંતિ દ્રવ્યજ્ઞાવ ડુઝેદ, પરથમ દ્રવ્ય વચ્ચાણતારે ॥ ત્યાગ
આશ્રવ અગ્નિ વિચાર, હિસાદિ પંચ નીવારતારે ॥ અચિરા૦
॥ ૨ ॥ હવે જ્ઞાવ શાંતિ જવ પાય, રાગદ્વેષ મોહ જનતા
ટલેરે ॥ તીહાં લાધે ચરણ યથાર્યાત, વીતરાગ ણે ચે-
તન ચલેરે ॥ અચિ૦ ॥ ૩ ॥ એમ શાંતિ રૂપ અનુપ, જીન
વચણે કરી જાણિયેરે ॥ તે આપે સિદ્ધ પદ સાર, ત્યાં સુખ
અનતુ મન આણીયેરે ॥ અચિ૦ ॥ ૪ ॥ કરો નિવિજન
વચન પ્રતિત, શુદ્ધ યથારથ એમ સદ્દહોરે ॥ તેથી પામશો
અવિચલ ક્ષુદ્ધ, શાંતિપણુ જ્ઞાન શીતલ ગ્રહોરે અચિ૦ ॥ ૫ ॥

॥ स्तवन ॥ ९ ॥

॥ श्री कुथुनाथजीनु ॥

॥ ए देशी ॥

कुथुनाथ दुःख कापो दयालु धणी, अनत चतुष्टयी
आपो दयालु धणी॥ अव्यावाध सुख आवे ॥८०॥ कर्म आठ
क्षय आवे ॥ ८० ॥ कुथुनाथ दुःख कापो॥८०॥ ए आंकणी ॥
गाथा ॥१॥ तरण तारण तुमे साचा ॥८०॥ ऊजसमान सत्य
वाचा ॥८०॥ ससार सागर तारो ॥ ८० ॥ जन्म मरण जय
वारो ॥८०॥ कुथु० ॥१॥ अजर अमर सिद्ध जावे ॥८०॥ निरंजन
पद पावे ॥ ८० ॥ परमानंद पद सोइ ॥ ८० ॥ सादि अनंत
जग होइ ॥ ८० ॥ कुथु० ॥ ३ ॥ एह मनोरथ भारो
॥ ८० ॥ निमित्त कारण ठे तमारो ॥ ८० ॥ कारणे कारज
थावे ॥ ८० ॥ एम सिद्धाती गावे ॥ ८० ॥ कुथु० ॥ ४ ॥
एम श्रद्धा शुद्ध कीधी ॥ ८० ॥ ज्ञान समकित ऋद्धि
लीधी ॥ ८० ॥ ज्ञान शीतल नीज जावे ॥ ८० ॥ शीव
सुख कारज पावे ॥ ८० ॥ कुंथु० ॥ ५ ॥

स्तवन ॥ १० ॥ ॥ ॥

॥ श्री मध्विनाथजीनु ॥

॥ ठाळ ॥ १ ॥ ली

॥ काज सिध्या सकळ हवे सार ॥ ए देशी ॥

मध्विनाथजी शिवपथे चाले, तीहां मोहादि आवीने
खाले ॥ वेहु वळीआ सेन्य सज कीधु, हथियार हाथमा
लीधु ॥ १ ॥ सामा सामी रोपे रणस्थज, लढवाने कीधो

आरंज ॥ सौ सजनुं वीर्य दाखे, तेमां कचाश कोइ न
 राखे ॥ १ ॥ अन्यो अन्य शत्रु जाव, सज सजना मनने-
 राव ॥ वेहु बाजु सुजट अति वळिया, सामासामी नजीके
 मळीया ॥ ३ ॥ तीहा मझि तीर्थपति वोढ्या, शुं करवा
 मरो जागो उढ्या ॥ तीहां मोहराय खेदे जराणो ॥ वोढ्यो
 वेशी रहे तु ठानोमानो ॥ ४ ॥ जो में तने नाच नचाव्यो,
 जरूप करीने जमाव्यो ॥ मुज आणामां अनंत काळ
 वसीयो, त्यांथी तुं आज दीसे ठे खसीउं ॥ ५ ॥ पूरवना
 दिवस तु झूल्यो, तने कवजे करंतु शुं फुड्यो ॥ तुज ऋधि
 पलकमां पनावु, हेरुमांही हुं तने ठलावु ॥ ६ ॥ तुज
 जेवा में कंगाल कीधा, पकरी निगोदने दीधा ॥ लोकाधि-
 पति मुजनाम, त्रण लोक अमारु गाम ॥ ७ ॥ मुज आज्ञा
 कोइ न लोपे, लोपे तो चढावुं हु तोपे ॥ इत्यादि घणा
 वोळ वोल्या, मझि वळतुं कहे सुण उढ्या ॥ ८ ॥ ते कहु
 ते सरवे सावुं, तु रुठयो मुके नही कावु ॥ तु निर्दय
 हृदये कठोर, अजिमानि तुही ठे निठोर ॥ ९ ॥ जव
 स्थिति जेनी न पाकी, तेने दु.ख दीये तुं एकाकी ॥ मा-
 हारे तो स्थिति हवे पाकी, नही चाले तारु तुं नापाकी
 ॥ १० ॥ कोइ कोइनु कहु नही माने, वळी वचन सुणे
 नही काने ॥ सुजटो जळ जळुं, पराक्रम जोइ पर्वत धुजे
 ॥ ११ ॥ रणभूमिये संग्राम थावे, सामासामी शस्त्रो वर-
 सावे ॥ सावचेत आळसु नही कोइ, खान पान दीये पद
 दोइ ॥ १२ ॥ ए लमाइ अंतरमां थावे, वीरुदावलि वेहु

जण गावे ॥ हवे आगळ जे कांइ थावे, ज्ञान शीतळ
कदेशे ते जावे ॥ १३ ॥

॥ दाळ २ जी ॥

॥ देशी कमखानी ॥

मह्विनाथ जिनेंद्र देव उगणीसमा, अतुळी वळ कुजे
जेम जेमे फुदो ॥ ज्ञान गुण निर्मळो, स्वरूपे प्रकाशीयो,
जासियो जीव पुद्गल जूदो ॥ मह्विनाथ जिनेंद्र ० ॥ ए
आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ शुद्ध श्रद्धा करी, विकलता पर-
हरी, प्रगट समकित जीम गयणे चदां ॥ जागीयो लागीयो,
खरुग चउधारनो, मिथ्यात्व वश कीधो निकदो ॥ म० ॥
॥ २ ॥ उपशम सुजट तव समकित जोसीउं, मोहनो स्थंन
रण पाने हेगो ॥ कपाय चउ चोकरी सोळ दवावीया, तीहां
हुवो आतमा शीतळ जेगो ॥ म० ॥ ३ ॥ शिषळ सुजट
तिहा खेळतो मेळतो, कदर्प चोरने वाण तीखो ॥ ते मुवो
त्या पनयो जूमिपर रनवने, नविजतो साधना एम शीखो
॥ म० ॥ ४ ॥ वैराग सुजट तीहा कुजतो बुजतो, शत्रु सन-
मुख आगळ आवे ॥ ज्ञान कटार सारे बहु वळ करी, आशा-
दि पट तीहा अंत थावे ॥ म० ॥ ५ ॥ जाव श्रुत
ज्ञान सुजट वळ गाजतो ॥ दीपे दीनकर जेम
पूर्व दीशि-॥ ए हणे ते कहु नीझादिक सुजटने ॥
जाखे एम जगगुरु ए वचन वीशी ॥ मह्वि ० ॥ ६ ॥
दय उपशम जिहां प्रगट चेतन तीहां, विस्तारे चेतना
रुप दाखे ॥ वीर्य तीहां आवीयो, वळ करी मारीयो, चपळ

मनने तीहां रहीने पाखे ॥ म० ॥ ७ ॥ इद्रि निग्रह सुजट
चित्त चोखु करी, स्थीर उपयोगे तीहा ऊंजे बुंजे ॥ तप
तीहां आवियो हाथ देखावीयो, असंयम जूमि पक्यो
थरथर धुंजे ॥ म० ॥ ८ ॥ धर्म शुक्ल ध्याए, तुरंग गति
पाए, ध्यान ए सुजटोमां ज्ञान मोटो ॥ ते हणें आरत
रोड दोय सुजटने, वचन ए सत्य ठे नहीं ए खोटो ॥
म० ॥ ९ ॥ जाव संवर सुजट आतम ज्ञानमां, ऊंजे बुंजे
अति वीर्य दाखे ॥ ते हणें आश्रव शुभ्र अशुभ्रने, निरमळ
चेतनारूप चाखे ॥ म० ॥ १० ॥ निर्जरान्नाव सुजट वळ
गाजतो, राजतो ज्ञानमां शुद्ध जावे ॥ पूर्व वध कापतो
अजीवने आपत्तो, मुक्ति पथ चालतो मंगल गावे ॥ म०
॥ ११ ॥ अनुभव ज्ञान सुजट निज रूपमां, ऊंजे बुंजे निर-
जय ठे मनमां ॥ वीर्य अधिको धरे जरूप तीहां मरे,
निर्मळता करे मूळ रूपमां ॥ म० ॥ १२ ॥ सुजटो इत्यादि
अधिक बळे ऊंजता, सिद्ध नाद करता ए धोने ॥ मोह
तीहा जागीठ पुढ देखावीयो, ज्ञान गीतळ फरी युद्ध मांने
॥ म० ॥ १३ ॥

ढाळ ॥ ३ ॥ जी ॥

करजोमी कहे कामनी ललना ॥ ए देशी ॥

मह्विनाथने मोह आविया, ललना, लालाहो रणज-
मिये ऊंजवा काज ॥ ए युद्ध सारंरे ललना ॥ ठेप गजेद्र
उपरे ललना, लालाहो वेगो ठे मोह राज्य ॥ ए० ॥ १ ॥
ए आंकणी ॥ राग केशरी पुत्र साथे लड ललना, लालाहो

पोते चढी आव्यो त्यांही ॥ ए० ॥ तेना सामा मद्धि जि-
नपति ललना, लालाहो आवे हरख जगहि ॥ ए० ॥ १ ॥
श्रद्धा अष्टापद बेसीया ललना, लालाहो साथे अप्रमत्त
ज्ञान पुत्र ॥ ए० ॥ चारम पक्की सो सचेत ठे ललना, ला-
लाहो सुपे तेने घरसूत्र ॥ ए० ॥ ३ ॥ मढ्या सामासामी
एकठा ललना, लालाहो तीहा मायों मद्धीये मोहराय ॥ ए० ॥
महा जोरावर जे हुतो ललना, लालाहो ते एक लीलाये
हणाय ॥ ए० ॥ ४ ॥ रागद्वेष मुखा ते समे ललना, ला-
लाहो अशुद्ध परिणति त्या ठेदाय ॥ ए० ॥ चरण यथा-
रयात पामीया ललना, लालाहो पूरण शुद्ध परिणति थाय
॥ ए० ॥ ५ ॥ वीतराग गुणठाणे बारमे ललना, लालाहो
आव्या मद्धि जिणद ॥ ए० ॥ तीहां शत्रु त्रण सामा आ-
वता ललना, लालाहो तेने माया तीहां प्रगटयो आणद
॥ ए० ॥ ६ ॥ अनत चतुष्टी प्रगट यइ ललना, लालाहो
गुणठाणु त्या तेरमु सार ॥ ए० ॥ देवो समवसरण रवे ल-
लना, लालाहो पर्पदा मीळे तीहा चार ॥ ए० ॥ ७ ॥ पाद
पीठे मद्धीजी विराजता ललना, लालाहो चउ मुखे वेशना
दीये सार ॥ ए० ॥ उपजे वीणसे स्थीर रहे ललना, लालाहो
सुणी करवो वस्तु विचार ॥ ए० ॥ ८ ॥ ए विचार चित्तक
जे थया ललना, लालाहो ते पाम्या बोधने बीज ॥ ए० ॥
ज्ञान वैरागी ते जाणीये ललना, लालाहो व्रत उचरे लावी
रीज ॥ ए० ॥ ९ ॥ केइक ग्रहे व्रत देशर्था ललना, लालाहो
केइक सर्व विरती थाय ॥ ए० ॥ सर्व विरती ते साधु सा-

ધર્મી લલના, લાલાહો દેગવિરતિ શ્રાવક શ્રાવિકાય ॥ એ
 ॥ ૧૦ ॥ એમ સંઘ ચતુર્વિધ સ્થાપે મહિજી લલના, લાલા-
 હો પ્રથમ સ્થાપે ગણધરરાય ॥ એ ॥ દ્વાદશાંગી સૂત્ર ગ-
 ણધર રચે લલના, લાલાહો લલ્લિયે પૂર્ણ પદ થાય ॥ એ
 ॥ ૧૧ ॥ ત્રીહાં તીર્થ સ્થાપન થયું લલના, લાલાહો એ તીર્થ
 પતિ મહિનાથ ॥ એ ॥ જિનનામ કર્મ ઉદય થયો લલના,
 લાલાહો તેને લેરવે એ જગત્રનો નાથ ॥ એ ॥ ૧૨ ॥ અંતે
 કરણ સૈલેશી કરે લલના, લાલાહો ત્રીહાં થાય યોગનો
 રોધ ॥ એ ॥ આઠ્યા અયોગી ઠાણ ચતુર્થમે લલના, લા-
 લાહો ત્રીહાં ટાલ્યો અઘાતિનો વિરોધ ॥ એ ॥ ૧૩ ॥ શત્રુ
 સમુદાયનો દ્વેષ થયો લલના, લાલાહો ત્યાં જાગી ઉદા-
 રિકાદી હેઠ ॥ એ ॥ પરવત સમ ઢકણ હતું લલના, લા-
 લાહો તે ટુટી આજ કાર્મણ તેઠ ॥ એ ॥ ૧૪ ॥ ઠોરું
 શરીર તેના માનથી લલના, લાલાહો ઘટે એક જાગ અવ-
 ગાહ ॥ એ ॥ નિવરુ ધન દોય જાગે રચ્યો લલના, લાલાહો
 તે કહીએ અટલ અવગાહ ॥ એ ॥ ૧૫ ॥ એક સમય સમ
 શ્રેણીયે લલના, લાલાહો પોત્યા સિદ્ધ લોકંત ॥ એ ॥
 સાદિ અનત સ્થિતિ ત્રીહાં લલના, લાલાહો સિદ્ધ વધુનો
 પ્યારો એ કત ॥ એ ॥ ૧૬ ॥ એમ યુદ્ધ અતરરૂપે ઝૂઝું
 લલના, લાલાહો ત્રીહાં કરશુ શત્રુ વિનાશ ॥ એ ॥ એ
 શક્તિ મહિજી મને આપજો લલના, લાલાહો પૂરજો જ્ઞાન
 શીતલની આશા ॥ એ ॥ ૧૭ ॥

॥ कलश ॥

ध्यायो ध्यायो रे मंतो मध्विजिणदने ध्यायो, लभाइ
दाखी त्यां साधना राखी, ए अद्वुत्त ज्ञान सवायो ॥
स्थिर उपयोगे तु कुज्यो बुज्यो, तीहा अव्य जाव शत्रु
हणायो रे ॥ मंतो मध्विजिणदने ध्यायो ॥ ए आंकणी ॥
ध्यायो ध्यायो रे ध्यान आयोरे, एक दिन ठगस्थ कहायो
॥ गाथा ॥ १ ॥ मूल रूप तीहा तद्वत्त कीधुं, अनुभव ज्ञान
सयोग ॥ अप्रमत्तादि श्रेणी आरोही, दाढ्या उपाधि थोक
रोगरे ॥ मंतो ॥ २ ॥ दायक लब्धि अनंती पाम्या, तेमा
नव इहा दाखु ॥ प्रथम वेदक समकित गुणयोगे, दायक
समकित जाखुं रे ॥ मंतो ॥ ३ ॥ वीजुं दायक चारित्र
लीधु, तीहा मोह उनमूलन कीधु ॥ केवलनाण दर्शण
आवरण दाय, केवलनाण दर्शण लीधुरे ॥ मंतो ॥ ४ ॥
दानादि लब्धि पाच आवे, त्या अतराय कर्म दाय थावे ॥
ए साते वाण तेरमे लाधे, एम नव लब्धि कहावे रे ॥ मंतो ॥
५ ॥ ए लब्धिचे अरिहंत कहीये, त्याची सिद्धपद ल-
हीए ॥ एम साधना जे कोइ साधे, तेना दास थड रही-
ये रे ॥ मंतो ॥ ६ ॥ मनुष्य जन्म आज सफळो मानु,
मन स्थिर धरमा आणु ॥ ज्ञान शीतळ श्रद्धाए जरीयो,
ए शीवपथ साधन टाणुरे ॥ मंतो ॥ ७ ॥

सपूर्ण सर्व गाथा ५०

॥ સ્તવન ૧૭ મુ મુનિસુવ્રત સ્વામીનુ ॥

॥ ઢાલ ૬ લી ॥

પ્રથમ ગોવાલ્લતણા જવેજી ॥ એ દેશી ॥

મુનિસુવ્રત જિન વીસમાજી, પાલે મહાવ્રત પાંચ ॥
 ડ્રવ્ય જાવ દોય જેઢશુજી, તેમાં નહીં સ્વલ સ્વાંચ ॥ જવિ-
 કજન વંદો એ જગગુરુરાય ॥ સેઠ્યાં સિદ્ધ પદ થાય ॥ જ-
 વિકજન ૦ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ તે દાસુ અનુજવ કરીજી,
 ગ્રહજો જવિજન સાર ॥ સાધન એ સમકો નહીંજી, આ ત-
 મને હિતકાર ॥ જવિક ૦ ॥ ૨ ॥ પ્રથમ મહાવ્રત ઉચ્ચરેજી,
 પ્રાણાતિપાત વીરમણ ॥ સર્વ જીવનું રક્ષણ કરેજી, ન હેણે
 કોઈનો પ્રાણ ॥ જવિકજન ૦ ॥ ૩ ॥ વીજુ મહાવ્રત ઉચ્ચ-
 રેજી, મૃયાવાદ વીરમણ ॥ ક્રુરુ વચન બોલે નહીંજી, એ
 વાજ્ય અર્જિતર જાણ ॥ જવિક ૦ ॥ ૪ ॥ ત્રીજુ મહાવ્રત
 ઉચ્ચરેજી, અદત્તાદાન વીરમણ ॥ અણ ઢીવે લેધે નહીંજી,
 સઠી દત્ત સોધન જાણ ॥ જવિક ૦ ॥ ૫ ॥ ચોથુ મહાવ્રત
 ઉચ્ચરેજી, કરે સર્વ સ્ત્રીનો ત્યાગ ॥ રૂપ કાંતિ નિરસે નહીં-
 જી, અર્ચિતક વિપય અરાગ ॥ જવિક ૦ ॥ ૬ ॥ પાંચમું
 મહાવ્રત ઉચ્ચરેજી, નવાવધ પરિગ્રહ ત્યાગ ॥ કોઈ પાસ
 રાસે નહીંજી, એ નિર્લોચી લીયો વૈરાગ ॥ જવિક ૦ ॥ ૭ ॥
 ઠતું વ્રત ગ્રહે જલુજી, રાત્રિ જોજન પરિહાર ॥ ન કરે આ-
 હાર ચઝ જાતનોજી, પચ્ચાણ કરે ચઝવિહાર ॥ જવિક ૦
 ॥ ૮ ॥ ડ્રવ્ય વીરતિએ મુનિતણીજી, દાસી આતમ હેત ॥
 જ્ઞાન શીતલ કરી જાસશુજી, જાવ વીરતિ સકેત ॥ જ-
 વિક ૦ ॥ ૯ ॥

॥ दाल २ जी ॥

॥ ऋषजजी अमकु तारोरे ॥ ए दशो ॥

मुनिसुव्रत जवि जावमारे, समजो चतुर सुजाण ॥
 ज्ञानादिक शुद्ध चेतनारे, ए जीवना ठे जाव प्राण ॥ सु-
 व्रतमुनि ॥ जावो निज स्वरूप ॥ ए आंकणी ॥ अनुभव
 मठिरमाही, सुव्रतमुनि, जावो निज स्वरूप ॥ गाथा ॥
 १ ॥ ए जाव प्राण रक्षण जाणीरे, हणें मिथ्यात्व अज्ञान
 ॥ रागद्वेष मोहादि हणेंरे, तीहां प्रगटे केवलज्ञान ॥ सु-
 व्रतमुनि० ॥ २ ॥ मृपावादने टालवारे, जाणो वस्तु स्वजाव
 ॥ गुणपर्यायने जाणवारे, जेद ज्ञान घट साव ॥ सुव्रतमुनि०
 ॥ ३ ॥ अदत्तादान तजवा जणीरे, जावे सवर जाव ॥
 आश्रव शुजाशुज ग्रहे नहीरे, ए उपयोगी मुनिराव ॥
 ॥ सुव्रत० ॥ ४ ॥ मैथुन तजशु जावथीरे, करी निज परि-
 णति शुद्ध ॥ पर परिणतिने ठेदवारे ॥ तत्पर ठे ए बुद्ध ॥
 ॥ सुव्रतमुनि० ॥ ५ ॥ परिग्रह ग्रहे नहीरे, ग्रहे मूल स्व-
 रूप ॥ कर्मबंध तोरे तीहारे, अनुजवे वस्तु अरूप ॥
 सुव्रतमुनि० ॥ ६ ॥ पुद्गल गुण जोगी नहीरे, निज गुण
 जोगी सदाय ॥ ज्ञानानदी आतमारे, क्लेश न व्यापे कदाय
 ॥ सुव्रतमुनि० ॥ ७ ॥ ए जाव विरति मुक्ति दियेरे ॥ जग-
 गुरु जाखे एम ॥ ज्ञान शीतल जखे नहीरे, कीधी अज्ञा
 प्रतित वळी प्रेम ॥ सुव्रत० ॥ ८ ॥

इति मुनिसुव्रत स्वामीनु स्तवन

॥ સ્તવન ૧૨ મુ શ્રી નમિનાથજીનુ ॥

॥ અગ્નિનવ જ્ઞાન જ્ઞાણો મુદારે લાલ ॥ એ દેશી ॥

નમિ જિનપતિ ગુણ ગાફરે લાલ, પાફરે જીવ ગુણ
જ્ઞાનરે ॥ હું વારી લાલ ॥ નિજ શુદ્ધ રૂપ નિહાળીએ
લાલ, કીજીયે ઉપયોગે ધ્યાનરે ॥ હું વારી લાલ ॥ નમિ
જિનપતિ ગુણ ગાફરે લાલ ॥ એ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥
પર્યાયમય દ્રવ્ય એકતારે લાલ, ઉપજે વીણસે અને ધ્રુવરે
॥ હું વારી ॥ પર્યાયે ઉપજેને વીણસેરે લાલ, દ્રવ્યે ધ્રુવ સ-
દીવરે ॥ હું વારી ॥ નમિ ॥ ૨ ॥ એ ત્રણ લક્ષણ પટ જા-
ણીયેરે લાલ, એક જીવ પાંચ અજીવરે ॥ હું વારી ॥ સ્વ-
જ્ઞાવ પર્યાયે ચઢ શુદ્ધતારે લાલ, બે વિજ્ઞાવે પુદ્ગલ જીવરે
॥ હું વારી ॥ નમિ ॥ ૩ ॥ પુદ્ગલ શુદ્ધ પરમાણુરે લાલ,
મીલે વિલેરે સંધ અશુદ્ધરે ॥ હું ॥ જીવ સંસારી કર્મબંધ-
રારે લાલ, ગતિ પર્યાયે અશુદ્ધરે ॥ હું ॥ નમિ ॥ ૪ ॥ ગતિ
પર્યાય તે કાયા સહીરે લાલ, જોગ ઇદ્રિય પર જાવરે ॥ હું ॥
તેના સંગે ઉપયોગી ચેતનારે લાલ, રાગદ્વેષ પરિણમે વિ-
જ્ઞાવરે ॥ હું ॥ નમિ ॥ ૫ ॥ એ સસાર સ્થિર કારણ
સહીરે લાલ, પરજ્ઞાવ તેહ નિમિત્તરે ॥ હું વારી ॥ ઉપાદાન
રાગદ્વેષ ચેતનારે લાલ, તેથી કર્મ વધ સદીવ અહિતરે ॥
હું ॥ નમિ ॥ ૬ ॥ એ પરસંગે સસાર દાહીયોરે લાલ, હવે
નિજ સંગે શિવપુર જાયરે ॥ હું ॥ અનુજવ યોગે વર્ણવુંરે લાલ,
સ્થિરતા મનવચ્ચ કાયરે ॥ હું ॥ નમિ ॥ ૭ ॥ જોગ ઇદ્રિ
યારે હું ચેતનારે લાલ, એ ઉપયોગ અશુદ્ધ અનાદરે ॥ હું

॥ ते पलटावी स्वरूपे जोंनीयेरे लाल, त्या घटतर अनुभव
 आल्हादरे ॥ हु ॥ नमि ॥ ७ ॥ थाय वृद्धि क्षय उपशम ज्ञाननीरे
 लाल, वीर्य वृद्धि अनतरे ॥ हु ॥ अनुभवे शुद्ध स्वरूपनेरे
 लाल, लहे परम समाधि महतरे ॥ हु ॥ नमि ॥ ८ ॥
 उपाधि जोग सर्व बुटीयोरे लाल, हुवा निर्मळ गुण पर्यायेरे
 ॥ हु ॥ उपयोगे प्रवृत्ति थडरे लाल, त्यां परमानंद वरसा-
 येरे ॥ हु ॥ नमि ॥ ९ ॥ ए जेद ज्ञानयोग वर्णव्योरे
 लाल, क्षयउपशम जाव ज्ञानरे ॥ हु ॥ पर्यायार्थक नय
 साधनारे लाल, द्रव्यार्थके एक तानरे ॥ हु ॥ नमि ॥
 ॥ ११ ॥ इहां अजिन्न द्रव्य गुण पज्जवारे लाल, ज्ञान अ-
 जेद स्वरूपरे ॥ हु ॥ क्षय उपशम मोहनो त्यां वेदीयोरे
 लाल, उन्मूलन थाय मोहचूपरे ॥ हु ॥ नमि ॥ १२ ॥
 अशुद्ध परिणति वेदी शुद्धमांरे लाल, चरण यथाख्यात
 वासरे ॥ हु ॥ बीतराग क्षीण मोह वारमेरे लाल, त्यां
 अण कर्म बुटे पासरे ॥ हु ॥ नमि ॥ १३ ॥ केवलनाण
 दर्शण प्रगटेरे लाल, अरिहत तेरमे वासरे ॥ हु ॥ दान
 लाज जोग उपजोगनोरे लाल, स्वरूपे वीर्य स्फुरणा तासरे
 ॥ हु ॥ नमि ॥ १४ ॥ ए परमानंद पद मोटकोरे लाल,
 आयुष अते योग रोधरे ॥ हु ॥ सैलेशि करणे अकपतारे
 लाल, अयोगी अकर्मी हुआ सिद्धरे ॥ हु ॥ नमि ॥ १५ ॥
 ज्योति स्वरूपी ए अरूपतारे लाल, अनंत गुण मणि खाणरे
 ॥ हु ॥ अव्याबाध सुख अधिनाशतारे लाल, ज्ञान शीतळ
 ए सिद्धना वखाणरे ॥ हु ॥ नमि ॥ १६ ॥

स्तवन ॥ १३ ॥ सु ॥ श्री नेमिनाथ जीननु ॥

॥ साधुजी समता आदरो ॥ ए देशी ॥

नेमिनाथजीनी जान जवी साजळो, आवे परणवा
 करी बहु ठाठ मेरे लाल हय गय रथ शणगारीया, पगपाळा
 हलमल नाठ मेरे लाल ॥ नेमिनाथजीनी जान ० ॥ ए आ-
 कणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ जाढववश सरवे सज थया, दीपे
 वल्ल आभुपण युक्त ॥ मे ० ॥ बाळ तरुण वृद्ध आविया,
 लक्ष राजश्रद्धि जली युक्त ॥ मेरे ० ॥ नेमि ० ॥ २ ॥ कण्ण
 नरेन्द्र गज उपरे, शोन्ने जेम तारामां चड ॥ मेरे ० ॥ तेथी
 अधिक शोन्ने नेमिजी, रथ वेठा अधिक आणंद ॥ मेरे ० ॥
 ॥ नेमि ० ॥ ३ ॥ मणी आदि जन्ति आभूषणो, राजे कोट केहेरु
 कारु कान ॥ मेरे ० ॥ वल्ल अमुलख अंगमां, शेलां मल्ल
 जामो जरियान ॥ मेरे ० ॥ नेमि ० ॥ ४ ॥ ढीनकर मुख
 जोड आवीयो, हुआ नेमि अधिक तेजवान ॥ मेरे ० ॥
 मोती अमुलख घणां ठांगले, चावे वीरुं नागरवेले पान
 ॥ मेरे ० ॥ नेमि ॥ ५ ॥ स्त्री वृद्ध उलटजरे, गावे मंगलिक
 गीत विनित ॥ मेरे ० ॥ मोहित शब्द तीहां वापरे, सुस्वर
 विकल रंगीत ॥ मेरे ० ॥ नेमि ० ॥ ६ ॥ वाजित्र वाजे अति
 घणा, जाजा वडुकी करे अवाज ॥ मेरे ० ॥ उंट-घोमे नगरां
 गरुगमे, दारुखानु उमे रीऊ काज ॥ मेरे ० ॥ नेमि ० ॥ ७ ॥
 अश्व अनेक खेलावता, गज चढी ग महा श्रद्धिवत ॥ मेरे ० ॥
 केडक रथमां वेशीया, पगपाळा अनेक न गणंत ॥ मेरे ० ॥
 नेमि ० ॥ ८ ॥ पालखी मेना अति घणा, तेमां वेठा केड

पुन्य स्थज ॥ मेरे० ॥ समुद्र विजयराय शिवादेवी, नेमि
मात तात निरदज ॥ मेरे० ॥ नेमि० ॥ ए ॥ ए जान
जोशने दील रीजीया, नरजव सफल समजत ॥ मेरेलाख ॥
इत्यादिक ठाठ अति घणो, एक जीजे न जाय कहत ॥
मेरे० ॥ नेमि० ॥ १० ॥ आव्या उग्रसेन घर आंगणो, जान
स्थजी हरख अपार ॥ मेरे० ॥ ज्ञान शीतळ घट नेमीने,
राग रग पतग ससार ॥ मेरे० ॥ नेमि० ॥ ११ ॥

॥ बाल २ जी ॥

॥ एक दिवस विषे नेमिकुमर निज मित्र सघाथे आवे
ए देशी ॥

आज हरख वशे राजुज सखीयो वृदे गोखे आवे ॥
नेमि मुख जुए बोले वचन सुणे सखीउं हरख न मावे ॥
ए आंकणी ॥ अतरग श्रीरस वर साथे, ए परणे मुने
एवी तृपा ठे ॥ एथी अधिक नहीं जगमा सरज्या ठे ॥
आज० ॥ नेमि० ॥ १ ॥ सखीउं कहे ए वरणे काळो, तेने
रुपाळो तुमे शु जालो ॥ तुमने कीम ए लागे वहालो ॥
आज० ॥ नेमि० ॥ २ ॥ सीहा राजुज सखीयोंने कहेवे,
काळी कस्तुरी कीकी रेहेवे ॥ एम गुणवत वस्तु ते काळी
हुवे ॥ आज० ॥ नेमि० ॥ ३ ॥ ए रत्न चितामणी सरखो ठे,
करे पूर्ण मनोरथ परस्थो ठे ॥ गुण उज्जळ जोइ मन हर-
ख्यो ठे ॥ आज० नेमि० ॥ ४ ॥ एणे अवसर पशुआ पो-
कार करे, ते सुणी नेमिजी विचार करे ॥ तस दु ख टाळी
मन व्रत धरे ॥ आज ज्ञान रसे नेम निरागी ॥ अतर

वैराग जावे ॥ मुळरूप जुण निज गुण स्थिर उपयोग अनु-
 जव प्रगटावे ॥ ए आंकणी ॥ ५ ॥ इहां वैराग रंग वृद्धि
 घटमां, रथ वाढ्यो तोरणथी ऊटपटमां ॥ धिकार हो सं-
 सार कारजमां, ॥ आज ज्ञान ॥ मूळ ॥ ६ ॥ तव राजुख
 दुःख ज्वाळा लागी, विलाप करे हुं निरजागी ॥ समजा-
 व्या नही समजे रागी ॥ आज ॥ मूळ ॥ ७ ॥ घेर
 आवी वरसी दान दीये, नित्य एक क्रोर आठ लाख नव्य
 लीये ॥ हाथ धरतां न धरे लाज हीये ॥ आज ॥ मूळ ॥
 ८ ॥ तीहां कीर्ति जश जग गाजीठ, करुणा सागर जीन
 राजीठ ॥ दान नव्यने देइ दुःख जाजीठ ॥ आज ज्ञान ॥
 मूळ ॥ ९ ॥ हवे दिहा उंचवने दाखशुं, ज्ञान गीतळ
 घटमां राखशुं ॥ जीन नक्ति करुं गुण रागशुं ॥ आज ज्ञान ॥
 मूळ ॥ १० ॥

॥ बाळ ॥ ३ ॥ नी ॥ राग विलावर ॥

॥ जगत प्रभु आगळ नवी वर अकृत धरीये ॥ ए देशी ॥

नेमि निरागी सयम लीये, रंग अतर मांही नेद ज्ञान
 चित्त वासीयो, अनुजव स्थिर ज्यांही हांहां रे ॥ अनुजव
 स्थिर ज्यांही, हांहां रे समकित शुद्ध त्यांही ॥ हांहां रे
 तीहां मिथ्यात्व नांही, हांहां रे जोग चिदघन मांही ॥ हांहां
 रे ॥ उदवेग नही क्यांही, हांहां रे एतो उत्सर्ग सांही ॥ नेमी
 नीरागी संयम लीये, रंग अतर मांही ॥ ए आंकणी गाथा ॥

॥ उंचव महोचव अति घणो, देव नर करे जावे ॥ समुद्र
 विजय सर्व जाववा, इद्र चोसठ आवे ॥ हांहां रे इंद्र चो-

सठ आवे, हांहा रे देव असरय बोलावे ॥ हांहां रे सूर्य
 पूरमा तेलावे, हाहां रे सर्व मंगलिक गावे ॥ हांहां रे घणा
 वाजा वजावे, हांहां रे तीहां थाक न आवे ॥ नेमि निरागी
 सयम लीये रग अतर माढी ॥ २ ॥ तीर्थोदक वर ओपधि,
 लावे नीज नीज रगे ॥ आठ जाति कळश आठने, एक
 सहस मन चगे ॥ हाहा रे एक सहस मन चगे ॥ हांहां रे
 जळ जरे सौ सगे ॥ हाहा रे लावी जळट अगे ॥ हांहां रे
 स्थिर वृत्ति एकगे ॥ हांहा रे घणी रीऊ उमगे, हांहां रे
 ठे प्रमोद ए जगे ॥ नेमि निरागी ॥ ३ ॥ समुद्रविजय
 पेहेलो करे, पठी सूर अजिपेक ॥ समकित शुद्ध होवे तीहां
 आवे श्रद्धा विवेक ॥ हाहा रे आवे श्री श्रद्धा विवेक, हांहा रे
 शुद्ध निज गुण टेक ॥ हांहा रे नही परगुण जेक, हांहां रे
 ध्यान जक्तिनु एक ॥ हांहा रे तीहा धर्म अनेक, हांहां रे
 जवि समजो दरेक ॥ नेमि ॥ ४ ॥ उत्तरकुरु शिविका
 घेसे नेमि निरागी, एकसत आठ उपासता देवनर वरजागी
 हाहा रे देवनर वरजागी, हाहा रे राजी थड लीये मागी ॥
 हाहा रे जक्तिमा लय लागी, हाहा रे घणा गुण नीरागी ॥
 हांहां रे चाले पथे सोजागी, हाहा रे माने पुन्याड जागी ॥
 नेमि ॥ ५ ॥ देव देवी नरनारीनी, दृष्टि ठे प्रभु सामी ॥
 तारतार तुही साहिवा, वश्ये अतरजामि ॥ हांहां रे वश्ये
 अतरजामि, हांहां रे तुही ठे शीवगामी, हाहा रे अरुपी
 गुणधामी ॥ हाहा रे उपयोग गुण रामी, हांहां रे, उपाधि
 सूर्य वामी ॥ हाहा रे तुही जगगुरु स्वामी ॥ नेमि निरागी

॥ ६ ॥ वरघोमेयी उतर्या, सहसावन मोजार॥ श्रावण शुद्धी
ठठने दिने, ग्रहे महाव्रत चार ॥ हांहां रे ग्रहे महाव्रत
चार ॥ हांहां रे साथे पुरुष हजार ॥ हांहां रे लीये व्रत
मनोहार, हांहां रे करे तत्व विचार ॥ हांहां रे वहे शीव
पथ सार ॥ हांहां रे लहे धर्म अपार ॥ नेमि० ॥ ७ ॥ मन
पर्यवज्ञान उपन्यु, अप्रमत्त गुणठाणे ॥ विपुलमति चढती
कळा तेनो उपयोग नाणे, हांहां रे तेनो उपयोग नाणे,
हांहां रे उपयोग श्रुत जाणे ॥ हांहां रे अनुभव घट आणे,
हांहां रे निज पर जेढ जाणे ॥ हांहां रे हण्यो मोहज्ञान
बाणे, हांहां रे त्रुटयो राग ते टाणे ॥ नेमि निरागी सयम
लीये रग अंतर मांही ॥ ८ ॥ ठम्रस्थ चोपन दिन त्रितीया
सनातक तीहां थावे ॥ अनत चतुष्टय पामतां, अरिहंत
कहावे ॥ हांहां रे अरिहत कहावे, हांहां रे तीहां राजुल
थावे हांहां रे, वळी शीश नमावे, हांहां रे प्रजुना गुण गावे ॥
हांहां रे मेली क्यां शीव जावे, हांहां रे ठोन्यां नहीं
मुने फावे ॥ नेमि० ॥ ९ ॥ दीक्षा दीये तीहां साहेबो,
लीये राजुल रगे ॥ अप्रमत्त ठाण सेवतां हण्यो मोह एकगे
हांहां रे हण्यो मोह एकगे, हांहां रे तीहां वीर्य अजगे ॥
हांहां रे ठेढे सर्व कर्म चगे, हांहां रे नव खायक अगे ॥
हांहां रे वसे शिवपुर संगे, हांहां रे पेहेलां सिद्ध उमंगे ॥
नेमि० १० ॥ सहस वरसनु आवखु, पाळी गढ गिरनार ॥
परण्या अपूरव महोच्छवे, शीव सुंदरी प्यार ॥ हांहां रे
शीव सुंदरी प्यार, हांहां रे समश्रेणी त्यां धार ॥ हांहां रे

एक समय त्या वार, हांदारे लोकंते रहे नार ॥ हांदारे
अव्यावाध हितकार, हांदारे ज्ञान गीतळ सार ॥ ॥
नेमि० ॥ ११ ॥

॥ कळश. ॥

पाया पायारे नेमि राजुल सिद्ध पद पाया ॥ वेद
विषय राग दुर कराया, बीतराग जावमा आया ॥ अनुजव
ज्ञान स्वरूपमा लावी, चिदानंद ध्यान ध्यायारे ॥ नेमि
राजुल सिद्ध पद पाया ॥ पाया पायारे, मंतो गायारे, नेमि
राजुल सिद्ध पद पाया ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ गुण पर्याय
एकत्र जावे, अजेव ज्ञानमा आया ॥ उपयोग स्थिर अ-
कृत्यरमणमा, केवळनाण दर्शण पायारे ॥ नेमि० ॥ २ ॥
ए जावे अरिहत पद लाधु, त्याथी सिद्ध पद साधुं ॥
ससार बीज निकदन कीधु, तीहां सुख अनंत वाधुरे ॥
नेमि० ॥ ३ ॥ नेमि पेहेला राजुल सिद्ध थावे, स्वामि
आज्ञा शीश चढावे ॥ पति अजिप्राये पतिपणु पामी, सिद्ध
बधुकत कहीने बोलावेरे ॥ नेमि० ॥ ४ ॥ सिद्ध निरजन
ज्योति स्वरूपी, अचळ अकृत्य पद रामी ॥ अकळ अलख
तुही रूपी अरूपी, ज्ञान शीतळ अतर जामीरे ॥ नेमि०
॥ ५ ॥ सपूर्ण सर्व गाथा ३७ ॥

स्तवन ॥ १४ ॥ सु ॥ श्री पार्ष्णाथजीनु ॥

॥ वीर कुंवरनी वातनी कोने कहीण ॥ ए देशी ॥

पार्श्व जीणदने घ्याइये, जवी जावे, जाव उपयोग
तीहा कहावे ॥ शीन साधन ए विण नावे, सत्य समजो एम ॥

પાર્શ્વ જિણદને ધ્યાણે જિવિજ્ઞાવે ॥ એ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥
 પારસ સ્પર્શે લોહ કચન થાવે ॥ ફરી લોહ પાણું નહીં
 પાવે ॥ સમજ્યાં દૃષ્ટાંત વિવેક આવે, આવે જ્ઞાનને ધ્યાન ॥ પા. ૨ ॥
 શુદ્ધ સ્વજ્ઞાત્ર પારસ મણી તે ફરસે, તીહાં પરસંગે ઉપયોગ
 ટલશે ॥ નિજ ઉપયોગ શુદ્ધતા કરશે, એમાં નહીં સદેહ
 ॥ પાર્શ્વ ૦ ॥ ૩ ॥ ઉપયોગ શુદ્ધ સ્વરૂપનો જાવ જાણો,
 ગુણપર્યાય માંહી આણો ॥ જિહ્વ વ્યક્તિ અનંતી ટાણો, શી-
 વરૂપ રસાલ ॥ પાર્શ્વ ૦ ॥ ૪ ॥ આતમ જ્ઞાનની મુખ્યતા હિં
 લાધે, શક્તિ વ્યક્તિ કરી શીવ સાધે ॥ જ્ઞાન શીતલ સિદ્ધ
 આરાધે, પામે પદ નિરવાણ ॥ પાર્શ્વ ૦ ॥ ૫ ॥

સ્તવન ॥ ૧૫ ॥ ઘ ॥ શ્રી વીરસ્વામીનુ ॥

મારું મન લોજાણુજી, મારુ ઢીલ લોજાણુજી ઢેહી કા
 યક શ્રદ્ધિ વીરની મારુ મનલોજાણુજી ॥ કાયક શ્રદ્ધિ
 સદગુરુ ઝંઝલાવે, તેહનો રાગ કરાવે ॥ રાગનો પ્રેયો જાવે
 વીર્ય ફોરવે, ત્યાં ગ્રંથિ જેદિ સમકિત પાવે ॥ મારુ મન
 લોજાણુજી ॥ એ આંકણી ॥ ૧ ॥ સમકિતાદિ ઠાણે શીવ પથે
 જાગે, શુદ્ધાત્મ અનુજવ ઘટમાં ॥ કપક શ્રેણિ લેહે વીર્ય
 અનતુ, ત્યાં હણે રાગદ્વેષ મોહ ઝટમાં ॥ મારુ ૦ ॥ ૨ ॥ એ
 દીણ મોહ ઠાણે આવે વીતરાગ જાવમા શુક્લ વીજો પાયો
 ધ્યાતા ॥ જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ કર્મ ત્યાં હણીને, લહે કેવલ
 એ લોકાલોક જ્ઞાતા ॥ મારુ ૦ ॥ ૩ ॥ કાયક શ્રદ્ધિ અનતી
 એ દેહે, પ્રત્યક્ષ પ્રમાણે ઘટતરમાં ॥ તે શ્રદ્ધિનુ વર્ણનને થાવે
 કહ્યા નવ જેદ ચોથા કર્મ ગ્રથમા ॥ મારુ ૦ ॥ ૪ ॥

हायक समकित वेदक करीने लहे चोथे वा सप्तम ठाणे ॥
 हायक चरणगाण दसमा अते, करे उनमूळ मोहनु ते टाणे
 ॥ मारु० ॥ ५ ॥ केवळज्ञानने केवळ दर्शन, दानादिक बळी
 पांच ॥ ए सप्त गुणगाण द्वादश अते, सवे हायक नव नही
 खांच ॥ मारु० ॥ ६ ॥ ज्ञानावरणीने दर्शनावरणी, अतराय
 सत्ता खुटे ॥ तेनो अत गाण द्वादश अते, एम घाति कर्म सवि
 तुटे ॥ मा३ ॥ ए हायक ऋद्धि आत्म सत्ताये, अनादि शक्तिये जा-
 णो ॥ महावीर प्रभु ए व्यक्ति जावे करीने, अयोगी अते अघाति
 अत आण्यो ॥ मारु० ॥ ७ ॥ ए सिद्ध निरजन समश्रेणीये
 लोक शिखर करे वास ॥ त्या जोगवे अव्यावाध सुख
 अननु, लागे सादि अनत जग खास ॥ मारु० ॥ ८ ॥ ए
 सुखना रसीया मनोरथ करता, उपयोग जावे रमता ॥
 ज्ञान शीतळ हणे मोहनी उपाधि, ते समाधि ये शीव पद
 धरता ॥ मारु० ॥ ९ ॥

॥ स्तवन १५ वृ श्री वीरमधुनु ॥

॥ थारां मेहेलां उपर मेह ऊरवे बीजळी हो लाल ए देशी ॥

वीर जिनेश्वर देव शासन पति जगधणी हो लाल ॥

शासनपति जगधणी ॥ तु उपगारी महासत महत् अनत

गुणी हो लाल ॥ महंत ॥ ज्ञान ध्यान उपयोग वीर्य बळ

एभ्यता हो लाल ॥ वीर्य ॥ अनुजवे अव्य पर्याय स्वजा-

वनी टंकता हो लाल ॥ स्वजाव ॥ १ ॥ उदिक जाव

नहीं व्यापे व्यापक उपयोमा हो लाल ॥ व्यापक ॥

ज्ञान समग चउ धार अपूरव खेसमा हो लाल ॥ अपूर्व ॥

हणीउं महा मोहमल हण्या रागद्वेषने हो लाल ॥ हण्या०
 ॥ टळी परिणति अशुद्ध त्यां शुद्ध प्रवेशने हो लाल ॥
 त्यां शुद्ध० ॥ २ ॥ ज्ञान दर्शन अतराय त्रिकर्म इहां टळे
 हो लाल ॥ त्रिकर्म० ॥ गुण धातिने अज्ञावे अनंत चतुष्टी
 मळे हो लाल ॥ अनंत० ॥ इत्यादिक घणी रीते साधन
 पक्ष दाखीये हो लाल ॥ साधन० ॥ नय निक्षेपा प्रमाण
 संयुक्तादि ज्ञापियो हो लाल ॥ संयुक्तादि० ॥ ३ ॥ एम
 उपगार अनंत सिद्धांते तुमे कयों हो लाल ॥ सिद्धांते० ॥ तुज
 शासन सयोगे हु मार्गे चढयो खरो हो लाल ॥ हुं मार्गे०
 ॥ अन्य दर्शन कुपथ कुधर्मेन संचरु हो लाल ॥ कुधर्मे० ॥
 ज्ञान शितळ जैन ज्ञावे सिद्ध पदने वरुं हो लाल ॥ सिद्ध
 पदने० ॥ ४ ॥

स्तवन ॥ १६ शु ॥

॥ उधवजी सदेशो कहेजो ज्यामने ॥ ए देशी ॥

अपूर्व अवसर एवो क्यारे आवशे, क्यारे यशु द्वा-
 यक लब्धिवतजो ॥ आत्म सत्ताये शक्तिज्ञावे अनादिनी, रही
 ठती पर्याये एम ज्ञापे गुरुसतजो ॥ अपूर्व अवसर एवो क्यारे
 आवशे ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ द्वायक लब्धि पा-
 मवा वे कारण कहु, चौ जेदे मीले जव दायोपशमनी
 सहायजो ॥ परिणामिक ज्ञाव शुद्ध स्वज्ञावे परिणमे, तिहां
 द्वायक लब्धि पामे चेतनरायजो ॥ अपूर्व ॥ २ ॥ द्वायक
 लब्धि अनंत जेदे एम जाणीये, ते केवळीथी पण वचन
 अगोचर न रे ।

द्वायक लब्धि नव जेदे ग्रथे
 (१५)

कही, ते घाति कर्मना दायककी प्रगटायजो ॥ अपूर्व ० ॥ ३ ॥
 दायक समकित पामे ठाण चोथा वा सातमे, तेना वद्धायु
 दायकने अवद्धायु दायक दो जेदजो ॥ वद्धायु दायक लहे
 शीव सुख ग्रीजे चोथे जेवे ॥ अवद्धायु दायक लहे तद
 जेवे शीव पदजो ॥ अपूर्व ० ॥ ४ ॥ दायोपशम समकिती
 वेदक करी दायक लहे ॥ ते वेदक समकितनी स्थिति
 एक समयनी होयजो ॥ सात प्रकृति होय ठेव तीहां
 सत्ता थकी ॥ ज्ञान दर्शण दोउ त्या अप्रतिपाति जोयजो ॥
 अपूर्व ० ॥ ५ ॥ अवद्धायु दायक समकीति दायक श्रेणी
 मानीने, ठाण दशमा अते करे सत्ताथी मोहनो विनाशजो ॥
 राग द्वेष परिणति अशुद्ध टळे तीहा ॥ लहे चरण यथा-
 रयात करे क्षीण मोह ठाणमा वासजो ॥ अपूर्व ० ॥ ६ ॥ ए
 क्षीण मोह अते व्रण कर्म साथे हणे, ज्ञानावरणीने दर्शनावर-
 णी अतरायजो ॥ केवळनाण दर्शण ने लब्धि पाच दायक जा-
 वनी, ए गुण प्रगटे त्या कहीए श्री अरिहत रायजो ॥ अपूर्व ० ॥
 ॥ ७ ॥ इहा सयोगी केवळी गुणवाणु तेरमु कीजीए ॥
 तीहा दायक नव लब्धिनी पूरण प्राप्ति थायजो ॥ ए
 लब्धि जोगे सेहेजे शीव मुख सपजे, अयोगी अते अघाति
 हणी सम श्रेणीये सधायजो ॥ अपूर्व ० ॥ ८ ॥ ए सिद्ध
 निज्जन लोकाग्र जागे रह्या ॥ अचळ अविनाशी तीहा
 सादि अनंत लागे जंगजो ॥ दायक ऋद्धि अनंत जेद
 इहा जोगवे ॥ परमानंद पामे अव्याबाध सुख सगजो
 ॥ अपूर्व ० ॥ ९ ॥ जे समय पामु शक्तिथी व्यक्तिपणु ॥

ते समय होय अनुमोदवा योग्यजो ॥ दायक ऋद्धि आ-
 विरजावे प्रगटे ॥ त्यां जागे वीरह थाय शुद्ध चेतना
 संयोगजो ॥ अपूर्व ० ॥ १० ॥ दायक लब्धि पामवा मे
 इच्छा करी ॥ तीहां पुद्गलिक जावनी इच्छा जागी जा-
 यजो ॥ परवस्तुनी ममता मूर्ता परिहरी ॥ दायक गुण
 रागे प्रगस्त राग कहायजो ॥ अपूर्व ० ॥ ११ ॥ दायक
 ऋद्धि नव स्थिति पाके संपजे ॥ ते उद्यम जोगे जखदी
 पाके एमजो ॥ उद्यम करीये जाव निक्षेपे घटतरे ॥ त्यां
 अनुभव जोगे समाधि लहतां खेमजो ॥ अपूर्व ० ॥ १२ ॥
 विषय विकार वेदवामां आवे नही ॥ त्यां अंतर क्रिया
 अंतर रमण कहायजो ॥ ज्ञान शीतल निजात्म जावे
 होय साधना ॥ तीहां शुद्ध उपयोगे दायक ऋद्धि प्रहा-
 यजो ॥ अपूर्व ० ॥ १३ ॥

॥ स्तवन १७ मु उपदेशीक ॥

चेताबुं चेती लेजोरे एक दिन जरूर उभी जाबुं ॥ ए देशी
 सुणजो नविजन जाहरे, साधन जाव निक्षेपे
 साबुं ॥ जाव निक्षेपे ग्रंथि जेद करतां, समकित जावे राबुं ॥
 सुणजो नविजन जाहरे ॥ साधन ० ॥ १ ॥ जावे ध्यान
 तुरगे नाबुं ॥ जावे शीवसुख लहीए जाबु ॥ ए वीण साधन
 सब काबुं ॥ सुणजो नविजन ॥ ए आंकणी ॥ इव्य निक्षेप
 कसो अना उपयोगे, अनुयोगे द्वार सिद्धांते ॥ जाव निक्षेप
 उपयोगे दाख्यो, ते लहो नविशांत दांते ॥ सुणजो ० ॥ १० ॥
 इव्य प्राणने चेतन जाणी, इव्य निक्षेपे किरिया करतो ॥

जीवा जीव सत्ता जित्त न जाणे, व्यवहार मार्गे ए वाल
रमतो ॥ सु० ॥ ३ ॥ किरियामा लिंगमां चरण आरोपे,
जाव अपेक्षा न राखे ॥ निमित्त उपादान जेद न समजे
ते शीव सुख कदीये न चाखे ॥ सु० ॥ ४ ॥ ए प्रव्य नि-
क्षेपो कह्यो ते करता, सत्तार वास न तुटे ॥ कर्म वध करी
चौ गति जटके, जाव निक्षेपे सत्तार खुटे ॥ सु० ॥ ५ ॥
हेय उपादेय बुद्धि लहीने, जाव निक्षेपो जावो ॥ हेय
उपाधि पर वस्तु ठनी, उपादेय शुद्धात्म निज ध्यावो ॥
सु० ॥ ६ ॥ ए जाव निक्षेपो जिव हेतु दाग्यो, स्वरूप
रमणमा राख्यो ॥ जाव उपशम क्योपशम दायक, लहो
उपयोगे ज्ञानीए जाव्यो ॥ सु० ॥ ७ ॥ कायक जावने
कार्य मानो, क्य उपशम कारण जाणो ॥ शक्ति व्यक्ति
लहीये ते साधन, ज्ञान शीतळ वचन प्रमाणो ॥ सु० ॥ ८ ॥

॥ इति स्तवन अधिकार सपूर्ण ॥

अथ सज्जाय अधिकार.

॥ सज्जाय ॥ १ ली ॥ समकितनी ॥

॥ ऋषजनो वज्रणायरो ॥ ए देत्री ॥

चेतन समकित आदरो, लक्षण पांच विचारोरे ॥
सम सवेग निरवेदण, अनुकृपा आस्ता धारोरे ॥ चेतन
समकित आदरो ॥ ए आकणी० ॥ गाथा ॥ १ ॥ उपशम
लक्षण, पेहेलु जावीए, क्मायें क्रोधादि हणीयेरे ॥ वेर
निरोध समाविण, समजावे जिवि जजीयेरे ॥ चेतन० ॥ १॥
वीजु लक्षण सवेगीयो, सुनर सुख डु ख सरखुरे ॥ वेग

મોક્ષ અન્નિલાપીયો, કરમ રહિત ચેતન પરચુરે ॥ ચેતન૦
 ॥ ૩ ॥ ત્રીજું લક્ષણ નિવેદ લહે, ॥ ચગતિ વધીલાનું
 નારીરે ॥ અનુત્તર સુખ જે સરીલુ, ગ્રહ અતિઙ્ગિ ઠંભુ
 ઙ્ગિરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૪ ॥ અનુકંપા લક્ષણ ચોથું ચિંતવે,
 નિજપરમાં દ્રવ્ય જાવરે ॥ પરઅનુકંપા દોય જ્ઞેદથી, સમજી
 કરૂણા લાવરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૫ ॥ પરદુઃખ ઠેઠે નિજ
 શક્તિયે, પરપ્રાણ રલોપુરે ॥ ત્રસ થાવર, તંહી દુઃખવે, તે
 દ્રવ્ય અનુકંપા રોપુરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૬ ॥ જાવથી ઉપદેશ
 ધર્મ કથા, જ્ઞેદ જ્ઞાને દેલાનેરે ॥ જીવ પુદ્ગલની જિન્નતા,
 વસ્તુ સત્તા જૂદી પાનેરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૭ ॥ ગુણ પર્યાય
 સમજાવી, જ્ઞાનચેતના ઢીજેરે ॥ તેથી અનુજવ પોતે કરે,
 નિર્ધાર થયાં ઢીલ રીજેરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૮ ॥ શ્રદ્ધા શુદ્ધ
 વસ્તુ જિન્નતા, અનુજવે નિજ ઉપયોગેરે ॥ સમકિત પ્રગટ
 કરે પ્રાણીઝં, તે જાવ અનુકંપા પર જોગેરે ॥ ચેતન૦ ॥
 ॥ ૯ ॥ સ્વ જોગે હવે જાલશુ, દેશ વિરતિ સર્વ વિરતિ
 લેવેરે ॥ વિષય કપાયને પરહરે, તે દ્રવ્ય અનુકંપા સેવેરે
 ॥ ચેતન૦ ॥ ૧૦ ॥ રાગદ્વેષ વળી મોહને, ઠની સ્વજાવમાં
 આવેરે ॥ શક્તિ જાવ વ્યક્તિ પાળું લહે, તે જાવ અનુકંપા
 નિજ થાવેરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૧૧ ॥ આસ્તા લક્ષણ ગ્રહો
 પાંચમું, કરો જિન વચન પ્રમાણોરે ॥ જૈન જાવ સમજા-
 વમાં, દેલ ચેતન રાણોરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૧૨ ॥ હમ પાંચ
 લક્ષણ લાધે આપમાં, તે જાણો સમકિતરે ॥ જ્ઞાન શીતલ
 કીધા સંપજે, તે ચેતન જન્મ પવિતરે ॥ ચેતન૦ ॥ ૧૩ ॥

संज्ञाय ॥ २ ॥ जी ॥ चेतनज्ञाननी ॥

॥ चेतनजी वारणे मत जावोरें ॥ ए देशी ॥

चेतनजी ज्ञान स्वरूपने धारोरें, तुमे पर उपयोग
निवारो ॥ चेतनजी ज्ञान स्वरूपने धारोरें ॥ ए आंकणी ॥
पूर्व कर्म जनित दश प्राणरे ॥ ते परवस्तु प्रमाणरे ॥ तेना
सगे उपयोग ज्ञाण ॥ चेतनजी० ॥ १ ॥ ए उपयोग चेतन
वस्तुरे ॥ परसगे जगता सहतुरे ॥ रागद्वेष अज्ञान कहंतु
॥ चेतनजी० ॥ २ ॥ ए जूल अनादिनी तुजमांरे, तेथी
कर्ता जोगता पुदगळमारे ॥ बांधे कर्म वर्गणा चेतनमां
॥ चेतनजी० ॥ ३ ॥ तेथी चउगति जटकण लाग्यो रे, मू-
ळरूप क्रीडा नही जाग्योरे ॥ सुकृत साधन सब ताग्यो
॥ चेतनजी० ॥ ४ ॥ तेथी दुखीयो अनादि संसारी रे ॥ अहं मम-
त्व करी जूल जारीरे ॥ हवे गड वाजी द्यो सुधारी ॥ चे-
तनजी० ॥ ५ ॥ सदगुरुनी सेवा करीयेर ॥ करी विनय
श्रवण अनुसरीयेरे ॥ तेथी ज्ञान ऋद्धिने वरीये ॥ चेतनजी०
॥ ६ ॥ जे अवसर चेतन ज्ञानीरे ॥ पूर्ण रीत जुष्ट स्थिर
ध्यानीरे ॥ परसगे अनती हानी ॥ चेतनजी० ॥ ७ ॥ ज्ञान
वीर्य एकता कीधीरे ॥ पुदगळ परिणमन तजी दीधीरे ॥
उपयोग गुणस्वरूपमा लीधी ॥ चेतनजी० ॥ ८ ॥ शुद्ध
अनुभव आत्म धर्मी रे, शक्ति जाव व्यक्ति परिणमी रे ॥
पूज्य अरिहत थया शीवरमी ॥ चेतनजी० ॥ ९ ॥ गुण
घाति चउनो विनाशरे ॥ तीहा अनत धर्म अवकाशरे ॥
कीधो कायक जावमां वास ॥ चेतनजी० ॥ १० ॥ आयुष

अते योगरोध थावेरे, तीहां चेतन अयोगी ठाण पावेरे॥ अते
अघाति चउ थाय अज्ञावे ॥ चेतन० ॥ ११ ॥ एही सिद्ध
सनातक वडुरे ॥ मूलरूप जोइ आनदुरे ॥ ज्ञान शीतळ
करी कर्म निकंदु ॥ चेतनजी० ॥ ॥ १२ ॥ संपूर्ण. ॥

॥ सज्जाय ३ जी मुनिपदनी ॥

॥ ऋपन्नो वश रयणायरु ॥ ए देशी ॥

रुमु मुनिपद मुज मन वस्यु, समकित मूल ज्ञान
पाशे ॥ उलट घणो मुज अंगमां, ए वीण सर्व दुःख दा-
यीरे ॥ रुमु मुनिपद मुज मन वस्यु ॥ ए आंकणी ॥ गाथा
॥ १ ॥ शब्दनये मुनिपद सपजे, परसंग त्याग पिजागरे ॥
अलख निरंजन अनुजवे, स्थिर रमण उपयोगरे ॥ रुमु
मुनिपद० ॥ २ ॥ श्रुतज्ञान उपयोगवंत जे, ते जीव एम
वोलीजेरे ॥ अना उपयोग तन मन्न ते, नही जीव ए अ-
जीव कहीजेरे ॥ रुमु० ॥ ३ ॥ शब्द अर्थनी पूर्णता, जे
वस्तु गत धर्मरे ॥ शुद्ध सत्ता प्रगटे ते साधना, ए जीन
वचननो मर्मरे ॥ रुमु० ॥ ४ ॥ ए विण कार्य सरे, नही,
समजो चतुर विवेकरे ॥ अतर दृष्टिये सपजे, ग्रहां निज
स्वज्ञाव टेकरे ॥ रुमु० ॥ ५ ॥ स्वज्ञाव धर्मे जे मुनि थया,
नित्य प्रणमु तस पायरे ॥ अनुमोदु तस धर्मने, विनय करु
जो मीले रायरे ॥ रुमु० ॥ ६ ॥ धन्य धन्य तस अवतारने,
धन्य धन्य तस दरशनरे ॥ ज्ञान गीतळ कहे- लीजीये,
मुनिपद ते दीन धन्यरे ॥ रुमु० ॥ ७ ॥

સજ્જાય ॥ ૪ ॥ થી ॥ વિજયશેઠ અને વિજયા રાણીની ॥

દેશી ઉપર પ્રમાણે

ધીર જિનેશ્વર પાય નમી, નમી અપ્રમત્ત રાયરે ॥ વિ-

જયશેઠ રાણી વિજયા, ગુણ ગાતાં હરપ ન માયરે ॥ ધન્ય-

ધન્ય એ શિયલ સોહામણા ॥ એ આકળી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥

ઝરતકેત્ર દક્ષિણ દિશે, સમુદ્ર તીરે વચ્ચે દેશરે ॥ ત્યા વિજય

શેઠ વસે સમકિતી, નિરવિષય રંગ વેશરે ॥ ધન્ય ॥ ૨ ॥

કૃષ્ણ પદ્મે વિરતિ હુવા, સ્ત્રી ઝોગ ત્યાગ કરશુરે ॥ વાલ્મીકી

નિશ્ચે એમ કીયો, વેદ વિષય પરિહરશુરે ॥ ધન્ય ॥ ૩ ॥

તિહાં નામે વિજયારૂપે ઝલી, સમકિતી કન્યા વાલરે ॥ ગુણ

રાગે ગુરુ સનમુખે, ગદ્ગલી કરી ઠવે મળીલાલરે ॥ ધન્ય ॥ ૪ ॥

ગુરુને માંતીએ વધાવતી, કહેતી વ્રત ઝચરાવોરે ॥ શુકલ

પદ્મે ચોથુ સદ્ગુરુ, વ્રત ઢીયે જગ ચાવોરે ॥ ધન્ય ॥ ૫ ॥

પૂર્વ કર્મ સવધી, એ વેદુનો વિવાહ કરી તાતરે ॥ શુભ લક્ષ્મી

પરણાવીયા, ડ્રવ્ય સ્વરચી જમાની નાતરે ॥ ધન્ય ॥ ૬ ॥

તત્ર વિજયા શણગાર સજી, અવસરે પેઝ પાસે આવેર ॥

તેને દેહી શેઠ હરલ ધરી, વોલે વચન મન ઝાવેર ॥ ધન્ય ॥

૭ ॥ શેઠ કહે કૃષ્ણ પદ્મનો, ત્યાગ વિષય વ્રત મુજરે ॥

ત્રણ દિવસ રહ્યા તેહના, પઠે કરશુ ઝોગ તુજરે ॥ ધન્ય ॥

૮ ॥ તવ વિજયા ચિલ્લી થડ, ચિતવે ચિત્ત મોઝારે ॥

શેઠ કહે તુઝી ચિતા કરે, ઢીન ત્રણ જતાશી વારરે ॥ ધન્ય ॥

૯ ॥ વિજયા કહે મીઠે વોલમે, શુદ્ધ પદ્મે વ્રત મુજરે ॥

ગુરુ પાસે થાલ વયે લીયો, તે કેમ સેવુ હુ સ્વામી તુજરે ॥

॥ धन्य० ॥ १० ॥ उज्जय पद्मे अमे पाळशु, पेहेरी शियळ
सन्नाह रे ॥ काम वाण लागे नहीं, ज्ञान योगे टाळु वेद
दाह रे ॥ धन्य० ॥ ११ ॥ तमे अवर नारी परणीने, सेवो
शुक्ल पद्मे तेह रे ॥ कृष्ण पद्मे विरति रहो, त्याग विषय
सेवा एह रे ॥ धन्य० ॥ १२ ॥ एम विजया मुख वचन ए,
मधुर साकर जेम आख रे ॥ सांजळी शैव आगळ कहे,
ज्ञान शितळ सुणी शियळ राख रे ॥ धन्य० ॥ १३ ॥

॥ ढाळ ॥ २ ॥ जी ॥

॥ श्रुतशु रंग लाग्यो ॥ ए देशी ॥

शैव शियळ दढ रंग अनोपम, निर्विष निर्मळ काया
रे ॥ शुरवीर काम कर्षण हणवा, श्रुत ज्ञानी मांही ए
सवायारे ॥ शियळशु रंग लाग्यो ॥ रंग लाग्योरे चोळ
मजीठ ॥ शियळशु रंग लाग्यो ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥
॥ १ ॥ बीजी नारी न परणु न जोगवु, विषय कालकुट
विष सरखुं रे ॥ एम समजी उज्जय पद्मे पाळी, निर्विष
शिल्ल गुणे हरखुं रे ॥ शियळशु रंग लाग्यो ॥ २ ॥ सदा
सर्वदा विषय न सेवुं, त्रिकरण योगे व्रत वहाखुं रे ॥ मात
पिताने ए वात न जणावु, जाणे तव दिक्षा लक्ष पाळु रे ॥
शियळ ॥ ३ ॥ एम अजिग्रह वेहु एक वृत्तिये, लीये
शुद्ध शिल्ल परिणामेरे ॥ त्यागी वैरागी ए जीव गुण रागी,
चढी जाव चरण ठाण पामेरे ॥ शियळ ॥ ४ ॥ दण
दण वरते निज उपयोगे, अनुजवे निज पर जित्तरे ॥
जाव शियळसो पुद्गल त्यागे, परजु विजागी तद लीनरे ॥

॥ शिखळ ॥ ५ ॥ तद्गत खीन्न वेहु एक सज्याए, सुवे
मध्य खरुग व्रत धारारे ॥ धैर्यवत वीर्यवत ज्ञानी, नरनारी
सगी सग न्यारारे ॥ शिखळ ॥ ६ ॥ एक आसने वेद
त्रिपय हणीने, सुए वेसे वोले व्रत राखेरे ॥ ते कारणे केइ
व्रत धर पकीया, न पक्या ते अधिक ज्ञानी जाखेरे ॥

॥ शिखळ ॥ ७ ॥ अचळ शिखळ रत्न ए अमुखख, ठाम
ठाम नही नही ठाजेरे ॥ विजय शैठ विजीया राणी
वेहुने, अगे शिळ रत्न विराजेरे ॥ शिखळ ॥ ८ ॥ एम
शिळव्रते प्रमोद जाजो, ज्ञान शीतळ शुद्ध जावेरे ॥ विषय
विकार न व्यापे अगे, ते चेतनराम कहावेरे ॥ शिखळ
शु रग लाग्यो ॥ ९ ॥

॥ बाळ ३ जी ॥

॥ देशी एकवीसानी ॥

विमळ केवळीरे, चपाये आवी समोसर्या ॥ मुनि
समुदायरे, सहस चोराशीयें परवर्या ॥ तीहां आत्रक रे,
जीनदास वीरति सही ॥ करे वदनारे, मुनिपति मुनिनो
विनय तहीं ॥ झुटक ॥ दीये देशना विमळ केवळी, मुनि
पद उलखावता ॥ एक ज्ञानी ते मुनि कहीए, बीजा ज्ञानी
निश्चा पावता ॥ ए वे विणत्रीजो मुनिन कह्यो, जिनपतिए
जिन शासने ॥ तेवा मुनिने विनयें वादतां, ठोमे कर्मबंध
पासने ॥ १ ॥ ए मुनिनेरे, आहार पाणी आदें आत्रक
दीये ॥ स्वप पूरतुरे दोष वर्जित शुद्ध ते लीये ॥ आग्रह
करीरे, आत्रक देवानी इच्छा करे ॥ तेना फळनीरे, वठा

कटीए ते ना करे ॥ त्रुटक० ॥ ना करे वठा शुभ फल केरी,
 शुभ कर्म शुद्ध न कोशरे ॥ शुभ कर्म ए पुन्य प्रकृति दीये
 शातामें उदये जोशरे ॥ ते पापस्थान दश पंचमुं रति, पाप
 दाता ए सही ॥ पुन्य जोगवतां पाप आवे, ते कारण पुन्य
 जहुं नहीं ॥ १ ॥ एम सांजळीरे, अज्ञानी ते बोले झुंयुं ॥
 सुपात्रनेरे, दान देइ न डच्छे फल कथुं ॥ एम जोतांरे,
 सुपात्र निरयक हुंउ ॥ फल दातारे, सुपात्र तो सुत्रे कंहा
 जुंउ ॥ त्रुटक० ॥ सुपात्र तो सुत्रे कंहा ठे, बोधि बीज
 दाता सही ॥ दिक्षा दाता चरण प्रख्याता, आश्रव पंच
 त्यागी लही ॥ निर्जरा हेतु तंप गुण दाता, शीवसुख हेतु
 ए जला ॥ इच्छां रहित विनय जोगे, दान देइ शुभा शु-
 भर्था द्रव्या ॥ ३ ॥ एम सांजळीरे, जीनवास विनति
 करे ॥ मुज घरे मुनिरे, सहस चोरासी पारणु करे ॥ ए
 विनतिरे साहेव मारी मानजो ॥ मनोरथ फळेरे, गुण रागे
 जक्ति जाणजो ॥ त्रुटक० ॥ वळतुं केवळज्ञानी बोले, एम
 वाततो नहीं वने ॥ सहस चोरासी सूजुं लेवे, आहार
 पाणी कीहां क्यां कने ॥ एटखो आहारादिक एक ठामे,
 सुजुतो कटी निपजे नहीं ॥ तुज मनोरथ पूर्वां दाखुं,
 फल एटखुं होवे सही ॥ ४ ॥ वच्छ देशेरे, शेष विजय
 राणी विजया ॥ जावयति शुद्धेरे, ग्रहस्थी वे ज्ञाने निजी-
 या ॥ शिखळ शुद्धेरे, अद्भूत अचळ रगे नहीं ॥ उत्कृष्टारे,
 ए संम अवर न जंग मही ॥ त्रुटक० ॥ ए वेहुने उलट
 नरं देवो, जोजन जखो रस स्वाद ए ॥ जक्ति करीने रंग

हणीने रे ॥ ए जावे अरिहत सिद्ध थावे, अंते योग रोध
 करीने रे ॥ चारित्र० ॥ ५ ॥ अघाति चउनो दाय इहां थावे,
 रूपातित सिद्ध जावे रे ॥ एक जाग पोसारनो ठमी, वे जागे
 प्रवेश समावे रे ॥ चारित्र० ॥ ६ ॥ समश्रेणीए सिद्धि वरिया,
 विजयशेख विजय राणी रे ॥ लोकते अवगाहना बीराजे,
 अनत धर्मनी ए खाणी रे ॥ चारित्र० ॥ ७ ॥ ए सिध्यां
 सादि अनतमे जांगे, अकृत्य अनुजव वृत्तिरे ॥ निज गुण
 पर्याय ऐस्यता, न तजे लक्षण आकृतिरे ॥ चारित्र० ॥ ८ ॥
 निज द्रव्यें ध्रुवता स्थिर सिद्धमा, ज्ञान शीतलकृत ज्ञानरे
 ॥ सिद्ध राय ज्ञान अकृत आपो, तो रूपातित करु ध्यानरे
 ॥ चारित्र० ॥ ९ ॥

॥ फलश ॥

॥ त्रिजगन्नासन ॥ ए देशी ॥

एम शियल सुधु, त्रिकरण योगे, उन्नय पक्षे पा-
 लिये ॥ जाव जीव निश्चल वृत्तिये, देवगति निहाळीये
 ॥ १ ॥ शियले देव सानिध्य करे, शियले शितल आगरे ॥
 शियले सकट जय हरे, फलमाळ होय विपधर नागरे
 ॥ २ ॥ द्रव्य शियल ए पुन्य कारण, शिव कारण शिल
 जावधी ॥ पुद्गल त्याग अनुजव योगे, जावो शिल आ-
 त्मार्यी ॥ ३ ॥ जाव शीयल एक अनुजव ज्ञाने, निज पर
 जित्त होये सही ॥ शुद्ध पर्याये रमण अनुजव, जांगें
 सिद्धगति ग्रही ॥ ४ ॥ विजय जेठने विजया राणी, शियल
 अरुग पाळता ॥ सावध त्याग समदृष्टि ज्ञाने, सिद्धगति

પથ ચાલતા ॥ ૫ ॥ એ દપતિના ગુણ ગાયા, અનુજ્ઞવ
ઉપયોગ જાવથી ॥ તેહ તણી પાંચ ઢાલો કીધી, ગુણ રાગે
પ્રમોદથી ॥ ૬ ॥ મુજ મનોરથ સફલ કીધો, અનુમોદના
ફલ મે લહ્યો ॥ જ્ઞાન શીતલ એમ ગુણ રાગે, રમણ કરતાં
મન સ્થિર રહ્યો ॥ ૭ ॥ આ સજ્જાય જે જ્ઞણશે ગણશે,
સુણશે નિશ્ચલ ચિત્તથી ॥ જ્ઞાન શિતલ, આતમ જ્ઞાન, જોગે,
ગુણ વૃદ્ધિ વિનિતથી ॥ ૮ ॥

સંપૂર્ણ ॥ સર્વ ગાથા ॥ ૫૫ ॥

॥ સજ્જાય ૫ મી. અનાથ સનાથ વિચારની ॥

॥ ઋપજનો વંશ રચણાયરો ॥ એ દેશી ॥

ચતુર સનેહી સાંજલો, અનાથ સનાથ વિચાર રે ॥

ઢબ્યે ક્ષેત્ર કાલ જાવથી, કહુ તે કરો નિરધાર રે ॥ ચતુર

સનેહી સાંજલો ॥ એ આંકણી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥ ઢબ્યે અ-

નાથ જમતા તીહાં, જીવ અજ્ઞાની મિથ્યાત્વી રે ॥ અશુદ્ધ

ઉદ્યમી એ વહિરાતમા, અનાદિ જીવિને અજ્ઞવી રે ॥ ચતુર ॥

॥ ૨ ॥ ક્ષેત્ર અનાથ વાહ્ય ક્ષેત્રમાં, ક્રુધા તૃપ્તાદિ કાયા ગત

દુઃખરે ॥ મન મમતાયે નહીં તૃપ્તિ, આગા અધુરિ ત્યાં

આવે નહીં સુખરે ॥ ચતુર ॥ ૩ ॥ કાલ, અનાથ જરા મ-

રણ એ, ચવન જન્મ અતિ દુઃખરે ॥ લાગ્યાં ચળગતિ સસા-

રમાં, કેને આવે એની જાગી નહીં જુખરે ॥ ચતુર ॥ ૪ ॥

જાવ અનાથ વિજ્ઞાવ એ, રાગદ્વેષ દોય ત્રીજો મોહ રે ॥

વિષય કપાય મિથ્યાત્વ ઠે, એ સંસાર મૂલ વીજ તેહરે ॥

ચતુર ॥ ૫ ॥ સસાર ચળગતિ અનાથ ઠે, તેનો, દાતા મિથ્યા

मोह अनाथरे ॥ एने ग्रहे ते जीव अनाथ ठे, तेनो वेली
 नही सनाथरे ॥ चतुर० ॥ ६ ॥ इव्य अनाथ दाता अज्ञा-
 नए, खेत्र अनाथ कय उपशम हानीरे ॥ काळ अनाथ
 दाता मिथ्यात्व ठे, जाव अनाथ परिणति अशुद्ध प्राणी-
 रे ॥ चतुर० ॥ ७ ॥ तेने हएया सनाथ त्रण लोकनो, जे-
 हणे ते सही थायरे ॥ एम जाणी जविजन कय करो,
 गुरु ज्ञान खरुग हाथ लाय रे ॥ चतुर० ॥ ८ ॥
 ए विण अवरेकय नही, कय होय जो आतम ज्ञान रे ॥
 तो घटतर प्रकाश करे, ए चोरो तीहां जागे एम मान्य रे
 ॥ चतुर० ॥ ९ ॥ ज्ञान योगे सनाथ आतमा, धर्म कार्य
 वत थायरे ॥ तेह चउजेदे दाखवुं, उतकृष्टे परमात्मरायरे
 ॥ चतुर० ॥ १० ॥ इव्य सनाथ दो जेदे कहु, सम्यक
 दर्शन ज्ञानरे ॥ धर्म उद्यमी अंतर आतमा, लहे जवि
 केइ एम मान्यरे ॥ चतुर० ॥ ११ ॥ खेत्र सनाथ अंतर
 खेत्रमा, अनुभव जुवने वासरे ॥ दृष्टि स्वभाव पर्यायमा,
 तीहा नही आश्रव अवकाशरे ॥ चतुर० ॥ १२ ॥ काळ
 सनाथ अप्रमत्त वृद्धिये, रूपकश्रेणी मनायरे ॥ ते नर अ-
 मर शीवपद वरे, अयोगी अते तुटे कायरे ॥ चतुर० ॥ १३
 ॥ जाव सनाथ शुद्ध परिणतिये, चरण यथाख्यात वीतरागरे
 ॥ रागद्वेष मोह सवि टले, ससार निरबीज शीवसागरे ॥
 ॥ चतुर० ॥ १४ ॥ त्रण जेदो जो जावपणु लहे, तोहोय
 तद्धन सिद्ध गायरे ॥ नही तो ससार स्थिति रहे, उ-
 त्कृष्टी जघन्य कहायरे ॥ चतुर० ॥ १५ ॥ परता अरध

पुद्गल वर्तना, नहि तो सात आठ जव थायरे ॥ जघन्य
 त्रीजे जवे शीव लहे, त्यां अव्याबाध-सुख सदायरे ॥
 ॥ चतुर० ॥ १६ ॥ डव्य सनाथ दाता अथि जेद ए, क्षेत्र
 सनाथ दाय उपशम वृद्धिरे ॥ काल सनाथ दाता उपयोग
 जाव ठे, जाव सनाथ अनुजव शुद्धिरे ॥ चतुर० ॥ १७ ॥
 एम अनाथ सनाथ विचारीने, अनाथ जावने हणीयारे ॥
 अनाथी मुनितस नाम ठे, सनाथ ए ज्ञान गुणे दरियारे ॥
 ॥ चतुर० ॥ १८ ॥ त्रण सनाथ कारणरूप ठे, जावसनाथ
 कार्य अनुपरे ॥ अनाथ पद दुःखनुं मूल ठे, सुख मूल
 सनाथ जूपरे ॥ चतुर० ॥ १९ ॥ सनाथ पद धारीने कं
 वदना, प्रणमुं तेहना पायरे ॥ गुण गाढ अतरंगशुं, अनु-
 मोद वारंवार थायरे, ॥ चतुर० ॥ २० ॥ त्रण सनाथ दोय
 गति पामता, देवनी एक बीजी सिद्धरे ॥ जावमां ए
 आवे तो संपजे, नही तो लहे देवनी ए ऋद्धरे ॥ चतुर०
 ॥ २१ ॥ नही जाव सनाथ त्यां संसार ठे, त्रण सनाथ
 संसार अदपरे ॥ बहुल संसार अनाथमां, डव्य अनाथ
 मिथ्यात्व जदपरे ॥ चतुर० ॥ २२ ॥ अनंत पुद्गल परा-
 वर्तनो, मालिक अनादि मिथ्यात्वरे ॥ एथी बुट्यां संसार
 अदप ठे, पामे समकित लहे गुण सत्त्वरे ॥ चतुर० ॥ २३ ॥
 अनाथ उपादान मोह ठे, ठे वली रागने रूपरे ॥ सनाथ
 उपादान जीव गुण ठे, ठे जीव पर्याय प्रदेश रे ॥ चतुर० ॥
 ॥ २४ ॥ बाह्य दृष्टिये अनाथ ठे, अंतरदृष्टिये धर्म
 सनाथरे ॥ बाह्य र, साथ ठे, अतरदृष्टि शीव

साथरे ॥ चतुर० ॥ १५ ॥ व्यवहार वर्तना ते बाह्य ठे,
 शुभाशुभ जोग व्रण वृत्तिरे ॥ आश्रव करणी ठे ए सही,
 धर्म कहे ए अनाथ आकृतिरे ॥ चतुर० ॥ १६ ॥ शब्द
 वर्तना अंतरगमा, अनुज्ञवे उपयोग स्थिररे ॥ स्वरूप
 रमण शुद्ध ज्ञावथी, गुण वृद्धि होय लहे स्फुरणा वीर रे ॥
 ॥ चतुर० ॥ १७ ॥ सोही सनाथ पद ज्ञावीये, जेद ज्ञान
 लावी घट मांहीरे ॥ सप्रविज्ञाग तीहा सपजे, हेय
 जाणी ठे पर त्याहीरे ॥ चतुर० ॥ १८ ॥ आदर एक
 शुद्ध स्वरूपनो, ध्याता ध्येय ध्यान एकत्व रे ॥ ध्येय शुद्ध
 द्रव्यार्थक ए, ध्याता पर्याय धर्म महत्त्वरे ॥ चतुर० ॥ १९ ॥
 ध्यान शुद्ध एकता अज्ञेदता, पर्याय धर्म द्रव्य मांहीरे ॥
 निम्न गवेषण इहा टळे, मिळे परिणति शुद्ध अशुद्ध नांही
 रे ॥ चतुर० ॥ २० ॥ इहां मोहनु जन्मूलन थयु, टड्या
 रागने छेप दोयरे ॥ कय उपशम ज्ञाव इहां टड्यो, लहे
 मुनि यथारयात सोहीरे ॥ चतुर० ॥ २१ ॥ ज्ञाव सनाथ
 तस कीजीये, सत्तार निरबीज वतरे ॥ वीतराग गुणठाण
 वारमे, व्रण कर्म हण महा सतरे ॥ चतुर० ॥ २२ ॥
 केवलनाण दर्शण प्रगटे, प्रगटे दायक लब्धि पांचरे ॥ दान
 साज जोग उपजोग ए, वीर्य स्फुरणा अनत न खांचरे ॥
 चतुर० ॥ २३ ॥ ए परमानंद पद मोटको, अरिहंत तेरमे वासरे ॥
 आयु अते योग रोध करे, अयोगी ठाणे सिद्ध पास रे ॥ चतुर०
 ॥ २४ ॥ अघाति चळ कर्मथी टड्या, बुटी वर्गणा कारमणरे ॥
 बुटी वळी मनुष्यगति इहां, बुटयु चळगति ब्रमण रे ॥

चतुर० ॥ ३५ ॥ आत्म असंख्य प्रदेशनो, निवृत्त घन
दोष ज्ञाने आय रे ॥ एक ज्ञान पोषाणनो घटे, वृद्ध
शरीर तेहथी गणाय रे ॥ चतुर० ॥ ३६ ॥ ए घन सिद्धिती
अवगाहना, लोक शिखर करे वास रे ॥ समश्रेणीये एक
समयमां, ज्योतमां ज्योतनो समास रे ॥ चतुर० ॥ ३७ ॥
रूपातित सिद्ध महारायने, सादि अनंत जग कहिये रे ॥
सिद्ध गति अनादि अनंत ठे, एसी अक्षय पदवी लहीये
रे ॥ चतुर० ॥ ३८ ॥ अकृत, अनुजववत ठे, अनंत केवल
नाण दर्शन रे ॥ चारित्र वीर्य अनंत ठे, ए प्रत्यक्ष प्रमाणे
मानुं धन रे ॥ चतुर० ॥ ३९ ॥ सोहि सनाथ व्यक्ति
धर्मना, अव्यावाध सुखवंत रे ॥ अलख निरंजन अचल
ए, परमानंद जोगी महंत रे ॥ चतुर० ॥ ४० ॥ एवंभूत
नय पूर्णता, सनाथ विचारे गवेषी रे ॥ ज्ञान शीतल कहे
पामीये, शुद्धात्म अनुजव पेखी रे ॥ चतुर० ॥ ४१ ॥

॥ सजाय ॥ ६ ठी ॥ मधु विंदवानी ॥

एक दिवस विपे नेमि कुंवर निज मित्र संघातें आवे ॥

॥ ए देशी ॥

संसार वने चउगति जव ब्रमण जीवने दुःख मोटुं ॥
अनुजव विना, धर्म साधन करीए ते सर्वे ठोडु ॥ ए आं-
कणी ॥ मधु विंदु दृष्टांत चित्त धरीये, अघोर वन चउ-
गतिमां फरीये, तीहां वनगज मारे ते करीये, संसार वने ॥
॥ १ ॥ जीव आगळ गज पाठळ दोळे, वरुनीचे कूप दीठो
दोळे ॥ तेमां लटके वरुवाइ दो जोळे, ॥ संसार ॥ २ ॥

દૃષ્ટિ નીચી કરે કુપ લાગે, અહિ ચ્યાર અજગર એક મુખ
 પામે ॥ નય લાગ્યો ઝરધ મુખ ચીસ પામે ॥ સસાર ૦ ॥ ૩ ॥
 કાપે મુપક દો વનવાડ જોવે, ડ્યામ ઝજ્જલ વર્ણ જીવિત
 લોવે, વન પાનુણ ગજ ગર્જિત હોવે, ॥ સંસાર ૦ ॥ ૪ ॥
 વન કપે ઝનો સ્થિર લખે, મધપૂને વેઠેલી ત્યાં મ્ખીયાં
 ઝમે ॥ અગે વલગે તે ડુ.લ્ખી રમે ॥ સસાર વને ૦ ॥ ૫ ॥
 એ મધપૂનો તીહાં ફાટીયો, મધ ઝરે પને વિંદુ નાકે લીયો ॥
 ચાટી સ્વાદ લહતા ડુ લટલીયો ॥ સસાર વને ૦ ॥ ૬ ॥ એણે
 સમે ગગન ગિમાનમાં, વિદ્યાધર પત્ની આણદમાં ॥ વેસી
 જાવે ડચ્છીત સ્થાનમાં, સસારવને ૦ ॥ ૭ ॥ એણે દીઠો કૂપે
 જીવ દુલ્ખીયો, કહે વિદ્યાધરી કાઢી કરો સુખીયો, એને
 લાવો હા એ ન રહે જૂલ્ખિયો, સસારવને ૦ ॥ ૮ ॥ કહે
 વિદ્યાધર તુ સુણ પ્યારી, એ વચન ન માને હિતકારી ॥
 દુર જાતા કાલકેપ નહીં સારી, સસાર વને ૦ ॥ ૯ ॥ પુન-
 રપિ બોલે તિહા કને, વિદ્યાધર ઝતરે સ્થિર મને ॥ કહે
 આવી વેસો જાણ વિમાને, ॥ સસારવને ૦ ॥ ૧૦ ॥ એ વચન
 ન માને વિકલ જારી, કહે વિંદુ લાઈ આવું મન ઝારી,
 ઝવું જુએ એ મધપૂને મુખ ધારી, સસાર વને ૦ ॥ ૧૧ ॥ એમ
 પુનરપિ વિંદુ આવે, લાઈ ચાટે સ્વાદે મન જાવે ॥ નોકલે
 નહીં દુલ્ખ જુલ્ખી જાવે ॥ સસારવને ૦ ॥ ૧૨ ॥ એને મુકી
 વિદ્યાધર જાવે, કહ્યો નય ઝપનય ઢાલું જાવે ॥ તીહા
 જ્ઞાન શીતલ આનંદ પાવે ॥ સસારવને ૦ ॥ ૧૩ ॥

॥ साधुजी समता आदरो ॥ ए देशी ॥

चेतनजी शुद्ध अनुभव करो, तीहां निज पर निम्न-
ता थाय मेरे लाल ॥ टले परसंगीपणु, उपयोग स्वरूपे
प्रगटाय मेरे लाल ॥ चेतनजी शुद्ध अनुभव करो ॥ आंकणी
॥ गाथा ॥ १ ॥ ए साधन शीवपंथनुं कबु, एथी चउगति
बुटे संसार ॥ मेरे लाल ॥ डव्य ज्ञाव नोकर्मने हणी, थाय
सिद्धि बधु ज्ञरथार ॥ मेरे लाल ॥ चेतनजी ॥ २ ॥ हवे
उपनय अर्थ मूल ढालनो, कहु समजो चतुर सुजाण ॥
मेरे ॥ वन चउगति सोड मोटकुं, पुनर्भव ब्रमण प्रमाण
॥ मेरे ॥ चे ॥ ३ ॥ डु ख अशाता कीजीये, गज ते काल
मारण हार ॥ मेरे ॥ वरु ते आयुष ज्ञाखीयुं, कूप काय
जोग इंद्रि संसार ॥ मेरे ॥ चे ॥ ४ ॥ वरुवाइ श्वासो-
श्वास ठे, अहि चार कपाय कहाय ॥ मेरे ॥ अजगर
मोह ने किजीये, मूषक पद्म शुक्ल कृष्णाय ॥ मेरे ॥ चे ॥
५ ॥ मखीयां कुटुव परिवार ते, वलग्नु अनुकुळ प्रतिकूळ
॥ मेरे ॥ खेद क्लेश करी काल निरगमे, ए तो जाणीये
पासानुं शुळ ॥ मेरे ॥ चे ॥ ६ ॥ मधु विदु विषय सुख
जाणीये, पंचइंद्रि विषय अजंग ॥ मेरे ॥ रागद्वेष एहथी
वधे, तेने माने सुख वेगो रंग ॥ मेरे ॥ चे ॥ ७ ॥ वि-
द्याधर सोही सद्गुरु, गगन निराखव ध्यान तर ॥ मेरे ॥
विमान ते धर्म जाणीये, पतनी ते सुबुद्धि हितकर ॥ मेरे ॥
॥ चे ॥ ८ ॥ जावे उचित ते मुक्तिपुरी, दीना सावध

कूपे दुःखी जीव ॥ मेरे० ॥ सुबुद्धि कहे काढो दया करी,
 लावो निर्वध विमाने, करो शीव ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ ए ॥
 आत्म ज्ञानी विद्याधर कहे, ए नहीं माने, मुज, केहेण ॥
 मेरे० ॥ ध्यान तुरंगे जावु वेगशुं, फोगट कुण रेवे-रेण ॥
 मेरे० ॥ चे० ॥ १० ॥ पुनर पतनी प्रेयो थको, ध्यान धो-
 नेयी उतरे ते स्थान ॥ मेरे० ॥ कहे ससार कूप थकी, नीकळो,
 वेसो ज्ञान बेराग ते विमान ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ ११ ॥ ए
 माने नहीं त्रिकल घणो, परियह जोग विषयनी माही ॥
 मेरे० ॥ सद्गुरु तीहा समजावता, दुर्गति ससार राग त्याही
 ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १२ ॥ ते कारण तजीए प्रेमयी, जेस
 काचळी उतारे सर्प ॥ मेरे० ॥ फरी मनमां नवी लावीए,
 एक ग्रहीये सयम महा तप ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १३ ॥ ए
 वचन सुणे ङडि गुणे, न चितवे हृदयनी मांही ॥ मेरे० ॥
 हिताहित समजे नहीं, गुरु उपदेश गुण नहीं त्याही ॥ मेरे०
 ॥ चे० ॥ १४ ॥ फरी स्वर्गना सुख गुरु दाखवे, कहे पासो
 तजीने संसार ॥ मेरे० ॥ देवागना ऋद्धि लावे आयुषे, करो
 जोग-दिक्षा लेऊ जीव तार ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १५ ॥ ए
 वचन सुणी मन चितवे, मीवु लाग्यु मोहित थयुं मन ॥
 मेरे० ॥ ससार राग कूप नवी टळे, मोह वळग्यो न तुटे
 जेम जल ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १६ ॥ कहे आगळ ससार
 ठोकशु, हाल जोगवु अनुकूल सुर ॥ मेरे० ॥ दुःख नजरे
 नथी आवतु, मिथ्यात्वी माने सुख ए तो दुःख ॥ मेरे० ॥
 चे० ॥ १७ ॥ एम समजी ध्यान घोंके चमी, गुरु गया जाव

अध्यात्म त्यांही ॥ मेरे० ॥ अकृत्य अनुज्ञव पामीया, दुःख
व्यक्ति अनंत गुण मांही ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १७ ॥ तेमां
मुख्यता केवलज्ञाननी, सद्भूत शुद्ध दायक तेह ॥ मेरे०
॥ परमात्म पद ए मोटको, तीहां उनी गड कर्म खेह ॥
मेरे० ॥ चे० ॥ १८ ॥ निरंजन सिद्ध निराकार ए, परमा-
नंद ज्योति अनंत ॥ मेरे० ॥ अव्यावाध सुख अनुज्ञवे,
अविनाशी अचल शीवकंत ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ १९ ॥ तुही
अखख अगोचर माहरे, कहे ज्ञान शीतल सुणो सिद्ध ॥
मेरे० ॥ ते दुःख साखे ठे अति घणुं, दुःख जाय जब देखुं
तुज ऋद्ध ॥ मेरे० ॥ चे० ॥ २० ॥

॥ कळश ॥

एम हरखे गायो, ज्ञान पायो, मधुविंदु विचारए ॥
तेह तणी दोढाळो कीधी, समजी लहो जव पार ए ॥ १ ॥
संसार दुखनु मूळ ठे, हानि सुखनी थाय ए ॥ ते कारण
अतर्हष्टिये, तजीये संसार रागए ॥ २ ॥ आत्मज्ञानी गुरु
जोडने, दिक्षा लियो जवि हित ए ॥ ज्ञान शितल निजप्रव्य
जावे, आणंद लहो सिद्ध खेत ए ॥ ३ ॥ संपूर्ण ॥ सर्व
॥ ३७ ॥

॥ सजाय ॥ ७ ॥ मी माळा आरोपणी ॥

॥ तपशु रंग लाग्यो ॥ ए देशी ॥

समकित मूळ गुण माळा आरोपण, गुरु निग्रथ नि-
आयें थाय रे ॥ उपधान वहीने पेहे रे, ते आवक आविका
कहाय रे ॥ माळा आरोपण रे ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ माळा

मूल नेद पच परमेष्टि, उत्तर गुण एक सत आठ रे ॥
 अरिहत सिद्ध सूरि पद त्रीजे, उपाध्याय साधु गुण कह
 पाठ रे ॥ माला० ॥ २ ॥ अरिहत प्रथम परमेष्टि, गुण
 बार उज्ज्वल वरणे रे ॥ तीहा घाति चळ कर्म हणीने, अनत
 चतुष्टी प्रगट निरणे रे ॥ माला० ॥ ३ ॥ सिद्ध पद परमेष्टि
 बीजा, आठगुणे रक्त वरणे रे ॥ कार्मण कर्म रहित पुद्ग-
 लयी, मूल रूप प्रगट लीयो शरणे रे ॥ माला० ॥ ४ ॥
 आचार्य परमेष्टि त्रीजा, उत्रीस गुणे पीत वरणे रे ॥ पद
 दर्शन शास्त्रने जाणे, सही समय श्री तस परणे रे माला० ॥
 उपाध्याय परमेष्टि चौथा, पचवीस गुणे नील वरणे रे ॥ द्वा-
 दशांगी सिद्धातनी पेटी, जणे जणावे खपी जो रहे शरणे रे
 ॥ मा० ६ ॥ साधु ते पचम परमेष्टि, ससवीस गुणे श्याम वरणे रे ॥
 निर्दोषी मूल व्रत सदाये, दोष लागे तो उत्तर गुण हणे रे ॥
 माला० ॥ ७ ॥ आचार्य उपाध्यायने साधु, अप्रमत्त ठाणे
 पद पावे रे ॥ प्रमाद ठाणे आवे नही तो, श्रेणी मांजी अ-
 रिहत सिद्ध आवे रे ॥ माला ॥ ८ ॥ पच परमेष्टि गुण प्र-
 माणे, मालामां कीधा सही गुच्छारे ॥ द्वादश उज्ज्वल
 आठ रक्त ए, पीत उत्रीस खील्या रुमा अतुच्छारे ॥ माला०
 ॥ ९ ॥ नीला पचवीस श्याम सत्तावीस, एम पचवरणी
 माला रे ॥ एक सत्तने आठ गुच्छानी, शोजे अद्भूत पेहेरी
 धर्म लाखारे ॥ माला० ॥ १० ॥ माला गुण घट अंतर माहि,
 अनुभव जुवने आवे रे ॥ समजाव वृत्तिये तद्गत खेले,
 गुणगत उपयोग परिणमावे रे ॥ माला० ॥ ११ ॥ उच्चव महो-

अविको वदनां अनन्त वाचं वाचरे ॥ सहस्र
 मयोंदर नेजे नयना. त्यां अनुभव झाली विलंबरे ॥ १२ ॥
 ॥ १२ ॥ ज्यादि गुण वदंतरनां आवे. नर व्यवहार निखे
 वेडु जावे ॥ व्यवहारे उपाधि हरनां. निखय नमूगत रुप
 प्रगटावे ॥ नाझा ० ॥ १३ ॥ वाच्य कल्प कररी व्यवहारे
 मेली मूढ रंजन थावे रे ॥ अंतर कररी रंजन चतुर नर
 एम निडांती सही गावे रे ॥ नाझा ० ॥ १४ ॥ अंतर रुप
 माझा जे पेहेरे, हुं तत्त प्रलुप्त पायारे ॥ नेधी ज्ञान शीत-
 लना खडीये. गुण गातां गुण वृद्धिये सवायारे ॥ नाझा ० ॥ १५

॥ सन्यास ८ नी मधुस विचारणे ॥

॥ चतुर नर सामायक नय धारो ॥ ए देशी ॥

चतुर नर लघुता वृत्ति पेलो. लघुताए सुखीयो गु-
 ताए दुःखीयो, जीव जगतनां देखो चतुरनर ॥ लघुतावृत्ति
 पेलो ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ लघुताए उपशम
 आवे, मोह प्रकृति दवावे ॥ तीहां समकित चारित्र सहीए,
 ए जीव सुख कारण थावे ॥ चतुर ० ॥ २ ॥ गुरुतामां मा-
 ननो वासो, मद्र मोटपमां जराणो ॥ वाढ्यो न वळे पण्थर
 यजो, एम मान न ठोने जाणो ॥ चतुर ० ॥ ३ ॥ मोटप
 करतां ठोटप थावे, दुर्गति दीप्तता पावे ॥ एसो जाणी
 मोटप मेलो, एम सिद्धांती सही गावे ॥ चतुर ० ॥ ४ ॥
 लघुता करतां विनय आवे, बोधि बीज तीहां पावे ॥ वि-
 नय रहितने गुण न थावे, गुरुवाइ अनम्र कहावे ॥ चतुर ०
 ॥ ५ ॥ लघुता चारित्रनु अंग, चतुर ग्रहो तुमे

मोह अग मोटपने टाखो, ए पाप प्रकृति दु.खदाऽ ॥ चतुर०
 ॥ ६ ॥ उपशम अज्ञावे परमा पेसे, परथी तुटे नाहि ॥ ते
 कारण उपशम आदरीये, लहीए निज घर लघुता त्यांहि
 ॥ चतुर० ॥ ७ ॥ उपाधि रोकण अति वळीयो, उपशम
 ज्ञाव कहावे ॥ उपाधि एक ध्वस करणकु, ज्ञान वनो आगु
 यावे ॥ चतुर० ॥ ८ ॥ उपशम श्रेणीये उपशम आगु, ठाण
 एकादशमे अटके ॥ अंतर मधुरत एकज रहेवे, तीहांधि उ-
 दय आवीने पटके ॥ चतुर० ॥ ९ ॥ ऋपक श्रेणीये ज्ञान
 आगु, उपशम पाठळ लागु ॥ उपशमे उदय उपाधि अ-
 व्यापक, उपाधि हणे ज्ञान जागु ॥ चतुर० ॥ १० ॥ घाति
 कर्म उपाधि खुटे, सत्ता उदय न लाधे ॥ अरिहत सजोगी
 एही, आयु ठेके योग रोध साधे ॥ चतुर० ॥ ११ ॥ अघाति
 चउ कर्म अज्ञावे, सिद्ध सनातक यावे ॥ ज्ञान शीतळ
 ए निरजन निर्मळ, समश्रेणीये सिद्ध सधावे ॥ चतुर० ॥ १२ ॥

संग्रहाय ॥ ९ ॥ मी ॥ आयु अधिरनी ॥

॥ ऋपजनो बश रयणायरु ॥ ए देशी ॥

आयुष्य तुटयाने सांधो को नहीं, चतुर चित्तमां चे-
 तोरे ॥ काळ ऋण ऋण आयु ठेदता, ठेखी ऋणे मरण देतो
 रे ॥ आयुष्य तुटयाने सांधो को नहीं ॥ ए आकर्णी ॥
 गाथा ॥ १ ॥ ते कारण प्रमाद परहरो, ग्रहो स्वरूप उप-
 योगरे ॥ ज्ञान दर्शनादि तीहा सपजे, करे सकाम निर्जरा
 निरोगरे ॥ आयु० ॥ २ ॥ मिथ्यात्व कषाय जीहा टळे, टळे
 अज्ञान अतरायरे ॥ रागद्वेष मोह सवि टळे, तीहां क्षीण

મોહ વીતરાગ થાય રે ॥ આયુઃ ॥ ૩ ॥ એ નિરોગી પુનરપિ
મરે નહીં, ન જન્મે ચળગતિ સંસારે ॥ કેવલનાથ દર્શણ
લહા, અમરપદ સિદ્ધ નિરધારે ॥ આયુઃ ॥ ૪ ॥ એમ આ-
યુષ અથિર વિચારતાં, અપ્રમત્ત ઠાણ ન ઠોમેરે ॥ રૂપક
શ્રેણિ અપૂર્વે માંનીને, શુક્લધ્યાને કર્મ સવિ તોમેરે ॥ આ-
યુઃ ॥ ૫ ॥ જન્મ જરા મરણ કાલથી, કહ્યો તુટવાનો ઝ-
પાયરે ॥ જ્ઞાન શીતલ કરી જે લહે, તે જીવન મુક્ત કહા-
યરે ॥ આયુઃ ॥ ૬ ॥

॥ શ્રુતિ સજ્ઞાય અધિકાર સર્પૂર્ણ. ॥

॥ અથ શ્રી ગુરુ જ્ઞાતિનો રાસ લિખ્યતે ॥

॥ હુલા ॥

પ્રણમું શ્રી ગુરુ રાયને, વોધિ વીજ ઢાતાર ॥ શિવ
સુખ હેતુ એ જ્ઞાતા, મોહ વિદારણ હાર ॥ ૧ ॥ ગુરુ જ્ઞાતિ
ગુણ ગાઝશુ, રાસ રત્નું મનોહાર ॥ ઢાલ બંધ રચના કરું, ત્યાં
પ્રમોદ જાવના સાર ॥ ૨ ॥ ગુરુગુણ રત્ન ચિતામણી, ગુરુ
વચ હે રસકૂપ ॥ ગુરુ જ્ઞાન પથ શીવનો, ગુરુ અનુજવ શીવ
રૂપ ॥ ૩ ॥ ગુરુ દર્શન પૂરવ ઢિશી, ગુરુ સુખ પુનમચંદ ॥
ગુરુ વિનય મૂલ ધર્મનુ, ગુરુ શીવ સુખકંદ ॥ ૪ ॥ ગુરુ આજ્ઞા
પારસ મણી, ગુરુ શિક્ષા સુર કુંજ ॥ ગુરુ રાગથી સિદ્ધિ
જ્ઞાતિ, ગુરુ સ્મરણ ચિત્ત જુજ ॥ ૫ ॥

॥ શ્લોક ॥ ૧ ॥ હી ॥

સમુદ્ર વિજય કુલ ચંદસો જીન વદિયે ॥ એ દેશી ॥

વસ્તુ સત્તાના જાણ રે ॥ ગુરુ વંદીયે ॥ હુકમ મુનિ

जसनाम सदगुरु वदीए ॥ उल्लाखावे वस्तु प्रते ॥ गुरु० ॥
 सत्ता सहित हित कामा ॥ सदगुरु० ॥ १ ॥ गुण पर्याय ज्ञाजन
 सही ॥ गुरु० ॥ एक रूप त्रण काल ॥ सदगुरु० ॥ तेह
 द्रव्य निज जातिनो ॥ गुरु० जज्ञ नहि जेद विचार ॥ सद-
 गुरु० ॥ २ ॥ धर्म कहीए गुण स्वज्ञावे ॥ गुरु० ॥ कर्म ज्ञावी
 पर्याय ॥ सदगुरु० ॥ जिन अजिन त्रिविध सदा ॥ गुरु० ॥
 एक पदारथ पाय ॥ सदगुरु० ॥ ३ ॥ उपजे वीणसे स्थिर
 रहे ॥ गुरु० ॥ ए ठे वस्तु वखाण ॥ सदगुरु० ॥ उपजवु
 विणसवु ते सही ॥ गुरुवदीये ॥ पर्याय धर्म ते जाण ॥
 सदगुरु० ॥ ४ ॥ स्थिरपणो तीहां द्रव्यनो ॥ गुरु० ॥ पलटे
 नहीं निरधार ॥ सदगुरु० ॥ अवगाहना सर्व द्रव्यनी ॥
 गुरु० ॥ गुण पर्याय प्रदेश धार ॥ सदगुरु० ॥ ५ ॥ तेहीज
 सत्ता द्रव्यनी ॥ गुरु० ॥ वीणसे नहीं त्रण काल ॥ सदगुरु० ॥
 द्रव्यें द्रव्य मिले नहीं ॥ गुरु० ॥ असहाय अनादि निहाळ
 ॥ सदगुरु० ॥ ६ ॥ निज सत्तामय द्रव्य ठे ॥ गुरु० ॥
 परसत्ता ग्रहं न कदाय ॥ सदगुरु० ॥ द्रव्यरूप ठति
 कार्यनी ॥ गुरु० ॥ तिरोज्ञाव शक्ति सदाय ॥ सदगुरु०
 ॥ ७ ॥ आविरज्ञावे निपजे ॥ गुरु० ॥ व्यक्ति गुण
 पर्याय ॥ सदगुरु० ॥ कार्य कारण निज द्रव्य ठे ॥
 ॥ गुरु० ॥ परद्रव्य अकारण अकार्य ॥ सद० ॥ ८ ॥ ठति
 पणे स्व द्रव्य ठे ॥ गुरु० ॥ अठति पणे परद्रव्य ॥ सद० ॥
 एम अस्ति वे वस्तुनी ॥ गुरु० ॥ रही ठे सर्व द्रव्य ॥ स-
 दगुरु० ॥ ९ ॥ द्रव्य स्वज्ञावे नित्य ठे ॥ गुरु० ॥ पर्याय

સ્વજ્ઞાવે અનિત્ય ॥ સદગુરુ ॥ નિત્ય અનિત્ય એક વસ્તુમાં
 ॥ ગુરુ ॥ જ્ઞાપે જ્ઞાની વિનિત ॥ સદ ॥ ૧૦ ॥ સ્વદ્રવ્ય
 સ્વચેત્ર સ્વકાલથી ॥ ગુરુ ॥ સ્વજ્ઞાવ સહિત ચાર સત્ય
 ॥ સદગુરુ ॥ પરદ્રવ્ય પરચેત્ર પરકાલથી ॥ ગુરુ ॥ પરજ્ઞાવ
 એ ચાર અસત્ય ॥ સદ ॥ ૧૧ ॥ દ્રવ્ય પદારથ એક છે ॥
 ॥ ગુરુ ॥ તેમાં ગુણ પર્યાય અનેક ॥ સદ ॥ ગુણ પર્યાયમાં
 એક છે ॥ ગુરુ ॥ દ્રવ્ય પદારથ તે છે ॥ સદગુરુ ॥ ૧૨ ॥
 શક્તિ જ્ઞાવ અવ્યક્તવ્ય છે ॥ ગુરુ ॥ વ્યક્તવ્ય વ્યક્તિ જ્ઞાવ ॥
 ॥ સદગુરુ ॥ અજ્ઞવ્ય સ્વજ્ઞાવ પલટે નહીં ॥ ગુરુ ॥ પલટે
 જ્ઞવ્ય સ્વજ્ઞાવ ॥ સદ ॥ ૧૩ ॥ પર્યાયાર્થક જેવ વસ્તુ છે ॥
 ॥ ગુરુ ॥ દ્રવ્યાર્થક અજ્ઞેદ ॥ સદગુરુ ॥ જ્ઞાન ધર્મો
 દ્રવ્ય છે ॥ ગુરુ ॥ અવિરોધિ અઘેદ ॥ સદ ॥ ૧૪ ॥ એમ
 સ્યાદ્વાદ લક્ષણ મયી ॥ ગુરુ ॥ દ્રવ્ય સત્તા ગુણની લાણ
 ॥ સદ ॥ શ્રુત્યાદિક વધુ જ્ઞેદથી ગુરુ ॥ વસ્તુ સત્તા જ્ઞ-
 લલાણ ॥ સદ ॥ ૧૫ ॥ તે વસ્તુ પદ જ્ઞેદ છે ॥ ગુરુ ॥ એક
 જીવ અજીવ પાંચ જ્ઞેદ ॥ સદ ॥ એક રૂપી ચાર અરૂપી
 ॥ ગુરુ ॥ તેને વરણવર્તા અલેદ ॥ સદ ॥ ૧૬ ॥ આ ઢાલને
 પૂરણ કરી ॥ ગુરુ ॥ જ્ઞેદ કહેણ વીજી ઢાલ માંહી ॥ સદ ॥
 જલદ અગે અતિ ઘણો ॥ ગુરુ ॥ જ્ઞાન શીતલ જગંહી
 સદ ॥ ૧૭ ॥

દુહા.

વસ્તુ સત્તા ગુણ દાહીયો, દાર્યો સ્યાદ્વાદ ધર્મ ॥

દ્રવ્ય પર્યાયને જાણતા, ઢાલે મિથ્યામતિ જર્મ ॥ ૧ ॥

॥ देशी चझावळानी ॥

हुकम मुनिसर वंदीयेरे पद डव्यना जाण ॥ सत्ता
गुण पर्यायनेरे, जाणवा दिनकर जाण ॥ श्रुटक ॥ जाणवा
दिनकर जाण स्वजावे, उपयोग जोमे न विजावे ॥ तेहीज
आतमज्ञानी कहीए, ए विण अवर न ज्ञानी लहीए ॥ वदो
नजिन एह ॥ ए आंकणी ॥ १ ॥ धर्मास्तिकाय पहेलो
कहोरे, धीजो अधर्मास्तिकाय ॥ आकाशास्ति त्रीजो कहोरे,
चोथो काळ कहाय ॥ श्रुटक ॥ चोथो काळ कह्यो उपचारे,
ठता पणो तेमा न विचारे ॥ पाचमो डव्य पुदूगलास्ति
कहीए, ठगो डव्यजीवास्ति लहीये ॥ वदो ॥ २ ॥ पद
डव्य नाम दाखीयारे, हवे कहु तास विचार ॥
प्रथमना त्रण डव्यनोरे, साधर्मिकपणो धार ॥ श्रु-
टक ॥ साधर्मिकपणो धारते दाखु, अरूपी अचेतन
अक्रिय जाखु ॥ ए त्रण गुण त्रण डव्यमां सरखा,
एक गुणे निन्न धरमे परग्या ॥ वदो ॥ ३ ॥
गति हेतु धरमास्ति ठेरे, स्थिति अधर्मास्ति काय ॥ अव-
काश धर्मा आकाश ठेरे, एम निन्न धर्मा कहाय ॥ श्रुटक ॥
॥ एम निन्न धर्मा कहाय स्वजावी, एक गुणे ते चित्तमां
लावी ॥ पर्याय चार हवे ते दाखु, उपयोग स्थिर ठामे
राखु ॥ वदो ॥ ४ ॥ खध देश प्रदेश ठेरे, अगुरु लघु स-
युक्त ॥ ए पर्याय चार दाखीयारे, ते समजवा जुक्त ॥ श्रुटक ॥
ते समजवा जुक्त ते सारो, धर्म अधर्म खध लोकमा धारो ॥

आकाश खद्य लोकालोक त्यांहि, अलोक अंत कसो नहीं
 क्याही ॥ वंदो ॥ ५ ॥ उर्ध्व अधो तिर्त्वादिकेरे, कटिपत
 देश कहाय ॥ धर्म अधर्म वे अव्यमारे, असंख्य प्रदेश
 समाय ॥ त्रुटक ॥ असंख्य प्रदेश समाय लोकमां, आ-
 काश अव्य रह्यो लोकालोकमा ॥ अनंत प्रदेशी ते खद्य
 कहाय, अगुरु लघु चोथो पर्याय ॥ वंदो ॥ ६ ॥ चोथो
 अव्य ते कालठेरे, अवस्तु रूप जेह ॥ ते मान्यो उपचार-
 थीरे, दाखु तस गुण जेह ॥ त्रुटक ॥ दाखुं तस गुण
 जेह ते चार, अरूपी अचेतन अक्रिय धार ॥ नवा पुराण
 वर्तना लक्षण, काल गुण ए कहे विचक्षण ॥ वंदो ॥ ७ ॥
 काल पर्याय चार दाखवुरे, पेहेलो अतित अनंत ॥ अना-
 गत अनंत ठेरे, वर्तमान समय लहत ॥ त्रुटक ॥ वर्त-
 मान समय लहत अलगो, बीजो समय तेने नहीं वलग्यो
 ॥ अगुरु लघु चोथो पर्याय, काल अव्य मांहि ते समाय ॥
 वंदो ॥ ८ ॥ अजीव अरूपी वर्णव्यारे, चार अव्य संयोग ॥
 जीव पुद्गल वाकी रह्यारे, ते दाखु उपयोग ॥ त्रुटक ॥
 ते दाखु उपयोग लगावी, बीजो ढालमा ते जाव लावी ॥
 ढालनी इहां थइ पूरणता, ज्ञान शीतल उपयोगनी लीनता
 ॥ वंदो ॥ ९ ॥

दुहा.

अजीव अरूपी दाखीया, चार अव्य संयुक्त ॥

जीव पुद्गल वाकी रह्यारे, ते दाखु जली जुक्त ॥ १ ॥

॥ देखो गति देवनीरे ॥ ए देशी ॥

हुकम मुनिसर वदीये रे, जाणवा पुद्गल जीव ॥ हित
उपगारी अति जलारे, अधिक ज्ञानी ए जीव ॥ जगतगुरु
वदियेरे ॥ परमानन्दनो ए कद ॥ जगत० ॥ ए आंकणी
गाथा ॥ १ ॥ पुद्गलनी आठ वर्गणारे, तेणे चेतन वधाय ॥
चेतन निज गुण नवि लहेरे, दाखु उपयोग लाय ॥ जगत०
॥ २ ॥ उदारिक वर्गणा पेहेली कहीरे, बीजी वैक्रिय जा-
ण ॥ प्रीजी आहारक वर्गणारे, चोथी तेजस वखाण
॥ जगत० ॥ ३ ॥ ज्ञापा वर्गणा पांचमीरे, आसोश्वास ठढी
कहेवाय ॥ मनोवर्गणा सातमीरे, आठमी कार्मण थाय
॥ जगत० ॥ ४ ॥ प्रथमनी चार वर्गणारे, वादर कही जीन
राय ॥ पाठलनी चार वर्गणारे, ते सूक्ष्म चित्त लाय ॥ जग-
त० ॥ ५ ॥ वादरमां गुण बीसठेरे, वरण पांच रस पांच ॥
दोय गंध फरस आठठेरे, ए बीस गुण नही खांच ॥ जग-
त० ॥ ६ ॥ सूक्ष्ममा सोळ गुणठेरे, हिण फरस ठे चार ॥
ते दुखदाता जीवनेरे, वधन जाल विचार ॥ जगत० ॥ ७ ॥
अविनाशी चेतनठेरे, परमानन्द स्वरूप ॥ अनतज्ञान दर्शण
ज्योरे, अनत चरण वीर्य जूप ॥ जगत० ॥ ८ ॥ अव्यावाध
अनतठेरे, अमूरती अरूप ॥ अटळ अवगाह अगुरु लघुरे,
तेहीज धर्म प्ररूप ॥ जगत० ॥ ९ ॥ ए धर्म चेतननु रे,
धरमी आतमाराम ॥ तेने हणे ते दाखवुरे, कार्मण तेहनु
नाम ॥ जगत० ॥ १० ॥ कार्मण ते आठ कर्मठेरे, घाति

चेतन धर्म ॥ पुद्गल जोगी चेतन थयो रे, दाखु तेहनो
मर्म ॥ जगत ॥ ११ ॥ ज्ञान घाति ज्ञानावरणी रे, दर्शनावरणी
हणे दरशन ॥ चारित्र घाति मोहठेरे, अंतराय पांच टळे
प्रसन्न ॥ जगत ॥ १२ ॥ लब्धि पांच दायक जावनी रे,
दान लाज जोग उपजोग ॥ वीर्य गुण प्रगटे चेतनारे, तेनो
घाति अंतराय रोग ॥ जगत ॥ १३ ॥ अव्यावाध वेदनी हणारे,
अमूर्ति हणे नाम कर्म ॥ उदारिकाटिक सात वर्गणारे,
रचना पुद्गल धर्म ॥ जगत ॥ १४ ॥ तेहीज नाम करम
थकी रे, चेतन पुद्गल रूप ॥ अटळ अवगाह आयु हणारे,
गोत्र हणे अयुरु लघु जूप ॥ जगत ॥ १५ ॥ एम विनाश
पुद्गल थकी रे, चेतन धर्मे विघन ॥ तेथी चेतन पुद्गल
संगे रे, मिलण विखरण सलग्न ॥ जगत ॥ १६ ॥ परसगे
संसारी थयो रे, चळगति जटकण चाल ॥ आत्म घाति ए
वर्णव्यो रे, पुद्गल रूप निहाळ ॥ जगत ॥ १७ ॥ ॥
टाळे परसंगी पणु रे, अनुजवे चेतन धर्म ॥ ज्ञान शीतळ
शीवपद वरे रे, हणि कार्मण आठ कर्म ॥ जगत ॥ १८ ॥

दुहा

पुद्गलने जीव दाखिया, ए वेहुनो अनादि सर्वध
ते जोगे ससार स्थिर ठे, तजतां आत्म अवध ॥ १ ॥

॥ दाळ ॥ ४ चोथी ॥

॥ तप शु रंग लाग्यो ॥ ए देशी ॥

गुणी जीन वढो मुनि समकिती, हुकम मुनि जस
नामरे ॥ समकित गुण निश्चळ करवाने, लापगारी गुण

सवेग रग तरग बतावे, शुद्धात्म गुण संगी रे ॥ सवेग रग
 लाग्यो ॥ रग लाग्यो चोल मजीठ ॥ सवेग रंग लाग्यो ॥
 ए आकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ सवेग समकित एकज कहीए,
 त्रण जेद मूल दाखुरे ॥ कय उपशम उपजमने दायक,
 उपयोग गुण तीहां राखुरे ॥ सवेग ० ॥ २ ॥ चेतन कर्म
 अनादि सवधे, एक पणे जिन सत्ता रे ॥ जीव सत्तामा
 जीव रह्यो ठे, कर्म वर्गणा पुद्गलतारे ॥ सवेग ० ॥ ३ ॥
 ते कर्म मूल आव जेदे, चेतन गुणने हणतारे ॥ तेमा मोह
 अति बलवतो, लोकाधिपति विरुद्ध धरतारे ॥ सवेग ० ॥ ४ ॥
 तेना पुत्र बना पांच अटारा, चेतन गुणना घाति रे ॥ अत-
 राय ज्ञाना दर्शनावरणी, तीहा आवे छड कार्तीरे ॥ सवेग ० ॥
 ॥ ५ ॥ ए सर्वे जाव शत्रु तेमा, मिथ्यात्व अति अटारारे ॥
 पापनो वाप दुखनो दाता, जाणीए जेरनो पटारारे ॥ सवेग ०
 ॥ ६ ॥ अनादि मिथ्यात्वी चेतन, ते समकित केम पामे रे ॥
 सद्गुरु सगे विनय विवेके, दृष्टि करे गुरु सामे रे ॥ सवेग ० ॥
 सद्गुरु ज्ञानी जेद घतावे, जीव अने पुद्गलनोरे जीव पुद्गल
 गुण न्यारा दाखे, तीहा चेतन गुणमा मलनोरे ॥ सवेग ०
 ॥ ७ ॥ चेतन गुणमा रग लगावी, उपयोग विस्तारे रे ॥
 ज्ञान ध्यान वीर्य शक्तिये, मिथ्यात्व जेर उतारे रे ॥ सवेग ० ॥ ८ ॥
 जेर रहित मिथ्यात्व हुवो जव, ते समकित कय उपशमरे
 ॥ उत्तर जेद विचित्र प्रकारे, आवे जावे वार असरयरे ॥
 सवेग ० ॥ ९ ॥ वासठ सागर जाकी स्थिति, उल्कटो सि-
 द्धातेरे ॥ जयन्य अतर महुस्त रहेवे, कय उपशम सात

प्रकृतिरे ॥ सवेग० ॥ ११ ॥ अनादि मिथ्यात्वी समकित,
 क्षय उपशमने पामेरे ॥ सूत्र सिद्धांते वचन ठे एस्यो, प्र-
 थम चेतन रामरे ॥ संवेग० ॥ १२ ॥ ए क्षय उपशम जाव
 देखाम्यो, दृष्टांते समजाबुरे ॥ जेर रहित मिथ्यात्व वताव्यो,
 खसखसमां जेर न पाबुरे ॥ संवेग० ॥ १३ ॥ सत्ता जोतां
 जेर पटारो, खसखसनो एक दाणोरे ॥ ते दृष्टांते विवेके
 समजो, शुं करे चेतन राणोरे ॥ सवेग० ॥ १४ ॥ उपशम
 क्षायक ठठी ढालमां, आ ढालनी इहां थड पूरणतारे ॥
 चेतन गुण उपयोगे जावी, त्यां ज्ञान शीतळनी शुद्धतारे ॥
 सवेग० ॥ १५ ॥

दुहा.

समकित मोहनी उदयमां, ते क्षयोपशम समकित ॥
 चोथा ठाणथी वृद्धिये, चढे सातमे थिर चित्त ॥ १ ॥

॥ ढाल ६ वी ॥

॥ साजळजो मुनि सयम रागे ॥ ए देशी ॥

हुकम मुनीश्वर ज्ञानी ध्यानी, उपशम समकित दा-
 खेरे ॥ ते सुणवाने चाखो गुणिजन, सिद्धांत साक्षी राखेरे
 ॥ हुकम० ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ आ ससार जव
 अटवी जमतां, चारगति विसामोर ॥ अनत पुद्गल परा-
 वर्त कीधां, नाव्यां एके कामोरे ॥ हुकम० ॥ २ ॥ कार्य अव-
 सर संसार थाके, अर्द्ध पुद्गलना नाकेरे ॥ सद्गुरु संग
 मले चेतनने, तत्व रुचि तिहां जागेरे ॥ हुकम० ॥ ३ ॥
 आतम गुण अनुभव स्थिर-आवे, रग चोल लय पावेरे ॥

राचे नाचे चेतन गुणमा, अकृत्यसहज स्वप्नावेरे ॥ हुकम०
 ॥ ४ ॥ पुद्गल अनुभव त्याग करीने, अनुभव चेतन धर्मेरे
 ॥ शुद्ध स्वरूप अनुभव समजावे, ते समकित उपशमरे ॥
 ॥ हुकम० ॥ ५ ॥ अतर महुरत मूल स्वरूपे, चेतन रस
 अढळक पीधोरे ॥ परमानंद पदनु पस्तानु, वठित कारज
 सिधोरे ॥ हुकम० ॥ ६ ॥ अनतानु चढ मिथ्यात्व साथे,
 ए पांचनो उपशम रे ॥ उदयागत विपाक न थापे,
 तीहा वळीयो एकदमरे ॥ हुकम० ॥ ७ ॥ स्थिति काल
 पूरणना जोगे, उपशम जाव विनाशीरे ॥ उदयागत
 मिथ्यात्व हुश्रो जव, पूर्व रीत तपासीरे ॥ हुकम० ॥ ८ ॥
 परतां सास्वादन स्थिर रहेवे, कीर वमन स्वाद लेवेरे ॥
 पष्ट आवलि काल प्रमाणे, मिथ्यात्वे अनत काल सेवेरे ॥
 ॥ हुकम० ॥ ९ ॥ अनत काल मिथ्यात्वे रहेवे, अनत
 कर्म वळ लेवेरे ॥ स्थिति सागर कोनाकोमी उपर, न वधे
 सिद्धात एम केहेवेरे ॥ हुकम० ॥ १० ॥ उपशम सास्वा-
 दन आवे तो, पाच वार जीव पावेरे ॥ तयार पठी ते
 दायक जावे, एम सिद्धान्ती गावेरे ॥ हुकम० ॥ ११ ॥
 अनावि मिथ्यात्वी परथम, उपशम समकित पामेरे ॥
 कर्मग्रथादिक एम बोले, मिथ्यात्व मळ तीहा चामेरे ॥
 ॥ हुकम० ॥ १२ ॥ उपशम जाव मने एम सुज्यो, ज्ञानी
 कहे ते साचुरे ॥ अशुद्ध देखो ते शुद्ध करजो, ते वाते
 घणु राचुरे ॥ हुकम० ॥ १३ ॥ उपशम जाव ते मूल
 स्वरूपे, अनुभव महुरत अतरे ॥ उदवेगता उहां नही

साधे, ज्ञान शीतल एकंतरे ॥ हुकम० ॥ १४ ॥

॥ दुहा ॥

मिथ्यात्व उदय अज्ञावथी, लहे उपशम समकित ॥

स्थिति महुरत पूरण थये, पके एम परतित ॥ १ ॥

परुतां क्योपशम लहे, सास्वादन कोइ ॥

क्योपशम चोथे टके, सास्वादन बीजे सोइ ॥ २ ॥

॥ दाळ ॥ ७ मी ॥

॥ कपट होवे अति उजळु रे ॥ ए देशी ॥

हुकम मुनीश्वर वदिये रे, क्हायक समकित वत ॥

तेह जावने पामवा रे, उपगारी ए संत रे ॥ प्राणी वंदो ए

जगगुरु राय ॥ ए परमानदनो कंद रे प्राणी ॥ वदो ए जग

गुरु राय ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ क्हायक समकित

जव लहे रे, चेतना तजे परधर्म ॥ परधर्मे वळगी रहे रे,

जाणो तेहनो मर्म रे प्राणी ॥ वदो० ॥ २ ॥ पर ते पुढगल

डव्यठे रे, धर्म तेना पर्याय ॥ शब्द रूप रस गंधठे रे, फ-

रसादिक गवाय रे प्राणी ॥ वदो० ॥ ३ ॥ एह धरम पुढगल

विषे रे, नही ठे चेतन मांही ॥ तेने जजे ठे चेतना रे, ते

दाखुं तु आंही रे प्राणी ॥ वदो० ॥ ४ ॥ श्रोत चेतना श-

ब्दने जजे रे, चक्षु जजे वरणने घाट ॥ रस चेतना रसने

जजे रे, प्राणे गंधनी वाट रे ॥ प्राणी० ॥ वंदो० ॥ ५ ॥ फ-

रस चेतना फरसने जजे रे, ए पुढगलना पर्याय ॥ तेने

जजे ठे आतमा रे, ते अधर्म ठे न्याय रे ॥ प्राणी ॥ वंदो० ॥

॥ ६ ॥ पांच इडी पुढगलठे रे, जाणग गुण तेही चेतन ॥

एम व्हेंचण ज्ञाने करी रे, जजे अरूपी रतन्न रे प्राणी ॥
 वदो ॥ ७ ॥ इहां विजाग न्यारापणुरे, नही पुदगलनो
 सगा ॥ अतर करणे अनुजवे रे, तीहा दायकनो रगरे ॥ प्राणी ॥
 वं ॥ ८ ॥ धर्मी चेतन तेहठेरे, नही अधर्मनो प्रवेश ॥ दायक सम-
 कित इहा लहोरे, हणी मिथ्यात्व नही द्वेपरे ॥ प्राणी ॥
 ९ ॥ तेना मित्र अनंतानुवधिरे, चळ मराणा साथ ॥ ए
 सात प्रकृति दाय अशरे, टल्यो अनाथ थयो नाथरे प्राणी ॥
 ॥ वदो ॥ १० ॥ मिथ्यात्व त्रण जेदथी टल्योरे, सत्ता
 मूळ उब्बेद ॥ समकित पद निर्जय हुठरे, जाखु उत्तर
 दोय जेदरे ॥ प्राणी ॥ वदो ॥ ११ ॥ स्वपर जाग वेच्या
 पेहेलां रे, आयुष्य वाध्यु होय जेह ॥ खन श्रेणी पेहेलो जे-
 दपरे, श्रेणी न माने तेहरे प्राणी ॥ वदो ॥ १२ ॥ साग-
 रोपम तेत्रीस जाजो वसेरे, चउगति ससार जाव ॥ त्रण
 चार जव ते करेरे, जव स्थिति पाम्यानो ढावरे प्राणी ॥
 वदो ॥ १३ ॥ अयक श्रेणी बीजो जेदठेरे, माने श्रेणी
 तरत ॥ दायक जाव दशा जजेरे, एकत्व जावमा ठरत रे
 प्राणी ॥ वदो ॥ १४ ॥ तीहा हणे मोहरायने रे, सत्ता मूळ
 विनाश ॥ अशुद्ध परिणति ठेदीने रे, शुद्ध परिणतिमा वास
 रे प्राणी ॥ वदो ॥ १५ ॥ चरण यथारयात पामीयारे, पाम्या
 बीतराग जाव ॥ त्रण कर्म तीहां हण्या रे, ए चउघाति
 अजावरे, प्राणी ॥ वदो ॥ १६ ॥ केवळ ज्ञान प्रगटे
 तीहा रे, केवळ दर्शन साथ ॥ लब्धि पाच दायक जावनी
 रे, ए त्रण जुवननो नाथ रे प्राणी ॥ ॥ वदो ॥ १७ ॥

गुणगण तीहां तेरमुरे, वसे उणां पूरव कोर ॥ जघन्य
अतर महुतर रहेरे, आयुष्य खुटे जव ठोर ॥ प्राणी० ॥
॥ वंदो० ॥ १८ ॥ आयुकर्म पूरण थयोरे, तीहां दुज
योगनो रोध ॥ चार कर्म अधाति टव्यांरे, टव्यो पुद्ग-
लनो विरोधरे ॥ प्राणी० ॥ वंदो० ॥ १९ ॥ रूपातित पद
पामीयारे, समश्रेणिये हुवा सिद्ध ॥ ते सिद्धने करुं वंदनारे,
ज्ञान गितळनी ए ऋद्धरे ॥ प्राणी० ॥ वंदो० ॥ २० ॥

॥ दुहा ॥

वेदक करी दायक लहे, चोथे वा सातमे गण ॥
सात प्रकृति त्यां टळे, आत्म सत्ताथी प्रमाण ॥ १ ॥

॥ दाळ ८ मी. ॥

॥ राग सारंग ॥

हुकम मुनि महाराज, जगत गुरु हुकम मुनि महा-
राज ॥ सत ज्ञय ज्ञजन, निरजय रंजन, शक्ति निजातम
आजे ॥ उपयोग स्वज्ञावे करतां, अति इडिय वळ गाजे
॥ जगत गुरु० ॥ वंडु गीतारथ राज ॥ जगतगुरु हुकम
मुनि महाराज ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ आ जव
परजव मरण वेदना, अनरदक अनशुभ ॥ अकस्मात ए
सात ज्ञयने, ठेदे ज्ञानी युक्त ॥ जगतगुरु० ॥ २ ॥ आ जव
ज्ञय ते नवविध परिग्रह, वियोग चित्ता कहीए ॥ ते ज्ञय
निवारण मंत्र, निर्जय निजगुण रहीए ॥ जगत० ॥ ३ ॥
निज गुण ज्ञाने स्वपर ज्ञिन्न कीजे, आत्मा अनत गुण-
जरीयो ॥ ते अविनाशी वस्तु अमारी, परवस्तु परहरीउ

॥ जगत० ॥ ४ ॥ परज्व जय ते मुज आत्माने, दुर्गति
जाबु पकरो ॥ ते चिंता निवारण मंत्रे, जन्म मरण जरा
टळशे ॥ जगत० ॥ ५ ॥ ज्ञान कळा निज घटमा लावी,
असरय प्रदेशमां वसीए ॥ ए गतिये मुक्ति लहीए, चउ
गति ससार रसीये ॥ जगत० ॥ ६ ॥ मरण प्राण रहित
जय चिंता, हणवा मंत्रने जणीए ॥ अमर यज्ञे कोइ
रखा नहीं, तीर्थंकर अतुल वळ गणीए ॥ जगत० ॥ ७ ॥
ज्ञानादिक गुण जाव प्राण जीव, शाश्वत अविचळ रुपे ॥
त्रण काळमा विनाश हुवे नही, एम जिनेऊ प्ररुपे ॥
॥ जगत० ॥ ८ ॥ वेदना जय रोगादिक कारण, कष्ट
आशाता आपे ॥ ते जय निवारण मंत्रे जापे, पूर्व कृत
मुज पापे ॥ जगत० ॥ ९ ॥ आत्मज्ञाने पर जागे व्हेचीने,
शुद्ध स्वरूपने हु वेदु ॥ त्यां परमानंद योगनो जोगी,
वेदनी कर्म तीहा ठेदु ॥ जगत० ॥ १० ॥ अजररक्षक जय
चिंता जागी, मुज रक्षण कोण करशे ॥ ए जय निवारण
मंत्र आराधी, चेतन वीर्यने वरशे ॥ जगत० ॥ ११ ॥
द्रव्य स्वभावे त्रणे काले, असहायी जीव ॥ रक्षकजरक्षक
कोइ न लाधे, सत्ता स्वरूपमय शीव ॥ जगत० ॥ १२ ॥
अनयुक्त जय चोरनी चिता, सदा सरवदा सनमा ॥ ते जय
निवारण मंत्र जपीने, साहासिक धीर एक तनमा ॥ जगत०
॥ १३ ॥ ज्ञानादिक गुण पर्याय लक्ष्मी, मुज घर माहि
अनादि ॥ ते धननो कोइ चोर न दीसे, टाळो अनयुक्त
जयादि ॥ जगत० ॥ १४ ॥ अकस्मात जय चिता जागे,

अण चितव्युं शुं याशे ॥ ए चिता निवारण मत्रे, सर्व ज्ञय
मुज जाशे ॥ जगत० ॥ १५ ॥ आदि अंत जेहनो, नहीं होवे
नहीं कोड परनो संगी ॥ तीहां ज्ञयने शोक न आवे, अखं
आनंदमय रंगी ॥ जगत० ॥ १६ ॥ एम अनुजव ज्ञाननी
शक्ति, ज्ञय शोकादि ठेदे ॥ निर्जय चेतन मूल स्वरूपे,
रमण आनंदमय वेदे ॥ जगत० ॥ १७ ॥ उदयिक ज्ञाव
पोतानो माने, तीहां ज्ञयनो वासो ॥ जेद ज्ञान घट अंतर
जागे, तीहां निर्जय पद खाशो ॥ जगत० ॥ १८ ॥ ज्ञयनु
स्थानक मिथ्यात्व मोहनी, संसार वास न तुटे ॥ निर्जय
स्थानक सम्यक ज्ञानी, क्षीणमां संसार वास तुटे ॥ जगत० ॥
१९ ॥ एम जाणी सवेग रंग करवो, अनुजवी वस्तु धर्म ॥
ज्ञान शीतल उपयोग रमणमां, मुक्ति बरे हणी कर्म ॥
जगत० ॥ २० ॥

॥ दुहा. ॥

संत ज्ञय ज्ञाने टळे, टळे पर ममता खास ॥
पर पोतानुं मानतां, लहे डुरगति वास ॥ १ ॥

॥ दाढ ॥ ९ मी ॥

तीरथनी आशातना नवि करीये ॥ ए देखी ॥

हुकम मुनिसर वांदवा ज्ञवी जइए, चिनय गुणमां
रहीए ॥ गुरु सनमुख दृष्टि बहीये, चित्त करीये स्थिर ॥
हुकम मुनीसर वांदवा ज्ञवी जइए ॥ ए आंकणी ॥ गाथा
॥ १ ॥ उपयोगी गुरु अवसरने जाणै, उपदेश करे ते दाणै ॥
उग्यो अंतर दिनकर ज्ञाणै, उवे वचन रसाळ ॥ हुकम० ॥

॥ १ ॥ प्रश्न कर्तुं गुरुरायने अति प्यारं, मुनिपद जाणवुं
 सारु ॥ उपदेश करो हु धारु, ठरु संसार ॥ हुकम० ॥ ३ ॥
 मुनिपद ठे मोटको पाच जेदे, परथम मिथ्यात्वने ठेदे ॥
 पामे समकित निवेदे, लीये सदगुरु पास ॥ हुकम० ॥ ४ ॥
 अध्यात्म पक्ष ग्रहीने इहां दाखु, प्रथम सामायक ज्ञाणुं ॥
 आत्म गुण रमणता चाखु, सहज समाधि मांही ॥ हुकम०
 ॥ ५ ॥ परमाद योगे समाधि अवरणी, तेने ठेदे जे प्राणी ॥
 समाधि स्थापे गुणखाणी, उपयोग विशेष ॥ हुकम० ॥ ६ ॥
 ठेगे स्थापन चारित्र ए बीजु, आत्म शुद्ध थाय त्या रीजु ॥
 दाखु हवे चारित्र त्रीजु, तीहां वीर्य विशेष ॥ हुकम० ॥ ७ ॥
 परिहार विषय कपायनो इहां थावे, चेतन विशुद्धिमां
 आवे ॥ परिहार, विशुद्धि कहावे, ए त्रीजो जेद ॥ हुकम
 मुनिसर० ॥ ८ ॥ गुणगण ठरु सातमु इहा सुधी, चोथो
 जेद कहु जली बुद्धि ॥ श्रेणी आरोह विशुद्धि, उपयोगीक
 जाव ॥ हुकम० ॥ ९ ॥ निराखवी आत्मा श्रेणी मांने,
 आठमेथी चक्रवा घोने ॥ परसगी पणे सब ठांने, शीवपुर
 प्रयाण ॥ हुकम मुनि० ॥ १० ॥ कर्म प्रकृति थोकना इहां
 टाळे, उपाधि सघळी वाळे ॥ अरुपी रूप निहाळे, चिदा-
 नंद जगवान ॥ हुकम० ॥ ११ ॥ विशुद्ध जावे चढतां ठाण
 पामे, सूक्ष्म सपराय ते नामे ॥ अणु लोज उदयगत सामे,
 ए चोथो जेद ॥ हुकम० ॥ १२ ॥ यथाख्यात ते पांचमु
 हवे जणीये, मूलथी मोहरायने हणीए ॥ क्षायक चारित्र
 ते गणीए, हणी रागने रूप ॥ हुकम० ॥ १३ ॥ ए पाच जेदे

मुनिवरा अही छीपे, नाण दरशण तेजे दीपे ॥ विचरे उ-
पयोग समीपे, वंदु वार हजार ॥ हुकम० ॥ १४ ॥ ए
मुनिरायनी योग्यता जब लाधे, प्रमोद अतिशय वाधे ॥
वस्तु धर्म कारज साधे, करे हित उपकार ॥ हुकम० ॥ १५ ॥
उपगारी ए मोटका दुःख वारे, संसार समुद्रथी तारे ॥
चेतननु कारज सारे, आपे शीतल ज्ञान ॥ हुकम० ॥ १६ ॥

॥ दुहा ॥

मुनिपद पंच जेदथी, पूरण कार्य यथाख्यात ॥

रूपक श्रेणीये सपजे, अव्यावाध प्रख्यात ॥ १ ॥

॥ बाळ ॥ १० ॥ मी ॥

॥ मोह्या मोह्यारे त्रिजुवन लोक मुनि गुण देखीने ॥ ए देशी ॥

वंदो वंदो रे जिविक जीव सर्व, हुकम मुनि ज्ञानी ॥

ज्ञानी शुद्ध स्वरूप उपयोगी, अनुजवे वस्तु तेहरे ॥ जीव

पुद्गल सत्ता जिन अळगी, गुण पर्याय जिन तेह ॥ हुकम

मुनि ज्ञानी ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ जीव सत्ता

मूल स्वरूपे, निर्मल सिद्ध समानरे ॥ कर्म जनित पदथी

जीव, दाखे ते अज्ञान ॥ हुकम० ॥ २ ॥ वेदयोग वळ

त्रीक प्रत्येके, जेद त्रण त्रण धार रे ॥ गति संज्ञा कपाय

प्रत्येके, जेद थाय चार चार ॥ हुकम० ॥ ३ ॥ शरीर स-

स्थान इडि निडा, प्रत्येके पांच पांच जेदरे ॥ पर्यासि ले-

श्या संघयण, ए त्रणेना पद पद जेद ॥ हुकम० ॥ ४ ॥

वर्ण रस गंध स्पर्श प्रत्येके, पांच पांच वे आठ रे ॥ जन्म

जरा ने मरण पुनरपि, ए संसारनी ठाठ ॥ हुकम० ॥ ५ ॥

दश प्राण आयुष्य योनि, श्वास उश्वास बली रोगरे ॥
 शुनाशुन क्रिया बहु जेदे, सुख दुःख बली शोग ॥
 हुकम० ॥ ६ ॥ अंग उपाग जंच नीच कुल जाति, सुस्वर
 दु स्वररे ॥ त्रस स्थावर प्रत्येक साधारण, सूक्ष्मने चादर ॥
 हुकम० ॥ ७ ॥ अवगाहना बहु विध जीवनी, रूप कुरूप
 बली देहरे ॥ क्रुधा तृषा बली पीने जाली, जलरा अग्नि ठे
 तेह ॥ हुकम० ॥ ८ ॥ आहारने निहार करवो, परिणमे सवें
 अगरे ॥ उदयिक जाव सघळो इहां ठे, जीवनी तेह ए-
 कग ॥ हुकम० ॥ ९ ॥ इत्यादिक वस्तु ठे जाली, ते नहीं
 जीव स्वरूपरे ॥ कर्म बध योगता ए लाधी, पूर्वकृत ए
 रूप ॥ हुकम० ॥ १० ॥ ए सत्ता सघळी पुद्गलनी, जाली
 ठे जीन जूपरे ॥ कर्म जाली पर्याय प्ररुप्या, ठे नहीं जीव
 ए रूप ॥ हुकम० ॥ ११ ॥ विनाशी जाव पुद्गलमां कहीए,
 अविनाशी चेतनरे ॥ नेत्रे एकपणे कीम थावे, कीहा काच ने
 रतन ॥ हुकम० ॥ १२ ॥ पुद्गलनी आवे वर्गणा, ते देखे
 पर वस्तुरे ॥ एम परजाग व्हेचण करीने, अनुजवे जीव
 ए सत्य ॥ हुकम० ॥ १३ ॥ गुण पर्याय स्वजाव रमणमां,
 एकत्व वितर्क पावरे ॥ समजावे विकल्पने हणीउं, तीहां
 सनातक जाव ॥ हुकम० ॥ १४ ॥ आयुष्य अते लहे सम-
 श्रेणियें, रूपातित पद सिद्धरे ॥ असग्य प्रदेश निर्मल नि-
 रंजन, ज्ञान शीतलमय ऋद्ध ॥ हुकम० ॥ १५ ॥

॥ दुहा. ॥

उदयिक जावे सपजे, ते नहीं जीव स्वरूप ॥

जीव स्वरूप सत्ता त्रिपे, सिद्ध निरंजन चूप ॥ १ ॥

॥ दाढ ११ मी ॥

॥ देशी उपर प्रमाणे ॥

बंदो बंदो रे जविक जीव सर्व, हुकम मुनिराया ॥
 राज्य करे ठे चेतनपुरनुं, गुण पर्याय निज वास रे ॥ मोह
 राय आझा नहीं धारे, निर्जय निज गुण तास ॥ हुकम-
 मुनिराया ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ अनंत ऋद्धि
 चेतनपुर जरीयो, नहीं चोरनो रहे वासरे ॥ उपयोग जाव
 सुजट अति बलीयो, नहीं चोरनो अवकाश ॥ हुकम० ॥
 मिथ्यात्व अव्रत कपाय जोग, मूल चारना उत्तर जेद रे ॥
 पांच बार पचीशने पदर, ए चोर सत्तावन जेद ॥ हुकम० ॥
 ॥ ३ ॥ तेमां अधिक अतुल अजिमांनी, बलीयो मिथ्यात्व
 चांच रे ॥ चेतनरायनु राज्य पमावी, हेरुयो जनेठे पांच ॥
 हुकम० ॥ ४ ॥ तेमा एक हेरु मजबूत, ठे, कार्मण नामे
 फाररे ॥ अनंत पुदगल परावर्त करता, त्रुटे नही निरधार
 ॥ हुकम० ॥ ५ ॥ चेतन गुण वीर्य शक्तियें, पारुशे मिथ्यात्व
 तेरु रे ॥ तयार पठी पुदगल अर्द्धमांही, त्रुटशे कार्मण हेरु
 ॥ हुकम० ॥ ६ ॥ अव्रत कपाय जोग ए त्रणे, बलीया
 मिथ्यात्व संग रे ॥ मिथ्यात्व नाश थयां बळहीणा,
 बलीयो चेतन रंग ॥ हुकम० ॥ ७ ॥ उपयोग जावे
 वीर्य फोरवी, हणशे सरवे चोर रे ॥ राज्य करे
 तीहां निर्जय दावे, सर बंधी बहू जोर ॥ हुकम० ॥ ८ ॥
 वीर्य अनंत ज्ञान उपयोगी, स्फुरणा गुण पर्याय रे ॥ व्यक्ति

जेदे धर्म अनतो, आनद व्हेर ते पाय ॥ हुकम० ॥ ए ॥
 वकुराइ शुद्ध चेतन तदरूपे, तीहां चेतननु राज्यरे ॥ ए
 राज्यना जोगी मुनिश्वर, राज मळे सरे काज ॥ हुकम० ॥
 ॥ १० ॥ मुनिश्वर मोटा चेतनरूपे, परमानंद स्वरूपरे ॥
 अविनाशी पद पूरण तेहनु, ज्ञान शीतळ निजभूप
 ॥ हुकम० ॥ ११ ॥

॥ दुहा ॥

तदरूप खीन योगमां, अनुभव रमणि थाय ॥
 उपाधि अळगी टळे, त्या चेतन राज्य कहाय ॥ १ ॥

॥ दाढ ॥ १२ मी ॥

॥ जवि तुमे वंदो रे सूरिश्वर गच्छराया ॥ ए देशी ॥

जवि तुमे वंदो रे हुकम मुनि गुणराया ॥ अनत गुण
 जरीयो ठे चेतन, तेह स्वरूपने पाया ॥ जवि तुमे० ॥ ए
 आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ अनत गुणमां मुख्य ज्ञान ठे,
 ए विण जगता दाखी ॥ ज्ञान दीपक उपयोग अनुभव
 शुद्ध, तीहां चेतन बुद्धि राखी ॥ जवि० ॥ २ ॥ ज्ञान
 शक्ति चेतन निश्चाये, तीहा समकित गण पामे ॥ ते ज्ञान
 ज्ञानमा गणीए, वाकी अज्ञान नामे ॥ जवि० ॥ ३ ॥
 सम्यक ज्ञानने सम्यक दर्शन, दोय मित्र सग प्यारो ॥
 अनत गुण रत्ननी पेढी, जुवे ज्ञान मनोहारो ॥ जवि० ॥
 ४ ॥ गुण पर्याय स्वभाव अनता, वक्षण अनतां दाख्या ॥
 ते अनत व्यक्ति निज धर्मे अनत धर्म ज्ञाने चाख्यां ॥
 जवि० ॥ ५ ॥ अनतानद व्हेर अनुभवमा, उपयोग स्थिर

खगावे ॥ समजाव वृत्ति चेतनमां, ज्योति अनंत जगावे ॥
 जवि० ॥ ६ ॥ एम ज्ञान शक्तिये चेतन, जीवपद क्षणमा
 पामे ॥ अनंत धर्म आत्मिक अनुभव शुद्ध, ते गुण रायनु
 कामे ॥ जवि० ॥ ७ ॥ एवा मुनिगुण समरण करतां, जज-
 तां कोरु कल्याण ॥ दर्शन पुन्योदये थावे, दुर्लभ उपदेज
 टाणे ॥ जवि० ॥ ८ ॥ हुकम मुनिसर मुज उपगारी, ते
 गुण नित्य संज्जारुं ॥ ज्ञान शीतळ कहे पूजुं वंदु, मुज आ-
 तमने प्यारुं ॥ जवि० ॥ ९ ॥

॥ दुहा. ॥

ज्ञानादि गुण सपदा, अनुभवे तद्रूप ॥

परम समाधि जे लहे, ते कहीए गुण चूप ॥ १ ॥

॥ दाळ १३ मी ॥

हुकम मुनिश्वर जावे वदिये, गीतारथ गुण खाण ॥
 सुगुरुजी ॥ आश्रव अनाश्रव चेतन केम हुवे, ते दाखो
 चतुर सुजाण ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम मुनिसर जावे वदिये
 ॥ ए आंकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ आश्रव लक्षण दोन्हेदेकहु,
 अव्य जाव आश्रव ॥ सुगुरुजी ॥ तेथी चेतन चउगति
 वासीयो, जनीउं पुढ्गल अव्य ॥ सुगुरुजी० ॥ हुकम० ॥
 २ ॥ ज्ञानावरणी प्रमुख कर्म वर्गणा, जीव प्रदेश घासे ॥
 सुगुरुजी ॥ अव्य आश्रव ते शास्त्रे दाखीयो, ते वुढे जीव
 पद यात्रे ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ ३ ॥ जावित आश्रव
 जाव शत्रुपणे, रागद्वेष मोह जागे ॥ सुगुरुजी ॥ तेथी
 द्रवित आश्रव सपजे, जीव धर्म तीहां जागे ॥ सुगुरुजी ॥

हुकम० ॥ ४ ॥ इणि विष आश्रव दो जेदे ग्रहे, ते चेतन
 आश्रवी ॥ सुगुरुजी ॥ हवे अनाश्रव चेतन दाखवु, आ-
 श्रवनी हांणि करवी ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ ५ ॥ जीहा
 शुद्धि परसगीपणु, तीहा चेतन परधर्मी ॥ सुगुरुजी ॥ राग-
 द्वेष मोह जागृति तीहा अहं ममत्व अधर्मी ॥ सुगुरुजी
 ॥ हुकम० ॥ ६ ॥ ए पद्धति मिथ्यात्व मोहनी, तीहा आ-
 श्रव अवकाश ॥ सुगुरुजी ॥ तेने हणवोरे सद्गुरु ज्ञानथी,
 सवेग अनुभव जास ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ ७ ॥ सवेग
 ते परज्ञाग टाळवो, अनुभव आतम ज्ञान ॥ सुगुरुजी ॥
 चिदानंद वदन तीहां सपजे, उपयोगिक प्रधान ॥ सुगुरुजी
 ॥ हुकम० ॥ ८ ॥ ए पद्धति सम सवेगनी, अतर सवर
 जावि ॥ सुगुरुजी ॥ ज्ञान कळा चेतनमय अनुभवी, शुद्ध
 स्वरूप मय लावी ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ ९ ॥ जीवन
 मुक्त एही परमात्मा, आश्रव जाव विनाशी ॥ सुगुरुजी
 ॥ द्रवित जावित दोय जेदने हणी, थया निराश्रव वाशी
 ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ १० ॥ आश्रव जाव रह्यो परज्ञा-
 वमा, स्वज्ञावे थाय विनाश ॥ सुगुरुजी ॥ निज स्वज्ञाव
 ग्रहे निज चेतना, तीहा अनाश्रव खास ॥ सुगुरुजी ॥
 हुकम० ॥ ११ ॥ आश्रव जावे स्थिर ससार ठे, अनाश्रव
 शिवपद आपे ॥ सुगुरुजी ॥ आत्मज्ञानी उपयोगी थइ,
 आश्रव जावने कापे, ॥ सुगुरुजी ॥ हुकम० ॥ १२ ॥
 निराश्रवी नाम जेणे ग्रह्य, पूजु तेहना पाय ॥ सुगुरुजी ॥
 अनुमोदुं हु शुद्ध स्वज्ञावने, त्या ज्ञान शितळ शुद्ध थाय ॥

सुगुरुजी ॥ हुकम ॥ १३ ॥

॥ दुहा ॥

आश्रव आवे परपणे, शुजाशुज कर्म तेह ॥
संवर जावे टाळीये, त्यां निजगुण वृत्ति गेह ॥१॥

॥ बाळ ॥ १४ मी ॥

॥ देशी ॥ एकवीसानी ॥

हुकम मुनिश्वर रे, वंदु विनय गुणमां रही ॥ क्रि-
यावंत रे ए सम अवर दुजो नही ॥ ते दाखुं रे, नवजेदे
क्रिया करे, निजात्मा रे, शुद्ध स्वजाव तीहां वरे ॥ झटक
श्रवण किर्त्तन बीजी, निदा लघुता वांदवुं ॥ सेवा समता
ध्यान एकता, ए नव बोले अनुभव ॥ विस्तारे सवग रुचि,
उपयोग, स्थिर जावमां ॥ तीहां कारज नीपजे, चेतन
मूल स्वजावमां ॥ १ ॥ पेहेली किरिया रे, श्रवण गुरु सु-
खेयी करे ॥ गुरु ज्ञाने रे जीव पुद्गल जूढा ठरे ॥ जीवनो
गुण रे, ज्ञान चेतना दाखीयो ॥ पुद्गलनो रे, अचेतन गुण
जाखीयो ॥ झटक ॥ एम जिन धरमी, जीव न्यारो, पुद्-
गलमां खुती रह्यो ॥ पुद्गलने पोतानो मान्यो, त्यां मिथ्यात्व
चेतन लह्यो ॥ कारण कारज पुद्गल साथे, अनादि सबंध
ए ॥ तेथी दुखीयो चउगति झटके, करे कर्मनो बंध ए॥२॥
बीजी किरिया रे, किरतन जीव गुणनु करे ॥ निजात्मा रे,
त्यां पर व्हेंचीने परहरे ॥ चेतन गुण रे, ज्ञानदीपक प्रगटे
तदा ॥ शुद्ध धर्मी रे, मिथ्यात्व ग्रहे नही कदा ॥ झटक ॥
समकित शुद्ध तीहां पामे, गुण श्रेणीमां रमे ॥ अनंत गुण

पर्याय धर्मे, व्यक्ति पणे होय त्यां जमे ॥ जूख जागे सुख
साधे, वीर्यवळ वृद्धि करे ॥ समजावे जावे ए चेतन, अ-
नत कर्मतीहां निर्जरे ॥ ३ ॥ त्रीजी किरियारे, निदा करे
पुद्गलनी ॥ तेना सगे रे, वृद्धि राग द्वेषनी ॥ तेथी चेतनरे,
अचेतन सरखो हुळ ॥ वेपारी रे ङडि पोषण ते जुओ ॥
त्रुटक ॥ तीहां सेरे पापस्थानक, अष्टादश दृढ चित्तए ॥
पाप बांधे व्यासी जेदे, नावे दुखनो अत ए ॥ नरक नि-
गोढमांही वास्यो, असरय अनंतो काल ए ॥ ते फळ
पाप्मो अज्ञान जोगे, निदा करु ज्ञान सग ए ॥ ४ ॥ चोथी
किरियारे, लवुता जावे जीवनी ॥ तु गुण हीण रे, आगा
करे पुद्गलनी ॥ लोत्री लालची रे, सेवक तु मोहरायनो ॥
अपराधी रे, अरुची वचन जीनरायनो ॥ त्रुटक ॥
कुदेवने कुधर्म कुगुरु, पक्ष ग्राहक तु थयो ॥ मिथ्या-
त्व रगी, मद जगी ऊर वेर घणो कीयो ॥ ॥ क्लेश
जुक्ता सतोष तेमा, अपलक्षण निधान ए ॥ मातु
करता रीऊ पामे, ते लवुता ठाम ए ॥ ५ ॥ किरिया पांच-
मीरे, वादवु उपयोग स्थिर करी ॥ सिद्ध सरखोरे, परमा-
नंद पदने वरी ॥ मूळ रुपेरे, निरजन निराकार ए ॥
अविनाशीरे, अनत गुणजगार ए ॥ त्रुटक ॥ अनत गुण
पर्याय व्यक्ति, आविर्भाव हुए जदा ॥ धर्म अनतु तीहां
लाधे, परमात्म थावे तदा ॥ ए कार्य पूरण चेतननुं, मुज
मनमा ङच्छा घणी ॥ ते रूपनो आरोप करीने, बांडुवु
त्रीनुवन घणी ॥ ६ ॥ ठही किरियारे, सेवे शुद्ध रूपे थड

॥ निज पदमांरे, ज्ञान ध्यान रंग ते मची ॥ मूल रूपेरे,
 धर्म अनंतो रह्यो जदा ॥ तेमां वसीधेरे, ते सेवा पूजा
 तदा ॥ झुटक ॥ अनंत गुण पर्याय धारे, तेनो संग ठोमे
 नही ॥ परद्रव्य पक्ष अग्राहक, चेतन धर्म रह्यो नही ॥
 आनंद वृद्धि व्यक्ति फूरणा, लहेर ठे उपयोगमां ॥ ते
 सेवा में जाणी प्यारी, प्रमोद ठे मुज अंगमां ॥ ३ ॥
 किरिया सातमीरे, चेतन शमता ज्ञावमां ॥ पंथ गोधेरे,
 इया समिति अदोपमां ॥ पुद्गलमांरे, प्रवेश ते सावद्य
 कह्यो ॥ निजद्रव्यमांरे, प्रवेश ते निर्वद्य लह्यो ॥ झुटक ॥
 ज्ञाया समिति विवेक करवो, पुद्गल पांचमी वर्गणा ॥
 ते वस्तु नही आपणी, निजगुण ज्ञास मुज लक्षणा ॥
 एपणा समिति त्रीजी, आहार खेवो निर्वद्य ए ॥ केवल
 ज्ञानी सावद्य देखे, निर्वद्य निज गुण मांहिए ॥ ४ ॥
 चौथी समितिरे, आदान निखेपणमां कही ॥ आदानतेरे,
 चेतन गुण लेवे सही ॥ निपेपणरे, परवस्तु पुद्गलनुं ॥
 इम कीजेरे, ग्रहण निज खेपण परनु ॥ झुटक ॥ पारिव
 वणिया पांचमी, समिति चेतन रक्षणा ॥ रागद्वेष विज्ञाव
 सरवे, तजवि कार्मण वर्गणा ॥ ए समिति शीवपद आपे,
 मळ रहित चेतन करे ॥ ते द्विस सगलिकनी माळा,
 परमानंद पदने वरे ॥ ५ ॥ किरिया आठमीरे, ध्यान करे
 खज्ञावमां, चेतन गुणरे, निर्मळ शक्ति ज्ञावमां ॥ मुज व्य-
 क्तिरे, परसंगे परने ज्ञजु ॥ ते अघटितरे, परधर्मापणो
 तजुं ॥ झुटक ॥ निजद्रव्य स्वज्ञाव धर्मे, उपयोग स्थिर

रमणता ॥ अचपल ज्ञावे शक्ति जोके, तोके विज्ञाव पर
अगता ॥ तीहा चेतन धर्मनी व्यक्ति, स्फुरणा गुण पर्या-
यमा ॥ परमानंद पद जोग जोगी, अपूर्व ज्ञाव ए ध्यान-
मा ॥ १० ॥ किरिया नवमीरे, एक्यता चेतन ज्ञावमा ॥
दुविधा हणीरे, वरते शुद्ध स्वज्ञावमां ॥ समज्ञावेरे,
ध्याता ध्येय ध्यान एकता, जेद हणीयोरे, ग्रहण कीयो
अज्ञेदता ॥ झुटक ॥ अनंत गुण पर्याय व्यक्ति, अनंत
धर्म प्रगटपणे ॥ मूलरूपे सहेज स्वज्ञावे, परिणमन एक्य-
तापणे ॥ जार पीळो चीकणो, व्यक्ति कचनमां रही ॥
परिणमन एक्य रूपे, कदी जिज्ञ पके नहीं ॥ ११ ॥
इम नव विधरे, किरिया करे जे मुनिवरा ॥ ते ज्ञानीरे,
जब भ्रमणाने परहर्या ॥ ससारथी रे, दुटया कर्मपास वेदीने
॥ तेने बदुरे, गुणरागे आणदीने ॥ झुटक ॥ गुणराग आ-
नंद जाजो, मज आत्मने तारवा ॥ एवा मुनिसर नित्य
नम, कर्म रोगने वारवा ॥ ए ज्ञाव उपयोगे लाधे, जेद
ज्ञान प्रगटे जदा ॥ ज्ञान शीतळ आत्म गुण एक्यता,
कारज सिद्ध करे तदा ॥ १२ ॥

॥ दुहा ॥

नव विध किरिया योग्यी, चारित्र गुण कहाय ॥
उपयोग ज्ञावे जे लहे, ते समय ठाण पाय ॥ १ ॥

॥ दाळ १५ मी ॥

॥ साजळरे तु सजनी मोरी रजनी क्या रमी आबीजी
ए देशी ॥

हुकम मुनिश्वर आत्म ज्ञानी, परमात्म पद ध्या-

વેજી ॥ અંતર આતમ ઉપયોગ અંતર, ચેતન રસમાં રમાવે
 ॥ મુનિપદ વંદોજી ॥ જવ જવ સચિત પાપ ॥ મૂલથી
 નિકંદોજી ॥ એ આંકળી ॥ ગાથા ॥ ૧ ॥ અનુજવ જ્ઞાની
 વધુ અતર, વસ્તુ ધર્મને નિહાળેજી ॥ નિરાકાર નિરંજન
 નિર્મલ, અલલ્લ રૂપ તીહાં જાળે ॥ મુનિ ॥ ૨ ॥
 અરૂપી જ્ઞાન ઘન જ્યોતિ પરમાનંદનો કઢજી ॥ શાંત
 સુધારસ જલનિધિ સરીલો નિરલતાં આનંદ ॥ મુનિ ॥ ૩ ॥
 અવિનાશી અચલ અલક્ષિત, પરમ રહસ્યનો ધામજી ॥
 અવ્યાવાધ સુખ અનંત, પુરુસોત્તમ જસ નામ ॥ મુનિ ॥
 ॥ ૪ ॥ ચિદાનંદ જગદીશ્વર અરિહા, તીર્થકર જગવાનજી ॥
 વીતરાગ વિમલવત યોતિ, પરમદેવ પ્રધાન ॥ મુનિ ॥ ૫ ॥
 શુદ્ધ બુદ્ધ અનંત અદ્વય અજ, અકલ અમલ અઘેદીજી ॥
 અકર્મા અ વધક અનુદય, અનુદરિક અજેદી ॥ મુનિ ॥ ૬ ॥
 અજોગી અરોગી અજોગી, અગમ અકપ અવેદીજી ॥
 અશરીરી અકપાયી અસલાયી, અલેશી અલેદી ॥ મુનિ ॥ ૭ ॥
 અણાહારી અણ અવગાદી, અગુરુ લઘુપરિણામીજી ॥
 અતિ ઇન્દ્રિય અપ્રાણી અયોનિ, અ સસારી અનામિ ॥ મુનિ ॥ ૮ ॥
 અમર અનાશ્રિત અવિરુદ્ધ અશોકી, અનાશ્રવ અસંગીજી ॥
 અનંત ગુણ પર્યાયનુ જાજન, પરમાતમ પદ જગી ॥ મુનિ ॥
 ॥ ૯ ॥ નિજાતમ પરમાતમ સરીલો, આતમ જ્ઞાને જાણેજી ॥
 તેહ સ્વરૂપને સ્થિર ઉપયોગે, અનુજવે ધ્યાન ટાણે ॥ મુનિ ॥
 ॥ ૧૦ ॥ નિજ સ્વરૂપમાં મગન સદીવણ, સમજાવે સુલસા-
 તાજી ॥ ઉદયિક જાવ અવ્યાપક હુવે જવ, જ્ઞાનશીતલ

शुद्ध माता ॥ मुनि० ॥ ११ ॥

॥ दुहा ॥

धर्म शुक्ल दोय ध्यानमां, आतम रमणता पाय ॥

उपाधि उन्मूल करी, परमातम सम थाय ॥ १ ॥

॥ दाळ १६ मी ॥

॥ हो पेठ पखीमा ॥ ए देशी ॥

हो गुरुजी प्यारा हुकम मुनि महाराजजो ॥ हुं हुं
सेवक अतर दृष्टि ताहरोरे लोल ॥ हो गुरुजी प्यारा
क्षण न विसारुं तुजजो, हितवच्छकठे उपगारी तु माहरोरे
लोल ॥ १ ॥ हो० धर्म अर्थ काम मोक्षजो, पुरुषारथ अग
जाणवामुज मन उलस्यो रे लोल ॥ हो० ते दाखो विस्तारजो,
श्रवण करवा उमग चित्तमां विलस्योरे लोल ॥ २ ॥
हो० मूरख माने धर्मजो, पोतीका कुळ आचार करणी
तेहने रे लोल ॥ हो० पणित माने धर्मजो, वस्तुनो स्वप्नाव
धर्म ठे एहने रे ॥ ३ ॥ हो० अज्ञानी कहे अर्थजो, नव
विध परिग्रह रक्षण तेहीज अर्थ ठे रे लोल ॥ हो० ज्ञानी
कहे ठे अर्थ जो, पट ज्ञान वस्तु दर्शाव ते गर्थठे रे लोल
॥ ४ ॥ हो० दुर्बुद्धि कहे कामजो, स्त्री पुरुष सजोग जोग
ते कामठेरे लोल ॥ हो० सुबुद्धि कहे कामजो, अजिज्ञाप
चित्त श्रृंखला तेहीज कामठेरे लोल ॥ ५ ॥ हो० ॥ मूरख
अजाण कहे मोक्ष जो, स्वर्ग माहि श्रद्धा स्थान ते मोक्ष
ठेरे लोल ॥ हो० पणित दाखे मोक्षजो, कर्म रहित हुओ
चेतन तेहीज मोक्षठेरे लोल ॥ ६ ॥ हो० ॥ चउत्तेदे करुं

श्रीव रमणी तेमवा आवे ॥ सादि अनत का ॥
 अमर पद, जन्म मरण ते कय पावे ॥ गुरु ॥
 उपगार निमित्त सदगुरुनो, न बळे जवोनव दास ॥
 जव कोमाकोमि अनुकूल सेवा, करता सर्व उपाय ॥
 ॥ गुरु ॥ ६ ॥ ए उपगारी गुण न वीसरे, समकि ॥
 मुज हाथ दियो ॥ गुरु गुण गाउ आनद पावु, झा ॥
 तळ उपयोग लीयो ॥ गुरु ॥ ७ ॥

॥ दुहा ॥

पुष्ट निमित्त गुरु कखा, तत्वबोध दीये दान ॥
 पाहाणने पत्सव आणवा, उपदेश करे एक तान ॥
 ॥ शाल ॥ १८ मी ॥

॥ ए गुरु वाढहोरे ॥ ए देशी ॥

हुकम मुनीश्वर बढिये रे, आतमज्ञानी ध्यानी
 बाहिर अतर परमने रे, उलखावे अमानी रे, सदगुरुका
 नी रे ॥ इणीथो चपळ स्वजाव, स्थिरपद ध्यानी रे ॥ ए
 आकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥ आतम बुद्धि कायादिकेरे, वहि-
 रातम अधरूप रे ॥ कायादिकनो साक्षी रे, अंतर आत्म
 स्वरूप रे ॥ सदगुरु ॥ २ ॥ पूरण ज्ञानानदनो रे, समाधि
 मय तदरूप रे ॥ पावन गुण मणि आगरु रे, ते परमातम
 रूप रे ॥ सदगुरु ॥ ३ ॥ अह करता परजावनो रे, वहि-
 रातम दुर्गुण गेह रे ॥ कर्त्ता शुद्ध स्वजावनो रे, अतर आतम
 तेह रे ॥ सदगुरु ॥ ४ ॥ वहिरातम जाव ठोमवो रे, ग्रहवो
 अतर आतम रे ॥ परमातमनु व्यान करु रे, तिहां विक

केमरे ॥ सदगुरु ॥ ५ ॥ वहिरात्म ज्ञात
 अतर आत्म मित्र रे ॥ वहिरात्म क्रम बांधतो रे
 म ठोने विचित्र रे ॥ सदगुरु ॥ ६ ॥ अनुमोडे
 आत्मारे, संवर निर्जराजावे रे ॥ मोक्ष तत्त्वे सा-
 ने, ज्ञान शीतळ शुद्ध स्वजावे रे ॥ सदगुरु ॥ ७ ॥

॥ दुहा ॥

गहिर अतर परम ए, आत्म परिणति तित्त ॥
 देहादिक आत्म ब्रमी, वहिरात्म बहु दिक्ष ॥ १ ॥
 साक्षि कायादि योगनो, अंतर आत्मरूप ॥
 सायक जावे केवळी, ते परमात्म चूप ॥ २ ॥

॥ हाळ १९ ॥ मी ॥

॥ नाथ निरंजन देव ए प्यारो, कुंथुं नाथ वंदो प्यारे
 ॥ ए देशी ॥

गीतारथ गुणे दिनकर सरीखा, हुकम मुनि वदो
 प्यारे ॥ दर्शण करतां समकित वरबुं, मिथ्यात जर्म तजवो
 जारे ॥ गीतारथ गुणे ॥ ए आकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥
 सत्तनये धर्म उपदेश करता, अनेकांत परा अनुसरता ॥
 अव्य पर्याय वस्तुने ठणता, स्यांदाव गुणनां ठरता ॥
 गीतारथ ॥ २ ॥ नेगम संग्रह व्यवहार किरिया, ऋजु-
 सूत्र नयने वरता ॥ त्यां सुधी समकित नदी पामे, मिथ्या
 सग साधन करता ॥ गीतारथ ॥ ३ ॥ शब्दनये समकित
 गुण पामे, तिहां प्रगति जावे रसता ॥ संनिरुद्ध केवळ-
 नाण दरगण, पंचभूत जीवपण वरता ॥ गीता ॥ ४ ॥

योग प्रवृत्ति साधन मिथ्या, समकित साधन उपयोगे ॥
वस्तु अरूपी धर्म अरूपी, जोगातित पद निज जोगे ॥
गीता० ॥ ५ ॥ एसो बोध आपे गीतारथ, जरु चेतन
जिन्न उल्लाखे ॥ जरु तज्या चेतन निजरूपे, ज्ञान शितळ
शीवपद प्यावे ॥ गीता० ॥ ६ ॥

॥ दुहा ॥

बोध सही नय ज्ञानमा, जाणो डव्य पर्याय ॥
स्याद्याध धर्म सपजे, एम ज्ञाखे जीनराय ॥ १ ॥
ए विण स्यादवाद नही, स्याद्याध वस्तु माही ॥
स्व पर विज्ञागे लहे, अनुभव प्रगटे त्यांही ॥ २ ॥

॥ दाळ ॥ २० ॥ मी ॥

॥ प्रथम गोवाळा तणे जवेजी ॥ ए देशी ॥

हुकम मुनिसर वादिणजी, जीन शासन शणगार ॥
स्वपर समय ज्ञाता जलोजी, ए सम ज्ञावी अणगार ॥
जविकजन बंदो ए अणगार ॥ धर्मदान दातार ॥ जविक-
जन बंदो ए अणगार ॥ ए आकणी ॥ गाथा ॥ १ ॥
शुद्धात्म अनुभव सदाजी, ते स्व समयविलास ॥ परबनी
ठायी पनेजी, तेपर समय निवास ॥ जविक० ॥ २ ॥ स्व-
समय स्व वस्तु वेजी, पर समय पर वस्त ॥ स्व वस्तु
धर्म अनुजवेजी ॥ ठायी जळ दर्पण गत्य ॥ जविक० ॥ ३ ॥
गुण पर्याय अनतवेजी, व्यक्ति अनतीरे जिन्न ॥ तस अनु-
भव शुद्धात्माजी, स्व समय धर्मे लिन्न ॥ जविक० ॥ ४ ॥
शुद्धात्म अनुभव जीहाजी, तीहा विकल्प नही कोड ॥

निर्विकल्प रस पीजीएजी, अनत गुण एकता सोइ ॥
 नविक० ॥ ५ ॥ शुद्धातम अनुभवजीहांजी, तीहां मुक्ति
 निरधार ॥ कर्म रहित हुवो आतमाजी, तीहां लहे सिद्ध
 पदसार ॥ नविक० ॥ ६ ॥ शुद्धातम अनुभव लहेजी, त्यां
 साधन पूरण साध्या ॥ परमानंद रस पीजीयेजी, त्याग मोहादि
 कीजे उपाध्य ॥ नविक० ॥ ७ ॥ शुद्धातम अनुभव जीहांजी,
 तेहीज ध्यान प्रमाण ॥ मुक्ति दाता एहठेजी, शीवपुरनु
 परियाण ॥ नविक० ॥ ८ ॥ कृपक श्रेणीये शुद्धातमाजी,
 अनुभवे गुण पर्याय ॥ एकत्व जाव सर्व व्यक्तिनोजी,
 त्यां एकसमये अनुभव थाय ॥ नविक० ॥ ९ ॥ तीहां केवल
 ज्ञान उपजेजी, केवल दर्शन साथ ॥ चरण यथाख्यात
 मूलमांजी, लडिध पांच तीहां हाथ ॥ नविक० ॥ १० ॥
 शुद्धातम अनुभव जीहांजी, तेहीज ठे जैन जाव ॥ जैन
 धर्मते कीजीयेजी, चेतन मूल स्वजाव ॥ नविक० ॥ ११ ॥
 स्व समय धर्म पामीयेजी, पर समय करी त्याग ॥ पर
 समये अनुभव गयोजी, तीहां स्व समयनो लाग ॥ नविक०
 ॥ १२ ॥ स्व समय धर्म साधताजी, अनुभवे चेतन
 शुद्ध ॥ तेहने माहरी वदनाजी, ज्ञान शीतल जस बुद्ध ॥
 नविक० ॥ १३ ॥

॥ कलश ॥

॥ त्रुयो त्रुयोरे मुज साहेव जगनो त्रुयो ॥ एदेशी ॥
 त्रुयो त्रुयोरे उपगारी गुरु मुज त्रुयो ॥ हित
 बुद्धियें उपदेश कीधो, युक्तिये समजाव्यो ॥ शंका कखा

वेद करीने, द्रम तिमिर गमाव्योरे ॥ उपगारी गुरु मुज
 श्रुयो ॥ ए आकणी ॥ १ ॥ मधुर ध्वनीये उपदेश करता,
 वचन रसाळनी माळा ॥ श्रोता सुणतां तृप्त न थावे, घोष
 पामे तीहा वाळारे ॥ उपगारी ॥ २ ॥ चेतन शुद्ध स्वरूप
 उपदेशी, तत्त्वनी रुचि करावे ॥ दृष्टात हेतु युक्ति लगावी,
 चेतन गुण चारो चरावेरे ॥ उपगारी ॥ ३ ॥ मिथ्यात्व
 मोह ठे अति अटारो, ससार अनत रसवाळो ॥ जीव
 अजीव सरखा करी मूके, तेने सद्गुरु मारे जालो रे ॥ उ-
 पगारी ॥ ४ ॥ मिथ्यात्व मोहनो अत हुवो जय, चेतन
 समकित पामे ॥ ते गुण रत्न चिंतामणी सरसो, लहे अनुभव
 उपाधि तिहा वामेरे ॥ उपगारी ॥ ५ ॥ ए पसाय सद्गुरुए
 कीधो, रत्न अमुल्य दीधो ॥ ते बदलो वळे नहीं कवहु,
 उपगार अनतो कीधोरे ॥ उपगारी ॥ ६ ॥ गुरु गुण
 गाता तृपा न जाजे, उलट अग न मावे ॥ वचन जोग
 थाके नहीं कवहु, मन गुरु गुणमा रमावेरे ॥ उपगारी ॥
 ७ ॥ रत्न चिंतामणी करता अधिका, गुरु उपगारी क-
 हीए ॥ अनत जन्म मरण दु स टाळे, तेनो पाम शो बही
 एरे ॥ उपगारी ॥ ८ ॥ सद्गुरु सर्व खेत्रे नवी होवे, को-
 ङक अवसर लागे ॥ वचन जोगधी थाय परीक्षा, चेतन
 उलरया थाय निरजेरे ॥ उपगारी ॥ ९ ॥ निर्जय स्था-
 नक ठे नहीं बीजु, एक सद्गुरुनु साचु ॥ वचन जूठ ठमीने
 जडए, बोधि बीज तीहां जाचुरे ॥ उपगारी ॥ १० ॥
 सद्गुरु कल्प वृक्षधी अधिका, याचना अर्थने पूरे ॥ ते

माटे मागो अकर्म पद, कर्म जाल सवि चुरे रे॥ उपगारी०
 ॥ ११ ॥ एथी अधिक अरथ नहीं दुजो, परम अरथने
 पाम्यो ॥ सदगुरु संग अति उपगारी, परमानंद पद जा-
 म्यो रे ॥ उपगारी० ॥ १२ ॥ गुरु उपदेश सुणी इहां दारयो,
 मंदमति मुज ज़ारी ॥ गुरु कृपाथी रचना कीधी, बालजीव
 उपगारी रे ॥ उपगारी० ॥ १३ ॥ नम्र विजापुर घरमां व-
 सियां, गुरु नक्तिये रास रचायो ॥ सुरचंद मुजनाम नखेर
 उद्योत शीतल घट आयो रे ॥ उपगारी० ॥ १४ ॥ ओग-
 णीसत सुरुतालीस वर्षे, श्रावण कृष्ण पक्षायो ॥ गुरुनक्ति
 रास पूरण ब्रिजे, शुभ योग लक्षायो रे॥ उप० ॥ १५ ॥ गुरुनक्ति
 येआ रास जे कोइ गाशे, सुणशे स्थिर उपयोगे ॥ जावार्थ
 अंतरमां लावे, तिहा शुद्ध परिणति होय जोगेरे॥ उपगारी० ॥ १६ ॥
 मुज मनोरथ सफल हुओ आज, नक्तिये पूरण रास कीधो
 ॥ ससार कार्यने अलगां मुकी, गुरुनक्तिये चित्त लीधो रे॥
 उपगारी ॥ १७ ॥ मुज अगे उलट अति जाजो, एक तान
 स्थिर ध्यान ॥ चित्त रमावुं प्रत्येक ढाले, ज्ञान शीतल
 करूं पान रे ॥ उपगारी० ॥ १८ ॥

॥ इति श्री गुरु नक्तिको रास सपूर्ण ॥

॥ सर्व गाथा ॥ ३०५ ॥

शुद्धि पत्रक.

पात्रु मीठी अशुद्ध	शुद्ध
२ ७ भाँजेर	भाँजेरे
५ १९ छाँजेर	छाँजेरे
६ १५ शरीरमम	शरीरमम
१८ ५ कपापोन	कपापोने
१८ ८ अहशरीर	अहशरीरी
२० ११ कारण	कारणे
२० १५ भयोहै	भयोहै
२४ ३ ध्याव	ध्यावे
२५ २ आतमधाराने	आनम धाराते
२५ ५ थयेलीने	थयेलीते
२६ १८ लोको	लोका
२७ ७ रुप	रूपो
२९ १३ आवरणयोग	आवरणयोगे
३१ १ ज्ञात	ज्ञत
३२ ९ ते सर्प	ते सर्व
३२ १५ जीनआगमए	जीनआगमेए
३४ ८ सयोगडे	मयोगेडे
३६ ५ कल्पन	कल्पन
३६ ७ पुनादिकने	पुत्रादिकते
३६ ११ स्वजाति नधी	स्वजाति नधी
३७ ४ जाय	जाया
३७ ० माहेलीकोर	माहेलीकोरे
३७ १४ नय	नये
३७ १५ नय	नये
३७ १८ अनता	अनतां
३८ १६ अन	अने
४० २० भेद कथा	भेद कहेवा पडे

पात्रु लीये अशुद्ध	शुद्ध
४१ ८ नधिय	नधिय
४१ १४ सुभ	शुभव्यवहारे
४१ २० सयोग	सयोगे
४२ २२ भावने	भावते
४३ ९ जोग छे	जोगे छे
४३ १८ कर्मनी	कर्मनी
४६ ६ उपाधिओग	उपाधिभोगे
४६ २० उपाधिना	उपाधिनी
४७ १० साधुना	साधुनी
४७ १४ याग	योग
४८ ५ लुगडानोफकडो	लुगडानोरुक्के
४९ १ छेवा कल्पे नहीं	छेवो कल्पे नहीं
५२ २२ विस्तार	विस्तारे
५५ १६ अगभिर	अगभीर
५६ ११ सचय	सचय
५८ २३ तोड	तोडे
६१ २ सुभूमना	सुभूमनापिता
६४ ८ सागरमा	सागरमा
६४ १५ पोत	पोते
६५ ६ छहुलक्षण	छहुलक्षण
६५ १५ तेनीभोगी	तेनीभोगी
६७ १ भयमा जाय	भयमा जाय
६७ १३ दुष्ट	दुष्टा
६७ १७ तेम पशुने	पशु तेमने
७१ १४ विवेक	विवेके
७३ ५ ए तेना ने भेद	तेना व भेद
७३ १४ समकिनिमोहनी	समकित मोह
७५ २२ सताप	सतोष

पानुं लीटी अशुद्ध	शुद्ध
७८ १८ कोर	कोरे
८१ ४ पोत न थाय	पोते न थाय
८३ ४ उपश्रम	क्षयउपश्रम
८४ १० अनुभव	अनुभव
८५ ४ स्पर्शीतबोध	स्पर्शीबोध
८५ १२ स्वस्वरूपे	स्वरूपे
९४ १३ अनुभव	अनुभव
९५ १४ तछतां	तेछतां
९९ ४ जोगमोक्ष	जोगेमोक्ष
१०० १७ बीजाभेद	बीजाभेद
१०० १९ अभेदपक्ष	अभेदपक्ष
१०१ ५ परिणति	परिणति
१०१ १० अत्माने	आत्माने
१०३ १ एघातिकर्मअ-	एघातिअघाति-
घाती	कर्म
१०३ ७ रस	रसे
१०४ ३ परभव	परभवे
१०४ १० बिच्छेछे	विच्छेदछे
१०४ १२ तैमोक्षमुख	तैमोक्षमुख
१०४ १३ मोक्षनां	मोक्षना
१०४ २१ जेपदने	जेपदतेने
१०९ २० भणवु	भणवु
१०९ २ स्वरूप	स्वरूपे
११५ ११ भाग	भागे
११९ १९ पद्रव्यतु	पद्रव्यतु
११७ २ नहीनही	नहीनहीअसत्य
१२२ ३ नेपरिणमे	नपरिणमे
१२३ २० नाखीभिन्नपदे	नोखीभिन्नपदे
१२६ ६ पाप	पाप
१२६ २० नसाध्युं	नसाध्यु

पानुं लीटी अशुद्ध	शुद्ध
१२७ ५ दुभेद	दुभेदे
१२७ १२ उपयोग	उपयोगे
१२८ २ सुभसता	सुभसंताजी
१२९ ७ मानियोर	मानियोरे
१३० १ वर्त्तमाननोर	वर्त्तमाननोरे
१३० ६ मोटकोर	मोटकोरे
१३२ २१ फरसे	फरस
१३३ १ जाण	जाणग
१३४ २ देखे अनुभवे	न देखे अनुभवे
१३४ १८ सांभळोर	सांभळोरे
१३४ १९ मीट्योर	मीट्योरे
१३४ २० पूरवपरेर	पूरवपरेरे
१३४ २२ बीजोर	बीजोरे
१३५ ३ टाळीगर्व	टाळीमोटपगर्व
१३५ ४ दीयेर	दीयेरे
१३५ ६ लीयेर	लीयेरे
१३६ ५ कझोर	कझोरे
१३६ १८ खपछेर	खपछेरे
१३७ ११ जोग	जोगे
१३८ १२ करीयेर	करीयेरे
१३८ १३ कहीयेर	कहीयेरे
१४२ ४ पांचभेद	पांचभेदे
१४२ ७ तीहांमुख	तीहांमुखसात
१४२ ११ पुछीनेर	पुछीनेरे
१४३ ६ समोर	समोरे
१४३ २० वघेर	वघेरे
१४६ १२ स्त्रीवेद	स्त्रीवेदे
१४८ १ कापारे	कापारे
१४९ १३ ॥ १७ ॥	॥ १० ॥
१५१ १५ घाती	घातिमाती

पानुं लीनी अशुद्ध	शुद्ध	पानुं लीनी अशुद्ध	शुद्ध
१५० १६ सुखआयुषकर्म आयुषकर्म		१७७ २० पामीयेर	पामीयेरे
१५१ ९ सररीरनोरे सररीरनारे		१७९ ७ माहव	माहव
१५१ १४ नीजात्मनारे नीजात्मानारे		१८१ ३ सितठनी	सीतठनीज
१५२ २२ परिणमावीनेर परिणमावीनेरे		१८२ ० उपयोग	उपयोगे
१५३ १६ सपजेर	सपजेरे	१८४ १६ कर्मवज	कर्मवज
१५३ १६ अतीशयवत	आतिशयवत	१८५ ७ असुभ	एसुभ
१५४ १९ सर्वलोकग्रह	सर्वलोकग्रहे	१८६ १९ पुन्यपाप	पुन्यपाप
१५४ २० परुडापरे	मनापरे	१८५ ७१ द्रव्यभारे	द्रव्यभाव
१५७ ४ उदये कसु	उदय कसु	१८६ ८ गुणगुणता	गुणगुणगत
१६० १० बीजां -	बीजा	१८७ १४ चउवीशे	चउवीश
१६१ ९ फाया	फाय	१८८ ४ अनतरकारणे	अनतर कारण
१६१ २१ अगे	अग	१८९ १० भवहारे	भवहारे
१६२ ९ कर्मनाम	नामकर्म	१८९ १३ निवारयाण	निवारणाय
१६३ ९ रचनाकारणे	रचनाकर ते	१९० १२ सिद्धा	सिद्ध
	ते करणे	१९१ २ पुन्य	पुन्ये
१६५ २ नव	नय	१९२ १५ एकाता ६	एकातम० ६॥
१६८ १२ छतिपर्याय	छतिपर्याये	१९२ १७ पास ॥७	पास ॥म०॥ ७
१६८ १३ नयज्ञान	नयज्ञाने	१९३ २१ शुनिधर्म	शुक्तिधर्म
१६८ २२ लहेरे	करीने लहेरे	१९६ ९ करेर	करेरे
१७० ८ जो करेरे	जे करेरे	१९६ २२ वाचउेर	वाचउेरे
१७१ १४ खपावोर	खपावारे	१९७ १९ उपयोग	उपयोगे
१७२ ७ ठाणगेर	ठाणगेरे	१९८ ३ पूजियेर	पूजियेरे
१७३ १५ द्रव्यभावे	द्रव्यभाव	१९९ ७ साये	साय
१७३ १६ भाव	भावे	२०० ५ निरजराकरीयेर	सकामनिरजरा- करीयेरे
१७५ ३ दिसरे	दसरे	२०० ११ शुणीने	शुणीते
१७६ ४ द्रव्य	द्रव्ये	२०२ १९ चालीए	चालीयेए
१७७ २ शासनरे	शासनेरे	२०४ १३ मयथ	मयम
१७७ ५ बलावीनेर	बलावीनेरे	२०६ ३ माहिरसाळ	माहारसाळ
१७७ ९ परिणम्योर	परिणम्योरे	२०६ ८ पर्याय	पर्याये
१७७ १४ कीजीयेर	कीजीयेरे	२०७ २१ वीसरे	वीसरे
		२०८ ३ शुणीपर्याय	गुणपर्याय

पानुं लीटी अशुद्ध	शुद्ध	पानुं लीटी अशुद्ध	शुद्ध
२१० ७ ससारमाहे	ससारमां ए	२३७ १८ ज्ञानने	ज्ञाने
२११ ३ पीधोर	पीधोरे	२३८ ९ जाणी	जाणी
२११ ५ छाडेर	छाडेरे	२३८ १३ मुणीजेर	मुणीजेरे
२११ ९ मुणावेर	मुणावेरे	२३९ ८ भेट्ये	भेटे
११२ १ विराजेर	विराजेरे	२३९ ११ जीनद्रे	जीनेद्रे
२१७ ८ शब्दनय	शब्दनये	२४० २ विरचावेर	विरचावेरे
२१७ १२ पुरनाशीयो	दुरनाशीयो	२४० २३ जाणी	भगी
२१८ १३ वडपोर	वडपोरे	२४१ ५ रत्नमयी	रत्नमयी
२१९ २१ सुद्धजी	सुद्धिजी	२४२ ९ कोमल्लिनाथ	करे मल्लिनाथ
२२० ६ ठरता	ठरताजी	२४४ ३ पूजीयेर	पूजीयेरे
२२१ १८ अन्यसदाय	अन्यसहाय	२४६ ६ क्षय आवे	क्षय पावे
२२३ ६ दानदेतो	दानदेता	२४७ १० छलानु	घलानु
२२३ ६ निजलेतो	निजलेता	२५३ १४ दीवेल्लेथेनर्हीजी	दीवेल्लेथेनर्हीजी
२२६ ७ मोहनमेर	मोहनमेरे	२५४ २ ए दशो	ए दैशी
२२६ ८ गुरुमेर	गुरुमेरे	२५५ ८ वीणसेरलाल	वीणसेरेलाल
२२७ १५ दीपतो	दीपता	२५५ ९ लक्षण	लक्षणे
२२७ १८ शत्रुविनाश	सर्वशत्रुविनाश	२५६ १४ वारमेरेलाल	वारमेरेलाल
२२९ १२ भावे	भाव	२५७ ८ मेरे०॥	मेरे०॥
२२९ २० निरागी	निरोगी	२५७ १४ मुखजोइआ-	मुखजोवाआवी-
२२९ २० फहुतारा	फहुतारी	वीयो	यो
२३० ९ ठाम	ठाण	२५८ ६ मेरे०॥	मेरे०॥
२३१ ४ फलमुक्ति	विरात्रिफलमुक्ति	२५८ ११ वरसाथे	वरसाछे
२३१ ८ सत्ताभिन्न	सत्ताभिन्नभिन्न-	२५८ १४ सरज्याछे	सरस्याछे
	करी	२५८ १५ ॥नेमि०॥१॥	॥राजुल०॥१॥
२३२ २४ निरजन	निरजनं	२५८ १७ ॥नेमि०॥२॥	॥राजुल०॥२॥
२३३ १० ए ॥ ५ ॥	॥ ५ ॥ ए	२५८ १९ ॥नेमि०॥३॥	॥राजुल०॥३॥
२३४ १८ शीतळने	शीतळते	२५८ २१ ॥नेमि०॥४॥	॥राजुल०॥४॥
२३५ १० निजातमे	निजातम	२५८ २३ नेम	नेमि
२३५ २२ साथे	साथे	२५ २१ नेमनिरागी	नेमिनिरागी

पात्रं लीयं अष्टद	शुद्ध
२५२ १ रुद्र	रुद्रे
२५० ७ सप्तमान्या	सप्तमान्या
२६० ९ अग्ने	अग्ने
२६० ११ अग्निदा	अग्निदा
२६० १३ नीरुगी	नीरुगी
२६१ १८ दूर्वाह्वाप्रकी	दूर्वाह्वाप्रकी नही
२६३ २ अग्ने	अग्ने
२६१ २३ अग्ने	अग्ने
२६० ६ दान्वाये	दान्वाये
२६६ २ चोपा	चोपा
२६६ २३ मेर	मेर
२६७ १८ छेजोरे	छेजोरे
२६८ १७ वन्द्यापयगे	वन्द्यापयगे
२६९ २३ देव	देवे
२७० ७ जावोरे	जावोरे
२७० ३ पावोरे	पावोरे
२७० १४ छेजीये	छेजीये
२७० १६ जुवे	जुवे
२७१ १४ पूर्वकर्मसवरी	पूर्वकर्मसवरी
२७२ १६ आवेरे	आवेरे
२७२ १७ भावेरे	भावेरे
२७२ १७ कीदास्या	कीदास्या
२७८ ३ भावेरे	भावेरे
२८० ४ पिप्यातडे	पिप्यातडे
२८१ १८ मोरीर	मोरीर
२८४ १८ वने॥११॥	वने॥११॥
२८७ १८ ॥३०॥	गोपा ॥
२८९ २३ अष्टुता	अष्टुता

पात्रं लीयं अष्टद	शुद्ध
२९० ३ काळ	काळ
२९१ ४ जाग	जाग
२९५ १८ दावनी	आ दावनी
२९७ १ दरमन	दरमन
२९७ २ प्रमन	प्रमन
२९७ ११ विमन	विमन
२९८ ६ चैवमरे	चैवमरे
२९८ १८ ते वस्तुने	ते वस्तुने
२९८ २३ कर्मप्रपे	कर्मप्रपे
३०० १२ अग्रगरे	अग्रगरे
३०१ १९ विसामोरे	विसामोरे
३०२ ३ वपमरे	वपमरे
३०२ ७ वपमरे	वपमरे
३०२ ८ एकमरे	एकमरे
३०३ ८ सास्त्रादनकोड	छेसास्त्रादनकोड
३०३ ८ कपड होवे	कपूर होवे
३०४ १ रतमरे	रतमरे
३०४ ५ मणी॥ ९ ॥	मणी॥१०॥११॥
३०४ २० हप्पारे	हप्पारे
३०५ २१ मत्र	मत्र
३०५ ११ आसाता	असाता
३०५ १२ परमागे	परमाग
३०८ १६ पने	॥
३१० १	॥
३१० १	॥
३११ १	॥

